

'Εκλογή

ΤΟΜΟΣ Ζ'

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ 74

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Η εὐτυχία εἶναι δική μας	B. Russell	19
Ψυχοχειρουργική	«Post»	22
Τὰ Νιάτα	François Mauriac	28
Στὸ θυμὸ ἐνὸς ποταμοῦ	Anne Vollgraff	31
Γερμανία, τὸ μεγάλο πρόβλημα	Salvadore de Madariaga	33
'Απὸ τίς 'Ιστορίες καὶ Περιστατικά	Φ. Κόντογλου	37
'Η καλὴ μοῖρα τοῦ Τσώρτσιλ	Sanday Dispatch	41
Τὸ μυστικὸ τῆς μεγαλοφυΐας	L. Whyte	45
Τὸ πρῶτο γραμματόσημο	Δ. Κουμουνδούρος	50
Τὸ ἐγκώμιο τῆς γυναίκας	Clifford Bax	52
Λησμονημένος ἐφευρέτης	«Toronto Star»	56
Μωσαϊκὸ τῆς Ζωῆς	Family Doctor	60
Τὰ κόκκινα μαλλιά	A. Kirk	62
Δὲν γνώρισα τοὺς Ρώσους		64
Μοντέρνα ἐκκλησιαστικὴ ἀρχιτεκτονικὴ	Φ. Κώνστα	70
'Ιστορία τῆς Γραφῆς		73
Κουτς		82
Φεοντόρ Ντοστογιέφσκυ	H. & L. Thomas	84
Λονδίνο — Ν. 'Τόρρη	F. Graham	95
'Η ἀδυναμία τοῦ πατέρα	Cl. Day	105
Νιζίνσκι	P. Νιζίνσκι	109
'Επίσκεψις στὴ Θεσσαλονίκην		118
'Η τέχνη τῆς φωτογραφίας	Σ. Δ. Δ.	121
Τὸ πολύτιμο μάθημα		125

Τὸ ἐξώφυλλό μας : «Χειμαδιὸ» ἀπὸ τὸ Geographical Magazine.
'Εκτύπωσις 'Εργοστασίου Ο. Περιβολαράκη — Β. Λυκογιάννη.

''Εκλογή''

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ. ΤΗΛ. 54.873

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ :

'Εσωτ. 'Ετησ. 50.000

'Εσωτ. 'Εξάμ. 25.000

'Εξωτ. 'Ετησ. \$ 4

'Εξωτ. 'Ετησ. £ 1.10.0

'Απαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «'Εκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἄδεια τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

ΕΣΜΕΡΑΛΔΑ

Όλονυχτίς τὸν πότισες μὲ τὸ κρασί τοῦ Μίδα
κι ὁ φάρος τὸν ἐλίκνιζε μὲ τρεῖς ἀναλαμπές.
Δίπλα ὁ λοσιρόμος μὲ μακριὰ πειρατικὴ πλεξίδα
κι ἀλάργα μας τὸ σκοτεινὸ λιμάνι τοῦ Γκαμπές.

Ἀπὸ τὸ γλυκοχάραμα σὲ φίλησε ὁ πνιγμένος
κι ὅταν ξυπνήσεις μὲ διπλὴ χαμπάνα θὰ πνιγείς.
Στὸ κάθε χᾶδι κι ἓνας κόμπος φεύγει ματωμένος
ἀπ' τὸ σημάδι τῆς παλιᾶς κινέζικης πληγῆς.

Ὁ παπαγάλος σοῦστειλε σιερονὴ φορὰ τὸ γειά σου
κι ἀπάντησε ἀπ' τὸ σιόκολο σπασμένα ὁ θεμασστής,
πέτα σὶδ κῆμα τὸν παλιὸ πὺν ἐσκοῦριασε σουγιᾶ σου
κι ἄντε μονάχη σὶδὸν προραῖον ἴσιδὸ νὰ κρεμαστεῖς.

Γράφει ἡ προπέλα φεύγοντας ξοπίσω σὲ προδίνω
κι ὁ γρούλλος τὸ ξανασφουράει σιριγγὰ τοῦ τιμοτιοῦ.
Μὴ φεύγεις. Πές μου, ἰδρινίξες μιὰ νύχτα σὶδ Λονδῖνο
ἢ σὶδ θρωμιάρικα νερά κάποιον ἄλλον λιμαντιοῦ.

Ξυπνᾶν οἱ ναῦτες τοῦ θυθοῦ ρισάλτο νὰ θαρέσουν
κι ἀπὲ νὰ σοῦ χτενίσουνε γιὰ πάντα τὰ μαλλιά.
Τρόχισε ζεῖνα τὰ σπαθιά τοῦ λόγου πὺν μ' ἀρέσουν
καὶ ξαναγύρνα μὲ τὶς φώκιες πέρα σιῆ σπηλιά.

Τρεῖς μέρες σπάγαν τὰ καρφιὰ καὶ τρεῖς πὺν σὲ καρφῶναν
καὶ σὺ μὲ τὶς παλάμες σου πεισματικὰ κλειστές
σιερονὴ φορὰ κι ἀνώφελα ξορκίζεις τὸν τυφῶνα
πὺν μᾶς τραβάει γιὰ τὴ σιεριὰ μὲ τοὺς ναυαγιστές.

(Απὸ τὴ συλλογὴ «Πούσι»).

Ο Νίκος Καββαδίας εἶναι ἀπὸ τοὺς νέους ποιητὲς πὺν δὲν δυσκολεύθηκαν
νὰ ἀνοίξουν τὸ δρόμο τους στὴ νεοελληνικὴ ποίηση. Τὸν χαρακτηρίζει
πάντα μιὰ ἔντονη πρωτοτυπία πὺν εἶναι καρπὸς τῶν ταξιδιῶν του στὶς μα-
κρινὲς θάλασσες, γιατί ὁ ποιητὴς, ἐργάζεται ὡς ἀσυρματιστὴς σὲ ἐμπορικὰ
καράβια. Ἡ πρώτη του συλλογὴ : «Μαραμποῦ» ἔφερε μιὰ νέα νότα στὸν
ἐλληνικὸ λυρισμό.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα ὅλου τοῦ κόσμου

Η ΕΥΤΥΧΙΑ ΕΙΝΑΙ ΔΙΚΗ ΜΑΣ

Τοῦ

BERTRAND RUSSELL

Πολλοὶ ἄνθρωποι ζοῦν σὲ μιὰ
ἀπαισιοδοξία, κατὰ τὴ γνώ-
μη μου ἀδικαιολόγητη. Εἶναι ἀ-
λήθεια πὺς ὑπάρχουν δυσκολίες,
πὺς κίνδυνοι μᾶς ἀπειλοῦν. Οἱ δυ-
σκολίες ὡστόσο ὑποφέρονται καὶ
οἱ κίνδυνοι ὑπερνικῶνται. Χωρὶς
νὰ ἀρνοῦμαι τὶς αἰτίες τῆς ἀπαι-
σιοδοξίας, πιστεύω ὅτι ποτὲ ὡς
τώρα ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶχε τόσο
σοβαροὺς λόγους νὰ εἶναι εὐχα-
ριστιμένος.

Τὸ μέλλον καὶ τὰ σχέδια πὺν
κάνουμε γι' αὐτὸ — σὰν ἄτομα
καὶ σὰν ἔθνη, σκιάζονται ἀπὸ ἕ-
να ἐρώτημα. Θὰ γίνῃ ὁ τρίτος
Παγκόσμιος Πόλεμος; Κάθε μέ-
ρα πὺν περνάει οἱ ἐλπίδες μας
πὺς ὁ κίνδυνος θὰ ἀποφευχθῇ γί-
νονται μεγαλύτερες. Πολύ προ-
τοῦ ἔρθη ἡ ὥρα του, ἡ Εὐρώπη
θὰ εἶναι ἀρκετὰ δυνατὴ ὥστε νὰ
εἶναι ἀήττητη. Καρὸς λοιπὸν νὰ
πάψῃ νὰ μᾶς ὑπνωτίζει ὁ φόβος
ὁ ἐξ Ἀνατολῶν. Μποροῦμε ἀντί-
θετα νὰ νοιώθουμε πὺς εὐτυχι-
σμένοι φέρνοντας σὲ νοῦ μας
τὶς δυνατότητες πὺν μᾶς ἀνοίγει
ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης.

Ἄν θέλουμε νὰ σκεπτόμαστε

σωστὰ καὶ νὰ νοιώθουμε ἄνετα
μέσα στὸν καινούριο κόσμο τῆς
ἐπιστήμης, πρέπει νὰ μάθουμε
νὰ στρέφουμε τὴ σκέψι μας στὸν
ἄνθρωπο καὶ ὄχι σὲ ὁμάδες μό-
νον τοῦ ἀνθρώπινου γένους. Ἐ-
νότητα, πολιτικὴ καὶ οἰκονομικὴ,
εἶναι σήμερα ὄχι μόνο πὺς δυνα-
τὴ ἀλλὰ καὶ πὺς ἀπαραίτητη.
Πουθενὰ στὸν κόσμο δὲν πρέπει
νὰ ὑπάρχῃ φτώχεια. Ἐχθρότητες
πὺν κάποτε εἶχαν κάποια βιολο-
γικὴ δικαιολογία δὲν εἶναι σή-
μερα παρὰ ἀπλῶς ὑπολείμματα —
μέσα στὸν αἰῶνα τῆς μηχανῆς —
συνηθειῶν καὶ σκέψεων καὶ αἰσθη-
μάτων πὺν ἀνήκουν σὲ παρελ-
θόν, σὲ ἐποχὴ ὅπου ἡ μιζέρια ἦ-
ταν ἀναπόφευκτη.

Οἱ ἄνθρωποι μὲ τὴν ἐργασία
τους μποροῦν σήμερα νὰ παρά-
γουν πολὺ περισσότερα ἀπὸ ὅσα
χρειάζονται γιὰ νὰ ζήσουν, μὲ
τὴν προϋπόθεσι ὅμως ὅτι θὰ μά-
θουν νὰ συνεργάζονται καὶ ὄχι
νὰ ἀνταγωνίζονται. Τὰ ὅσα ὑπο-
φέρουν οἱ ἄνθρωποι σ' ὅλο τὸν
κόσμο ὀφείλονται σὲ γεγονὸς
ὅτι ἐξακολουθοῦν νὰ σκέπτονται
περιορισμένα καὶ ἀνταγωνιστικά,

νά επιμένουν δηλαδή σε μία νοοτροπία που χαρακτηρίζει εποχές έλλειψης. Για τις έλλειψεις που υπάρχουν σήμερα δεν φταίει η φύσι. "Η ανθρώπινη μορφή είναι υπεύθυνη. "Αν αντιμετωπίζαμε το πρόβλημα από την όρθη σκοπιά και ενεργούσαμε με σύνεσι, θα ήταν δυνατό μέσα σε πενήντα χρόνια να υπάρχει αφθονία σε όλο τον κόσμο, ακόμη και στις περιοχές που σήμερα είναι πολύ φτωχές. "Αν θέλουμε όμως να το επιτύχουμε αυτό, πρέπει να μάθουμε να αντικρύζουμε τους άλλους λαούς σαν φίλους, όχι σαν αντιπάλους ή σαν έχθρους.

Άρμονία έσωτερική και έξωτερική

Οί άνθρωποι υποφέρουν από κακή προσαρμογή προς τρεις κυρίως κατευθύνσεις: α) στις σχέσεις τους με τη φύσι, β) στις σχέσεις τους με τους άλλους ανθρώπους και γ) με τον ίδιο τον εαυτό τους. "Η προσαρμογή τους με τους άλλους ανθρώπους είναι θέμα της πολιτικής και της οικονομίας. "Η προσαρμογή τους με τον εαυτό τους είναι θέμα αυτού που στην πλατειά του έννοια ονομάζουμε θρησκεία. Δεν νομίζω ότι μπορούμε να έχουμε ομαλές σχέσεις με τους συνανθρώπους μας την ώρα που οί σχέσεις μας με τον ίδιο τον εαυτό μας είναι γεμάτες πόνο και άβεβαιότητα και αυτοκαταφρόνησι. "Η άρμονία στις σχέσεις με τους άλλους δεν μπορεί να είναι παρά ένα καθρέφτισμα της άρμονίας με τον εαυτό μας. "Η έσωτερική άρμονία δείχνει μια ελεύθερη δημιουργική ζωή, μια ζωή που οδηγεί στην εκδήλωσι και όχι στον περιορισμό των αισθημάτων, μια ζωή τέ-

λος όπου οί άνθρωποι ασχολούνται πιο πολύ με εκείνο που ελπίζουν να επιτύχουν παρά με εκείνο που φοβούνται μήπως κάνουν.

Οί περισσότεροι άνθρωποι θαθεία στην καρδιά τους κρύβουν φόβους που κληρονόμησαν από μία εποχή όπου ο άνθρωπος δεν κυριαρχούσε τόσο στη φύσι και έτσι είχε περισσότερους λόγους να αισθάνεται έχθρικά απέναντι στους άλλους. Πρέπει να μάθουμε να ζούμε πιο άφοβα. "Οχι θέβαια χωρίς να προσέχουμε τους πραγματικούς κινδύνους αλλά χωρίς εκείνο το φόβο που κυριεύει τους δεισιδαίμονες όταν βρεθούν νύχτα σε νεκροταφείο. "Ο φόβος αυτός παίζει πολύ μεγαλύτερο ρόλο στη ζωή των ανθρώπων και προξενεί πολύ μεγαλύτερες τραγωδίες στα άτομα και στο σύνολο από ό,τι γενικά πιστεύουμε.

"Ας μάθουμε να ελπίζουμε

Περισσότερο από κάθε τι άλλο, ο φόβος είναι το κύριο αίτιο του μίσους που υπάρχει ανάμεσα στους ανθρώπους και ανάμεσα στις ομάδες των ανθρώπων. Και βλέπω, σαν δράμα, μια κοινωνία από άφοβα και ευτυχισμένα ανθρώπινα όντα που αισθάνονται καλωσύνη για τους άλλους γιατί δεν υπάρχει μέσα τους ούτε φόβος, ούτε δυστυχία, και ξέρουν ότι μπορούν να ξεπεράσουν εμπόδια που σε ανθρώπους που ένατενίζουν διαφορετικά τη ζωή θα φαίνονταν ανυπέρβλητα. Βλέπω τους ανθρώπους αυτούς να κερδίζουν με γαργάλο ρυθμό και τους άλλους με το μέρος τους και να βοηθούν τον κόσμο να κατανοήσει πως το παλιό ψυχολογικό κλίμα της αμαρτίας και της ψυχικής α-

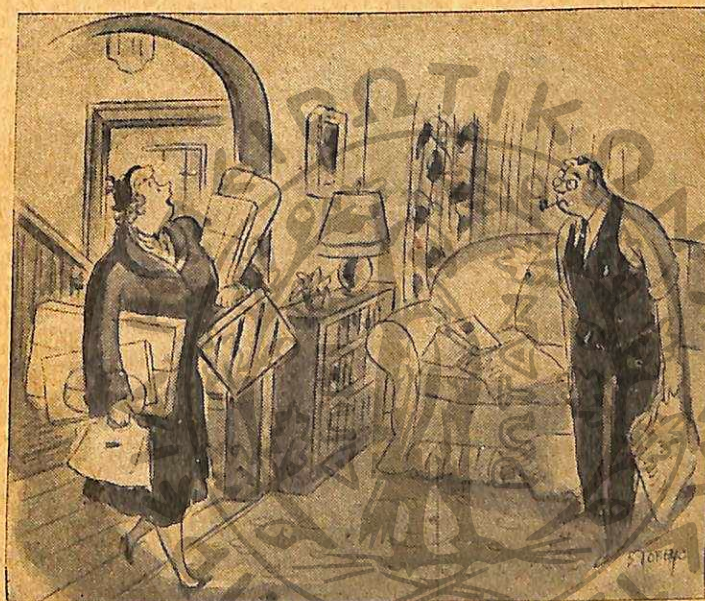
νελευθερίας, του μίσους και του ανταγωνισμού δεν ταιριάζει στον σύγχρονο κόσμο, και δεν πρέπει να διατηρηθεί, γιατί θα προκαλέσει μεγαλύτερη καταστροφή από κάθε άλλη φορά. "Αν όμως οί άνθρωποι μάθουν να ζουν δημιουργικά, ελεύθερα, αν μάθουν να ελπίζουν, αν αποκτήσουν συνειδησι των αγαθών της συνεργασίας, θα χαράξουν έναν δρόμο ευτυχίας και ευημερίας που δεν τον γνώρισε ποτέ ο κόσμος.

"Ο κόσμος που ζούμε σήμερα περνά μια κρίσι. "Η ελπίδα και ο φόβος θα αγωνισθούν με την ίδια μανία για να τον κατακτήσουν. "Αν ο φόβος ξεακολουθήση

να κυριαρχή, το τέλος θα είναι καταστροφή. "Ωστόσο, αν οί άνθρωποι μπορέσουν να μάθουν να ελπίζουν, όχι μόνο με τη λογική μα και με την καρδιά, η ελπίδα θα βρή τη δικαίωσί της. Οί τεχνικές δυνατότητες του ανθρώπου έχουν φθάσει σε τέτοιο σημείο, ώστε ασφαλώς μπορούν να του χαρίσουν την ευημερία, αρκεί να διαλέξη το δρόμο της.

"Όσα υποφέρουμε, τα υποφέρουμε εξαιτίας της μορίας μας. "Αν όμως κατορθώσουμε να ανοίξουμε το νοῦ και την καρδιά μας στην πνοή της ελπίδας, τότε ο κόσμος μπορεί γρήγορα να γίνει ο κόσμος της χαράς.

ΠΕΙΡΑΣΜΟΣ

— Για να δω τη φανέλλα που μου είπες, γύρισα όλα τα μαγαζιά!..

ΨΥΧΟΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ

Από το «POST»

Μία νεαρή Αμερικανίδα πριν από δυο χρόνια ήταν τρελλή. Οι γιατροί είχαν κάνει τη διάγνωση, ότι υπέφερε από σχιζοφρενία και μανιοκαταθλιπτικές ψυχώσεις. Κατήφεια, δυσφορία και απόλυτη έλλειψη προσανατολισμού στη σκέψη της χαρακτήριζαν την άρρωστη, πριν από τη θεραπεία της. Σήμερα, η νέα ζει σπίτι της, είναι πάντοτε πρόσχαρη και πρόθυμη, αντιλαμβάνεται κάθε τι που συμβαίνει γύρω της και, για πρώτη φορά ύστερα από πολλά χρόνια, ενδιαφέρεται να αναλάβει κάποια εργασία.

Η τεχνική, χάρις στην οποία σώθηκε η νέα αυτή από την τραγική ζωή της στο φρενοκομείο, είναι η πιο άμεση και η πιο δραματική επέμβαση που έγινε ποτέ σε άτομο διανοητικώς άρρωστο. Πρόκειται για μια έγχειρση κατά την οποία ο χειρουργός κόβει τους ιστούς του ίδιου του εγκεφάλου, για να ανακουφιστεί το άρρωστο μυαλό. Η χειρουργική αυτή θεραπεία των ψυχώσεων, που είναι γνωστή στην ιατρική με τον όρο *προμετωπιαία λοβοτομή* και που συνίσταται στην αχρήστευση μέρους των μετωπιαίων λοβών του εγκεφάλου, δεν είναι νέα. Την επιχείρησε για πρώτη φορά στην Πορτογαλία,

πριν από 15 χρόνια, ένας τολμηρός και ριψοκίνδυνος νευροχειρουργός με πολλή φαντασία, που ονομαζόταν Έγκας Μονίτς. Τα πρώτα αποτελέσματά της ανακοινώθηκαν στις Ήνωμένες Πολιτείες από το νευρολόγο Γουώλτερ Φρήμαν και από το νευροχειρουργό Τζαίμς Γουάιτς, και τους δύο του Πανεπιστημίου Γεωργίου Ουάσιγκτων. Ύστερα από λίγο καιρό οι δύο Αμερικανοί γιατροί άρχισαν να εκτελούν οι ίδιοι παρόμοιες έγχειρήσεις, με σημαντικά θελτιωμένη τεχνική. Με προσοχή και με κάποιο δισταγμό ακολουθήσαν το παράδειγμά τους και άλλοι γιατροί, αλλά όλοι ανέλαβαν μόνο σε άρρώστους «άποφασισμένους», που δεν μπορούσε να γίνουν καλά με άλλη μέθοδο θεραπείας και που είχαν, επομένως, λίγα να χάσουν και πολλά να κερδίσουν από την αποτυχία ή την επιτυχία της έγχειρήσεως. Τα αποτελέσματα ήταν εκπληκτικά: Περίπου 30% από τους άρρώστους που έκαναν λοβοτομή, έγιναν πάλι κανονικοί άνθρωποι και έζησαν μια δημιουργική και ήσυχη ζωή. Άλλα 30% παρουσίασαν σημαντική βελτίωση και βρήκαν ανακούφιση από την οδυνηρή αγωνία και τη βαθεία κατάθλιψη, στην οποία τους έρριχναν οι ψυχώσεις τους. Οι υπόλοιποι δεν παρουσίασαν

καμμία διαφορά μετά την έγχειρση. Ελάχιστοι, εξ άλλου, από αυτούς, έδειξαν επιδείνωση της διανοητικής τους καταστάσεως και μόνον δύο ή τρεις στους εκατό πέθαναν κατά ή μετά την έγχειρση.

Μέχρι σήμερα, έχουν γίνει στις Ήνωμένες Πολιτείες κάπου 2.000 τέτοιες έγχειρήσεις. Τα ιστορικά των διαφόρων περιπτώσεων, τα όποια υπάρχουν τώρα στη διάθεσι του καθενός, οδηγούν στη συνεχώς ευρυνόμενη παραδοχή και εφαρμογή της τεχνικής. Άλλα ενώ λίγοι ή μάλλον κανείς γιατρός δεν αρνείται την τεράστια αποτελεσματικότητά της, ιδίως στις περιπτώσεις όξείας καταθλίψεως, πολλοί από αυτούς ισχυρίζονται ότι πρέπει να εφαρμόζεται με περιορισμούς. Η έγχειρση αυτή, λένε, δεν είναι «πανάκεια» και δεν πρέπει να αντικαταστήσει τις άλλες μεθόδους της ψυχοθεραπευτικής που εφαρμόζονται συνήθως, δηλαδή τις θεραπείες με ινσουλίνη και με ηλεκτροσόκ. Τα αποτελέσματα της λοβοτομής επάνω στον εγκεφαλο και στο λογικό έχουν, βέβαια, γίνει κατανοητά στις γενικές γραμμές τους, αλλά υπάρχουν πολλά ακόμη να μάθουμε, πριν να δεχθούμε ότι η μέθοδος πέρασε πια το πειραματικό στάδιο. Η προμετωπιαία λοβοτομή μπορεί να θεωρηθεί ακόμη σαν ένα μέτρο άπογνώσεως.

Η έσωτερική ισορροπία του λογικού

Για να καταλάβουμε πώς επιδρά η λοβοτομή στη διανοητική λειτουργία, είναι ανάγκη να γνωρίζουμε ώριμα πράγματα για τον τρόπο που λειτουργεί το μυαλό. Τα απλοποιημένα αυτά δια-

γράμματα, που έχει σχεδιάσει ο καλλιτέχνης Βόρις Άρτουμπάσεφ, βοηθούν στην κατανόηση αυτής της λειτουργίας. Στο πρώτο σκίτσο μια βασική όρμη γεννιέται στο νου ενός κανονικού ατόμου. Το έρεθισμα που δημιουργεί την όρμη αυτή είναι μια νέα που συναντά το άτομο αυτό στο δρόμο του. Μια άσυνειδητη ώθηση έρχεται άμέσως στο θάλαμο του διεγκεφάλου, το πιο πρωτόγονο τμήμα του εγκεφάλου. Η ώθηση αυτή δημιουργεί ώριμα συναισθήματα και διαμορφώνει την όρμη. Άλλα πριν η όρμη αυτή ικανοποιηθεί, έλέγχεται από το έγώ και το υπεργώ του ατόμου, τα όποια δρουν μαζί, αλλά σε διαφορετικά επίπεδα μέσα στο μυαλό του λογικού ανθρώπου. Το έγώ (ή πρακτική κρίσις, ή μνήμη, ή εϋφυΐα ενός ατόμου) λέει: «Μην το κάνεις αυτό. Θά είναι μία ήλθισότητα». Το υπεργώ από την άλλη μεριά (ή συνειδήσις, οι ήθικες αρχές, οι συνήθειες και η συναισθησις των μελλοντικών συνεπειών), λέει επίσης: «Μην το κάνεις. Θά είναι κακοήθεια και θα λυπηθείς κατόπιν γι' αυτό». Η συνδυασμένη απόφασις αυτών των δύο, περνώντας στα «έκτελεστικά» κινητικά κέντρα (επάνω), μεταφράζεται σε μία πρακτική και κοινωνικά παραδεκτή πράξη: «Ο άνθρωπος θγάζει το καπέλο του στη νέα.

Στις περιπτώσεις όμως παθολογικής καταθλίψεως (στις όποιες η λοβοτομή είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική), η έσωτερική αυτή ισορροπία του λογικού ανατρέπεται. Κατά τις μανιοκαταθλιπτικές ψυχώσεις (σκίτσο 2, επάνω), το υπεργώ γίνεται υπερτροφικό και παράλογο, αναστατώνει την ισορροπία του όλου λογικού

καί προβάλλει απαιτήσεις ανέφικτες. Τὸ θυμὸν, βασανιζόμενο πάντοτε ἀπὸ τὴν ὑπερτροφικὴν του συνείδησιν, ζῇ μέσα στὴν ἀγωνία τῆς ἐνοχλίας καὶ μέσα σὲ τρομεροὺς φόβους. Τὰ ἐνστικτὰ καὶ οἱ ὁρμὲς καταπνίγονται, ἡ λογικὴ ἐξαφνίζεται, ἀκόμῃ καὶ οἱ ἐνέρ-

γειες τοῦ ἀτόμου καταστέλλονται καὶ περιορίζονται. Τὸ χειρουργικὸ νυστέρι, κόβοντας τοὺς δεσμοὺς τῆς προμετωπιαίας περιοχῆς (ὅπου ἐδράζεται τὸ ὑπερεγὼ) πρὸς τὸν ὑπόλοιπον ἐγκέφαλον, ἀπελευθερώνει τὸ βασανιζόμενο λογικὸ ἀπὸ τὸν τύραννό του

Στὸ νοῦ τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου ὑπάρχει ἰσορροπία μεταξύ ὁρμῶν, κρακτικῆς κρίσεως καὶ συνειδήσεως (γνωστῶν στὴν ψυχανάλυσιν μὲ τοὺς ὅρους ΤΟ ΑΥΤΟ, ΤΟ ΕΓΩ καὶ ΤΟ ΥΠΕΡΕΓΩ).

(σκίτσο 2, κάτω). Ἡ εὐφυΐα καὶ ἡ ἀντίληψις τοῦ ἀτόμου δὲν παθαίνουν καμμιὰ θλάσιν μὲ τὴν ἐγχείρησιν καὶ ὁ ἄρρωστος προχωρεῖ καλὰ στὴ ζωὴ του. Ἡ λοβοτομὴ

ὁμως πρέπει νὰ γίνεταί μόνον στὰ ἄτομα ἐκεῖνα, τῶν ὁποίων ἡ εὐφυΐα εἶναι ἀρκετὰ μεγάλη, ὥστε νὰ ἀναλάβῃ τὸν ἑλεγχὸν τῆς συμπεριφορᾶς, ὅταν ἡ συνείδησις καὶ

Στὸ νοῦ τοῦ νευροψυχωτικοῦ ἀνθρώπου ἡ ὑπερτροφικὴ συνείδησις (ἀριστερά) καταστέλλει τὶς ὁρμῆς (κάτω) καὶ διακόπτει τὴν κρίσιν (δεξιὰ) καὶ τὴν ἐκτελεστικὴ λειτουργία (ἐπάνω) τοῦ ἀτόμου. (ἐπάνω)

Ὅταν οἱ προμετωπιαῖοι λοβοὶ ἀποχωρισθοῦν ἀπὸ τὸν ὑπόλοιπον ἐγκέφαλον, ὁ ἐσωτερικὸς ἀνταγωνισμὸς παύει, ἡ πρακτικὴ κρίσις ἐλέγχει τὶς ὁρμῆς καὶ ὁ ἄνθρωπος τείνει νὰ περιορίσῃ τὴν ἀντικοινωνικὴ συμπεριφορὰ του. (κάτω)

οί ήθικες ἀρχές (τὸ ὑπερεγώ) ἐξαφανισθοῦν.

Σύντομη, ἀλλὰ ἐξαιρετικὰ λεπτὴ

Παρ' ὅλους τοὺς δισταγμοὺς ποὺ δείχνουν οἱ γιατροὶ γιὰ τὴν ἐκτέλεσι τῆς λοβοτομῆς, ἡ ἐγχείρησις αὐτὴ εἶναι σύντομη καὶ ἀπλή. Ἀπαιτεῖ, ὅμως, πολλὴ δεξιότητι καὶ ἐξαιρετικὴ λεπτότητα στοὺς χειρισμοὺς. Σκοπὸς τῆς ἐγχειρήσεως εἶναι νὰ ἀποχωρισθοῦν οἱ θαθεῖς νευρικές ἕνες ποὺ ὀδηγοῦν στοὺς μετωπιαίους λοβούς. Μισὴ σχεδὸν ὥρα με-

τὰ τὴν πρώτη νυστεριά ἡ ἐγχείρησις τελειώνει καὶ ὁ ἄρρωστος μεταφέρεται καὶ πάλι στὸ κρεβάτι του.

Ὅταν συνέρχεται ἀπὸ τὴν ἀναισθησίᾱ του, εἶναι ζαλισμένος καὶ μοιάζει μὲ παιδί. Ἀλλὰ σιγά-σιγά οἱ διανοητικές του ἱκανότητες ξαναγυρίζουν, χωρὶς ὅμως νὰ συνοδεύωνται ἀπὸ τὴν ἀγωνία καὶ τὸ φόβο, ποὺ τὸν κατεῖχαν πρὶν ἀπὸ τὴν ἐγχείρησι. Οἱ ἔμμονες ἰδέες ποὺ τὸν ἐβασάνιζαν ὑπάρχουν ἀκόμη, ἀλλὰ τώρα τοῦ φαίνονται κοινές καὶ ἀσήμαντες.

— Καρίμ, ρώτησε ἓνας κύριος τὸν ράφτη του, γιατί δὲν μοῦ ἔστειλες τὸ λογαριασμό;

— ὦ! ποτέ μου δὲν στέλνω λογαριασμὸ σὲ κυρίου, κύριε.

— Καλὰ καὶ ἂν κάποιος δὲν σὲ πληρώσει;

— Αὐτὸ δὲν μπορεῖ νὰ γίνη· γιατί ἂν δῶ πὼς ἀργεῖ, συμπεραίνω πὼς δὲν πρόκειται γιὰ κύριο, καὶ φυσικὰ στέλνω τὸ λογαριασμό.

Illustrated Weekly

Ὁ ἱεροκῆρυκας μίλησε στοὺς πιστοὺς γιὰ τὸ μῖσος.

— Τὸ μῖσος εἶναι ἀμάρτημα καὶ πρέπει νὰ τὸ πολεμάτε, εἶπε τελειώνοντας.

Ὅποιοι ἀπὸ σὰς ἔχει κατορθώσει νὰ τὸ ὑπερνικήσῃ, νὰ σηκωθῇ ὄρθιος.

Ὁ μόνος ποὺ σηκώθηκε ἦταν ἓνας γέρος - γέρος, ὁ πῖο γέρος τοῦ χωριοῦ.

— Ὡστε δὲν μισεῖς ἄνθρωπο, ἐσύ!

— Κανένα, δέσποτα.

— Μπράβο τέκνο μου. Αὐτὸ εἶναι πολὺ σπουδαῖο· πὼς τὸ κατάρθωσες;

— Χμ! ξεροκατάπιε ὁ γέρος. Ὅλοι αὐτοὶ οἱ παλιάνθρωποι, ὅλα τὰ ξεβράσματα ποὺ μὲ εἶχαν βλάψει, εἶπε κατακόκκινος, πέθαναν!

Tatler

— Χρυσή μου, λέει ὁ γέρος μεγαλοεπιχειρηματίας στὴ γυναῖκα του, πολὺ νεώτερη ἀπ' αὐτόν, ἔχω νὰ σοῦ ἀναγγεῖλω ἓνα πολὺ δυσάρεστο νέο. Ἐχασα ὅλη μου τὴν περιουσία.

— Δὲν πειράζει χρυσέ μου. Μὴ στενοχωριέσαι. Ἡ ἀγάπη μου εἶναι τόσο μεγάλη, ποὺ θὰ ἀντέξῃ καὶ στὸ χωρισμό μας.

Constellation

Χριστούγεννα

Μπορεῖς νὰ λησμονῇς τί ἔχεις κάνει γιὰ τοὺς ἄλλους καὶ νὰ θυμᾶσαι τί ἔχουν κάνει οἱ ἄλλοι γιὰ σένα; Μπορεῖς νὰ ἀγνοήσῃς τί ὀφείλουν οἱ γύρω σου σὲ σένα καὶ νὰ θυμᾶσαι τί ὀφείλεις ἐπὶ σὶν κόσμῳ; Νὰ παραμερίσῃς τὰ δικαιώματά σου καὶ νὰ θάλῃς ποῦτα ἀπ' ὅλα τὶς ὑποχρεώσεις σου; Νὰ νοιώσῃς ὅτι οἱ συνάνθρωποί σου εἶναι τὸ ἴδιο ἀληθινοὶ μὲ σένα καὶ νὰ προσπαθήσῃς νὰ δῇς πίσω ἀπὸ τὰ μάτια τους καὶ τὶς καρδιές τους ποὺ διγυρνᾷ γιὰ χαρά; Ζωὴ δὲν θὰ πῇ νὰ θάσῃ μόνον κανεῖς. Ζωὴ εἶναι τὸ περιεχόμενον ποὺ δίνει σὶν ὑπαρξί. Κλείσε τὸ βιβλίο τῶν παραπόνων καὶ κόπταξε γύρω σου νὰ βοῇς ἓνα μέρος ὅπου μπορεῖς νὰ σπείρῃς λίγα σπειριὰ εὐτυχίας - μπορεῖς νὰ τὰ κάνῃς ὅλ' αὐτά, ἔστω καὶ γιὰ μιὰ μέρα;

Τότε εἶσαι ἄξιος νὰ γιορτάσῃς τὰ Χριστούγεννα.

Henry Van Dyke

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Του

FRANCOIS MAURIAC

Τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας

Τὸ παιδί ζοῦσε στὸν κόσμο τῶν θαυμάτων, στὴ σκιά τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας του, ποὺ τοὺς βλέπει σὰν ἡμίθεους, γεμάτους τελειότητα. Ἐρχεται ὅμως ἡ ἐφηβική ἡλικία, καὶ ξαφνικά ὁ κόσμος γύρω του στενεύει, σκοτεινιάζει. Δὲν ὑπάρχει πιά ἡμίθεος: ὁ πατέρας γίνεται αὐταρχικός, προσβλητικός, ἡ μητέρα δὲν εἶναι παρὰ μιὰ δυστυχισμένη, ἀξιολύπητη γυναίκα. Ὁ ἐφηβος ἀνακαλύπτει τὸ ἀπειρο, ὅχι πιά στὸν ἐξωτερικὸ κόσμο, ἀλλὰ μέσα του. Ὡς τώρα δὲν ἦταν παρὰ ἓνα μικρὸ παιδί σ' ἓναν ἀπέραντο κόσμο. Τώρα, μέσα σ' αὐτὸ τὸ σύμπαν ποὺ ξαφνικά τόσο στένεψε, ἀπορεῖ γιὰ τίς δυσανάλογες συστάσεις τῆς ψυχῆς του. Μέσα του ἀνάβει ἡ φωτιά ποὺ τὴ συντηρεῖ μὲ χιλιάδες ἀναγνώσεις καὶ ποὺ τὸ καθετὶ τῆς φουντώνει. Ὑπάρχουν, βέβαια, οἱ ἐξετάσεις, ποὺ τοῦ κόβουν κάπως τὴν ὀρμή: «Ἐχει κανεὶς τόσες ἐξετάσεις νὰ δώσει πρὶν ἀπ' τὰ εἴκοσι τοῦ χρόνια», λέει ὁ Σαιντ-Μπέ, «ὥστε τοῦ κόβονται τὰ φτερά». Ὅταν ὅμως ἐφοδιασθεῖ, ἐπιτέλους, μὲ τὰ διάφορα διπλώματα, τότε τί θὰ κάνει;

Αἰσθάνεται μέσα του τὰ νιάτα σὰ μιὰν ἀρρώστια, αὐτὴ τὴν ἀρρώστια τοῦ αἵωνα μας, ποὺ στὴν πραγματικότητα εἶναι ἡ ἀσθένεια ὅλων τῶν ἐποχῶν, ἀπὸ τότε ποὺ ὑπάρχουν νέοι ποὺ ὑποφέρουν. Ὅχι, δὲν εἶναι διόλου «γοητευτική» αὐτὴ ἡ ἡλικία. Πρέπει νὰ δώσουμε ἓνα σοβαρὸ, τραγικὸ, ἴσως, νόημα στὴν παλιά παροιμία, ποὺ λέει πὼς «τὰ νιάτα δὲν πρέπει νὰ θαστᾶνε πολὺ». Εἶναι ἀνάγκη νὰ γιατρεύεται κανεὶς ἀπ' τὰ νιάτα του. Εἶναι ἀνάγκη νὰ περάσει χωρὶς νὰ χαθεῖ ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνον αὐτὸ πέρασμα.

Ὁ νέος εἶναι μιὰ τεράστια ἀχρησιμοποίητη δύναμη, ποὺ τὴ συγκρατοῦν ἀπὸ χίλιες πλευρές, ποὺ τὴ δαμάζουν οἱ ὄριμοι, οἱ γέροι. Ὁ νέος θέλει νὰ κυριαρχήσει, ἀλλὰ κυριαρχεῖται. Ὅλες οἱ θέσεις εἶναι πινακμένες, κάθε βῆμα ἔχει καὶ τὸ ρήτορά του. Μένει βέβαια τὸ παιχνίδι: Δίνουμε στὰ νιάτα ἓνα μπαλόνι, γιὰ νὰ ποίζουν καὶ νὰ κουρασθοῦν. Ἀλλωστε τὸ παιχνίδι δὲν εἶναι παρὰ ἀπομίμηση μιᾶς οὐσιαστικότερης ἀπασχόλησης: τοῦ πολέμου.

Θὰ ὑπάρχουν πόλεμοι ὅσο ὑπάρχουν νέοι. Θάταν ποτὲ δυνατό

νὰ λειτουργήσουν τὰ μεγάλα αὐτὰ σφαγεῖα χωρὶς τὴ συνενοχίαν τους; Βλέπει κανεὶς παλαιὸς πολεμιστὴς νὰ μιλοῦν γιὰ τὸ μαρτύριό τους, μὲ μιὰ νοσταλγία ποὺ μᾶς ἀφήνει ἀναυδούς. Ἡ ἐξήγηση εἶναι πὼς στὸν πόλεμο οἱ γέροι εἶναι πολὺ πρόθυμοι ν' ἀφήσουν τὴν ἡγεσία στοὺς νέους. Ὅσο κι' ἂν φαίνεται ἀκατανόητο, εἶναι γεγονὸς πὼς οἱ περισσότεροι νέοι ὄχι μόνο θαυμάζουν, ἀλλὰ κι' ἀγαποῦν τὸ Ναπολέοντα: εἶναι τὸ σύμβολο τῶν ἀμούστακων στρατηγῶν. Ἴσως μιὰ τέτια ἀγάπη ἦταν ἐκεῖνο ποὺ ἔκανε τοὺς νέους τῆς Κρήτης νὰ πέφτουν στὸ στόμα τοῦ Μινώταυρου. Τὰ νιάτα συγχωροῦν ἐκείνους ποὺ τὰ θυσιάζουν, ἀρκεῖ νὰ τ' ἀπελευθερώσουν ἀπ' αὐτὴ τὴ δύναμη ποὺ ξεχειλίζει μέσα τους καὶ ποὺ τὰ πνίγει, ἀρκεῖ νὰ μπορέσουν νὰ τῆς δώσουν διέξοδο, νὰ τὴν ἀφήσουν νὰ κυριαρχήσει.

Οἱ γέροι κυβερνοῦν τὸν κόσμο καὶ ποτὲ δὲ θὰ μάθουμε πὼς θάταν μιὰ κυβέρνησις ἀπὸ νέους. Τί νὰν' ἐκεῖνο ποὺ ὀνομάζουμε «πείρα»; Ἀραγε ἡ ζωὴ μᾶς πλουταίνει, ἡ ἀπειραντία μᾶς κάνει πιὸ φτωχούς; Ἡ ζωὴ, λένε, θὰ μᾶς ὀριμάσει. Ἀλλοίμονο! Ἐχει δίκιο ὁ Σαιντ-Μπέ ὅταν γράφει πὼς ἡ ζωὴ μᾶς σκληραίνει ἢ μᾶς σαπίζει, ἀλλὰ δὲ μᾶς ὀριμάζει. Καὶ νὰ τί λέει ὁ Montaigne: «Κατὰ τὴ γνώμη μου, οἱ ψυχές μας εἶναι πιά ἀνοιχτές στὰ εἴκοσι μας χρόνια, καὶ δείχνουν καθαρά τί θὰ μπορέσουν νὰ πραγματοποιήσουν. Ποτὲ ψυχὴ ποὺ δὲν ἔδωσε σ' αὐτὴ τὴν ἡλικία δείγματα τῆς δυνάμεώς της δὲν τόκανε ἀργότερα. Οἱ φυσικὲς ιδιότητες καὶ ἀρετὲς ἀφήνουν ἀκριβῶς τότε νὰ φανεῖ ὅ,τι πιὸ δυνατό κι ὅ,τι πιὸ ὠραῖο ἔχουν νὰ δείξουν. Ἀλλ' ὅλες τὶς ὠραῖες ἀνθρώπινες πράξεις ποὺ

ἔτυχε νὰ γνωρίζω, ὅποια μορφή καὶ νάχαν, σ' ὅποια ἐποχὴ κι ἂν ἔγιναν, οἱ περισσότερες ἔγιναν πρὶν ἀπ' τὴν ἡλικία τῶν τριάντα χρόνων... Ὅσο γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου, μοῖ φαίνεται βέβαιον πὼς, ἀπ' αὐτὴ τὴν ἡλικία καὶ πέρα, οἱ σωματικὲς καὶ οἱ πνευματικὲς μου δυνάμεις λιγότεψαν ἀντὶ ν' αὐξήσουν, ὑποχώρησαν ἀντὶ ν' ἀναπτύχθουν...».

Τὸ νὰ μεγαλώνεις σημαίνει ν' ἀποκτᾶς ὅλο καὶ περισσότερες συνήθειες, νὰ ὑποτάζεσαι στοὺς αὐτοματισμούς ἐκείνους ποὺ σὲ συμφέρουν, νὰ μαθαίνεις τὰ θριά σου καὶ νὰ τὰ δέχεσαι σὰν ἀναπόφευκτα. Ὅσο περισσότερο παρελθὸν μαζεύεται πίσω μας, τόσο πιὸ πολὺ καθορίζει τὶς πράξεις μας. Οἱ δυνατότητες ν' ἀνακαλύψουμε κάτι καινούργιο, οἱ δυνατότητες νὰ μᾶς συμβεῖ κάτι ἀπρόοπτο, ἐλαττώνονται μὲ κάθε χρονία ποὺ περνάει, ὥσπου ἔρχεται στιγμὴ ποὺ δὲ μένει κάτω ἀπ' τὰ πόδια μας παρὰ ἓνας λάκκος μέσα στὸ χῶμα. Τί νὰ περιμένει κανεὶς ἀπὸ ἓναν ἄνθρωπο ποὺ πέρασε τὰ πενήντα; Τὸ ἐνδιαφέρον ποὺ τοῦ δείχνουμε ὀφείλεται στὴν εὐγένεια ἢ στὴν ἀνάγκη, ἐκτὸς βέβαια ἂν ἔχει ἰδιοφυΐα: ἡ ἰδιοφυΐα εἶναι τὰ νιάτα, ποὺ νικοῦν τὸ χρόνο, τὰ ἀμάραντα νιάτα.

Ὁ Μπαρρές λέει πὼς τὰ νιάτα εἶναι ἡ ἡλικία ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἔχει διάθεση νὰ θαυμάζει, νὰ ταπεινωθεῖ.

Πολλοὶ νέοι ἱκανοποιοῦν τὴν κλίση τους στὸ νὰ θαυμάσουν καὶ νὰ ταπεινωθοῦν, ὄχι στὸν ἔρωτα, ἀλλὰ στὴ λογοτεχνία. Πάρτε ἓνα περιοδικὸ νέων, γιὰ νὰ διασκεδάσετε μ' αὐτὴ τὴ μανία. Ποιὸς ἐφηβὸς δὲ θὰ μπορούσε νὰ ἐπαναλάβει τὰ λογία τοῦ ἀββᾶ Μπαρτελεμίου, τοῦ συγγραφέα τοῦ «Νεαροῦ Ἀνάχαρου»: «Αἰσθανόμουν

στά νιάτα μου τόσο βαθύ σεβασμό για τους ανθρώπους των γραμμάτων, ώστε θυμούνται τα δόγματα ακόμα κι εκείνων που ξεστέλναν αινίγματα στον «Mercure de France». 'Αλλά οι νέοι ανεβάζουν τα είδωλά τους σε τέτια ύψη, ώστε τους είναι έπειτα αδύνατο να τα κατεβάσουν, χωρίς να τα σπάσουν. 'Αλλωστε κι οι καυγάδες, στά περιοδικά τους, δεν είναι παρά έκδηλώσεις μεγάλων έρώτων.

Ποιός συγγραφέας δεν θα όμολογήσει πώς ή αγάπη των νέων του είναι πιο πολύτιμη από κάθε άλλη έκδήλωση θαυμασμού; Φυσικά τα νεανικά χειροκροτήματα δεν άρκοουν για να του δώσουν την έμπιστοσύνη του κόσμου. Πάντως είναι ένα πολύ καλό σημάδι.

Τα νιάτα τραβούν τα νιάτα: ή ιδιοφυία είναι μια έκδήλωση νεανικότητας, που οι νέοι την ανακαλύπτουν. Σε μια φτωχή, κατάξερη γή, όπου όλος ό κόσμος πέρασε χωρίς ν' άκούσει τίποτα, εκείνοι άφουγκράζονται τό θόρυβο μιας πηγής και γονατίζουν. 'Ακόμα κι οι χειρότερες φαινομενικές έκδηλώσεις δέ μπορούν να τους έμποδίσουν να φέρουν στο φώς τό θαυματουργό νερό και να πιούνε.

Παρ' όλες τις Σορβόννες και τις 'Ακαδημίες, τα νιάτα είν' εκείνα που κατόρθωσαν να επιβάλουν ένα Μπωντελαίρ κι ένα Ρεμπώ. 'Ακόμα και σήμερα, οι ιστορίες των λογοτεχνιών άποφεύγουν να μιλήσουν πολύ γι' αυτούς τους ποιητές και για κείνους που τους μοιάζουν. Κι όμως, ή επίμονη λατρεία των νέων νίκησε την περιφρόνηση των καθηγητών.

Τό πτώμα ενός μεγάλου συγγραφέα μπορεί να χαιρετιστεί άπ' όλα τα έπίσημα Σώματα. Μπορεί να συμφιλιώνει, χάρη στη δόξα του, τα πολιτικά κόμματα, να δαγτεί έκδηλώσεις λατρείας άπ' όλες τις χώρες του κόσμου. 'Αν όμως έχει χάσει την αγάπη των νέων, πόσο τραγικές φαίνονται όλες αυτές οι ιεροτελεστίες!

'Αραγε, μετά τα τριάντα, έξακολουθεί να μάς άρέσει ή ποίηση, ή άπλώς θυμόμαστε πώς κάποτε μάς άρεσε;

Τίποτα δεν είναι τόσο συγκινητικό όσο ν' άκούς ένα σημερινό έφηβο να σου μιλάει για τόν Ρεμπώ.

Στά είκοσι χρόνια τους, οι νέοι μαζεύονται και περνάνε όλόκληρες βραδιές διαβάζοντας, ακούοντας, ποιήματα. Τ' άπαγγέλλουν ό ένας στον άλλο, ακόμα και στο δρόμο.

Στό γραφείο, στό στρατώνα, στους παγωμένους δρόμους, οι νέοι πολεμούν την πραγματικότητα: όπως ό Θεός θα φώναζε τις λεγεώνες των άγγέλων του, έτσι κι αυτοί έπικαλούνται τους άθάνατους ποιητές για να τους προστατέψουν.

Πόσα άπ' τ' αγόρια των είκοσι χρονών δεν κυνηγούν αυτή την κατάσταση του ιερού δέους, της θείας χάρης —την ποίηση! 'Η έξαρση άποτελεί τόν κόσμο τους. Δεν κουράζονται να πετούν. Ζωή, γι' αυτούς, είναι ή μετάθεση της ζωής σε άλλο έπίπεδο. 'Επικίνδυνη πάλη με τό καθημερινό περιβάλλον: κινδυνεύοντας κάθε στιγμή να ύποκύψει, ό ποιητής κατορθώνει να καταφύγει σ' εκείνο που μεθάει, σ' εκείνο που θαμπώνει.

Έλληνιστικό κύπελλο

ΣΤΟ ΒΥΘΟ ΈΝΟΣ ΠΟΤΑΜΟΥ

Της

ANNE VOLLGRAFF - ROES

Πριν από λίγα χρόνια, κοντά στο Στήβενσθηρτ της νοτίου 'Ολλανδίας, ανασύρθηκε από τόν βυθό του ποταμού Μάας ένα άσημένιο κύπελλο. Τό σχήμα του ήταν παράξενο και δεν φαίνόταν πώς ήταν άσημένιο, γιατί είχε μαυρίσει τόσον καιρό που έμεινε μέσα στο νερό. 'Ετσι κανένας δεν του έδωσε προσοχή. Μιά μέρα όμως τό είδε ό κ. Α. Μπρόμ, ένας γνωστός χρυσοχός, που άμέσως κατάλαβε πώς τό εύρημα ήταν σημαντικό. Χάρη στην παρηρητικότητα του, τό κύπελλο αυτό θα πάρη τη θέα: που τό τυαριάζει ανάμεσα στα άριστουργήματα της 'Ελληνιστικής μεταλλοτεχνίας. Και θα είναι σχεδόν μοναδικό και για την καλλιτεχνική του αξία.

Στους 'Ελληνιστικούς χρόνους, από τό 300 π.Χ. και ύστερα, τα άσημένα και τα χρυσά άγγεία άρχισαν να άντικαθιστούν στα σπίτια τα πήλινα έρυθρόμορφ

άγγεία. 'Ετσι ή τέχνη της ζωγραφικής των άγγείων γρήγορα έπέπεσε, ενώ άρχισε να άκμάζει ή άργυροχοία. 'Από τό σχήμα και μόνο πολλών 'Ελληνιστικών πήλινων άγγείων μπορούμε να διακρίνουμε πώς οι άγγειοπλάστες δεν έκαναν τίποτε άλλο παρά να μιμούνται τα μετάλλινα άγγεία που ήταν της μόδας.

Οι Ρωμαίοι των τελευταίων χρόνων της δημοκρατίας έκτιμούσαν πολύ τα άσημένα αυτά των 'Ελληνιστικών χρόνων και τα ζητούσαν. 'Ο Κικέρων μάλιστα άναφέρει πώς ό διοικητής της Σικελίας κρατούσε για τόν έαυτό του κάθε άσημένιο άντικείμενο που έθρισκε στο νησί. 'Όταν τό 79 μ.Χ. κατστράφηκε ή Πομπηία και τό 'Ηράκλειο, πλούσιες Ρωμαϊκές οικογένειες είχαν άκόμη πολλά άσημένα άντικείμενα, θαυμάσια έργασμένα. 'Όστόσο ό Πλίνιος ισχυρίζεται ότι ή τέχνη της κατεργασίας των

πολυτίμων μετάλλων είχε πιά σβύσει την εποχή εκείνη. Παρ' ὅλο πού ἡ ἀργυροτεχνία συνεχίστηκε ἐπὶ τρεῖς αἰῶνες καὶ περισσότερο, ἡ τεχνικὴ δὲν ἦταν πιά ἡ ἴδια. Ἡ ἐξάισια ἔκτυπη δουλειά τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων ἔδωσε τὴ θέσι της σὲ θαυματοπικὲς διακοσμήσεις πού τὸ στυλ τους εἶχε χάσει πιά κάθε ρώμη καὶ κάθε πρωτοτυπία.

Ἡ διακόσμηση τῶν Ἑλληνιστικῶν ἀγγείων δὲν γινόταν μόνο μὲ τὴ μέθοδο τοῦ repoussé. Πολλὰ ἀσημένια κύπελλα τῆς καλύτερης περιόδου δουλεύονταν μὲ τὴ μέθοδο cire - perdue. Ἐπειδὴ πολλές φορές τὸ δουλεμένο ἀσμήμι γινόταν πολὺ λεπτὸ σὲ ὠριμένα μέρη καὶ τὸ καθάρισμά του ἀπὸ μέσα ἦταν δύσκολο, ἔβαζαν μιὰ λεῖα ἐσωτερικὴ ἐπίστρωση πού ἐφάρμοζε ἐντελῶς στὸ χεῖλος τοῦ κύπελλου. Συνήθως στὰ ἀγγεῖα αὐτὰ οἱ λαθεῖς ἐτοιμαζόνταν χωριστὰ καὶ ἔμπαιναν ὕστερα. Στὸ κύπελλο πού μᾶς ἀπασχολεῖ ἔδω καὶ πού ἔχει σχῆμα «κανθάρου», ὅπως λέμε στὴν ἀρχαιολογία, οἱ λαθεῖς εἶναι χυμένους μαζί μὲ τὸ σῶμα τοῦ κυπέλλου. Αὐτὸ εἶναι μιὰ ἐνδειξὴ ὅτι πρόκειται γιὰ ἀντικείμενο μὲ ἀξία μεγαλύτερη ἀπὸ τὴν συνηθισμένη. Ἡ πιὸ σημαντικὴ ὅμως ἐνδειξὴ εἶναι ἡ ἐντελὴς ξεχωριστὴ διακόσμησί του.

Ἡ παράστασι εἶναι μιὰ διονυσιακὴ σκηνὴ ὅπως συνηθίζονταν στοὺς Ἑλληνιστικοὺς χρόνους. Τὸ κύριο διακοσμητικὸ στοιχεῖο ἔδω εἶναι μιὰ σειρά ἀπὸ κεφάλια τοῦ Βακχικοῦ κύκλου. Ἐνῷ ὅμως τὰ Βακχικὰ κύπελλα εἶναι συνήθως παραφορτωμένα μὲ κεφάλια, μάσκες καὶ ἄλλα ἐμβλήματα τοῦ Βάκχου, τὰ στοιχεῖα αὐτὰ χρησιμοποιοῦνται πολὺ περιορισμένα καὶ μὲ ἐξαιρετο γούστο. Γύρω ἀπὸ τὸ χεῖλος τοῦ κυ-

πέλλου ὑπάρχει μιὰ σειρά ἀπὸ ρόδακες καὶ ἄλλα στολίδια. Κανένας ἀπὸ τοὺς ρόδακες αὐτοὺς δὲν εἶναι ὅμοιος μὲ τὸν ἄλλον. Τὸ κατώτερο τμήμα τοῦ κυπέλλου εἶναι στολισμένο μὲ δυὸ κλαδιὰ κισσοῦ καὶ δυὸ κλαδιὰ ἀμπέλου, πού ἦταν καὶ τὰ δύο ἱερὰ φυτὰ τοῦ Διονύσου. Τὰ μικρὰ φύλλα τοῦ κισσοῦ εἶναι λεπτότατα ἐργασμένα. Οἱ λαθεῖς σχηματίζονταν ἀπὸ τὶς ἄκρες τῶν κλαδιῶν, μὰ εἶχαν κοπὴ ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια. Στὴ θέσι τοῦ κυπέλλου ὑπάρχουν τρεῖς ἐπιγραφές, ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς ὁποῖες εἶναι ἑλληνικὴ καὶ ἀναφέρει ὅτι τὸ κύπελλο εἶναι ἀφιερωμένο στὸν Δία.

Ὅπως εἶναι φανερὸ τὸ κύπελλο θὰ τὸ ἔφερε στὴν Ὀλλανδία κάποιος Ρωμαῖος καὶ γι' αὐτὸ ὑποθέτουμε ὅτι πατρίδα του εἶναι ἡ νότια Ἰταλία ἢ ἡ Σικελία. Μὲ θέσι τὴ δευτέρη ἐπιγραφὴ τείνουμε νὰ προτιμήσουμε τὴ Σικελία, γιὰ τὴν λέει ὅτι τὸ κύπελλο ἀνῆκε σὲ κάποιον Μάρκο Τιτίνιο καὶ ξέρουμε ὅτι ἕνας Ρωμαῖος στρατιωτικὸς μ' αὐτὸ τὸ ὄνομα πολέμησε στὴ Σικελία τὸ 104 π.Χ. Ἴσως νὰ βρέθηκε στὰ χέρια του ἀπὸ τὴν λεηλασία κανενὸς ναοῦ. Ἀργότερα τὸ ὄνομά του σβύστηκε, ἴσως ἀπὸ κάποιον καινούργιο ἰδιοκτήτη, μὰ τὰ γράμματα διαβάζονται ἀκόμη καθαρὰ. Δὲν πρόκειται βέβαια ποτὲ νὰ μάθουμε τί ἔγινε τὸ ταῖρι τοῦ κυπέλλου (γιατὶ αὐτὰ γίνονταν πάντα σὲ ζεύγη) οὔτε ποῖες ἦταν οἱ περιπέτειές του ὅπου νὰ φθάσῃ στὰ χέρια μᾶς ἀπὸ τὰ θάθη ἐνὸς ποταμοῦ. Τὸ γεγονὸς εἶναι ὅτι μᾶς προσφέρει ἕνα ἐξαιρετικὸ δείγμα τῆς μεταλλοτεχνίας τῶν Ἑλληνιστικῶν χρόνων.

Ἡ διάσκησις τῆς «Εὐρωπαϊκῆς Κινήσεως»

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

τὸ μεγάλο σρόδλημα

Τοῦ

SALVADORE DE MADARIAGA

Καθηγητοῦ στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Ὁξφόρδης

Ἡ θέσις τῆς Γερμανίας ἔγινε τελευταία σημαντικὴ μέσα στὸ διεθνὴ πολιτικὸ στίβο. Αὐτὸ τὸ εἶχαν προβλέπει διάφοροι πολιτικοὶ παρατηρηταὶ τὴν ἐπαύριον τῆς ἥττας τοῦ Χίτλερ. Γιὰ νὰ κάμῃ ὅμως κανεὶς τότε μιὰ τέτοια πρόβλεψη, χωρὶς νὰ διατρέχῃ τὸν κίνδυνον ν' ἀπατηθῇ, ἔπρεπε πρῶτ' ἀπ' ὅλα ν' ἀπαλλαγῇ ἀπὸ κάθε ψευδαίσθησι ὡς πρὸς τὴ δυνατότητα μιᾶς εὐκρινούς συνεννόσεως μεταξὺ Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ Δύσεως. Τὴν ἐποχὴ πού ἠτήθηκε ὁ ναζισμὸς, οἱ ψευδαισθήσεις αὐτὲς ἐπικρατοῦσαν ἀκόμα. Οἱ πολιτικὲς προσωπικότητες τῆς Δύσεως πίστευαν σὲ μιὰ τέτοια δυνατότητα. Ὅποιοι ὅμως εἶχε διαθλέψει πῶς ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωση σὲ ἔμενε πιστὴ στὶς ἀρχές της καὶ ἐπομένως θὰ ἐξακολουθοῦσε νὰ εἶναι ὁ ἄσπονδος ἐχθρὸς τοῦ ἐλεύθερου κόσμου τῆς Δύσεως, ἦταν περισσότερο ἀπὸ βέβαιος ὅτι θὰ ἐσήμαινε ἡ ὥρα, ὅπου ἡ Γερμανία θὰ ἔπαιρνε μιὰ σημαντικὴ θέσι ἀνάμεσα στοὺς δυὸ ἀντιπάλους, κί' αὐτὸ χάρις στὴ φυσικὴ ἐξέλιξι τῶν γεγονότων.

Ἡ ἐξέλιξις πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτὴ ἦταν γιὰ πολλοὺς λόγους

ἀναπότρεπτη. Καὶ πρῶτα εἶναι ἡ γεωγραφικὴ θέσις τῆς Γερμανίας στὴ μέση, μεταξὺ Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς, πού καθορίζει τὴν πολιτικὴ της σημασία. Ἡ φιλελεύθερη Δύσις καὶ ἡ ὀλοκληρωτικὴ Ἀνατολὴ δὲνμποροῦσαν νὰ ἔρθουν ἄλλοι σὲ εἰρηνικὴ ἢ πολεμικὴ ἐπαφὴ παρὰ μονάχα στὸ γερμανικὸ ἔδαφος. Ὅσο παράδοξο καὶ ἂν φαίνεται, ὥστόσο ἡ Γερμανία, πού στὸν πόλεμο ἦταν ὁ κοινὸς ἐχθρὸς τῶν δυὸ παρατάξεων, κρατᾷ τώρα τὴν ἴδια ἀπόστασι ἀπέναντι στοὺς παλιούς ἀντιπάλους της. Στὸ κάτω - κάτω ἡ Γερμανία δὲν ἦταν ποτὲ δημοκρατία μὲ τὴν ἔννοια πού δίνουν οἱ δυτικοὶ στὸν ὅρο αὐτὸ οὔτε κατὰ τὴν περίοδο τοῦ λεγομένου πρώτου Ράιχ. Αὐτὸ μαζί μὲ ἄλλα δίνει στὴ Γερμανία ἕνα εἶδος οὐδέτερης θέσης μεταξὺ δημοκρατίας καὶ ὀλοκληρωτισμοῦ. Ὁ πλοῦτος της σὲ πρῶτες ὕλες, ἡ ἐξαιρετικὴ δουλειὰ τῶν Γερμανῶν ἐιδικευμένων ἐργατῶν καὶ ἡ μεγάλη βιομηχανικὴ πείρα κάνουν τὴ Γερμανία πολὺτιμη σύμμαχο γιὰ τὸ μέλλον. Ἐτοίμη εἶναι καλὰ τοποθετημένη γιὰ διαπραγματεύσεις καὶ σὲ εὐνοϊ-

Η ΣΥΝΔΡΟΜΗ - ΔΩΡΟ

ρχονται οί ημέρες τῶν δώρων. Ὁ καθένας σκέπεται τι θὰ χάριση σιὺς φίλους του ἢ σιὺς δικούς του.

Σὰς δίνουμε λοιπὸν μιὰ ιδέα γιὰ ἓνα εὐκόλο, χρήσιμο, εὐχάριστο καὶ φθηνὸ δῶρο — **Μιὰ συνδρομὴ τῆς «Ἐκλογῆς».**

Ἡ «Ἐκλογὴ» προσφέρει πολλὰ σὲ κάθε ἀναγνώστη. Τοῦ προσφέρει γνώσεις καὶ αἰσιοδοξία, χιούμορ, τοῦ δίνει εἰκόνα ὅλου τοῦ κόσμου, τὸν ταξιδεύει σὲ χῶρες μακρινές.

Ἔχετε φίλους, ἔχετε συγγενεῖς σιὴν ἐπαρχία, σιὸ σιραιό, σιὸ ἐξωτερικό, σὲ κάποια μακρινὴ γωνιὰ τῆς γῆς ὅπου ποτὲ δὲν ἔφθασε ἡ «Ἐκλογὴ», ἔφθασαν ὅμως οἱ Ἕλληνες;

Μιὰ Συνδρομὴ - Δῶρο τῆς «Ἐκλογῆς» (*Ἰαν. 1952 — Δεκ. 1952), πὺν θὰ φθάσῃ συνοδευμένη ἀπ' αὐτὴν τὴν κάρτα, τὴν ὁποία θὰ πάρετε ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας,

Τὴν συνδρομὴ αὐτὴ τῆς «Ἐκλογῆς» σὰς τὴν χαρίζει μὲ χίλιες εὐχὲς γιὰ τὸν καινούριο χρόνον

ὁ ἡ

ἀπὸ τὴν

θὰ τοὺς δώσῃ περισσότερη χαρὰ ἀπὸ πολλὰ δῶρα, θὰ τοὺς δίνῃ χαρὰ 12 φορὲς τὸ χρόνο, κάθε μῆνα, ὅταν θὰ φθάσῃ στὰ χεῖρα τοὺς Περάσῃ ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας (10 — 12 π.μ.), ὁδὸς Σωκράτους 57 καὶ μὲ 40.000 δραχμὲς μόνο θὰ ἐξασφαλίσετε μιὰ συνδρομὴ - δῶρο μόνον γιὰ τὴν ἐπαρχία ἢ τὸ ἐξωτερικό.

Ἡ ἰδιαίτερη αὐτὴ τιμὴ γιὰ τίς συνδρομὲς - δῶρα θὰ γίνεταί ἕως τὴν 24η Δεκεμβρίου 1951.

Ἐξασφαλίζετε 12 χρήσιμα καὶ εὐχάριστα δῶρα γιὰ ἓναν ὁλόκληρον χρόνον.

"ΙΣΤΟΡΙΕΣ & ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ"

Τοῦ

ΦΩΤΗ ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ

Σὲ τοῦτα τὰ πονηρὰ χρόνια πὺν περνοῦμε ὁ νοῦς μου γυρίζει πίσω σιὸν καλὸ καιρὸ πὺν φτιάξαμε, ὅπως συλλογίζεται κανεὶς τὸ καλοκαίρι σὰν ρίχνει χιονόνερο τὸ βαρυχείμωνο.

Τότες, ἄσε πὺν ὁ κόσμος εἶχε ἡσυχία καὶ δὲν ἤξερε τι νὰ κάνει γιὰ νὰ περάσῃ τὸν καιρὸ του, ἀλλὰ ὁ καθένας εἶχε καὶ μιὰ μανία, ἓνα μεράκι, σιὴν Ἀνατολή, πὺν εἶτανε εὐκολὴ ἡ ζωὴ.

Ἕνας τέτοιος μερακλῆς, νὰ ποῦμε, ὁ Δημητρός ὁ Παπαχιενᾶς, ἔδωκε κάθε τόσο καὶ ξανάδωκε τὸ σπῖτι του, τὰ ταβάνια, τὰ πατώματα, τίς καρέκλες, τὰ ράφια, τίς πιατοθήκες, τὴν κούρνια τοῦ μωροῦ, τὸν καλόγερα πὺν στεγνώνανε τὰ ροῦχα, τίποτα δὲν ἄφηνε ἄβαστο. Τόσο, πὺν μιὰ μέρα ἔδωκε ἓνα κλονδί καὶ ἰδῶκε μὲ ἐλληνικά χρώματα, μιὰν ἀράδα ἄσπρη, μιὰ μαδιά. Κι' ἐπειδὴς περὶσσεψε ἡ μπογιά, ἔδωκε καὶ τὸ πούλι νὰ τὸ κάνει καὶ κεῖνο «ἐλληνικό», καὶ ψόφησε.

Ἕνας ἄλλος, Κομποθέκρας λεγόμενος, φραγκοφορεμένος, σοβαρὸς ἄνθρωπος, μὲ βελάδα, μὲ μπαρμπέτες ἀλὰ «Πασᾶν τῶν Ρωσσιῶν», δηλαδὴ σὰν τὰ γένεια τοῦ Τσάρου, μὲ ξουρισμένο σιὴ μέση τὸ σαγόνι, εἶτανε ράφτης τὸ ἐπάγγελμα, ἀνύπαντρος, γεροντοπαλλήκαρο, εἶχε καὶ δυὸ ἀδερφάδες γεροντοκόρες.

Τὸν εἶχε πιάσει ἡ μανία σιὰ γεράματα νὰ βρεῖ τὸ Ἀεκίνητον, «ἦτοι μηχανήμα, ὅπερ ἅπαξ κορυδίζουενον, νὰ κινεῖται αἰωνίως».

Ἀλλὰ καὶ τὴ ραφτικὴ δὲν τὴν εἶχε δουλειὰ γιὰ νὰ ζήσει, παρὰ γιὰ νὰ περνᾷ τὴν ὥρα του, ἀπὸ τὸν ὄραρον, ὅπως ἔλεγε. Γιὰ τοῦτο δὲν ἔπερνε παραγγελίες, μόνο ἔραβε δυὸ τοεῖς φορεσιὲς τὸ χρόνο μὲ τὸ κέφι του, γιὰ νὰ δείξῃ τὴν τέχνην του, καὶ ἔβαλε σιὸ ἴδιο σακκάκι «μιὰ κομμιτόντυπα γαλλικὴ, μιὰ ἀγγλικὴ, μιὰ γερμανικὴ, μιὰ ρωσσικὴ», ὅπως ἔλεγε πάλι ὁ ἴδιος.

Ἄλλα τὸν εἶχε ξεμναλῶσει τὸ Ἀεικίνητο, καὶ σκόπευε νὰ παραιτήσῃ τὴ γραφικὴ, γιὰ νὰ ἐπιδοθῇ ψυχῇ τε καὶ σώματι στὴν ἐφεύρεσίν του.

Μιὰν ἡμέρα, εἶχε τελειωμένη μιὰ φορεσιά, κ' ἔβαλε σίδερο νὰ τὴ σιδερώσῃ, κ' ἐπειδὴς τὸ μαγαζὶ τῷχε ἀποκάτω ἀπὸ τὸ σπῆτι του, καὶ σὶ' ἀπάνου πάτωμα ἔκανε τὰ ἀεικίνητα, ἄφηνε τὸ σίδερο κάθε λίγο καὶ λιγάκι, κ' ἀνέβαινε νὰ δεῖ τί γίνεται ἡ ἐφεύρεση, ὥς πὺν ἀφαιρέθηκε, ἔσχασε τὸ σίδερο, κ' ἔκανε τὸ παντελόνι, τὸ σπῆτι γέμισε καπνό, οἱ ἀδεργάδες του φωνάζανε, γίνηκε μεγάλη σύγχυσις. Ἀπὸ κείνη τὴ μέρα ὁ δυστυχὴς ὁ Κομποδεύρας ἀποφάσισε περὶ νὰ παραιτήσῃ τὴ γραφικὴ. Ἐκλείσε λοιπὸν τὸ μαγαζὶ, ἔβγαλε τὴν ταμπέλα πῶγραφε «Ραπτεῖον ἡ εὐγενὴς κομψότης», καὶ ἐπιδόθηκε σὺν Ἀεικίνητο.

Γιὰ νὰ πετύχει ἡ ἐφεύρεση, πούλησε λίγα λιόδετρα, ἀπὸ κεῖνα ποῦχε κληρονομήσει ἀπὸ τὸν πατέρα του, πῆρε μὲ τὸ μῆνα ἓνα φαναριτζῆ, καὶ κλείστηκε ἀπάνου σὲ μιὰ κάμαρα, καὶ δὲν ἔβγαине ὁλότελα, μόνο δόστου κολλοῦσε καὶ ξεκολλοῦσε κεῖνα τὰ ἀεικίνητα.

Ἐνα χρόνον παιδεύτηκε νύχτα μέρα, ὥς πὺν ἦρτε σ' ἓνα λογαριασμό καὶ μελαγχόλησε καὶ μαράζωσε, γιὰτὶ δὲν πετύχαινε κεῖνο πὺν ἤθελε. Σὲ κάτῃ στενοὺς φίλους του ἔλεγε πὺς «δὲν εἶχε τὰ κατάλληλα ἐργαλεῖα γιὰ νὰ κάνει τὴ δουλειά του, εἰδ' ἄλλῳ, ἂν ἦτον στὴν Εὐρώπη, ἄλλαξε τὸ πρᾶγμα».

Στὸ τέλος φαίνεται πὺς ἀπελπίστηκε, κ' ἀποφάσισε νὰ τὰ παραιτήσῃ.

Ἐνα θρόνον, ἅμα σκοτεινίασε, φόρτωσε σὺν φαναριτζῆ ἓνα μεγάλο τσουβάλι, μιὰ ζαχαρόμπουρδα τῆς Καλκούτας, φορτωθῆκε κ' αὐτὸς ἓνα μικρότερο, γεμῆτο ἀπὸ ἀποτυχημένα ἀεικίνητα, καὶ πῆγανε καὶ τὰ πετάξανε στὴ θάλασσα, σὶ' Ἀγγελῇ τὸ Γυαλό.

Ἀπὸ τότε, δὲν ξαναβγῆκε ὅξω, καὶ σὲ λίγο πέθανε, δίχως ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα του νὰ πεῖ τίποτα σὲ κανέναν. Θεὸς σχωρέστον.

Ἐνας ἄλλος, ὁ Νικόλας ὁ Καραγατσιανός, εἶχε κ' ἔτρωγε καὶ δὲν ἤξερε τί νὰ κάνει γιὰ νὰ σκοτώσῃ τὴν ὥρα του. Ἀπὸ τὸν καφενὲ σὺν σπῆτι, ἀπὸ τὸ σπῆτι σὺν καφενέ, γιὰ στὴν ταβέρνα, κομπολόγι, παργιλέ, παργί, ὕπνο, σεκλειζότανε, στενοχωριοῖτανε.

Ἐβανε λοιπὸν σὺν μυαλό του μιὰν ἰδέα: Ἐπῆσε κ' ἔκανε κονμπάνια, ἀγόρασε καφέ, ζάχαρη, πῆρε δυὸ τρία φλυτζάνια, ἓνα δυὸ παργιλέδες, τῆβαλε σὲ μιὰ βάρκα καὶ πῆγε στὴν Περαματαριά ν' ἀνοίξῃ καφενέ.

Περαματαριά λεγότανε ἡ μιὰ μπούκα τοῦ λιμανιοῦ, κατὰ τὸ βορρῆ, ἴσαμε μισὴ ὥρα ἀπὸ τ' Αἰθαλί, ἀνάμεσα σὺν Κρομμυδονῆσι καὶ σὺν Μοσκοῦῃσι. Γιὰ νὰ καταλάβῃς, τὸ Κρομμυδονῆσι εἶτανε ἐνωμένο μὲ τὴ στεριά τ' Αἰθαλίου μ' ἓνα λαιμό, εἶδος προκυμαία.

κάμποσο μακρὸ, κ' ἡ θάλασσα χώριζε μονάχα τὸ Κρομμυδονῆσι ἀπὸ τὸ Μοσκοῦῃσι, τί θάλασσα δά, καμμιὰ περηγιαριά ὁρυνὲς διάστημα.

Σ' αὐτὸ τὸ μέρος λοιπὸν δούλευε ἡ Περαματαριά, δηλαδὴ ἓνα σάλι (λεγόμενο ἀρχαῖα σχεδιά), μιὰ σκάφη ἴσαμε ἓνα σπῆτι σὺν πλάτος, καὶ περνοῦσε τὸν κόσμο ἀπὸ δῶ κ' ἀπὸ κεῖ, ὅπου ἤθελε νὰ πάγῃ ὁ καθένας. Οἱ περαματατζῆδες τραβούσανε τὰ σκοινιά ὅπως τραβοῦνε τὸ γρῦπο οἱ τρατάρηδες.

Ἦτανε ἓνα ὁμορφὸ θέαμα νὰ κάθῃσαι νὰ κάνεις σεριάνι λογιῆς ἀνθρώποι μπαῖνανε γιὰ νὰ περάσουνε, ἄλλοι σκέτοι, ἄλλοι σὶ' ἄλογα καθάλλα δίχως νὰ ξεκαθαλλικέφουνε, γαδάροι μὲ ψιλικά, προματενιάδες, καρότσες, ποδόβα, γίδια, βόδια, μὰ τὰ περὶ παράξενα εἶτανε οἱ καμῆλες. Ἐμπαινε πρῶτα ὁ τοῦρκος κ' ὁ γάδαρος πὺν τὶς τραβοῦσε, ὅτετρα μπαῖνανε μιὰ μιὰ κ' οἱ καμῆλες, καὶ σὺν εἶτανε πολλὲς βάζανε τὴ μιὰ δίπλα στὴν ἄλλη, περνοῦσανε τὶς μισὲς καὶ κάνανε δεύτερη σιράτα γιὰ νὰ πάρουνε καὶ τὶς ἄλλες. Ἀμα γέμιζε ἡ Περαματαριά καὶ ξεκολλοῦσε ἀπὸ τὴ στεριά, ἔβλεπε ἓνα θέαμα παράξενον σὺν ψεύτικη φαντασία, κείνη ἡ σκάφη νὰ πλέβῃ γεμάτη ἀπὸ καμῆλες π' ἀνεχαράζανε σὰ ν᾿ ἦταν σὺν παγνί. Ἀπὸ μακρὸνὰ ξεχωρίζανε οἱ μακροὶ λαιμοὶ τοὺς ὅπως βγαίνουνε ἀπὸ κείνη τὴν παράξενη Κιβωτό.

Λοιπὸν, κοντὰ στὴν Περαματαριά, ἀπὸ τὴν πέρα μεριά ἀπάνου σὺν Μοσκοῦῃσι, πῆγε κ' ἔκανε μιὰ παράγκα ὁ Αἰθαλιώτης ποῦπαμε, ἔβαλε τὶς καρέγλες, ἔκανε ἓναν μπάγκο κ' ἔβαλε τοὺς παργιλέδες, τὰ καφεκούτια, ἓνα δυὸ ποτήρια, κορέμασε τὰ φλυτζάνια, μ' ἓναν λόγο κοῦρτισε τὸ μαγαζὶ καὶ περιμένε νὰ πάγῃ κανένας γιὰ νὰ πιεῖ καφέ. Μὰ οἱ περαματατζῆδες εἶτανε μαθημένοι νὰ τραβᾶνε ἴσα στὴ δουλειά τους. Πέρασε μιὰ μέρα, πέρασαν δυὸ, τρεῖς, ψυχὴ δὲ φάνηκε. Στεναχωρέθηκε. Αὐτὸς ἀνοίξε τὸν καφενὲ γιὰ νὰ μὴν κάθεται, κ' ἦρε τὰ χειρότερα: Ἀπὸ τὴ στενοχωρία του ἔπινε καφέ ἀπάνου σὺν καφέ, κ' ἀνάμεσα φουμάριζε καὶ κανένα δάσανο. Τὰ παράγγελε ὁ ἴδιος σὺν ἐαυτοῦ του, φωνάζοντας δυνατὰ: «Ἐνα βαρὺ γλυκόν, ἓνα γιαδάσιζο!» «Ἀμέσως!» ἀπαντοῦσε ὁ ἴδιος, καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἀλλὰ ἴσως ἀπ' ἀνθρώπο δὲ φάνηκε. Πέρασε μιὰ βδομάδα, ὅρὲ ἅμᾶν! Τίποτα! ἔρημιά, γιατί εἶτανε καὶ τὸ μέρος παράμερο, γιὰ νὰ φυλάγεται ἀπ' τὸ βορρῆ πὺν φουσοῦσε ἀπὸ τὸ πέλαγο.

Σὲ λίγες μέρες σῶθηκε ὁ καφές, σῶθηκε ἡ ζάχαρη, πᾶσι τὸ τουμπεκί, ἔσπασε τὰ ποτήρια ἀπ' τὴ γρουσουζιά! Στελλορίστηκε νὰ τὰ σηκώσῃ, νὰ φύγῃ, νὰ μὴ φύγῃ; Ἀποφάσισε νὰ μὴ φύγῃ. Ἐβγαλε πείσμα νὰ κάτσει ἴσαμε πὺν ν᾿ αἰσθῇ ἓνας κερατῆς νὰ πιεῖ καφέ, ἔτσι γιὰ νὰ ξεθυμάνῃ, κ' ὅτετρα καταποῦνται νὰ μπαλώσουνε! Πῆγε λοιπὸν σὶ' Αἰθαλί, ξανάκανε κονμπάνια, καὶ γύρισε πῶς

σω. "Επιασε πάλι ή ἴδια ἱστορία, καφές ἀπάνου σὸν καφέ, οἱ μέ-
ρες περνούσανε, ψυχὴ δὲ φαινότανε, μαύρισε τὸ μάτι του, ὥς πὺν
ἀπόμεινε πάλι χωρὶς σεργιανία.

Λογάριαζε νὰ ξαναπάγει σὴν πολιτεία καὶ ν' ἀγοράσει καφὲ
καὶ ζάχαρη, ὅπου φανερώνεται ἕνας ἄνθρωπος δρωμένος, ἀλη-
θινὸς ἄνθρωπος, καὶ πῆγε κ' ἔκατοε σὲ μιὰ καρέγλα, κ' εὐτὺς φώ-
ναξε «ἔναν θαρὺ γλυκὸ κ' ἕνα ναργιλέ!». «Μωρὲ μπράβο! λέγε-
ὁ καφετζῆς. Μαζεμένα τὰ μπερεκέτια! Ἀμέσως!»

Μπαίνει μέσα, πέρνει τὸν ναργιλέ, καὶ τὸν βάζει μπροστὰ σὸ
μουσιερῆ, τοῦ δίνει καὶ τὸ μαρκοῦτσι, ἴσαμε νὰ γίνεῖ ὁ καφές.
Αὐτὸς τραβᾷ μιὰ ρουφηξιά, μὰ τίποτα. Γυρίζει νὰ δεῖ τὸν ναργι-
λέ, μηδὲ τσιμπεκί, μηδὲ φωτιά. Φωνάζει τὸν καφετζῆ: «Βρὲ ἀ-
δεοφέ, τί ναργιλέδες εἶναι τοῦτος;». «Μὲ τὸ παρνιόν, κουμπάρε, τοῦ
λέγει ὁ καφετζῆς, σάσινα ἀπὸ τὴ φασαρία!»

"Εἶσι ἔβγαλε τὸ ἄχι του, ἔκλεισε τὴν παράγκα, ἔσπασε τὸν
ναργιλέ, ἔσπασε τὰ φλιτζάνια, καὶ γύρισε σὶ Ἀῖβαλῆ.

Τέτοιες ἀθῶες μανίες, εἴχανε οἱ ἄνθρωποι, «τῷ καιρῷ ἔ
κείνῳ».

Διπλωματία: Ἡ τέχνη νὰ κόβῃς τοῦ ἄλλου τὸ λαρύγγι χωρὶς νὰ μετα-
χειρίζεσαι τὸ μαχαίρι.

✱

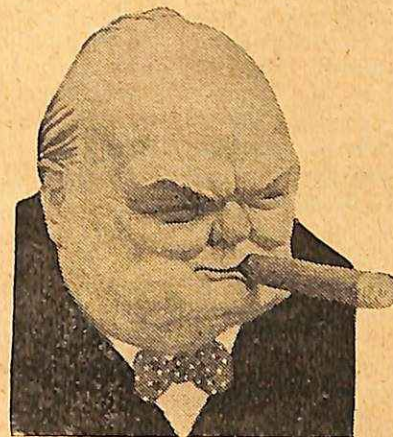
Πλοῦτος: Μονὰς ἡ ὁποία προστιθεμένη εἰς τὰ ἀνθρώπινα μηδενικὰ τὰ με-
ταβάλλει εἰς ἀριθμούς.

✱

Πρωτοδίκης: Κουρεὺς μανθάνων τὴν τέχνην του εἰς τὴν κασσίδαν τῶν
διαδίκων.

☆

Πετονιὰ εἶναι ἕνα λεπτὸ καὶ γερὸ νῆμα μὲ ἕνα ἀγκίστρι στὴ μιά του ἑκρη καὶ
ἕναν παλαβὸ στὴν ἄλλη.

Η ΚΑΛΗ ΜΟΙΡΑ ΤΟΥ ΤΣΩΡΤΣΙΑ

ΔΕΚΑΤΕΣΣΕΡΙΣ ΦΟΡΕΣ ΤΗ ΓΛΥΤΩΣΕ ΩΣ ΕΚ ΘΑΥΜΑΤΟΣ

(1)

(2)

Τὴν πρώτη φορὰ πὺν ὁ Οὐίν-
στων Τσώρτσιλ γλύτωσε ἀπ'
τὸ θάνατο ἦταν τεσσάρων ἐτῶν.
Βρισκόταν τότε στὴν Ἰρλανδία
καὶ ἦταν ἡ ἐποχὴ τῶν ταραχῶν
τῶν Φήνιανς. Μιὰ μέρα βγήκε πε-
ρίπατο μὲ τὴν νταντὰ του καθά-
λα σὸ μικρὸ του γαϊδουράκι.
Ἀπ' τὴν ἀντίθετη κατεύθυνσι φά-
νηκαν νὰ ἔρχωνται πολλοὶ ἄν-
θρωποι. Ἡ νταντὰ καὶ ὁ νεαρὸς
καθαλλάρης νόμισαν πὺς ἦταν
οἱ τρομεροὶ Φήνιανς καὶ φοβή-
θηκαν. Ἀργότερα ὁ Τσώρτσιλ
κατάλαβε πὺς ἦταν οἱ ἄνδρες τῆς
φρουρᾶς. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὅμως
τὸ γαϊδουράκι τρόμαξε καὶ ἄρχι-
σε νὰ κλωτσᾷ. Τὸ παιδὶ ἔπεσε κά-
τω καὶ ἔπαθε διάσεισι. Αὐτὴ ἦ-
ταν, ὅπως εἶπε ὁ ἴδιος ἀργότερα,
«ἡ πρώτη του ἐπαφὴ μὲ τὰ πο-
λιτικά τῆς Ἰρλανδίας».

Ὅταν ἦταν δεκαοκτὼ ἐτῶν εἶχε
πάει νὰ περάσῃ τίς γιορτές
μὲ τὴ θεία του τὴ Λαίδη Γουίμ-
πορν σὸ Μπόρνμαουθ. Μιὰ μέρα
ἔπαιζε κυνηγητὸ μὲ τὸν μικρό-
τερο ἀδελφὸ του καὶ ἕναν ἐξά-
δελφὸ του. Θέλοντας νὰ τοὺς ξε-
φύγῃ, πήδηξε ἀπὸ μιὰ γέφυρα
καὶ ἔπεσε ἄσχημα ἀπὸ ὕψος δέ-
κα μέτρων. Ἐκανε τρεῖς ἡμέρες
νὰ ξαναβρῇ τίς αἰσθήσεις του,
καὶ πάνω ἀπὸ τρεῖς μῆνες γιὰ
νὰ σηκωθῇ ἀπ' τὸ κρεβάτι.

(3)

Προτοδὸ νὰ μπῇ στὴ στρατιωτικὴ
σχολὴ τοῦ Σάντχαρστ πέρα-
σε ἕνα καλοκαίρι στὴν Ἑλβετία.
Μιὰ μέρα ξεκίνησε μαζί μὲ ἕναν
ἄλλο νέο, μὲ μιὰ μικρὴ θάρκα
γιὰ νὰ κάνουν κουπί καὶ νὰ κο-

λυμπήσουν. "Όταν όμως έπεσαν στο νερό τὸ ρεύμα άρχισε νά παρσούρη τή θάρκα. Τά παιδιά προσπάθησαν κολυμπώντας νά τήν φθάσουν μὰ ὁ αέρας τήν έσπρωχνε ὅλο καί πιό μακριά. «...Τότε άρχισα νά κολυμπάω γιά νά σώσω τή ζωή μου. Δυό φορές πλησίασα τή θάρκα καί τίς δυό φορές ὁ αέρας μου τήν πήρε μακριά. Έπιτέλους μέ μιὰ ύστατη προσπάθεια άρπαξα τήν κουπαστή τή στιγμή πού θά μου ξέφευγε πάλι...»

(4)

Η έπόμενη φορά πού κινδύνεψε ἡ ζωή του ήταν στην Κούβα, τὸ 1895, τὸν καιρὸ τοῦ πολέμου τῆς Κούβας μέ τήν 'Ισπανία. Ήταν τότε ὑπαξιωματικός τῶν Ούσσάρων καί θρискόταν μέ άδεια. Μιά άδέσποτη σφαίρα ἀπὸ τὸ δάσος ἦρθε καί πλήγωσε στά πλευρά ἕνα άλογο πού πήγαινε άκριβῶς πίσω ἀπὸ τὸ δικό του. Ή σφαίρα πέρασε ξυστὰ πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ Τσώρτσιλ.

(5)

Μιά φορά στά σύνορα τῶν 'Ινδιών, τὸ 1897, ὁ Τσώρτσιλ εἶδε ἕναν άγριεμένο ἰθαγενή νά ὀρμά σ' ἕναν πληγωμένο 'Αγγλο καί νά τὸν χτυπά μέ τὸ σπαθί του. Ὁ Τσώρτσιλ ήταν ὀπλισμένος μέ τὸ μεγάλο σπαθί τοῦ ἱππικοῦ, καλὰ άκονισμένο καί αποφάσισε νά χτυπήσει τὸν ἰθαγενή. Αὐτὸς πάλι τὸν εἶδε πού πήγαινε κατὰ τὸ μέρος του καί ὅταν ήταν κάπου εἴκοσι μέτρα μακριά, πήρε μιὰ μεγάλη πέτρα, τή σήκωσε στὸ ἕνα του χέρι καί μέ τὸ άλλο κρατοῦσε τὸ σπαθί. Πίσω του περίμεναν κι' ἄλλοι ἰθαγενεῖς.

Νά τὰ βάλῃ κανεῖς μ' ὅλους

αὐτοὺς μέ ἕνα σπαθί τοῦ ἱππικοῦ θά ήταν καθαρὴ αὐτοκτονία. Εὐτυχῶς ὁ Τσώρτσιλ κατάλαβε εγκαίρως τὸν κίνδυνο καί τήν τρέλλα πού πήγαινε νά κάνει. Σταμάτησε, έβγαλε τὸ πιστόλι του, τράβηξε δυό - τρεῖς πιστολιές καί οἱ ἰθαγενεῖς τόβαλαν στά πόδια.

(6)

Στὸν πόλεμο τῶν Μπόερς, στήν Νότιο 'Αφρική, θρέθηκε μιὰ μέρα σ' ἕνα θωρακισμένο τραῖνο. Ξαφνικά ἀπὸ κάπου ξετρώπωσαν οἱ Μπόερς καί άρχισαν νά χτυποῦν τὸ τραῖνο. Ὁ Τσώρτσιλ θρискόταν στὸ τελευταῖο θαγόνι καί ἐκεῖ πού στεκόταν οἱ ὡμοί καί τὸ κεφάλι του ήταν άκάλυπτοι. Οἱ σφαῖρες περνοῦσαν δεξιά καί αριστερά του σφυρίζοντας. Τὸ τραῖνο προχώρησε μὰ λίγο παρακάτω ἕνα ξαφνικὸ δυνατό τράνταγμα τοὺς έρριξε ὅλους χάμω μέσα στὸ θαγόνι. Τὸ τραῖνο, μέ ταχύτητα 40 μίλια, εἶχε έκτροχιστή.

Ὁ Τσώρτσιλ ἔλεγε άργότερα ὅτι ήταν πολὺ τυχερὸς πού δέν έπαθε τίποτα τότε πού δούλεψαν ὅλοι γιά νά θάλουν πάλι τὸ τραῖνο στή γραμμή. «Καθὼς έσκαζαν ἀπὸ ὅλες τίς μεριές οἱ σφαῖρες πάνω στά θαγόνια, σοῦ φαινόταν πὼς δούλευες μπροστὰ σ' ἕναν μετállino στόχο πού τὸν σημάδευαν συνεχῶς ἀπὸ κοντά».

(7)

Λίγο άργότερα, τήν ἴδια μέρα, γύρισε πίσω γιά νά συναντήσει μιὰ μονάδα πεζικοῦ πού τήν είχαν προσπεράσει μέ τὸ τραῖνο. Μόλις εἶχε προχωρήσει λίγο, πετάχτηκαν μπροστὰ του στή γραμμὴ σέ απόστασι ἑκατὸ μέτρων δυό άνδρες μέ τὰ ὅπλα προτεταμένα.

Ὁ Τσώρτσιλ κατάλαβε πὼς θά ήταν Μπόερς καί άρχισε νά τρέχει πρὸς τὸ τραῖνο. Οἱ Μπόερς πυροβόλησαν πολλές φορές μὰ οἱ σφαῖρες τοὺς περνοῦσαν δεξιά καί αριστερά του χωρὶς νά θρискουν τὸ στόχο. Σέ μιὰ στιγμή εἶδε τὸν ἕνα ἀπὸ τοὺς Μπόερς νά γονατίζει γιά νά σημαδεύῃ καλύτερα καί καταλαβαίνοντας ὅτι ἡ κίνησι μόνο μποροῦσε νά τὸν σώσει ὥρμησε καί πέρασε ἀπὸ κάτι συρματοπλέγματα ξεφεύγοντας πάλι μερικές σφαῖρες. Καθὼς προσπαθοῦσε νά πάρῃ άνάσα εἶδε νά τὸν πλησιάζῃ ἕνας καθαλλάρης μέ τὸ ὅπλο έτοιμο. Ὁ Τσώρτσιλ ήταν άοπλος καί θλέποντας πὼς δέν ὑπῆρχε τρόπος νά σωθῇ, σήκωσε τὰ χέρια καί πιάστηκε αἰχμάλωτος τῶν Μπόερς.

(8)

Η ιστορία τῆς αποδράσεώς του ἀπὸ τήν αἰχμαλωσία εἶναι θεβαία πασίγνωστη. Οἱ Μπόερς τὸν ἐπικήρυξαν γιά 25 λίρες, ζωντανὸ ἢ νεκρό. "Ὡσου νά βγῇ ἀπὸ τὰ σῦνορα τῆς Δημοκρατίας τῶν Μπόερς ήταν στή διάθεσι τοῦ καθενός. Ἡ ζωή του κινδύνευε μέρα καί νύχτα. Ἀλλά γιά μιὰ άκόμη φορά ἡ καλή του μοῖρα τὸν προστάτησε.

(9)

Ο Τσώρτσιλ πέταξε γιά πρώτη φορά μέ αεροπλάνο τὸ 1912 καί πέρασε πολλές περιπέτειες στὸν αέρα. Τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ πιλότου τὸ πήρε στὸ "Ήοτσερτς ἀπὸ ἕναν νεαρὸ εκπαιδευτή. Τὴν ἄλλη μέρα θρискόταν στὸ Θησαυροφυλάκιο καί συζητοῦσε τὸν Ναυτικὸ Προϋπολογισμό τοῦ 1912 ὅταν τοῦ ἔφεραν ἕνα σημείωμα. Ὁ νεαρὸς αεροπόρος πού τοῦ ἔδωσε τὸ θάπτισμα τοῦ αέρος, εἶ-

χε σκοτωθῇ. Τὸ αεροπλάνο μέ τὸ ὁποῖο είχαν πετάξει, εἶχε συντριβῇ.

(10)

Λίγες ὀδομάδες άργότερα τοῦ ἔτυχε κάτι παρόμοιο. Εἶχε κατασκευαστῇ τότε ἕνα καινούργιο ὑδροπλάνο καί σέ μιὰ ἀπὸ τίς δοκιμαστικές πτήσεις πέταξε κι' αὐτὸς γιά πολλή ὥρα. Τὸ αεροπλάνο εἶχε θαυμάσια ἀπόδοσι. Εὐχαριστημένος ὁ Τσώρτσιλ ἔφυγε μέ τήν θαλαμηγὸ τοῦ Ναυαρχείου γιά τὸ Σήρνες. Ἐκεῖ τὸν περίμενε μιὰ τρομερὴ εἰδησι. Τὸ ὑδροπλάνο πού φαινόταν τόσο τέλειο πρὶν ἀπὸ λίγες ὥρες εἶχε πέσει στή θάλασσα μέ τρεῖς αἰωματικούς τοῦ Ναυτικοῦ.

(11)

Τὸ 1916 θρискόταν στὸ γαλλικὸ μέτωπο μέ τοὺς Γρεναδιέρους. Ὁ ταγματάρχης Τσώρτσιλ πήρε μιὰ πρόσκλησι νά συναντήσῃ τὸν Στρατηγὸ διοικητῇ τοῦ Σώματος σ' ἕνα σημείο ἕνα - δυὸ μίλια πίσω ἀπὸ τίς γραμμές. "Όταν ἔφθασε στὸν τόπο τῆς συναντήσεως θρῆκε νά τὸν περιμένῃ ἕνας αξιωματικὸς τοῦ Ἐπιτελείου. Αὐτὸς τοῦ ἐξήγησε ὅτι εἶχε γίνει κάποιος λάθος καί τὸ αὐτοκίνητο πού θά ἔφερνε τὸν Στρατηγὸ εἶχε πάει ἄλλου. Ἐπειδὴ ἡ συνάντησι ήταν φιλικὴ καί ὄχι ὑπηρεσιακὴ ὁ Στρατηγὸς εἶχε γυρίσει στὸ στρατηγεῖο χωρὶς νά περιμένῃ τὸ αὐτοκίνητο. "Όταν ὁ Τσώρτσιλ γύρισε στὸ τάγμα του θρῆκε τὸ χαράκωμά του τιναγμένο στὸν αέρα.

(12)

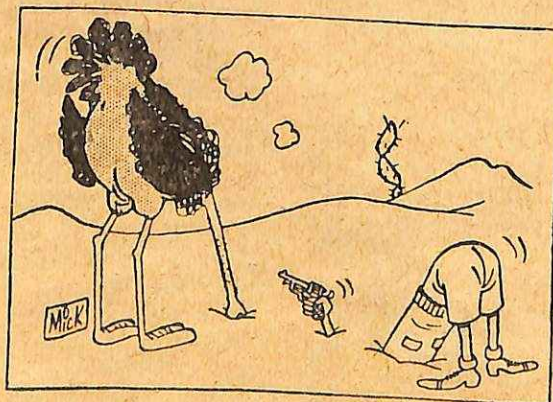
Λίγο καιρὸ μετὰ τὸν πρῶτο Παγκόσμιο Πόλεμο ὁ Τσώρτσιλ λίγο ἔλειψε νά καὶ ζωντανός

στον άέρα. Είχαν περάσει πάνω απ' τη Μάχη και κατευθύνονταν προς το Λονδίνο όταν ο Τσώρτσιλ παρατήρησε πως το αεροπλάνο έχανε ύψος. "Υστερα άρχισε να γέρνει και να πετάνε άκυβέρνητο. Μιά μικρή στήλη καπνού φάνηκε από τη θέση του πιλότου και την ίδια στιγμή το αεροπλάνο βρήκε πάλι την ισορροπία του κάπου έβδομήντα μέτρα μόλις από τη γη και συνέχισε την πτήση. Τί είχε συμβή; Το αεροπλάνο είχε πιάσει φωτιά και ο πιλότος άναγκάστηκε να το αφήσει άκυβέρνητο για να χειριστή την άντλία και να σβύσει τις φλόγες που άν τις είχε άνακαλύψει λίγα δευτερόλεπτα άργότερα θά ήταν πολύ άργα.

(13)

Στις 13 Δεκεμβρίου 1931, στη Νέα Υόρκη, ο Τσώρτσιλ πάλι ξέφυγε απ' το θάνατο χάρι στη

Από το «SUNDAY DISPATCH»

Τιμιο παιχνίδι.

καλή του τύχη. Τόν χτύπησε ξανά αυτοκίνητο και τόν μεταφέρανε στο νοσοκομείο με τραύμα στο κεφάλι και στη μύτη. Άργότερα έπαθε και πλευρίτιδα. Ή θαυμάσια κράσι του τόν βοήθησε και πάλι να συνέλθη.

(14)

Τόν καιρό τών βομβαρδισμών του Λονδίνου, το 1940 - 41, ο Τσώρτσιλ, ύστερα από ένα Υπουργικό Συμβούλιο που κράτησε ως τα μεσάνυχτα, βρισκόταν στην τραπεζαρία της Πρωθυπουργικής κατοικίας στην Ντάουνινγκ Στρήτ αρ. 10. Ξαφνικά άκούστηκε ένας τρομερός κρότος. Μιά θόμβια είχε πέσει στο πλαϊνό κτίριο του Θησαυροφυλακείου και είχε σκοτώσει δώδεκα άνθρώπους. Στόν αρ. 10 ένα κηροπήγιο έπεσε απ' το τραπέζι αλλά κανένας δέν έπαθε τίποτα.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΗΣ ΜΕΓΑΛΟΦΥΪΑΣ

Του

LANCELOT LAW WHITE

Λίγα πράγματα χαρίζουν τόσο ση ίκανοποίησι στόν άνθρωπο όσο μία καλή ιδέα. Έχετε ξανα ζήτημα που σάς βασανίζει, το σκεφθήκατε ώρες πολλές, κουράσατε το μυαλό σας γι' αυτό, και ύστερα το ξεχάσατε, το αφήσατε να κοιμηθί. Και ύστερα, σέ ώρα που δέν το σκεπτόσαστε καν, έρχεται ξαφνικά ή ιδέα που ζητούσατε, έρχεται άπρόσκλητη σάν ένα θεϊκό δώρο. Και σάς φέρνει χαρά και άνακούφισι. Μπορεί ή ιδέα να μην είναι έξαιρετη, μά τουλάχιστον μπορείτε να την δοκιμάσετε

Βέβαια όλες οι ιδέες δέν έρχονται μ' αυτό τόν τρόπο, μά είναι περιεργο πόσο πολλές είναι αυτές που μάς ξαφνίζουν έτσι και τυχαίνει μάλιστα αυτές να είναι και οι πιο σημαντικές. "Ας δεχθούμε λοιπόν για την ώρα, ότι οι ιδέες αυτές έρχονται από το άσυνείδητο έγώ μας.

Οι τρεις δρόμοι της δημιουργικής σκέψεως

"Όλοι μας έχουμε ζήσει μία στιγμή όπου λάμπει ξαφνικά στό νοῦ μας ή λύσι ενός προβλήματος που μάς άπασχολούσε ά-

πό καιρό. Είναι όμως πιο εύκολο να ξετάσουμε το ξεπήδημα της πετυχημένης ιδέας στους μεγάλους δημιουργούς, καλλιτέχνες και έπιστήμονες, που δοκίμασαν αυτό το αίσθημα πολύ έντονα και το περιγράφανε σέ ήμερολογία ή σέ γράμματα.

"Ας δούμε π.χ. πως ο Ριχάρδος Βάγκνερ συνέλαβε τη μουσική για το προελούδι του «Χρυσού του Ρήνου».

"Από χρόνια τόν άπασχολούσε γενικά το «Δαχτυλίδι τών Νιμπελουγκεν». Μήνες όμως πάλευε να βρή μια καλή άρχή για την σύνθεσι αυτή. Στις 4 Σεπτεμβρίου του 1863 έφθασε στη Σπέντζια, άρρωστος με δυσεντερία. Το θράδυ στο ξενοδοχείο ήταν αδύνατο να κοιμηθί γιατί έξω γινόταν φασαρία και τόν έκαίγε και ο πυρετός. Την άλλη μέρα έκανε έναν μεγάλο περίπατο και το άπόγεμα πλάγιασε για να κοιμηθί λίγο. Και τότε έγινε επιτέλους το θαῦμα. Είχε πέσει σέ λήθαργο φαίνεται και αίσθάνθηκε, όπως λέει ο ίδιος, να συθίζεται στο δυνατό ρεύμα ενός ποταμού:

«Ή βοή του νερού πήρε γρήγορα μέσα στο μυαλό μου

μουσική μορφή σε μι ύφει μείζων, και αδιάκοπα ξαναγύριζε σε κομματιαστούς ήχους. Ξύπνησα τρομαγμένος, νομίζοντας πως τα κύματα όρμούσαν να με σκεπάσουν όλόκληρο. Και άμέσως κατάλαβα ότι είχα θρή το πρελούδιο της όρχήστρας για το «Χρυσό του Ρήνου». Την ίδια στιγμή ένοιωσα τον άληθινό έαυτό μου. «Η πηγή της ζωής δεν θρискόταν έξω από μένα αλλά μέσα μου, μέσα στον ίδιο τον έαυτό μου».

Στο παραπάνω παράδειγμα, ο νους τη στιγμή της δημιουργίας δεν ήξερε τίποτα για το πως θρέθηκε ή ποθητή λύσι. Σε αντίθεση με την περίπτωση αυτή μπορούμε να αναφέρουμε την περίφημη ιστορία του Άνρυ Πουανκαρέ. του μεγάλου Γάλλου μαθηματικού, που ανακάλυψε μια καινούργια μαθηματική μέθοδο.

Στην περίπτωση του Πουανκαρέ βλέπουμε τον νοῦ ενός ανθρώπου με έξαιρετες πνευματικές ικανότητες να παρακολουθή τη λειτουργία του άσυνειδήτου, αν μπορούμε να μεταχειριστούμε αυτή την παραδοξολογία. Ο Πουανκαρέ περιγράφει πως έγραψε την πρώτη του διατριβή πάνω σ' αυτό το θέμα:

«Είχαν περάσει δυο έβδομάδες από τότε που προσπαθούσα να άποδείξω ότι δεν μπορούσαν να υπάρχουν άλλες συναρτήσεις από αυτές που άργότερα όνόμασα «Φουξιανές». Για την ώρα όμως δεν ήξερα τίποτα. Κάθε μέρα περνούσα άρκετές ώρες μπροστά στο γραφείο μου δοκιμάζοντας διάφορους συνδυασμούς χωρίς να φθάνω σε κανένα ά-

ποτέλεσμα. Ένα θράδυ είχα πιη σκέτο καφέ, πράγμα που δεν συνήθιζα καθόλου και μου ήταν άδύνατο να κοιμηθώ. Ένα σωρό ιδέες τριγύριζαν στὸ μυαλό μου. Τις αίσθανόμουν σχεδόν να συνωθούνται και να παλεύουν μεταξύ τους ώσπου δυο απ' αυτές ενώθηκαν, άς πούμε, και έφτιαξαν έναν σταθερό συνδυασμό. Το πρώτο διατύπωσα καθαρῶτα τη θεωρία για μια κατηγορία των Φουξιανών συναρτήσεων. Δεν χρειάστηκε παρά να έπαληθεύσω τα άποτελέσματα και γι' αυτό δεν δούλεψα παρά λίγες ώρες».

Ένα τρίτο παράδειγμα είναι τὰ όνειρα που είδε ο Καρτέσιος όταν ήταν 23 έτών, όνειρα που στάθηκαν άποφασιστικά για το δρόμο που άκολούθησε στην ύπόλοιπη ζωή του. Μας λέει πως είχε μάτια αναζητήσει τη θεβαιότητα, πρώτα στα βιβλία και ύστερα στους ανθρώπους. Και τότε, στις 10 Νοεμβρίου του 1619, σ' ένα όνειρο που το είδε τρεις φορές, ανακάλυψε πως τη θεβαιότητα μόνο στις ίδιες του τις σκέψεις μπορούσε να τη θρή Cogito ergo sum. Το όνειρο αυτό τον πλημμύρισε θρησκευτικό ένθουσιασμό.

Τα παραδείγματα αυτά είναι πολύ χαρακτηριστικά και μπορούμε να τα βρούμε σε κάθε τομέα. Πηγή των ένστικτωδών ενεργειών μας είναι το άσυνειδητο και γι' αυτό όπως έτόνισε ο Φρόυντ οι ενέργειες αυτές έρχονται καμμιά φορά σε αντίθεση με τις άπαιτήσεις του λογικού. Στη δημιουργική σκέψη ωστόσο από το άσυνειδητο δεν πηγάζουν άσυναρτησιες, αλλά καινούρια οργανωμένα νοήματα από σχετικά σκόρπια, αλλά συναφή στοιχεία.

Η σημασία της άνάπαυλας

Ο δρόμος τον όποιο άκολουθεί ο δημιουργικός νους παρουσιάζει πολλά άξιοπρόσεκτα χαρακτηριστικά. Πιο συχνά έχουμε έκλάμψεις ένοράσεως έξω από τις ώρες της δουλειάς, στον περίπατο, στην χειρωνακτική άπασχόληση, στις στιγμές του ρεμβασμού ή της άναπαύσεως, όταν ο νους ταξιδεύει. Ο Μόζαρτ έμπνεύσθηκε τη μελωδία για το κουϊντέτο του «Μαγεμένου Αύλου» την ώρα που έπαιζε μπιλλiardο. Ο Μπερλιόζ ανακάλυψε με άπορία ότι μουρμούριζε έναν σκοπό που μάταια τον ζητούσε από καιρό, την ώρα που έβγαίνει από ένα μπάνιο στον Τίβερι.

Τόσο κοινό είναι το φαινόμενο αυτό, ώστε πολλοί έχουν έπωφεληθί άπ' αυτό και βρίσκουνε διάφορους τρόπους για να το προκαλούν. Ο τόσο γόνιμος Χάινδν, όταν είχε ήδη συνθέσει 125 συμφωνίες και εκατοντάδες άλλα κομμάτια, έλεγε: «Όταν ή δουλειά μου δεν προχωρεί, αποσύρομαι στο προσευητήριο με το ροζάριο μου και λέω μια προσευχή. Και άμέσως μου έρχονται ένα σωρό ιδέες». Πολλοί παλι παρατήρησαν ότι το περπάτημα φέρνει ιδέες. «Έτσι ο Τζάιμς Βάττ την ώρα που πήγαινε να παίξει γκόλφ θρήκε πως με την συμπύκνωση του άτμου μπορεί να άποφευχθί ή σπατάλη της θερμότητας σε μια άτμομηχανή. Και ο ύπνος φαίνεται να έχη καλά άποτελέσματα. Ο Ουώλτερ Σκωτ συνήθιζε να λή: «Δεν πειράζει. Θα το σκεφθώ πάλι αύριο το πρωί».

Πολύ συχνά άκούμε ανθρώπους με ιδέες να άπορούνε πόσο ξαφνικά έρχονται. «Νοιώθετε κάτι σαν ένα μικρό ηλεκτρικό

σώκ στο κεφάλι... αυτή είναι ή στιγμή της μεγαλοφυΐας», έλεγε ο Γάλλος βιολόγος Μπουφόν.

Φιλόσοφοι, καλλιτέχνες, επιστήμονες περιγράφαν: το αίσθημα του ακριβούς και του άναποφεύκτου που έχει κανείς τη στιγμή της δημιουργίας, την έντύπωση ότι μια άγνωστη δύναμη τον κατέχει και τον κυβερνά. Ο Μπλαίγκ όμολογεί: «Αυτό το ποίημα το έγραψα χωρίς να το έχω σκεφθί από πριν και σχεδόν χωρίς να το θέλω». Και ο Τζάκομπ Μπαίμε, ο Γερμανός μουσικιστής του 17ου αιώνας λέει. «Μάρτυς μου ο Θεός, δεν ξέρω πως ή ιδέα προβάλλει μέσα μου χωρίς να επέμβη καθόλου ή θέλησή μου. Δεν ξέρω καν τί πρόκειται να γράψω».

Όταν οι καινούργιες ιδέες έρχονται, δεν ξέρουμε άκόμη ούτε να τις δικαιολογήσουμε ούτε να τις εφαρμόσουμε. Έτσι ή Άγία Ίωάννα του Μπέμναρντ Σω λέει: «Πρώτα έρχονται οι φωνές. ύστερα βρίσκω τις αιτίες».

Η πηγή της έμπνεύσεως

Τελευταία έχουν γίνει πολλές μελέτες επάνω στο θέμα της δημιουργικής σκέψης εξαιτίας του μεγάλου ενδιαφέροντος που παρουσιάζουν οι ψυχολογικές έρευνες. Οι περισσότερες από τις μελέτες αυτές παρακολουθούν το δημιουργικό στοιχείο ως το άσυνειδητο. Η πορεία όμως αυτή δεν είναι και ή μόνη. Γιατί ή υπέρτατη μορφή της δημιουργικής σκέψης — σε όρισμένους τομείς τουλάχιστον — φαίνεται να εξαρτάται από μια άνάμιξη του άσυνειδήτου και του ένσυνειδήτου κόσμου, όταν και οι δυο λειτουργούν άρμονικά.

Είναι φανερό ότι ή εργασία

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Του

ΔΗΜ. Ι. ΚΟΥΜΟΤΝΑΟΤΡΟΥ

Γενικού Γραμματέως της 'Ελληνικής Φιλοτελικής 'Εταιρείας.

Τὸ Blackpenny

Πολλές είναι οι φορές που τὸ μικρὸ ἐκεῖνο χαρτάκι πού λέγεται «γραμματοσημο» μᾶς ἀπασχολήσε. Καὶ πολλές εἶναι οἱ χαρὲς πού τοῦ χρωστάμε ὅταν μᾶς γεμίζει μὲ τόσες συγκινήσεις ὅσες μᾶς φέρνει ἀγαπημένα γράμματα. Ὅμως, λίγοι ἀπὸ μᾶς γνωρίζουν τὴν ἱστορία του.

Λοιπὸν τὸ γραμματοσημο γενήθηκε στὸ Λονδίνο στὶς 6 Μαΐου τοῦ 1840 καὶ πατέρα του, ὅπως λέει ἡ ἱστορικὴ παράδοσι, εἶναι ὁ Σέρ Ρόλλαντ Χίλλ, Ἄγγλος εὐγενὴς καὶ Γενικὸς Διευθυντὴς τῶν ἀγγλικῶν Ταχυδρομείων. Αἰτία τῆς γεννήσεώς του εἶναι ἕνα χαριτωμένο ἐπεισόδιον. Κάποτε ὁ Σέρ Ρ. Χίλλ ταξίδευε σ' ἕνα χωριὸ τῆς Σκωτίας. Σταθῆκε γιὰ νὰ ξεκουρασθῇ καὶ πῆγε στὸ πανδοχεῖο πού ἦταν ἐστὶν κεντρικὴ πλατεῖα. Καθὼς ξέρουμε τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνὴ τὰ ταξίδια γίνονταν μὲ λεωφορεῖα πού τὰ ἔσερναν ἄλογα. Τὰ ἴδια αὐτὰ λεωφορεῖα μετέφεραν καὶ τὸ ταχυδρομεῖο. Ἐτοί ἀπὸ ἕνα λεωφορεῖο πού ἔφθασε τὴ στιγμὴ ἐκείνη στὸ χωριό, κατέθηκε ἕνα ταχυδρόμος καὶ ἀφοῦ ἀνέ-

θηκε ἀπάνω σὲ μιὰ καρέκλα μπροστὰ στὸ πανδοχεῖο ὅπου ἔτρωγε ὁ Σέρ Ρ. Χίλλ ἄρχισε νὰ μοιράζῃ τὰ γράμματα φωνάζοντας τὰ ὀνόματα τῶν παραληπτῶν. Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα γράμματα εἶχε καὶ ἕνα γιὰ τὴν κόρη τοῦ ξενοδόχου, μιὰ ροδόξανθη νεαρὴ καὶ νόστιμη ἀλλὰ καὶ πονηρὴ Σκωτσέζα, τὴν Ρόζα.

Ὁ ταχυδρόμος φώναξε τ' ὄνομά της καὶ ἡ Ρόζα ἔσπευσε νὰ πάρῃ τὸ γράμμα της στὰ χέρια της. Μὰ χωρὶς νὰ τὸ ἀνοίξῃ ἀφοῦ τὸ στριφογύρισε δύο - τρεῖς φορές καὶ τὸ κύτταξε καλὰ - καλὰ, τὸ ἐπέστρεψε στὸν ταχυδρόμο λέγοντάς του ὅτι δὲν εἶχε χρήματα γιὰ νὰ τοῦ πληρώσῃ τὰ ταχυδρομικὰ καὶ νὰ τὸ κρατήσῃ.

Ὁ Σέρ Ρόλλαντ Χίλλ, πού παρακολούθησε τὴ σκηνὴ αὐτὴ ἀπὸ τὸ τραπέζι του, συμπάθησε τὴ φτωχὴ κοπέλλα καὶ τῆς εἶπε.

— Νά, πάρε χρήματα γιὰ νὰ πάρῃς τὸ γράμμα σου.

Ἡ Ρόζα ὅμως μὲ ἕνα τσαχπινικό χαμόγελο τοῦ εἶπε :

— Εὐχαριστῶ κύριε, ἀλλὰ εἶναι περιττό.

— Γιατί; τὴ ρώτησε μὲ κατὰ-πληξί ὁ Σέρ Χίλλ, δὲν ἐνδιαφέρεσαι νὰ διαβάσῃς τὸ γράμμα σου;

— Ὅχι κύριε, τὸ διάβασα.

— Μὰ πῶς εἶναι δυνατὸν ἀφοῦ δὲν τὸ ἀνοίξεις κάν;

Τότε ἡ πονηρὴ χωριατοπούλα ἔσκυψε καὶ μὲ ἐμπιστευτικὸ ὕφος τοῦ εἶπε:

— Τὸ γράμμα αὐτὸ μοῦ τὸ στέλνει ὁ ἀρραβωνιαστικὸς μου πού μένει σ' ἕνα κοντινὸ χωριό. Ἐχομε ὅμως συμφωνήσει, γιὰ νὰ μὴν πληρώνουμε τὸν ταχυδρόμο, νὰ κάνουμε στὸ φάκελλο συνθηματικὰ σημάδια μὲ τὰ ὁποῖα συνεννοούμεθα χωρὶς νὰ παίρνουμε τὰ γράμματα. Σ' αὐτὸ τὸ γράμμα εἶδα τὰ σημάδια καὶ κατάλαβα πῶς θάρρη τὴ Κυριακή.

Ἐτοί μὲ τὴν πονηρίαν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀφέλειά της ἡ Σκωτσέζα χωρικὴ ἔδειξε (χωρὶς βέβαια νὰ τὸν ξέρῃ) στὸν Διευθυντὴ τῶν Ἀγγλικῶν Ταχυδρομείων, πόσον ἀτελὲς ἦταν τὸ ἱσχυρὸν τότε σύστημα τῆς εἰσπράξεως τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν καὶ πόση ζημίαν ὕφιστατο ἡ ὑπηρεσία.

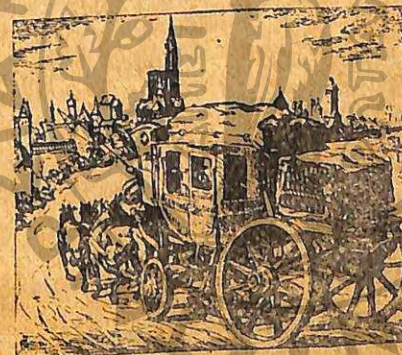
Ὅταν λοιπὸν ἐπέστρεψε στὸ Λονδίνο ὁ Χίλλ ἔσπευσε νὰ εἰση-

γηθῇ στὴν Κυβέρνησί του διάφορες μεταρρυθμίσεις ὅπως καὶ τὴν προπληρωμὴ τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν.

Ἀπὸ τότε ἄρχισε νὰ ἐφαρμόζεται τὸ σύστημα τῆς προπληρωμῆς, μὲ ἀπόδειξι στὴν ἀρχή, μετὰ μὲ εἰδικὲς σφραγίδες μὲ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως, τὴν ἡμερομηνία καὶ τὸ εἰσπραχθὲν ποσόν. Ἐπειδὴ ὅμως μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ πῆγαινε χαμένος πολὺς χρόνος καὶ εὐκολὰ γίνονταν καταχρήσεις, ἐφευρέθηκε τὸ γραμματοσημο, πού, ὅπως ξέρούμε ἔλυσε θαυμάσια τὸ πρόβλημα.

Τὸ πρῶτο λοιπὸν γραμματοσημο κυκλοφόρησε στὶς 6 Μαΐου 1840 στὸ Λονδίνο καὶ ἔχει ὡς παράστασι τὴν προτομὴ τῆς Βασίλισσας Βικτωρίας, εἶναι μᾶλλον καὶ ἡ τιμὴ του ἦταν μιὰ πέννα. — Στὴ φιλοτελικὴ γλῶσσα λέγεται Blackpenny.

Ὅσοι δὲν ξέρουν τὰ μουσικὰ τοῦ φιλοτελισμοῦ θὰ νομίζουν πῶς τὸ πρῶτο αὐτὸ γραμματοσημο θὰ εἶναι καὶ τὸ ἀκριβώτερο τοῦ κόσμου, ἀφοῦ εἶναι τὸ παλαιότερο. Ὅμως δὲν εἶναι ἔτσι. Εἶναι κάποιο ἄλλο γραμματοσημο πού τὴν ἱστορία του θὰ τὴ διηγηθοῦμε ἄλλοτε.

Τὰ πρῶτα ταχυδρομικὰ λεωφορεῖα.

τελευταία πενήντα χρόνια ή στάσι των ανδρών απέναντι στις γυναίκες. Δεν είναι καθόλου παράξενο ότι οι γυναίκες που είναι έξυπνες, τουλάχιστον όσο και οι άνδρες, και έχουν ταχύτερη αντίληψη επαναστάτησαν από χρόνια — άσχετο αν ή επανάστασή τους ήταν μάταιη. Οι δυο παγκόσμιοι πόλεμοι συντέλεσαν βέβαια στην καταπληκτική αλλαγή που ανέφερα. Χιλιάδες γυναίκες υπηρέτησαν στις ένοπλες δυνάμεις, έδειξαν το ίδιο θάρρος με τους άνδρες και έτσι τα δυο φύλα σμίξαν και συμφιλιώθηκαν.

Όταν ήμουν παιδί — γύρω στα 1900 — οι άνδρες που έρχονταν στο σπίτι μας ήταν φανερό ότι κύτταζαν τις γυναίκες άφ' ύψους. Τη γνώμη της γυναίκας για την πολιτική την έβλεπαν σαν ένα καπρίτσιο. 'Η γυναίκα γι' αυτούς ήταν μια ύπαρξη αναμφισβήτητα αδύνατη, χρήσιμη μόνο για λίγο φλέρτ. Στα αθλητικά και στ' άλλα παιγνίδια οι γυναίκες ούτε έπαιρναν καν μέρος και δεν πρέπει να παραξενευόμαστε όταν βλέπουμε στις φωτογραφίες τις φούστες τους να αγγίζουν το πάτωμα.

Οι αδελφές και οι εξαδέλφες μας μās ήταν ξένες. Δεν είχαν καμιά σχέση μαζί μας. Θά ήταν ασφαλώς κατώτερα όντα με λιγοστούς μύς, έντελως άχρηστα για τὰ σπόρ. Όταν ένας νέος έφτανε σέ ηλικία να έρωτευτῇ, τότε γινόταν μια τεράστια μεταβολή. 'Η γυναίκα κέρδιζε, γιατί ήταν ή άγνωστη. Όλοι άναγνώριζαν πώς οι γυναίκες ήταν μυστηριώδεις — αν και τώρα νομίζω πώς δεν είναι περισσότερο από τους άντρες. Είναι απλώς λίγο περισσότερο εμετάβλητες: τίποτε άλλο.

Φυσικά μειονεκτήματα

Και στο μέλλον; τί θα γίνη; Οι γυναίκες στον επαγγελματικό τομέα θά βρίσκονται πάντα σέ θέσι φυσικά μειονεκτική. Άλλωστε οι περισσότερες δεν είναι ευχαριστημένες παρά μόνο όταν κάνουν παιδιά. Και όταν γίνη αυτό, πόσες ώρες και πόση φροντίδα απαιτούν τὰ παιδιά; Γι' αυτό το λόγο ή παλιά ιδέα ότι ή γυναίκα θά εξαρτάται λίγο — πολύ από τόν άνδρα, φαίνεται πώς θά ισχύη σαν φυσικό αξίωμα της ανθρώπινης ζωής. Και μήπως ένας άνδρας δεν είναι υπερήφανος όταν δουλεύη για την μητέρα των παιδιών του;

'Η ζωή θά είχε πολύ λίγη χαρά αν δεν υπήρχαν οι γυναίκες. Σας φαίνεται πώς χάνουν πολλές ώρες για να ντυθούν, για να χτενιστούν ακόμη και για να βάψουν τὰ νύχια τους; Μά το αποτέλεσμα άξίζει τόν κόπο. Δεν είναι ίσως υπερβολή να πούμε ότι τὰ μισά έργα τέχνης τών ανδρών έξυμνούν τις γυναίκες — εκτός από την "Από Ανατολή, όπου το τοπίο άπασχολεί τόσο πολύ τους καλλιτέχνες. Μένουν όμως οι 'Ινδίες και όλη ή Εύρώπη, ή 'Αρεία φυλή και οι 'Εβραίοι. Και τί θά γίνονταν οι καλές τέχνες στην έποχή μας, χωρίς τις γυναίκες και τους 'Εβραίους; Συγκινούνται εύκολα και δεν φοβούνται τόν ένθουσιασμό. Δεν είναι υπερβολή ίσως ότι χωρίς την ύποστήριξί τους ή τέχνη και κυρίως ή μουσική και ή ζωγραφική θά είχαν χαθή.

Έχουν τὸ αἶσθημα τοῦ μυστηρίου

Στις έκκλησίες πάλι θά δοῦμε πάντα πολύ περισσότερες γυναί-

κες. Μήπως αυτό σημαίνει ότι οι γυναίκες διευθύνονται από την λογική λιγώτερο από τους άντρες; Ός ένα σημείο ναι. Άλλά και οι γυναίκες πολύ περισσότερο από τους άνδρες έχουν τὸ αἶσθημα τοῦ μυστηρίου — για όλα τὰ πράγματα.

Κάθε άντρας θά μοῦ πῇ ότι συνάντησε στή ζωή του την 'Επικίνδυνη γυναίκα. Μά αυτή είναι εξαίρεσι. Οι περισσότερες γυναίκες είναι θαρραλέες, όσο και κάθε άντρας, μπροστά στή φωτιά. Πολύ πιό πρόθυμα συντρέχουν

στον πόνο και, εκεί όπου οι άνδρες — πολύ άξιοπρεπώς — συγκέντρωσαν τὸ ενδιαφέρον τους στον αθλητισμό, εκείνες προτίμησαν να ένθαρρύνουν τις τέχνες. Και ποιὸς διασθάζει ποιήσι; Οι γυναίκες και οι άντρες που έχουν την τύχη να έχουν μέσα τους κάτι από την γυναίκα.

'Εδῶ, αφήνω τὸν άναγνώστη μου να βγάλῃ μόνος του συμπέρασμα σχετικά με ὅσα εἶπα για τους μισούς κατοίκους τῆς γῆς.

(«Every Body's Weekly» Λονδίνο)

— Οι γυναίκες, έλεγαν κάποτε στον Ζίντ, λένε περισσότερα ψέματα από τους άνδρες.

— Να σας πῶ: δεν θά ὀρκίζομαι γι' αυτό, άπάντησε ὁ Ζίντ. Αυτό που έρω είναι ότι τὰ λένε καλύτερα, και ότι όταν λένε την αλήθεια, ποτέ δεν είναι άπόλυτα ειλικρινείς.

Nouvelles Litteraires

Μια κοπελλίτσα είχε πάει με τῇ μητέρα της στον πρώτο της χορό. Όταν τῇ ζήτησαν να χορέψῃ, ή μητέρα της τῆς λέει:

— Μην κλείσης τὸ στόμα σου. Όταν χορεύεις να μιλάς στον καβαλιέρο σου. Σέ λίγο ὁ ίδιος καβαλιέρος έρχεται και ξαναζητά την κόρη.

Όλο τὸ βράδυ, τέλος πάντων, ή κοπέλλα δεν έχόρεψε με άλλον.

Τὴν άλλη μέρα ή μητέρα της ρώτησε γιατί έγινε αυτό.

— Τοῦ διηγόμουν ένα άστοχονικό μυθιστόρημα, μαμά, άπάντησε ή μικρή.

Tatler

ΛΗΣΜΟΝΗΜΕΝΟΣ ΕΦΕΤΡΕΤΗΣ

Ἡ ἱστορία τοῦ Ρ. Ντῆζελ καὶ τὸ μυστήριο τῆς ἐξαφανίσεώς του

Τὴν νύχτα τῆς 29ης Σεπτεμβρίου 1913 ὁ Δρ. Ρούντολφ Ντῆζελ περνοῦσε τὴ Μάγνη γιὰ νὰ πάη στὸ Λονδίνο, ὅπου ἐπρόκειτο νὰ παραστή σὲ ἓνα συνέδριο βιομηχάνων καὶ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Βρετανικὸ Ναυαρχεῖο.

Τὸ ρολόι τοῦ πλοίου χτύπησε δέκα ὅταν ὁ Ντῆζελ, καληνύχτησε τοὺς φίλους του καὶ ἀποσύρθηκε στὴν καμπίνα του. Τὸ ἄλλο πρωῒ δὲν παρουσιάστηκε. Καὶ κανένας δὲν τὸν εἶδε ξανά. Ἡ ἐξαφάνισί του ἔκαμε μεγάλη ἐντύπωσι σὲ ὅλο τὸν κόσμο. Ὅταν ξέσπασε ὁ πόλεμος κυκλοφόρησε ἡ φήμη ὅτι οἱ Γερμανοὶ εἶχαν σκοτώσει τὸν Ντῆζελ γιὰ νὰ μὴ μεταδώσῃ τεχνικὰ μυστικὰ στοὺς Βρεταννοὺς.

Τὸ μυστήριο ὅμως δὲν διαλευκάνθηκε τότε καὶ σιγὰ - σιγὰ ξεχάστηκε. Κι' ἔτσι σήμερα ὁ κοινὸς ἄνθρωπος δὲν ξέρει τίποτα οὔτε γι' αὐτὴν τὴν ἱστορία οὔτε γιὰ τὸν ἥρωά της. Καὶ ὅμως ὁ Ρούντολφ Ντῆζελ ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ἐφευρέτες. Τὸ ὄνομά του ἔχει γί-

νει κοινὴ λέξι στὴ γλώσσα μας. Ἀτμόπλοια μὲ μηχανὲς ντῆζελ, αὐτῶν τὸν τὸν ὠκεανούς, φορτηγὰ αὐτοκίνητα ντῆζελ διασχίζουν τοὺς δρόμους, ἀεροπλάνα μὲ κινητήρες ντῆζελ θοοῖζον στὸν οὐρανό, τρακτέρ ντῆζελ ὀργώνουν τὴ γῆ.

Ὁ Ρούντολφ Ντῆζελ γεννήθηκε τὸ 1858. Ὁ πατέρας του ἦταν ἕνας Γερμανὸς βιοτέχνης καὶ κοντὰ του ὁ νεαρὸς Ρούντολφ ἔμαθε τὰ πρῶτα μυστικὰ τῆς μηχανικῆς. Μὲ τὴν δξύνοια καὶ τὴν ἐφευρετικότητά του μυαλοῦ του πολὺ νέος κέρδισε μιὰ ὑποτροφία γιὰ τὸ Τεχνικὸ Ἰνστιτοῦτο τοῦ Μονάχου. Ὅταν εἴκοσι ἐτῶν τελείωσε τὶς σπουδές του ἔκπληκτοι μὲ τὴν ἐπίδοσί του οἱ καθηγηταὶ του τὸν συνεχάρησαν.

Στὸ Μόναχο ὅμως τοῦ συνέβησαν ἀκόμη δύο σοβαρότερα πράγματα. Πρῶτον ἄκουσε μιὰ διάλεξι καὶ δεύτερο εἶδε ἓνα μικρὸ μηχανήμα σὰν παιδικὸ τουφέκι.

Ἡ διάλεξι ἦταν τοῦ Δρος

Κάρλ Λίντε, ποὺ τότε ἦταν μοναδικὸς στὰ ζητήματα τῆς τεχνικῆς ψύξεως. Ὁ Δρ. Λίντε μίλησε γιὰ τὴν ἀτμομηχανὴ καὶ τόνισε ὅτι ἡ καλύτερη ἀτμομηχανὴ ποὺ θρискόταν τότε ἐν χρήσει ἄφηνε νὰ πηγαίνουν χαμένα τὰ 90% τῆς ἐνεργείας ποὺ ἔδινε τὸ κάρβουνο. Σὲ ἓνα σημειωματάριο ποὺ ἔχει σωθῇ ὁ Ντῆζελ γράφει: «Ἡ μηχανικὴ θεωρία μᾶς διδάσκει ὅτι μόνον ἓνα μέρος τῆς θερμότητος ποὺ δίνει τὸ κάρβουνο μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ... Μήπως τὸ συμπέρασμα εἶναι ὅτι ἡ χρησιμοποίησι τοῦ ἀτμοῦ ἢ ὁποιοδήποτε ἄλλου ἀνάλογου μέσου, εἶναι στὴ θάσι τῆς σφαλερῆ; Μήπως θὰ μπορούσαμε νὰ χρησιμοποιήσουμε τὴν ἐνέργεια κατ' εὐθείαν; Πῶς ὅμως μπορεῖ νὰ γίνῃ αὐτό;»

Τὸ μηχανήμα ποὺ ἔμοιαζε μὲ παιδικὸ τουφέκι ἦταν ἕνας ἀναπτήρας. Ὁ ἀέρας ποὺ θρискόταν μέσα στὸν κύλινδρο θερμαινόταν ἀπὸ τὴν πίεσι ἐνὸς ἐμβόλου καὶ ἀνάθε τὴν εὐφλεκτὴ ὕλη. Αὐτὸ ἔδωσε στὸν Ντῆζελ μιὰ ἰδέα γιὰ τὸ πῶς θὰ μπορούσε «νὰ χρησιμοποιηθῇ ἡ ἐνέργεια ἀπ' εὐθείας».

Σὲ λίγον καιρὸ ὁ Ντῆζελ παντρεύτηκε καὶ ἐγκαταστάθηκε στὸ Παρίσι ὡς ἀντιπρόσωπος τῶν μηχανῶν ψύξεως τοῦ καθηγητῆ Λίντε καὶ δούλευε ἀκόμη καὶ τὶς νύχτες γιὰ τὴ μηχανὴ τῶν ὀνείρων του. Καμμιά φορὰ ἡ γυναίκα του τὸν ἔβρισκε τὸ πρωῒ ἀποκοιμισμένο στὸ γραφεῖο του. Τὰ σχέδια καὶ οἱ σημειώσεις του ὅλο καὶ πλῆθαιναν. Ἦξερε πῶς ὅσο περισσότερο πιέζεται ὁ ἀέρας τόσο θερμότερος γίνεται. («Ἀν πιάσετε μιὰ τρόμπα ποδηλάτου τὴν ὥρα ποὺ δουλεύει, θὰ καταλάβετε τί σημαίνει αὐτό»). Ἀφοῦ λοιπὸν αὐτὸ ἦ-

ταν ἀλήθεια γιὰτὶ νὰ μὴν γίνῃ μιὰ μηχανὴ τῆς ὁποίας τὸ ἐμβόλο νὰ μὴν μπάξῃ παρὰ καθαρὸ ἀέρα καὶ ὕστερα νὰ τὸν πιέξῃ μέσα στὸν κύλινδρο στὸ ἓνα δέκατο ἔκτο περίπου τοῦ ἀρχικοῦ ὄγκου του; Ἔτσι, ὑπελόγισε ὁ Ντῆζελ, θὰ δίνῃ στὸν ἀέρα θερμοκρασία 1000 βαθμῶν Φαρενάιτ; Στὸ σημείον αὐτὸ θὰ ἔπεφτε μέσα στὸν κύλινδρο μιὰ σταγόνα πετρέλαιο. Ὁ θερμὸς ἀέρας θὰ ἀνάθε τὸ πετρέλαιο καὶ ἡ καύσι του θὰ ὀδηγοῦσε τὸ ἐμβόλο πίσω. Τὸ σύστημα τῆς ἀναφλέξεως θὰ ἦταν πολὺ ἀπλό.

Πολλοὶ ἄνθρωποι στὸ σημείον αὐτὸ θὰ πῆγαν στὰ ἐργαστήρια γιὰ νὰ δοκιμάσουν μὲ πειράματα τὴν ἐφαρμογὴ τῆς θεωρίας τους. Τοῦ Ντῆζελ ἡ μέθοδος, ὡστόσο ἦταν διαφορετικὴ. Κάθε τι σχετικὸ μ' αὐτὴ τὴ μηχανή, ὡς τὴν τελευταία βίδια, ἔπρεπε πρῶτα νὰ δοκιμασθῇ στὸ χαρτί.

Τότε ἦταν 35 ἐτῶν καὶ προτοῦ ἐτοιμάσει τὸ χειρόγραφον γιὰ τὸ τυπογραφεῖο μετατέθηκε στὰ γραφεῖα Λίντε, στὸ Βερολίνο. Εἶχε ὅμως ἤδη πάρει τὸ δίπλωμα εὐρεσιτεχνίας. Τὸν Ἰανουάριον τοῦ 1893 δημοσίευσε τὸ ἔργον του μὲ τὸν τίτλον «Ἡ θεωρία καὶ ἡ κατασκευὴ τοῦ θερμοκινητήρος». Ἦταν ἓνα βιβλ. ἀράκι πολὺ μικρὸ ἀλλὰ ἀνῆκε στὴν κατηγορίαν τῶν λίγων ἐκείνων βιβλίων ποὺ ἔχουν ἀλλάξει τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου. Ὁ Ντῆζελ ἤξερε ὅτι τὸ πολὺ καμμιά εἰκοσαρία ἄνθρωποι σ' ὅλο τὸν κόσμον θὰ ἦταν ἱκανοὶ νὰ καταλάβουν τὴ σημασίαν τῆς μηχανῆς του. Ἦταν ἔτοιμος νὰ ἀντιμετωπίσῃ τὴν ἀδιαφορίαν καὶ τὶς κοροϊδίας. Καὶ τὰ ἔβρισκε καὶ τὰ δυό. Οἱ εἰρωνες μιλοῦσαν γιὰ τὴν «χάρτινη μηχανή», γιὰτὶ ἔλεγον, μόνον στὸ χαρτί ὑπῆρχε.

Ο Κρουππ όμως δέχτηκε να χρηματοδοτήσει την εφεύρεση και τον Αύγουστο του 1893 η πρώτη μηχανή του Ντίζελ ήταν έτοιμη για δοκιμή. "Ορθιος μέσα σ' ένα εργαστήριο ο εφευρέτης παρακολουθούσε με αγωνία τη μηχανή που έμοιαζε με άντλια. Καείς δεν είχε δει ποτέ τέτοια μηχανή. Το αλόκοτο αυτό κατασκευάσμοι χρειάζεται κάποια εξωτερική δύναμη να κινηση το έμβολό του. Ο Ντίζελ περιμένει ανυπόμονα. "Επιτέλους! γεμάτος συγκίνησι τραβά ένα μοχλό και η εξαιρεμένη καύσιμη ύλη πέφτει μέσα στον φυλακισμένο, καυτερό άερα.

"Ακούγεται μια έκρηξη και κομμάτια από μέταλλο σκορπίζονται γύρω. Ο Ντίζελ, που μόλις γλύτωσε απ' το θάνατο, πετάγεται θρβιος φωνάζοντας θρασυαμβευτικά.

— Αυτό ήθελα να μάθω! Τώρα βρίσκομαι στο σωστό δρόμο.

☆

Τα τέσσερα επόμενα χρόνια δούλεψε πάλι σκληρά. Και ύστερα, οι πιο φημισμένοι μηχανικοί του κόσμου μαζεύτηκαν μια μέρα στο "Αουγκσμουργκ για να δοθνε μια «μηχανή ντίζελ» 20 ίππων που τους κατέπληξε.

"Ανάμεσα στους γεμάτους θαυμασμό επισκέπτες ήταν και ο Συνταγματάρχης Μάιερ, ένας μηχανικός από τη Νέα Υόρκη. Γυρίζοντας στον τόπο του ο Μάιερ συνάντησε στο Παρίσι τον "Αδόλφο Μπούς, έναν ζυθοποιό από το Σαίντ - Λουίς, και του μίλησε για την καινούρια μηχανή. "Ενώ ήταν έτοιμος να φύγει για την "Αμερική, ο Μπούς, πήρε το πρώτο τραίνο που πρόλαβε και τηλεγράφησε στον Ντίζελ να τον συναντήσει στην Κολωνία. "Ε-

κει υπογράφηκε στα γρήγορα μια συμφωνία που έδινε στον Μπούς το αποκλειστικό δικαίωμα να φτιάχνει κινητήρες ντίζελ στις "Ηνωμένες Πολιτείες.

"Επειδή όμως στην "Αμερική η καύσιμη ύλη ήταν φτηνή, οι μηχανές ντίζελ δεν έπιασαν αμέσως.

"Όταν μίλησε στην "Εταιρία "Αμερικανών Μηχανολόγων ο Ντίζελ είπε:

— Σε κανένα μέρος του κόσμου η μηχανή αυτή δεν έχει τόσο μεγάλες δυνατότητες όσο στις "Ηνωμένες Πολιτείες.

"Η προφητεία του Ντίζελ θγήκε αληθινή. Πάνω από 50 "Αμερικανικά εργοστάσια παράγουν μηχανές ντίζελ. Τα συγχρονισμένα αεροδυναμικά τραίνα της "Αμερικής κινούνται με μηχανές ντίζελ. Πέρου ανέλαβαν υπηρεσία στους δρόμους του Σικάγου και της Νέας Υόρκης 125 λεωφορεία ντίζελ. Στη Νέα Υόρκη μόνο 90 μεγάλα ιδρύματα, έχουν δικές τους γεννήτριες ντίζελ.

"Από την εποχή που ο Κ. Λ. Κοϋμμινς οδήγησε ένα μικρό αυτοκίνητο ντίζελ από το Λος "Αντζελες στη Νέα Υόρκη και τα καύσιμα του κόστισαν μόνο 7,63 δολάρια, πολλές μεγάλες βιομηχανίες αυτοκινήτων δουλεύουν άθόρυβα και στους δρόμους κυκλοφορούν πολλά αυτοκίνητα με μηχανές ντίζελ.

Το πλεονέκτημα της μηχανής ντίζελ είναι ότι χρησιμοποιεί ακάθαρμο πετρέλαιο, που είναι και το πιο φτηνό. Στην αρχή ο Ντίζελ δοκίμασε κοινοποιημένο κάρβουνο που κινούσε τη μηχανή μά έβλαπτε τον κύλινδρο.

☆

"Η καταστροφή ήρθε ύστερα από δυο μήνες, όταν ο Ντίζελ

γύριζε στο σπίτι του. Δυο φίλοι του ταξίδευαν μαζί του. "Ο ένας ήταν ο Τζωρτζ Κάρελς, διευθυντής του εργοστασίου Ντίζελ στο Γκέντ. Οι τρεις φίλοι έφαγαν με πολύ κέφι και ύστερα έκαναν έναν περίπατο στο κατάστρωμα.

"Όταν κατέβηκαν για ύπνο, ο Ντίζελ άφησε τους άλλους μπροστά στην καμπίνα του Σχεδόν αμέσως ύστερα, χτύπησε την πόρτα του Κάρελ, του έσφιξε το χέρι και τον καληνύχτησε. "Ο Κάρελ παραξενεύτηκε λιγάκι. "Ήταν κάτι που δεν χρειαζόταν.

— Θά σέ δω το πρωί, είπε. Αλλά ήταν τα τελευταία του λόγια. Βρήκαν το νυχτικό του επάνω στο μαξιλάρι του, διπλωμένο άκόμενη και το ρολόι του προσεκτικά κρεμασμένο στη βαλίτσα του.

"Υστερα από μια εβδομάδα ένα Δανικό καράβι βρήκε ένα πτώμα. "Ήταν τόσο παραμορφωμένο ώστε η αναγνώριση ήταν αδύνατη. Γι' αυτό το ξανάρριξαν στη θάλασσα αφού άδειασαν τις τσέπες. "Αργότερα από το ποτοφόλι, το σουγιά και τη θήκη των γυαλιών, απέδειχθη πως ήταν ο Ντίζελ.

Την εποχή εκείνη η διεθνής κατάσταση ήταν πολύ τεταμένη και στα εργοστάσια είχε αρχίσει η κατασκευή υποβρυχίων με μηχανές ντίζελ. Διάφορες μελοδραματικές ιστορίες άρχισαν να κυκλοφορούν. Κατά μία διάδοση τον έρριξαν στη θάλασσα μυστικοί πράκτορες της Γερμανίας. Σε μια εφημερίδα δημοσιεύτηκε ένα άρθρο όπου ένας που είχε υπηρετήσει σε Γερμανικό υποβρύχιο διηγόταν πως «ο πρόδοτης Ντίζελ βρήκε το τέλος που του άξιζε».

"Η αλήθεια αποκαλύφθηκε τα τελευταία χρόνια στη βιογραφία

του Ντίζελ που έγραψε ο γιός του Εϋγένιος. Πίσω από την λαμπρή και πολυτελή πρόσοψη του σπιτιού του Μονάχου, πίσω από την αυτοπεποίθησι που έδειχνε ο ίδιος, πίσω από τη φήμη που είχε αποκτήσει, ο Ντίζελ ήταν κατεστραμμένος. "Όλη του η περιουσία ήταν υποθηκευμένη. "Αντιμετώπιζε την πτώχευσι κι αυτό του ήταν αφόρητο. Θέλοντας να κερδίση πολλά για να διαδώση ακόμη περισσότερο τη μηχανή του έπαιξε στο χρηματιστήριο και έχασε. Μετά το θάνατό του αποκαλύφθηκε ότι χρεωστόυσε 375.000 δολάρια ενώ τα υπάρχοντά του δεν αξίζαν παραπάνω από 10.000.

— "Αν ο φίλος μου ο Ντίζελ μου έλεγε μια μόνο λέξη..., είπε ο "Αδόλφος Μπούς, όταν έμαθε την αλήθεια. "Υπήρχαν πολλοί που θά ήθελαν να τον βοηθήσουν, μά η περηφάνεια του δεν τον άφησε να μιλήση.

Κάποτε συζητούσε με τον γιό του τον Ρούντολφ για μεθόδους αυτοκτονίας και το παιδί χωρίς να φαντάζεται βέβαια ότι ο πατέρας του μιλούσε σοβαρά, είπε πως ο καλύτερος τρόπος θά ήταν ασφαλώς να πηδήση κανείς από την κουπαστή ενός γρήγορου καραβιού. "Όταν έφευγε για την "Αγγλία αποχαίρετσε τους δικούς του με αουνήθιστη τρυφερότητα.

Το ταξίδι στη Μάγχη δεν είναι ποτέ ευχάριστο. "Υστερα από την αναγκαστική εθθυμία της βραδιάς με τους φίλους του, βρέθηκε μόνος με τις μαύρες τοισκεψεις. "Η καταστροφή του φάνηκε αβάσταχτη. Ξανανέβηκε στο κατάστρωμα και αντίκρυσε την σκοτεινή θάλασσα που τον λύτρωσε.

"Από το «The Toronto Star Weekly»

Μ Ω Σ Α Ϊ Κ Ο Τ Η Σ Ζ Ω Η Σ

Ὁ μακαρίτης ποιητής Λάμπρος Πορφύρας ζούσε απόμερα από τὸν κόσμο καὶ τοῦ ἄρεσε νὰ κάμῃ μακρινούς περιπάτους σὲ μιὰ ἔρημικὴ ἀκροθαλασσιὰ τῆς Φρεαττύδος. Ἀλλὰ συχνὰ τὸν πλησίαζαν θαυμασταὶ τοῦ ἐπέμεναν νὰ τὸν κουράζουν μὲ κολακευτικὲς φλυαρίες, ἐπιδείξι γνώσεων καὶ φτηνοῦ πνεύματος. Ἐνα ἀπόγευμα, μιὰ φιλολογόουσα δεσποινὶς τὸν εἶχε ἰδιαίτε-
 ρως ταλαιπωρήσει μὲ τὴν πολυλογία της καὶ δὲν ἔδειχνε καμμιὰ διάθεσι νὰ τὴν σταματήσει. Σὲ μιὰ στιγμὴ, ὅ-
 στερα ἀπὸ ἓνα δεκάλεπτο μονόλογο, δείχνοντας στὸν ποιητὴ, μὲ μιὰ πλα-
 τεϊὰ χειρονομία, τὴν θάλασσα ποὺ ἔ-
 να ἐλαφρὸ ἀεράκι τὴν εἶχε ρυτιδώσει,
 ἄρχισε νὰ ἀπαγγέλλῃ μὲ στόμφο τὸν
 στίχο τοῦ Σολωμοῦ:

«Λὲς κι' ἡ θάλασσα κοιμᾶται
 μέσ' στῆς γῆς τὴν ἀγκαλιά»

Τότε, ὁ σεμνὸς καὶ φιλήσυχος κύρ-
 Λάμπρος, παραμερίζοντας μιὰ πέτρα
 μὲ τὸ μπαστούνι του, τὴν διόρθωσε μὲ
 σιγανὴ φωνή: «Ὅχι ἀκριβῶς δεσποι-
 νίς, μάλλον, ἡ θάλασσα ἐτούτῃ τῇ
 στιγμῇ χασμουριέται κι' αὐτῇ».

Ἐστάλη ὑπὸ
 ΕΛΕΝΗΣ ΖΑΜΑΝΗ — Ἀθήναι

☆

Τελευταία, μὲ τὴν ἐκτέλεσι τοῦ
 Σχεδίου Ἀνασυγκροτήσεως, ἓνα ἀπο-
 μονωμένο Μακεδονοχώρι συνδέθηκε ὁ-
 δικὰ μὲ τὸν ὑπόλοιπο κόσμο καὶ ἔτσι
 μιὰ μέρα ἔφθασε τὸ πρῶτο αὐτοκίνη-
 το καὶ σταμάτησε, μουγκρίζοντας, στὸ
 κέντρο τῆς πλατείας του. Οἱ χωρικοὶ
 μαζεύτηκαν γύρω καὶ τὸ κύτταξαν
 ἄλλοι μὲ προσοχή, ἄλλοι μὲ ἀνησυχία,
 ἄλλοι μὲ θαυμασμό. Πολλοὶ γέροι καὶ
 παιδιὰ ἔβλεπαν γιὰ πρώτη φορὰ στὴ

ζωὴ τους αὐτοκίνητο. Μιὰ γρηοῦλα ἰ-
 δίως τὸ κύτταξε μὲ ἀνοιχτὸ στόμα.
 Παρακολουθοῦσε κάθε κίνησι τοῦ ὀδη-
 γοῦ μὲ ἄγρυπνὴ ματιὰ καὶ ὅταν τὸν
 εἶδε νὰ παίρνῃ ἓνα μεγάλο τενεκὲ νε-
 ρὸ καὶ νὰ τὸν ρίχνῃ μέσα στὸ ψυγεῖο
 του, ἔφυγε ξαφνικὰ σὰν νὰ εἶχε σκε-
 φθῇ κάτι. Λίγα λεπτὰ ἀργότερα, εἶχε
 γυρίσει μὲ μιὰ ἀγκαλιὰ σανό. Πλησία-
 σε, πέταξε τὸν σανὸ μπροστὰ στὸ αὐ-
 τοκίνητο λέγοντας συμπαθητικά: «Ἀ-
 φοῦ πίνῃ νερὸ τὸ ζωντανὸ δὲν θὰ θέ-
 λῃ καὶ νὰ φάῃ»

Ἐστάλη ὑπὸ
 ΑΘΑΝ. ΠΟΛΥΧΡΟΝΙΑΔΗ
 Στύψη — Μυτιλήνης

☆

Οἱ δύο γυναῖκες ποὺ μπήκαν στὸ σα-
 λὸνι τράβηξαν ἀμέσως τὴν προσοχή
 ὅλων τῶν παρισταμένων. Τὰ τολμηρὰ
 ντεκολτέ τους, τὸ ἔντονο μακιγιάζ, τὰ
 ζαλιστικὰ ἀρώματα συνεκέντρωσαν ἀ-
 μέσως τὰ ἀνδρικά καὶ τὰ γυναικεῖα
 βλέμματα. Ἐνας κύριος, ποὺ καθόταν
 κοντὰ στὴν γνωστὴ λογοτέχνηδα καὶ
 μουσικοκριτικὸ κυρίαρχο Σ..., ἔσκυψε
 καὶ τῆς εἶπε θαυμαστικά:

— Αὐτὲς οἱ δύο κυρίες ξέρετε τί
 ἦταν στὴν κατοχή; Τῆς Ἀντιστά-
 σεως!...

Ἡ εὐφυστάτη κ. Σ. γύρισε καὶ τὸν
 κύτταξε μὲ ὕψος γεμάτο ἀμφιβολία:

— Τῆς Ἀντιστάσεως; ἐπανελάβε
 σκεπτικὰ. Τί λέτε καλέ; Θὰ ἔλεγα πὼς
 ἦταν τῆς ἀμέσου παραδόσεως...

Ἐστάλη ὑπὸ
 Σ. Β.

☆

Ἐνας πονηρὸς Κεφαλλονίτης εἶχ'
 βρῇ πρωτότυπο τρόπο νὰ ἐξοικονομῇ
 τὸ κρασάκι του: Πήγαινε κάθε βράδυ
 στὴν ἐκκλησιὰ καὶ μπροστὰ στὸ εἶκό

νισμα τῆς Παναγίας μὲ τὸν Χριστό,
 σταυροκοπιόταν κι' ἔλεγε:

— Παναγιά μου, νὰ πάρω ἓνα τάλη-
 ρο; Κι' ἀπαντοῦσε ὁ ἴδιος: «Πάρε».
 Κι' ἔπαιρνε.

Ἐπειδὴ ὅμως συνεχιζόταν αὐτὸ, ὁ
 Ἐπίτροπος τῆς ἐκκλησίας κάτι ὑπο-
 ψιάστηκε καὶ κρύφτηκε πίσω ἀπὸ τὸ
 εἰκόνημα τῆς Μεγαλόχαρης γιὰ νὰ δῇ
 τί συμβαίνει. Σὲ λίγο νάτος ὁ φίλος
 μπαίνει εὐλαβικά, σταυροκοπιέται καὶ
 λέει:

— Παναγιά μου, νὰ πάρω ἓνα τάλ-
 ηρο;

Τότε ὁ κρυμμένος Ἐπίτροπος λέει:

— Ὅχι ἀσεβέστετε, νὰ μὴν πάρῃς.

Ὁ Κεφαλλονίτης ὅμως ἀκούοντας
 ἀνδρική φωνὴ καὶ νομίζοντας ὅτι μίλη-
 σε ὁ Χριστός, τοῦ λέει:

— Πάψε σύ, ποιὸς σὲ ρώτησε ἐ-
 σένα; Ἐγὼ μιλάω στὴ Μάννα σου.

Ἐστάλη ὑπὸ
 Κ. ΚΩΝΣΤΑ
 Χανιά — Κρήτης

☆

Σ' ἓνα καφενεῖο τῶν Ἀθηνῶν κάθε-
 ται ἓνας ἀπλοϊκὸς χωρικός μαζί μὲ
 τὸν φίλο του, ἓνα δάσκαλο Ἀθηναῖο
 ποὺ ὁ χωρικός θαυμάζει πολὺ. Ἀρχί-
 ζει νὰ βρέχῃ: Ὁ Ἀθηναῖος κυττάζει
 ἔξω ἀπὸ τὸ τζάμι καὶ γυρίζει καὶ λέ-
 γει σκεπτικὰ:

— Ἡ βροχὴ πίπτει κρουνηδόν.

Καὶ καθὼς ὁ χωρικός τὸν κυττάζει
 ἔκθαμβος προσθέτει:

— Τί μὲ κυττᾷς ἀσκαρδαμυκτί;

Πίσω στὸ χωριό του, ὁ χωρικός
 βρίσκειται μαζί μὲ τὸν κουμπάρο του
 στὸ καφενεῖο. Ξαφνικά ἄρχισε νὰ βρέ-
 χῃ. Τότε γυρίζει στὸν κουμπάρο του

ποῦ ἔπινε ἥσυχος τὸ ποτηράκι του καὶ
 τοῦ λέει ὑπερήφανα:

— Μωρὲ βρέχει ἀσκαρδαμυκτί.

Καὶ ὅταν ὁ ἄλλος γύρισε καὶ τὸν
 κύτταξε ἔκθαμβος, ὁ χωρικός συνέχισε
 θριαμβευτικά: «Τί μὲ κυττάζεις κρου-
 νηδόν;...»

Ἐστάλη ὑπὸ
 ΒΑΣ. ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ — Πειραιῶς

☆

Ἡ Μαρία, ἡ ὑπηρετριά μας, ἔχει
 πει πολλὰ ὠραῖα πράγματα, ἀλλὰ προ-
 χθὲς τὰ ξεπέρασε ὅλα.

Τὸ σπῖτι γιόρταζε τὰ 25 χρόνια
 τοῦ γάμου μας καὶ εἶχε ὀργανωθῇ ἓνα
 μεγάλο οἰκογενειακὸ γλέντι. Σὲ μιὰ
 στιγμὴ ἄκουσα νὰ κτυπᾷ τὸ τηλέφω-
 νο καὶ πρόσεξα ὅτι ἡ Μαρία συνομιλοῦ-
 σε μὲ κάποια φίλη τοῦ σπιτιοῦ: «Βέ-
 βαια σήμερα ἔχουμε γιορτῇ», ἔλεγε ἡ
 Μαρία. «Ὁ Κύριος καὶ ἡ Κυρία γιορ-
 τάζουν τὴν 25ην περιπέτειο τοῦ γάμου
 τών».

Ἐστάλη ὑπὸ
 Ρ + Ν

☆

Τὰ πιὸ ἐπιτυχημένα ἀνέκδοτα
 θὰ δημοσιεύονται στὴ μόνιμη στή-
 λη μᾶς «Μωσαϊκὸ τῆς Ζωῆς».

Γιὰ κάθε δημοσιευόμενο ἀνέκδοτο
 θὰ ἐμβάζονται 25.000 δρχ. στὸν ἀ-
 ποστολέα.

Κάθε ἀνέκδοτο πρέπει νὰ μὴν ὑ-
 περβαίνει τὰς 100 λέξεις.

Οἱ ἀποστολεῖς νὰ γράφουν τὸ
 ὄνομα καὶ τὴ διεύθυνσί
 τους. (Ἡ ὑπογραφή τους θὰ μπαί-
 νη ἐφ' ὅσον θέλουν).

Ὅσοι δὲν εἶδαν τὰ ἀνέκδοτά
 τους σ' αὐτὸ τὸ τεῦχος νὰ ξέρουν
 ὅτι: ἡ ἴσταν ἤδη γνωστὰ ἦσαν
 τολμυρότερα τοῦ δέοντος ἢ περι-
 μένουν σειρά.

ΤΑ ΚΟΚΚΙΝΑ ΜΑΛΛΙΑ

Από το
«FAMILY DOCTOR»

Πολλές προλήψεις υπάρχουν σχετικά με τα κόκκινα μαλλιά. Κοκκινοδιαβόλους λέει μια παλιά παροιμία τους κοκκινομάλληδες.

Τα όσα έχουν γραφτή γι' αυτούς θα μπορούσαν να γεμίσουν βιβλίο δολόκληρο. Τα κόκκινα μαλλιά στις γυναίκες είναι στοιχείο όμορφιάς.

Σύμφωνα με τις μελέτες ενός Αμερικανού ανθρωπολόγου, οι κοκκινομάλληδες είναι αντιπαθητικοί, έξυπνοι, επιθετικοί, ευφάνταστοι, περήφανοι, ευαίσθητοι, γενναίοι.

Κατά μια άλλη σχολή είναι δυνατό μυαλά, αδιάκριτοι, απειθαρχητοί και άπιστοι. Δεν έχετε παρά να διαλέξετε. "Αν ρίξουμε μια ματιά στο παρελθόν θα δούμε πώς άρκετοί κοκκινομάλληδες έπαιξαν ρόλο στην ιστορία, άλλοι για καλό και άλλοι για κακό.

Στην καλή μεριά θα βρούμε τον Ούινστον Τσώρτσιλ, ο οποίος—όταν είχε μαλλιά—είχε έναν ωραιότατο κόκκινο κεφάλι. Θα βρούμε ακόμη τον Μπέρναντ Σώ που ήταν όνομαστός για το πυρόξανθο γένι του. Ο Σίνκλαιρ Λούις και ο Σούιμπορν είχαν κόκκινα μαλλιά.

Στο θέατρο και τόν κινηματογράφο θα βρούμε την Φαίη Κόμπτον, την Τζίντζερ Ρότζερς, την Κάθριν Χέμπορν και την Μόιρα Σήρερ.

Και μερικοί κακοί

Η άλλη μεριά της ζυγαριάς βαρύνει περισσότερο, αρχίζοντας με τον Κάιν και τον Ιούδα. Ο Rufus ήταν ο πιο όμορφο βασιλιάς των Νορμανδών. Ο Βαρβαρόσσας είναι πολυ γνωστός στην ιστορία και για

τον περίφημο Νέρωνα δεν χρειάζεται να πη κανείς τίποτε. Το ίδιο και για τον Έρρίκο Η'.

Τα κόκκινα μαλλιά στις γυναίκες

Στα θηλυκά οι δυσκολίες που συναντούμε είναι περισσότερες, αφού από την εποχή της άκμης της αρχαίας Αιγύπτου ήταν γνωστή η κόκκινη βαφή των μαλλιών. Η Κλεοπάτρα ήταν πυρόξανθη λένε μερικοί, ενώ άλλοι πιστεύουν ότι τα μαλλιά της ήταν μαύρα σαν πίσσα. Παρ' όλα τα κόκκινα μαλλιά της ή Έλινσάβετ ήταν μια άσκημοσύρα. Η Μαίρη της Σκωτίας είχε μαλλιά σά φλόγα—όσο τα είχε.

Αλήθειες και προλήψεις

Τα κόκκινα μαλλιά τα βρίσκουμε συχνά στις όρεινες Σκωτσέζες, στις Ίρλανδές και στις Ουαλλές. Οι αρχαίοι Αιγύπτιοι τα είχαν σε μεγάλη υπόληψη.

Οι κοκκινομάλληδες επιμένει μια θεωρία ότι είναι περισσότερο από άλλους ανθρώπους επιρρεπείς στους ρευματισμούς. Από σχετικές έρευνες όμως απέδειχθη ότι αυτό δεν είναι αλήθεια και μόνο στο δέρμα έχουν κάποια ευαισθησία όσοι έχουν κόκκινα μαλλιά. Δεν έχουν επίσης μεγαλύτερη τάση στις αιμορραγίες και το χρώμα των μαλλιών τους δεν επηρεάζει τα αίσθητά τους.

Οι αποχρώσεις των κόκκινων μαλλιών είναι άπειρες, αρχίζοντας από το σαντρέ ως το κόκκινο της φλόγας. Έτσι εξαρτάται από τον καθε-

να τι έννοει όταν λέει πώς αυτές ή αυτοί έχουν κόκκινα μαλλιά.

Κάθε τρίχα της κεφαλής μας είναι και ένα σωληνάριο, γεμάτο από χρωστικά κύτταρα και φυσαλλίδες αέρος. Από τον αριθμό των χρωστικών κυττάρων και την αναλογία τους με τον αέρα εξαρτάται το χρώμα των μαλλιών.

Κάτω από το μικροσκόπιο τα κόκκινα μαλλιά παρουσιάζουν όλες τις αποχρώσεις από το κίτρινο ως το πυροκόκκινο. Δεν αποκλείεται να σκουρύνουν με τον καιρό και αργότερα να άσπρίσουν.

Τα κόκκινα μαλλιά είναι και αραιά. Υπομονετικοί άνθρωποι που κάθισαν και μέτρησαν, βρήκαν ότι στις μελαχρινές οι τρίχες φθάνουν σε 120.000, στις ξανθιές είναι 140.000 και στους κόκκινους δεν περνούν τις 90.000.

Η έλλειψη χρωστικής ουσίας δεν περιορίζεται στα μαλλιά. Έκτείνεται και στο δέρμα. Έτσι οι κοκκινομάλληδες, αντί να κάνουν στον ή-

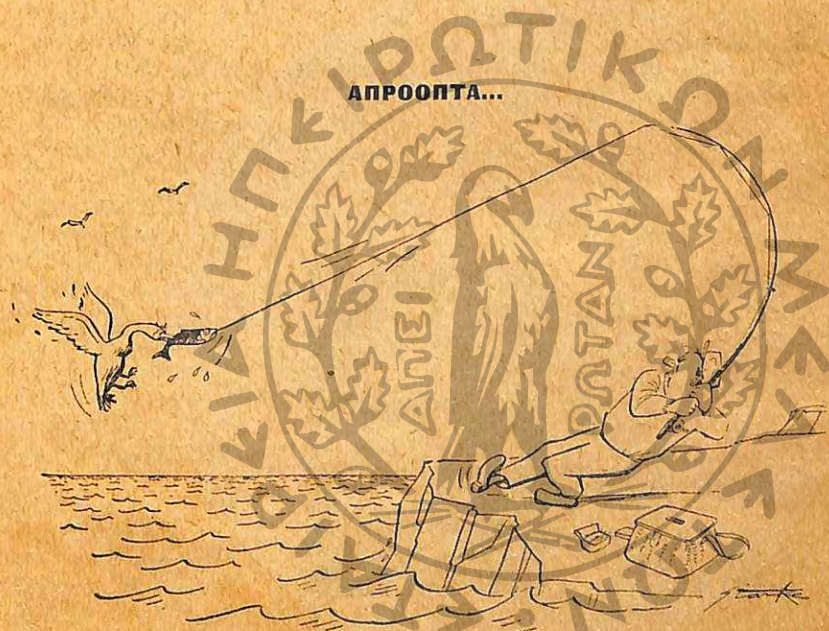
λιο ένα ωραίο χρώμα, γεμίζουν πανάδες. Όταν παρκαθήσουν στον ήλιο, κοκκινίζουν, νομίζουν και ψηθήκανε στη φωτιά. Επίσης πολύ εύκολα παθαίνουν εγκαύματα.

Είναι κληρονομικά τα κόκκινα μαλλιά

Οι κοκκινομάλληδες μπορεί να έχουν μελανά αλλά και καστανά μάτια. Καμιά σχέση δεν υπάρχει στο χρώμα των μαλλιών και των ματιών. Συνήθως τα κόκκινα μαλλιά πηγάζουν με ανοιχτόχρωμα μάτια και άσπρο δέρμα. Και είναι κληρονομικά.

Ωστόσο πολλοί ειδικοί συμφωνούν ότι δεν αποτελούν βασικό χαρακτηριστικό και έτσι μπορεί σε μια οικογένεια να ξεπεταχθή, στα καλά καθούμενα, ένα κοκκινόμαλλο παιδί.

Το πιο παράξενο είναι ότι κοκκινομάλληδες δεν παντρεύονται μεταξύ τους!

ΔΕΝ ΓΝΩΡΙΣΑ ΤΟΥΣ ΡΩΣΟΥΣ

Του

Πρεσβευτού Α. KIRK

Υστερα από δύο χρόνια ζωής στη Μόσχα, αυτό που θυμάται ο ξένος περισσότερο από κάθε τι άλλο είναι ο όγκος της Ρωσίας. Ο τόπος αυτός με τα επιβλητικά ποτάμια του, με τις ατέρμονες πεδιάδες, με τα βουνά και τις έρήμους του, με τις θάλασσες που ξεφυτρώνουν έδω κι' εκεί, με τις λίμνες του και τους βάλτους του, είναι τόσο άπεραντος, ώστε εύκολα καταλαβαίνει κανείς πώς βρίσκεται σε μία από τις πιο μεγάλες χώρες του κόσμου, σε μία χώρα που κατέχει το ένα έκτο της γής. “Εται, όλοι οι ξένοι, μαζί και οι διπλωμάτες φυσικά, μπαίνουν στον πειρασμό και θέλουν να τον δουν και να τον γνωρίσουν. Μά υπάρχουν δυσκολίες και περιορισμοί στους ξένους να κινούνται ελεύθερα. Το 1941, άμέσως μόλις άρχισε ο πόλεμος, η Σοβιετική Κυβέρνησις έβγαλε μία διαταγή σύμφωνα με την οποία ώρισμένες περιοχές έκλειναν για τους ξένους και η διαταγή αυτή ανανεώθηκε τον Σεπτέμβριο του 1948. Οι περιοχές που άπαγορεύονταν ήταν: τα δυτικά σύ-

νορα, ή άκτὴ τῆς Μαύρης Θάλασσας, ή άκτὴ τῆς Βαλτικῆς, ή Κεντρικὴ Ἀσία, ή Βόρεια και ή Ἀνατολικὴ Σιβηρία και πολλές παραποτάμιες πόλεις, καθὼς και πόλεις που ἀποτελοῦσαν κόμβους τῶν σιδηροδρομικῶν συγκοινωνιῶν.

Οί ξένοι που ζοῦνε στη Μόσχα δὲν ἐπιτρέπεται νά θοῦνε πὶὸ ἔξω ἀπὸ μιὰ άκτίνα πενήντα χιλιομέτρων και αὐτὸ μόνο ἀπὸ ὀρισμένους δρόμους.

Ὡστόσο ή Σοβιετικὴ Κυβέρνησις ἔκαμε μιὰ ἐξάίρεσι γιὰ μερικοὺς ἐκλεκτοὺς ἐπισκέπτες. Ὡρισμένες ὁμάδες Ὀπαδῶν τῆς Εἰρήνης ή μελῶν συνδικάτων, ἀκόμη και γιατρῶν ἀπὸ τὶς Δυτικὲς χώρες —ἀπὸ τὴ Μεγάλῃ Βρετανία, τὴ Γαλλία ἀκόμη και τὶς Ἡνωμένες Πολιτείες

— εἶδαν, ή μάλλον τοὺς πῆραν νά δοῦν, τὸ Τασκέντ και τὴν Ἀλμα Ἀτα στὴν Κεντρικὴ Ἀσία και τὸ Κίεβο στὴν Οὐκρανία. Τὶς ὁμάδες αὐτὲς τὶς ἀποτελοῦσαν ἄνθρωποι πὺν συμπαθοῦσαν πρὸς τὴν κομμουνιστικὴ ἰδέα και οἱ ἀντιδράσεις τοὺς ἦταν γνωστὸ ὅτι θά ἀκολουθοῦσαν τὸν προδια-

γεγραμμένο δρόμο. Γιὰ τοὺς διπλωμάτες τὰ ἐμπόδια γίνονται ἀκόμη μεγαλύτερα. Σὰς λένε π.χ. ὅτι στὸ μέρος πὺν θέλετε νά πάτε τὰ ξενοδοχεῖα δὲν εἶναι καλά : ὅτι στὸ τραῖνο δὲν ὑπάρχει θέσις, ὅτι ὅταν φθάσετε ἐκεῖ πὺν θέλετε δὲν θά ῥῃτε μέρος νά κοιμηθῇτε.

Τὸ εἰσιτήριο γιὰ τὸ τραῖνο τὸ παίρνει κανεὶς λίγες ὥρες μόνο προτοῦ ξεκινήσει. Ἔται ὁ ταξιδιώτης ὀρίσκεται σὲ διαρκὴ ἀβεβαιότητα ὡς τὴν ὥρα πὺν θά πατήση τὸ πόδι του στὸ τραῖνο. Αὐτὴ ή «προβολή τῶν ἐμποδίων» εἶναι μιὰ τέχνη ἐξαιρετικὰ καλλιεργημένη στη Ρωσία.

Τὸ διάστημα πὺν ἔμεινα στη Ρωσία κατάρθωσα νά δῶ τὸ Στάλινγκραντ, τὸ Λένινγκραντ, τὴν Λίμνη Βαϊκάλη, τὴν Τιφλίδα και διάφορες πόλεις κοντὰ στη Μόσχα. Ὄταν ζητοῦσα νά ταξιδέψω, ή πρώτη ἐρώτησι πὺν μοῦ ἔκαναν πάντα ἦταν αὐτή : «Γιὰτὶ θέλετε νά πάτε; Δὲν ὑπάρχουν ξενοδοχεῖα. Ἡ πόλις εἶναι μικρὴ και οἱ ἀνέσεις γιὰ τοὺς ξένους ἐλάχιστες».

Ἡ ἀπάντησίς μου ἦταν πὺς ή λίμνη αὐτὴ ἦταν ή πὺν σπουδαία λίμνη με γλυκὸ νερὸ σὲ ὅλη τὴν Ἀσία, ὅτι ἔχει ἔκτασι 350 μίλια και βάθος ἀμέτρητο, ὅτι εἶχε φώκιες και ὅτι, ὅτι, ὅτι... Με τὰ πολλὰ πῆραμε τὴν ἄδεια και ξεκινήσαμε, μιὰ συντροφία ἀπὸ τρεῖς μαζί με τοὺς τέσσερις «μυστικούς», οἱ ὁποῖοι συνοδεῦουν παντοῦ και πάντα τὸν Ἀμερικανὸ Πρεσβευτὴ.

Ξεκινήσαμε ἀπὸ τὴ Μόσχα μιὰ Πέμπτη, στὶς 8 τὸ πρωῒ, και φθάσαμε στὸν ὀλλισμό μας στὶς 9 τὸ πρωῒ τῆς ἄλλης Παρασκευῆς. Τὸ τραῖνο μας εἶχε 13 βαγόνια, ἓνα ἐστιατόριο και τὴ μηχανὴ του. Τὸ θράδυ τρώγαμε στὸ ἐ-

στιατόριο τοῦ τραίνου και συνοδεῦαμε τὸ φαγητὸ μας με μῦρα, ρώσικο κρασί ή τσάι. Στὸ δρόμο συναντοῦσαμε ἐργάτες —γυναῖκες πὺν πολὺ με ἓναν ἄνδρα ἐπὶ κεφαλῆς— πὺν δούλευαν στὶς γραμμές. Φαίνονταν εὐτυχισμένες. Στοὺς σταθμοὺς τὰ ρολόγια ἔδειχναν τὴν ὥρα τῆς Μόσχας, παρ' ὅλο πὺν ή διαφορὰ ἦταν ἀρκετὲς ὥρες. Καὶ τὰ ραδιόφωνα ὅχι μόνο ἔξω, μά και μέσα στὸ τραῖνο, δὲν ἔπαυαν νά μεταδίδουν τὴ γραμμὴ τοῦ κόμματος. Σὲ κάθε σταθμὸ μὰς περίμενε και ἓνας ἀντιπρόσωπος τῆς Ἀσφαλείας, τῆς περίφημης Μ.Β.Δ.

Στὴν Κεντρικὴ Σιβηρία οἱ πεδιάδες ἀπλώνονται ἀνεμπόδιες και ή γῆ εἶναι ἐντατικὰ καλλιεργημένη. Ἦταν φανερὸ πὺς τὸ ὄργωμα και ή σπορὰ εἶχαν γίνει με μηχανές.

Ὄταν φθάσαμε στὴν Σλυντάνκα, συναντήσαμε τοὺς ἐκπροσώπους τῆς Ἀσφαλείας. Μὰς πῆραν σ' ἓνα μικρὸ σπιτάκι. Ἐκεῖ θά μέναμε τὸ θράδυ. Ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ τυπικὰ ρωσικὰ ξύλινα σπιτάκια, μονόροφα με τρία μικρὰ δωμάτια. Ἦταν ἔτοιμο γιὰ νά μὰς δεχθῇ, με τὸ ραδιόφωνο και τὸ τηλέφωνο τοῦ.

Βρισκόμασταν ὑπὸ τὴν προστασία τῶν τοπικῶν στρατιωτικῶν ἀρχῶν τῆς πόλης. Ἡ νοικοκυρά μας ἦταν ἔκτακτη μαγείρισσα και φιλόξενη ὅσο τῆς τὸ ἐπέτρεπαν οἱ περιστάσεις.

Κύριος ὁδηγός μας ἦταν ὁ κ. Σμιρνῶφ, πὺν και στὴν πὺν ἀπλὴ ἐρώτησι κατὰφερνε νά δῖνῃ τὴν πὺν ἀόριστη ἀπάντησι. Ὄταν π.χ. τὸν ρωτήσαμε ἂν ή λίμνη παγώνῃ τὸ χειμῶνα, ή ἀπάντησι ἦταν: «Ναί. Κάποτε παγώνει, κάποτε ὅχι». Καὶ πάλι ρωτᾶμε: «Ἐχει ψάρια;» και μὰς ἀπαντᾷ: «Ἀλλοῦ ἔχει, ἀλλοῦ δὲν ἔχει». «Ἐχετε συ-

πο ή ελευθερία; Είναι κάτι που γεννιέται μοναχό του; Στην Διακήρυξη της 'Ελευθερίας, έμείς οι 'Αμερικανοί λέμε: «Πιστεύουμε πως οι αλήθειες αυτές είναι αταπόδεικτες, πως όλοι οι άνθρωποι είναι γεννημένοι ίσοι, πως ο δημιουργός τους τους προίκισε με ώρισμένα αναφαίρετα δικαιώματα και πως ανάμεσα σ' αυτά είναι και το δικαίωμα της ζωής και της ευτυχίας».

*

"Αν περάσουμε στο ζήτημα της θρησκείας, θα δούμε πως όταν το Κομμουνιστικό κόμμα πήρε στα χέρια του την εξουσία, την κατάργησε και ότι κάθε μέλος του κόμματος είναι και ένας άθεος. Μπαίνοντας στην 'Ερυθρά Πλατεία βλέπει κανείς μία πλάκα με την έπιγραφή: «'Η θρησκεία είναι το όπιο της μάζας». Τα λόγια αυτά, γραμμένα στον τοίχο μιάς περίφημης εκκλησιάς, συμβολίζουν πολύ καλά τη στάση του Κομμουνιστικού Κόμματος απέναντι της 'Εκκλησίας. Και κάτι άλλο πολύ ένδεικτικό. "Όταν αναφέρονται σε παλαιά γεγονότα, ποτέ δεν ακολουθούν το σύστημα που ακολουθούμε έμείς. Δεν λένε π. χ. τόσα χρόνια π. Χ. ή τόσα μ. Χ. Λένε: «Στόν 5ον αιώνα της εποχής μας», ή «στον 3ον αιώνα πριν από την εποχή μας».

Παρ' όλ' αυτά υπάρχει στη χώρα κάποια άνοχη άπέναντι στη θρησκεία. Υπάρχουν τακτικές ακολουθίες και γιορτές. 'Η 'Ορθόδοξη 'Εκκλησία είναι πάντα μιά δύναμι, μιά δύναμι όμως όχι αντίθετη προς το Κράτος, αλλά μιά δύναμι που το Κόμμα ανέχεται, μόνο και μόνο επειδή ένισχύει την παθητικότητα του λαού και υποστηρίζει έτσι το Κράτος.

Στο σημείο αυτό δημιουργούνται μεγάλα και σοβαρά προβλήματα.

Μπορεί το θρησκευτικό ένστικτο του ανθρώπου αν δεν βρή τροφή, να άτονήσει και ύστερα από μερικές γενεές να σβήσει; Μπορεί ο ύλισμός να ίκανοποιηση την ψυχή του ανθρώπου; Προσωπικά νομίζω πως ο άνθρωπος από ένστικτο άναγνωρίζει την 'Ανώτερη Δύναμι και ότι ή μεγαλύτερη πνευματική καλλιέργεια γεννά περισσότερες άμφιβολίες σχετικά με την άθεϊστική στάση του Κομμουνιστικού κόμματος. 'Η έμφυτη ταπεινοφροσύνη του ανθρώπου τον κάνει να άναγνωρίζει ότι υπάρχει στον κόσμο μιά τάξη, άνώτερη από τον 'Υλισμό.

'Εδώ έχουμε να κάνουμε κυρίως, όχι με τη μάζα του λαού, αλλά με την κυβέρνησή του, δηλαδή με το Πολιτμπυρό της Κεντρικής 'Επιτροπής. Θά έπρεπε νομίζω να καταλάβουμε πως κι αυτοί είναι άνθρωποι και όχι υπεράνθρωποι. Έχουν κάνει λάθη, τα λάθη τους όμως άποκρύπτονται από τη μάζα του λαού, γιατί το Πολιτμπυρό δεν λογοδοτεί πουθενά. Ούτε έλεγχος, ούτε κριτική έκ μέρους του λαού άσκειται. Πρέπει ακόμη να άναγνωρίσουμε ότι ή Κυβέρνηση έχει στη διάθεσί της τεράστιες δυνάμεις. Στόν στρατιωτικό τομέα ή δύναμι της παρουσιάζεται συντριπτική, παρ' όλο που το βιομηχανικό στήριγμα της λείπει. Δεν πρέπει ωστόσο να ξεχνούμε ότι μέσα σε 34 χρόνια το Κομμουν. Κόμμα και ή Σοβιετική Κυβέρνηση έδωσαν στη Ρωσία τα σύνορα που είχε επί του Πέτρου του Μεγάλου. 'Απέκτησε δορυφόρους στη Δύση, και στην 'Ανατολή κέρδισε την Κίνα. Θά έπρεπε, νομίζω, να φέρναμε στο νου μας τη μοίρα της Ευρώπης

κατά τον 7ο αιώνα, τότε που οι Σαρακηνοί ξεπέρασαν τη Μεσόγειο και μέσα σε 60 χρόνια κατέκτησαν όλα της τα παράλια και την 'Ιθρηική Χερσόνησο. 'Η ταχύτης με την όποια ένέσκηψε ή θύελλα εκείνη πρέπει να μάς παρηγορή, για την ώρα τουλάχιστον.

Είναι λοιπόν φανερό πως κάτι άπειλεί την ειρηνική μας ζωή και ή έξομάλυνσι των αντίθέσεων μας προς αυτό, δύσκολα μπορεί να έπιτευχθή με τις φιλικές διαπραγματεύσεις. Ποιό λοιπόν είναι το χρέος μας; Αυτό που έχουμε να κάνουμε είναι, νομίζω, να άνανεώσουμε την ψυχική και σωματική μας δύναμι, να κρατήσουμε ψηλά τα ιδανικά μας, και να δείξουμε με το παράδειγμά μας τί θα ή αληθινή Δημοκρατία. Πρέπει ή ύλική μας δύναμι να είναι μεγάλη. Πρέπει να καταλάβουμε πως ή πρόκλησι υπάρχει, πως είναι

σοβαρή, και πως πρέπει να αντιμετωπιστή χωρίς ύποκρισιες. Γι' αυτά όμως ο δυτικός κόσμος πρέπει να κάμη τις σχετικές θυσίες, θυσίες που θα αλλάξουν ίσως και αυτόν τον τρόπο ζωής του. Δεν μπορούμε να διαπραγματευόμαστε με τους Ρώσους έφ' όσον θα είμαστε άδύνατοι. Πρέπει να είμαστε δυνατοί. Και οι έπανεξοπλισμοί μας σκοπό έχουν να κάνουν τη φωνή μας να ακούγεται στις διαπραγματεύσεις — αυτό και μόνο τον σκοπό έχουν. 'Η δύναμί μας όμως πρέπει να είναι πραγματική. "Οχι στα χαρτιά. Στις συναλλαγές μας με τη Σοβιετική 'Ενώσι πρέπει να είμαστε σταθεροί, πρέπει να είμαστε συνεπείς.

Και όλοι έμείς, σάν Χριστιανοί, να κρατάμε την πίστι μας στον Θεό. Και σάν έλεύθεροι άνθρωποι να είμαστε έτοιμοι να υπερασπίσουμε την έλευθερία μας.

ΤΟ ΚΑΛΟΝ ΜΕΤΑ ΤΟΥ ΩΦΕΛΙΜΟΥ...

ΓΑΜΟΣ ΜΕ ΔΟΚΙΜΗ

Ευρωπαϊκά έθιμα

Από τα πολύ παλιά χρόνια υπάρχει στη Σιλεσία μια θ-μορφή συνήθεια. Την ημέρα της Αναλήψεως όλοι όσοι θέλουν να παντρευτούν, νέοι ή γέροι, μαζεύονται στο Νυφοπάζαρο που γίνεται στο Γκορκάου. Το έθιμο αυτό καθιερώθηκε για να αποφεύγονται οι γάμοι μεταξύ συγγενών στα γύρω χωριά. Σιγά - σιγά τα πράγματα οργανώθηκαν καλύτερα και στο παζάρι υπήρχε ένα πρωτόκολλο, ως πούμε, στο οποίο γράφονταν τα όνόματα των υποψηφίων δεσποινίδων. Έτσι τα κορίτσια έβγαιναν στη δημοπράσια και ο γαμπρός είχε δικαίωματα για μια ημέρα.

Με το σύστημα αυτό έγιναν πολλοί ευτυχισμένοι γάμοι.

Σήμερα το παζάρι γίνεται στο Ντάλεμπουργκ της Δυτικής Γερμανίας και εκεί μαζεύονται όλοι οι Σιλεσιανοί. Με 650 δραχμές κάθε υποψήφιος γαμπρός ή νύφη αποκτά το δικαίωμα να αποκτήσει σύντροφο για 24 ώρες. Καρφισώνουνε στο πέτο τους από μια χάρτινη κάρτα που τους δίνει το γραφείο και αρχίζουν το ψάξιμο. Αν εκείνος ή εκείνη δεν τους άρέσει, έχουν το δικαίωμα να τον αντικαταστήσουν πληρώνοντας 300 δραχμές ακόμα.

Από το «Neue Zeitung» του Βερολίνου

ΤΑ ΒΑΣΑΝΑ ΤΩΝ «ΓΙΑΝΝΙΔΩΝ»

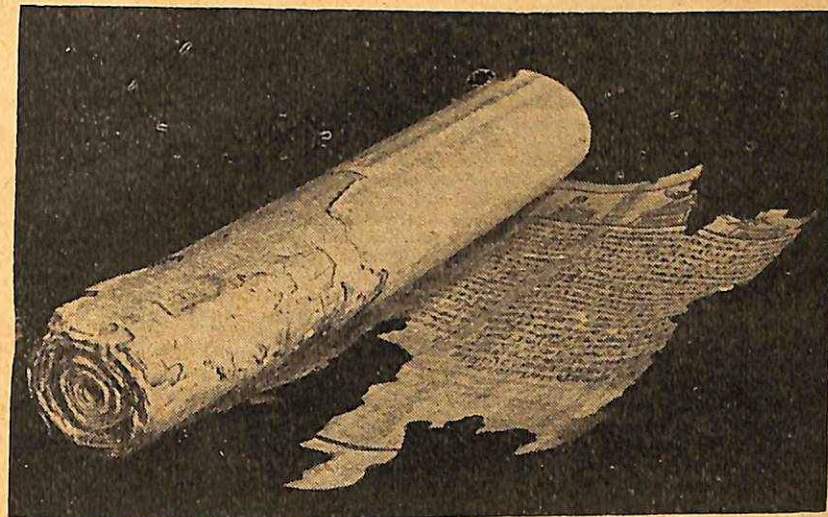
Ύστερα από μια φοβερή πεζοπορία ένας στρατιώτης πήγε στον κουρέα. Αποκαμωμένος έπεσε στην πολυθρόνα.

— Τράβα μου ένα ξύρισμα, είπε βαριεστημένος.

— Έχεις καθήσει όμως πολύ χαμηλά, δεν μπορώ να σε ξυρίσω, είπε ο κουρέας.

— Τότε κόψε μου τα μαλλιά.

The Range Finder

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

Του

Φ. ΚΩΝΣΤΑ

Η γραφή μπορεί να χαρακτηριστεί χωρίς υπερβολή ως η σπουδαιότερη επινόηση του ανθρώπου.

Σήμερα το ότι παίρνουμε ένα βιβλίο, μια έφημερίδα, ένα οδηγό ή χειρόγραφο και αρχίζουμε να το διαβάσουμε, το ότι πιάνουμε την πένα και αρχίζουμε να γράφουμε, μας φαίνεται κάτι το έντελως φυσικό, κάτι που δεν μπορούσε να είναι διαφορετικό. Πόση προσπάθεια όμως χρειάστηκε για να διανοηθεί μόνο ο άνθρωπος ότι θα μπορούσε να ανακαλύψει ένα τρόπο για να μεταδώσει τις σκέψεις του σε συνανθρώπους του που ήταν μακριά και που για τον λόγο αυτό

δεν μπορούσε να τους τις μεταδώσει με τον προφορικό λόγο ή και στις επερχόμενες γενεές.

Ακόμη και για μας σήμερα, τους προοδευμένους και πολιτισμένους ανθρώπους του 20ού αιώνα, το να μάθουμε να διαβάζουμε και να γράφουμε είναι ένα από τα δύσκολα προβλήματα της ζωής μας. Απόδειξίς ότι δεν αφήνουμε τα παιδιά μας να καταπιαστούν με το δύσκολο αυτό έργο πριν να γίνουν έξι ή επτά χρονών και ότι χρειάζεται πολύς καιρός και πολλή προσπάθεια για να μπορέσουν να καταλάβουν ότι το «α» προφέρεται «α» καθώς και να μνηθούν στα «μυστήρια», που συνδέονται με την προφορική α-

πόδοσι τῶν γραπτῶν συμβόλων, τῇ σύνθεσι τῶν συλλαβῶν, τῶν λέξεων, τῶν φράσεων.

Δὲν γνωρίζουμε ἀκόμη ὡς σήμερα —καὶ δὲν θὰ τὸ μάθουμε ἴσως ποτέ— ποῦ καὶ πότε ἐπινοήθηκε ἡ γραφή. Τὸ πιθανώτερον εἶναι ἄλλωστε ὅτι σὲ διάφορες ἐποχές, διάφοροι λαοί, ἐντελῶς ἀνεξάρτητα οἱ μὲν ἀπὸ τοὺς δέ, ἐπινόησαν τὴν γραφή. Βέβαιον εἶναι ἐξ ἄλλου ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἀρχισε νὰ σκέπτεται γιὰ τὴν γραπτὴ ἀπόδοσι τῶν διανοημάτων του ὅταν πιά εἶχε προχωρήσει πολὺ στὴν ἱκανοποίησι τῶν ἄλλων, τῶν πιὸ στοιχειωδῶν του ἀναγκῶν, ὅταν δηλαδὴ εἶχε πιά ἀρχίσει νὰ μπαίνει στὸ στάδιο τοῦ ὀνομάζουμε «πολιτισμό».

Οἱ ἱστορικοὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος δὲν ἔψαψαν οὐτέ καὶ θὰ πάψουν νὰ ἀναζητοῦν τὸν τόπο καὶ τὸν χρόνον τῆς πρώτης ἐμφανίσεως τῆς γραφῆς. Οἱ ἱναζητήσεις τους αὐτὲς φαίνονται νὰ ἐπιβεβαιώνουν τὴν ἐκδοχὴ ὅτι ἡ γραφὴ ἐφευρέθη ἀπὸ διάφορους λαοὺς καὶ σὲ διάφορες ἐποχές. Ὅπως καὶ σὲ ὅλες τὶς ἄλλες ἐκδηλώσεις τοῦ πολιτισμοῦ, ἔτσι καὶ ἐδῶ, πρωτοποριακὸ ρόλο ἔπαιξαν οἱ λαοὶ ποὺ κατοικοῦσαν γύρω ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴ λεκάνη τῆς Μεσογείου, στὴ Μεσοποταμία, στὴν Ἀπὼ Ἀνατολή, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τοῦ Περσίου καὶ τοῦ Μεξικοῦ.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ

Τὴν προσπάθεια γιὰ τὴν ἀπόδοσι τῶν σκέψεων καὶ τῶν συναισθημάτων σὲ σύμβολα τὴν συναντᾶμε ὑπὸ διάφορες μορφές πολὺ πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπινοήσι τῆς γραφῆς αὐτῆς καθ' ἑαυτῆς. Ἔτσι π.χ. συναντᾶμε σωροὺς ἀπὸ πέτρες ἢ καὶ μεμονωμένες μεγάλες πέτρες

ποὺ τὶς μετέφεραν ἀπὸ μακριὰ καὶ τὶς ἔστησαν σὲ ὀρισμένα μέρη γιὰ νὰ ὑπενθυμίζουν πάντοτε, ἀκόμη καὶ σὲ τὶς μετέπειτα γενεές, κάποιο σημαντικὸ γεγονὸς ἢ κάποιο ἐξαιρετικὸ πρόσωπο. Τὸν ἴδιο σκοπὸ εἶχαν καὶ τὰ ἱχνογραφήματα ποὺ θρέθηκαν λαξευμένα σὲ πολλὰ μέρη σὲ τοίχους σπηλαίων, σὲ ὁστὰ ἢ καὶ ἐπάνω σὲ τεμάχια ξύλου.

Τὰ σύμβολα αὐτά, ὅσο κι' ἂν ἐχρησίμευαν γιὰ τὴν μετάδοσι σκέψεων ἢ γιὰ τὴν διαιώνισι τῆς ἀναμνήσεως γεγονότων, δὲν ἔχουν σχεδὸν τίποτε τὸ κοινὸ μὲ ἐκεῖνο ποὺ ἐννοοῦμε σήμερα μὲ τὸν ὄρο «γραφὴ». Ἦταν ὡστόσο ἡ πρώτη προσπάθεια ποὺ ἔκανε ὁ ἄνθρωπος γιὰ νὰ δεσμεύσῃ τίς φευγαλέες σκέψεις του καὶ νὰ δώσῃ συγκεκριμένη μορφή στὰ διανοήματά του.

ΙΔΕΟΓΡΑΦΙΑ

Τὸ πρῶτο μεγάλο βῆμα πρὸς τὴν ἐπινοήσι τῆς γραφῆς ἀποτελεῖ ἡ ἰδεογραφία, ποὺ τὴν συναντᾶμε σὲ διάφορους λαοὺς καὶ σὲ διάφορες ἐποχές. Ἀπὸ τὰ πιὸ ἀξιόλογα καὶ πιὸ διαφωτιστικὰ δείγματα τῆς γραφῆς αὐτῆς εἶναι ἐκεῖνα ποὺ μᾶς ἔφησαν οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς Βορείου καὶ τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἰδεογραφία εἶναι μιὰ ἀπλὴ ἱχνογραφικὴ ἀπόδοσις τῶν ἀντικειμένων, χωρὶς λεπτομέρειες. Ἐνα δάσος, ἕνα βουνό, ἕνα ζῶον, μεμονωμένα ἢ σὲ συνδυασμὸ μετὰ ξύτους, ἀποδίδουν κάποια σκηνή, κάποιο γεγονὸς, κάποια σκέψι. Τὰ ἰδεογραφήματα, ἀπλὰ καὶ ἄσαφῃ, ἦταν σὰν στιγμιότυπα. Δὲν μπορούσαν δηλαδὴ νὰ ἀποδώσουν παρὰ μιὰ μόνη συγκεκριμένη σκηνὴ ἢ σκέψι. Τὴν ἰδεογραφία τὴν ἀνευρίσκουμε σὰν πρῶ-

το σημαντικὸ βῆμα πρὸς τὴν τελειοποίησι τῆς γραφῆς καὶ στοὺς Πελασγούς, στοὺς Κρήτες, στοὺς Σουμερίους, στοὺς Χετταίους, στοὺς Αἰγυπτίους καὶ σὲ πολλοὺς ἄλλους λαοὺς ποὺ ἐδημιούργησαν δικούς τους πολιτισμούς.

Ἡ μεγάλη σημασία τῆς ἰδεογραφίας εἶναι ὅτι ἀπετέλεσε τὸν ἐνδιάμεσο κρίκο μετὰ τῶν πρωτογόνων συμβολικῶν ἀποδόσεων, γιὰ τὶς ὁποῖες μιλήσαμε στὴν ἀρχή, καὶ τῆς «εἰκονογραφίας», ποὺ εἶναι ὁ ἐπόμενος μεγάλος σταθμὸς πρὸς τὴν τελειοποίησι τῆς γραφῆς.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ

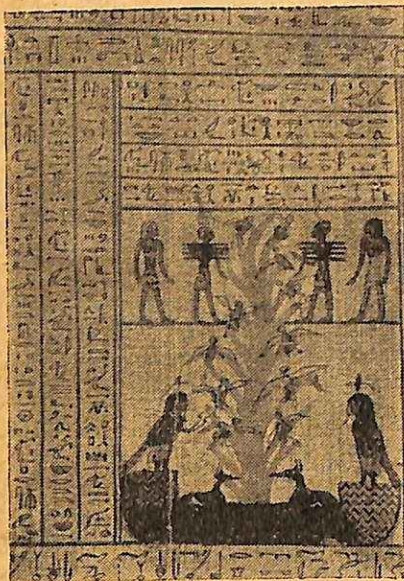
Μὲ τὸν ὄρο «εἰκονογραφία» ἐννοοῦμε τὸν τρόπο ἐκεῖνο τῆς γραπτῆς ἀποδόσεως, σὸν ὁποῖο κάθε ἔννοια (κάθε λέξις) ἀποδίδεται μὲ μιὰ εἰκόνα. Ὁ τρόπος αὐτὸς παρουσιάζει δυὸ μεγάλα πλεονεκτήματα. Τὸ πρῶτον εἶναι ὅτι μὲ τὸν καιρὸ δημιουργήθηκαν σταθερὰ καὶ ἀμετάβλητα σύμβολα γιὰ κάθε ἔννοια, σύμβολα ποὺ τοὺς ἔδιναν ὅλοι τὸ ἴδιο ἢ σχεδὸν τὸ ἴδιο σχῆμα καὶ ποὺ τὰ καταλάβαιναν ὅλοι τὸ ἴδιο. Ἔτσι π.χ. γιὰ τὴν ἀπόδοσι τῆς λέξεως δένδρο ζωγράφισαν ὅλοι ἕνα σχέδιον παρόμοιον μὲ τὸ δικό μας κεφαλαῖο Υ. Τὸ ἴδιο Υ ἀναποδογυρισμένο καὶ μὲ μερικὲς μικροπρὸσθήκες ἐσήμαινε τὸν ἄνθρωπον ποὺ περπατοῦσε καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Τὸ δεύτερον μεγάλο πλεονέκτημα τῆς εἰκονογραφίας ἦταν ὅτι παρατάσσοντας τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο τὰ σύμβολα αὐτά, μπορούσαν οἱ ἄνθρωποι ν' ἀποδώσουν ὅχι πιά ἀπλὰ στιγμιότυπα, ἀλλὰ ὁλόκληρες φράσεις μὲ συνέχεια. Ἔτσι, παραδείγματος χάριν, ἡ παράστασις ΧΥ (ἢ κάποια ἀνάλο-

γη), θὰ ἐσήμαινε: «ὁ ἄνθρωπος πηγαίνει στὸ δένδρο».

Στὴν ἀρχὴ ἐπῆρχαν λίγα τέτοια σημεία (εἰκόνες), ποὺ τὰ χρησιμοποιοῦσαν κυρίως γιὰ νὰ ἐκφράζουν ἔννοιες θρησκευτικῆς ἢ ἱστορικῆς. Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως ἀπλοποιήθηκαν καὶ τυποποιήθηκαν οἱ παραστάσεις γιὰ νὰ γίνουν πιὸ εὐχρηστες, ἐνῶ ταυτοχρόνως ἀρχισαν νὰ χρησιμοποιοῦνται ὅλο καὶ περισσότερα σύμβολα γιὰ τὴν ἀπόδοσι ὅλο καὶ περισσοτέρων ἐννοιῶν. Μὲ δύο ἢ τρεῖς ἀπλές γραμμές, ἄλλοτε παρὰ ἄλλες, ἄλλοτε διασταυρωνόμενες καὶ ἄλλοτε σὲ ἄλλους συνδυασμούς, ἐσχηματίζαν διάφορες παραστάσεις, κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἀντιστοιχοῦσε καὶ σὲ μιὰ ὀρισμένη ἔννοια, σὲ μιὰ ὀρισμένη λέξι. Τὸ εἶδος αὐτὸ τῆς ἀπλοποιημένης εἰκονογραφίας τὸ ὀνομάζουμε «γ ρ α μ μ ο γ ρ α φ ι κ ὀ», ἀκριβῶς ἐπεὶδὴ ἀποδίδει τὰ σύμβολα μὲ λίγες καὶ ἀπλές γραμμές.

ΤΟ ΦΘΟΓΓΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Οἱ ἄνθρωποι ποὺ χρησιμοποιοῦσαν τὸ εἰκονογραφικὸ καὶ τὸ γραμμογραφικὸ σύστημα γραφῆς δὲν ἄργησαν νὰ κάνουν τὴν διαπίστωσιν ὅτι πολλὰ ἀπὸ τὰ σύμβολα ποὺ χρησιμοποιοῦσαν γιὰ ν' ἀποδώσουν μιὰ ἔννοια μπορούσαν νὰ χρησιμοποιηθοῦν καὶ γιὰ τὴν ἀπόδοσι μιᾶς ἄλλης ποὺ εἶχε ἀκριβῶς τὴν ἴδια φωνητικὴ ἀπόδοσι (ὁμώνυμης). Ἔτσι, παραδείγματος χάριν —γιὰ νὰ πάρουμε μερικὰ σύγχρονα παραδείγματα— ζωγραφίζοντας ἕνα κουτί θὰ μπορούσαν νὰ ἀποδώσουν τὴν ἔννοια τοῦ κουτιοῦ, ἄλλα μπορούσαν καὶ νὰ ὀνονοῦν τὴν λέξι «κουτὴ» ἢ «κουτοί». Μὲ τὸν τρό-

Λείψανο ιερογλυφικής γραφής.
'Η Βίβλος των Νεκρών

πο αυτό το σύμβολο της λέξεως «κουτί», μαζί με το σύμβολο της λέξεως «άνθρωποι», μπορούσε να σχηματίσει την φράση «κουτοί άνθρωποι». Το σύμβολο για την λέξη «λίθοι» μπορούσε ν' αποδώσει και την έννοια «λήθη» και ούτω καθ' ἑξῆς. 'Αν τώρα αναλογισθούμε ότι το λεξιλόγιο της εποχής εκείνης δεν ήταν και πολύ πλούσιο και ότι πολλές από τις λέξεις που ἐκρησιμοποιούντο ἐξέφραζαν ἕνα σωρὸ ἐντελῶς διαφορετικές ἢ ἐλάχιστα συγγενικές ἐννοιες, τότε καταλαβαίνουμε ότι τὸ σύστημα αὐτὸ —τὸ φθογγογραφικὸ ὅπως τὸ ὀνομάζουμε— βρέθηκε ἀπὸ τὴν ἀρχὴν πολὺ βολικὸ ἐπειδὴ μὲ ἕνα καὶ τὸ ἴδιο σύμβολο μπορούσε κανεὶς νὰ ἐκφράσῃ πολλὰ καὶ διάφορες ἐννοιες. 'Ακόμη πλεονεκτήματα ἀπέδειχθη τὸ σύστημα αὐτὸ ὅταν οἱ ἄνθρωποι πού τὸ χρησιμοποιοῦσαν

κατάλαβαν ὅτι μπορούσαν νὰ συνενώσουν δύο, τρία ἢ καὶ περισσότερα σύμβολα γιὰ νὰ σχηματίσουν φωνητικῶς μιὰ ἐντελῶς καινούργια καὶ ἐντελῶς ἀσχετὴ ἀπὸ τὰ σύμβολα αὐτὰ λέξη. 'Ετσι, παραδείγματος χάριν, τὰ σύμβολα τῶν λέξεων «ὑς» (γυροῦν) καὶ «ὁδός» θὰ μπορούσαν νὰ ἀποδώσουν φωνητικῶς τὴν λέξη «εἰσοδος». Τὰ σύμβολα τῶν λέξεων «ἔξ» (6) καὶ «ὁδός» τὴν ἐννοια «ἔξοδος» κ.λ.π.

Σήμερα τὸ σύστημα αὐτὸ τῆς ἀποδόσεως ἐννοιῶν καὶ φράσεων εἶναι τὸ παιγνίδι πού λέμε γρίφο. Στὴν ἀρχαία Αἴγυπτο ὅμως δὲν εἶχαν οἱ γρίφοι αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν ἐννοια τῆς πνευματικῆς ἀσκήσεως. Εἶχαν ἐξελιχθῆ σὲ πλήρες σύστημα γραφῆς. 'Η ἀλήθεια εἶναι ὅτι στὴν ἀρχὴ ἡ γραφὴ δὲν προσωριζόταν γιὰ ὅλο τὸν κόσμον. Τὸ γράψιμο καὶ ἡ ἀνάγνωσις τῶν «ιερογλυφικῶν» —ὅπως τὸ ὀνομάζουμε σήμερα— ἦταν ἀποκλειστικὸ προνόμιο τῶν ἱερέων καὶ μάλιστα ἐκείνων μόνον πού κατεῖχαν ἀνώτερα ἱερατικά ἀξιώματα. 'Αργότερα δημιουργήθηκε ἕνα πλεονεκτήματα ἀπλοποιήσι, προσωριζόμενον καὶ αὐτὸ γιὰ κείμενα πρὸ παντός θρησκευτικά, πού τὸ χαρακτηρίζουμε σήμερα μὲ τὸν ὄρο «ἱερατικὴ» γραφὴ καὶ πολὺ ἀργότερα, μὲ βαθμιαία καινούργια ἀπλοποιήσι, δημιουργήθηκε ἡ «δημοτικὴ» γραφὴ πού τὴν γνώριζαν καὶ τὴν χρησιμοποιοῦσαν ὅχι μόνον οἱ ἱερεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμπορευόμενοι καὶ ὅποιος ἄλλος ἤθελε.

'Η κατεύθυνσις τοῦ γραψίματος ἦταν τις περισσότερες φορές ἀπὸ τὰ δεξιὰ πρὸς τ' ἀριστερά, σπανιώτερα ἀπὸ ἐπάνω πρὸς τὰ κάτω καὶ ἀκόμη πλεονεκτήματα ἀπὸ ἀριστερὰ πρὸς τὰ δεξιὰ. Στὴν ἀρχὴ, ὅταν δὲν ἦταν ἀκόμη σὲ

κοινὴ χρῆσι, ἐξυπηρετοῦσαν τὰ ἱερογλυφικά, ὅχι μόνον πρακτικούς, ἀλλὰ καὶ διακοσμητικούς σκοπούς. Εἶναι πραγματικὰ ἀξιοθαύμαστος ὁ καλλιτεχνικὸς τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο οἱ Αἰγύπτιοι ἐχάραζαν τὰ ἱερογλυφικά τους στοὺς θάμους, στὰ μνημεῖα, στοὺς ναοὺς καὶ σὲ ἄλλους ἱερῶν χώρους ἀπὸ τὸν πιὸ παλιὸ καιρὸ. Κατὰ τὴν περίοδο ἀπὸ τὸ 1400 ὡς τὸ 1100 π. Χ. ἡ καλλιτεχνικὴ ἀπόδοσις ἐφθάσε στὴ μεγαλύτερη τελειότητά της.

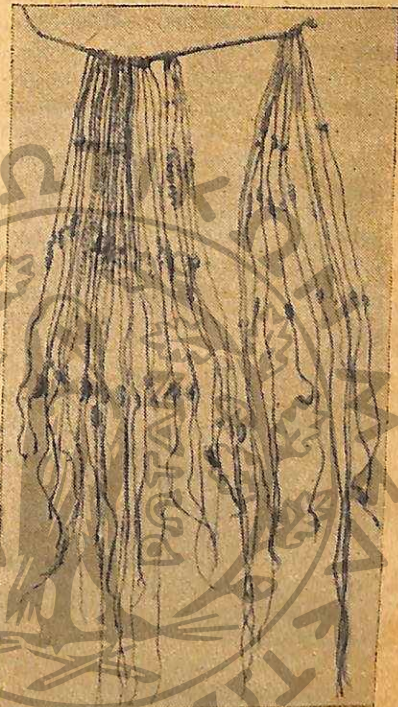
Τὰ σύμβολα τὰ ζωγράφιζαν ἢ τὰ χάραζαν ἐπάνω σὲ μάρμαρο, σὲ ξύλο, σὲ δέρμα, σὲ μαλακὲς πέτρες καὶ περισσότερον ἀπ' ὅλα ἐπάνω στὴν εἰδικὴ ὕλη πού κατασκεύαζαν ἀπὸ τὸ φυτὸ τοῦ παύρου.

'Όταν ἀργότερα ἐπεκράτησε στὴν Αἴγυπτο ἡ ἑλληνικὴ γραφὴ, τὰ ἱερογλυφικά παραγκωνίσθηκαν σὲ τέτοιο σημείον, ὥστε ἐξεχάσθηκαν ἐντελῶς. Κανεὶς δὲν ἤξερε πιά τί ἐσήμαιναν τὰ παράξενα αὐτὰ σημάδια πού ἦταν χαραγμένα σὲ ἕνα σωρὸ μεριές καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι (εἰδικώτερα οἱ Αἰγυπτιολόγοι), πού ἤθελαν νὰ ἐρευνήσουν τὸν πολιτισμὸ τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, ἐβλέπαν γιὰ πολὺ καιρὸ τὰ σύμβολα αὐτὰ σὰν γρίφους. Τὸ κλειδί γιὰ τὴ λύσιν τους τὸ ἔδωσε ἡ λεγόμενη «στήλη τῆς Ροζέττης», πού ἀνακαλύφθηκε στὰ 1799 καὶ διαβάστηκε ἀπὸ τὸν Γάλλο Σαμπολλιόν. 'Όπως διαπιστώθηκε, τὰ παράξενα αὐτὰ σημάδια —τὰ ἱερογλυφικά— δὲν ἦταν ἀπλᾶ σύμβολα, ἀλλὰ εἰκονογραφικὴ ἀπόδοσις συλλαβῶν ἢ φθόγγων. 'Επάνω στὴν στήλῃ τῆς Ροζέττης (ὀνομάστηκε ἔτσι ἐπειδὴ βρέθηκε κοντὰ στὴν αἰγυπτιακὴ πόλιν Ροζέττη), ἦταν χαραγμένη μιὰ ἐπιγραφή σὲ

τρεις διαφορετικούς τρόπους γραφῆς: ἑλληνικά, αἰγυπτιακά «δημοτικά», καὶ ἱερογλυφικά.

ΟΙ ΑΛΛΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

Τὰ ἱερογλυφικά παρουσιάζουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον ὅχι μόνον ἐπειδὴ εἶναι ἡ γραφὴ ἐνὸς πολυγλωσσίου λαοῦ μὲ ἀνεπτυγμένον πολιτισμὸν, ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ μᾶς παρουσιάζουν ὅλα τὰ στάδια τῆς ἐξελίξεως τῆς γραφῆς, ἀπὸ τὸ ἰδεογραφικὸ καὶ εἰκονογραφικὸ ὡς τὸ φθογγογραφικόν. 'Εκτὸς ὅμως ἀπὸ τὰ ἱερογλυφικά ἔχουν διασωθῇ ἀπὸ τὴν ἀρχαιότητα καὶ ἄλλα συστήματα, πού παρουσιάζουν μεγάλο ἐνδιαφέρον.

'Η παράξενη γραφὴ μὲ κόμπους πού χρησιμοποιοῦσαν οἱ κάτοικοι τοῦ Περὸν.

Ἀνάμεσα στις γραφές αυτές ιδιαίτερα αξιοσημείωτη είναι ἡ «σφηνοειδὴς γραφή» τῶν Ἀσσυρίων, τῶν Βαβυλωνίων καὶ ἄλλων λαῶν τῆς Μεσοποταμίας. Ὡνομάσθηκε σφηνοειδὴς ἐπειδὴ τὰ σύμβολα ποὺ χρησιμοποιεῖ ἔχουν σχῆμα σφήνας. Στὴν ἀρχὴ ἦταν καὶ ἡ γραφὴ αὐτὴ εἰκονογραφικὴ. Κάθε σύμβολο σήμαινε μιὰ ὠρισμένη ἔννοια καὶ διαβαζόταν μὲ ἓνα ὠρισμένο τρόπο. Μὲ τὸν καιρὸ ὅμως ἄρχισε καὶ ἐδῶ νὰ ἐπικρατῇ ἡ φωνητικὴ ἀπόδοσις, οἱ ἀρχικὲς ἔννοιες ξεχάσθηκαν ἢ περιέπεσαν σὲ δευτέρη μοῖρα καὶ τὰ σύμβολα πῆραν τὴν θέσιν τῆς γραπτῆς ἀποδόσεως φθόγγων καὶ συλλαβῶν. Οἱ ἀνασκαφὲς ποὺ ἔγιναν σὲ διάφορες περιοχὲς τῆς Μεσοποταμίας ἀπεκάλυψαν πολλὰ κείμενα γραμμένα στὴ σφηνοειδὴ γραφή. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἓνα μακροσκελὲς κείμενο παλαιοασσυριακῆς νομοθεσίας, χρονολογούμενο περίπου ἀπὸ τὰ 1100 πρὸ Χριστοῦ. Τὸ κείμενο αὐτὸ βρέθηκε στὶς ἀνασκαφὲς τῆς Ἀσσοῦρ καὶ ἔχει μεταφρασθῇ ὁλόκληρο στὰ γερμανικὰ ἀπὸ τὸν καθηγητὴ Ἑχελωφ.

43

Ἄλλη ἐνδιαφέρουσα γραφὴ εἶναι τῶν Μάγια, ποὺ κατοικοῦσαν στὴν Κεντρικὴ Ἀμερικὴ. Καὶ ἡ γραφὴ αὐτὴ—τῆς ὁποίας δὲν ἔχουν ἀκόμη ἐξιχνιασθῇ ὅλα τὰ μυστικά—εἶναι εἰκονογραφικὴ, ἀλλὰ οἱ εἰκόνες παρουσιάζουν τόσο λίγη ὁμοιότητα μὲ τίς ἔννοιες ποὺ ἀποδίδουν, ὥστε πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι καὶ οἱ Μάγια εἶχαν ἀρχίσει νὰ ἐγκαταλείπουν τὸ εἰκονογραφικὸ σύστημα καὶ νὰ μπαίνουν στὸ φθογογραφικόν. Μὲ ἀπόλυτη βεβαιότητα ἔχουν ξεκακριθωθῇ ὡς τώρα τὰ σύμβολα

ποὺ ἀναφέρονται σὲ ἔννοιες ἡμερολογιακῆς, στὰ σημεῖα τοῦ ὀρίζοντος, στὰ χρώματα κ.τ.λ. Σὲ πολλές περιπτώσεις ἡ γραφὴ τῶν Μάγια εἶναι μίγμα εἰκονογραφικῆς καὶ φθογογραφικῆς ἀποδόσεως.

★

Ἕνας ἄλλος ἀμερικανικὸς λαὸς ποὺ εἶχε δημιουργήσει ἀνώτερο πολιτισμὸν—ὁ λαὸς τῶν Ἰνκα—χρησιμοποιοῦσε γιὰ τὴν ἀπόδοσις σκέψεων καὶ συναισθημάτων κόμπους δεμένους σὲ κοντοὺς ἢ μακρυοὺς σπάγγους. Ἀνάλογα μὲ τὸ μακρὸς τοῦ σπάγγου καὶ τὴ θέσιν ὅπου θρῖσκόνταν δεμένος, εἶχε ὁ κάθε κόμπος (κθίπου τοὺς ὠνόμαζαν οἱ Ἰνκα τοὺς κόμπους αὐτοὺς) ἰδιαίτερη σημασίαν. Τὸ περίεργο εἶναι ὅτι τὸ ἴδιο σύστημα τῆς γραφῆς μὲ κόμπους τὸ χρησιμοποιοῦσαν σὲ πολὺ παλιὺς χρόνους καὶ οἱ Κινέζοι, οἱ Θιβετανοὶ, οἱ Ἰνδονήσιοι καὶ ἄλλοι λαοὶ τῆς Ἀπὼ Ἀνατολῆς. Εἶναι καὶ αὐτὸ ἓνα ἀπὸ τὰ σοβαρὰ ἐπιχειρήματα ποὺ προβάλλουν ἐκεῖνοι ποὺ ὑποστηρίζουν ὅτι οἱ Ἰνδοαμερικανοὶ ποὺ θεωροῦνται ὡς ἰθαγενεῖς τῆς ἀμερικανικῆς ἡπείρου δὲν εἶναι «ἰθαγενεῖς», παρὰ πῆγαν ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν, φέροντας μαζί τους καὶ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ τῶν χωρῶν ἀπὸ τίς ὁποῖες ξεκίνησαν. Τὸ σύστημα τῆς γραφῆς μὲ κόμπους ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι αἰνιγματικόν παρ' ὅλες τίς προσπάθειες ποὺ ἔκαναν οἱ ἐπιστήμονες γιὰ νὰ τὸ ξεδιαλύνουν. Πολλοὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονες αὐτοὺς ὑποστηρίζουν ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ σύστημα γραφῆς μὲ τὴν σημερινὴ ἔννοια τοῦ ὅρου γραφὴ, ἀλλὰ μᾶλλον γιὰ ἓνα σύστημα ὑπομνήσεως—ἓνα εἶδος σημειωματάρου σημαντικῶν ἡμε-

ρομηνίων ἢ γεγονότων. Τὸ ἴδιο σύστημα τὸ χρησιμοποιοῦν ἀκόμη καὶ σήμερα οἱ ἰθαγενεῖς τῆς Βολιβίας καὶ τοῦ Περού ὅχι ὁμως γιὰ νὰ γράφουν, ἀλλὰ γιὰ νὰ λογαριάζουν τὰ ζῶα ποὺ ἔχουν στὰ κοπάδια τους ἢ γιὰ νὰ μετρᾶνε τίς ἡμέρες ποὺ πέρασαν. Τὸ συναντᾶμε ἐπίσης σὲ μερικὸς ἀπὸ τοὺς ἰθαγενεῖς τῆς Βόρειο.

ἈΛΛΕΣ ΑἸΓΝΩΣΤΕΣ ΓΡΑΦΕΣ

Δὲν εἶναι ὅμως μόνοι οἱ κόμποι τῶν Ἰνδοαμερικανῶν ποὺ ἐξακολουθοῦν νὰ μένουν ἄλυτα αἰνίγματα. Στὸ παράξενο νησί τοῦ Πάσχα, μαζί μὲ τὰ γιγαντιαία μονολιθικὰ μνημεῖα θρέθηκαν καὶ κορμοὶ δένδρων ἐπάνω στοὺς ὁποῖους εἶναι χαραγμένα σημεῖα καὶ σύμβολα. Δίνουν τὴν ἐντύπωσιν ὅτι εἶναι χαραγμένα στὴν τύχη ἢ γιὰ διακοσμητικοὺς σκοποὺς. Ἀπὸ τὴν παραβολὴ τῶν εὐρημάτων αὐτῶν ἔφθασαν οἱ ἐπιστήμονες στὸ συμπέρασμα ὅτι ἐδῶ δὲν ἔχουμε νὰ κάνουμε μὲ τυχαῖα σκαλίσματα, ἀλλὰ μὲ ἓνα εἶδος ἱερογλυφικῶν ποὺ, ἂν κατωρθώναμε νὰ τὰ διαβάσουμε, θὰ μᾶς ἀπεκάλυπταν ἓνα ἐντελὲς ἄγνωστο ὡς τὰ σήμερα κόσμον. Τὸ νησί τοῦ Πάσχα, ποὺ ξεπροβάλλει ὁλομόναχο, μακριὰ ἀπὸ κάθε ἄλλη στεριά μᾶς στὸν Εἰρηνικὸ Ὠκεανόν, πιστεύεται ὅτι εἶναι τὸ ὑπόλειμμα κάποιας μεγάλης ἡπείρου ποὺ καταποντίσθηκε.

44

Μιὰ ἄλλη γραφὴ, ποὺ ἡ ἀνάγνωσίς της ἐξακολουθεῖ νὰ παρουσιάζη πάντοτε μεγάλες δυσχερεῖς, εἶναι ἡ Μινωϊκὴ. Τὸ εὐτύχημα εἶναι ὅτι τὸν τελευταῖον καιρὸ ἔχει σημειωθῇ σημαντικὴ πρόοδος πρὸς τὴν κατεύθυνσιν ἀ-

τὴ καὶ ὑπάρχουν σοβαρὲς ἐλπίδες ὅτι κάποτε θὰ πάψῃ νὰ εἶναι γρίφος. Ἐκεῖνο ποὺ μπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ἀπὸ τώρα βέβαιον εἶναι ὅτι στὴν ἀρχαία Κρήτη δὲν χρησιμοποιοῦσαν οὔτε τὸ ἰδεογραφικόν, οὔτε τὸ εἰκονογραφικόν οὔτε καὶ τὸ συλλαβογραφικόν σύστημα, ἀλλὰ τὸ φθογογραφικόν, δηλ. σωστὸ ἀλφάβητο, στὸ ὁποῖο κάθε σύμβολο ἀντιστοιχεῖ μὲ ἓνα ὠρισμένο φθόγγο. Ὅταν τοῦτο ἐπιβεβαιωθῇ ἀπόλυτα, τότε θὰ ἀποδειχθῇ ὅτι ἡ ἐφεύρεσις τοῦ ἀλφαβήτου δὲν εἶναι ἔργο τῶν Φοινίκων, ἀλλὰ τῶν Κρητῶν.

ΤΟ ΑΛΦΑΒΗΤΟ

Τὸ ἀλφάβητο, τὸ σύστημα δηλαδὴ ἐκεῖνο τῆς γραφῆς στὸ ὁποῖο κάθε σύμβολο ἀντιπροσωπεύει καὶ ἓνα φθόγγο, ἀποτελεῖ τὴν τελευταία ἐπινόησιν καὶ τὸ τελευταῖον βῆμα πρὸς τὴν τέλειαν γραφὴν. Τὰ σημάδια (τὰ στοιχεῖα τοῦ ἀλφαβήτου) δὲν ἀντιπροσωπεύουν πιά ἔννοιες ἢ συλλαβὰς ἀλλὰ ξεχωριστοὺς φθόγγους ποὺ μποροῦμε νὰ τοὺς κολλήσουμε μαζί κατὰ διάφορους τρόπους καὶ νὰ σχηματίσουμε ἕται ὁποιαδήποτε συλλαβὴ ἢ λέξι θέλουμε.

Ἡ ἐπινόησις τοῦ ἀλφαβήτου ἦταν μιὰ ἐπανάστασις στὴν μέθοδο τῆς γραφῆς. Οἱ ἄπειροι συνδυασμοὶ ποὺ ἐπιτρέπει μᾶς δίνουν τὴν δυνατότητα νὰ σχηματίσουμε ὁποιαδήποτε λέξι θέλουμε καὶ ν' ἀποδώσουμε ἀκόμη καὶ τίς πρὸ λεπτομερειακῆς ἀποχρώσεως τῶν ὧν ἔχουμε μέσα στὴν σκέψιν μας. Τὸ μόνο του μειονέκτημα εἶναι ὅτι μὲ τὸν καιρὸ δημιουργήθηκαν ἀπὸ τόπους σὲ τόπους, ἀπὸ ἐποχὴ σὲ ἐποχὴ καὶ ἀπὸ λαὸ σὲ λαὸ διάφορα ἀλφάβητα ποὺ δυσκολεύουν ἢ κάνουν ἀδύνατη τὴν μεταξὺ τούτων συνεννόησιν.

Τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἀλφάβητα πού εἶναι σήμερον σέ χρῆσιν σὲ ὅλο τὸν κόσμον ἔχουν κοινὴ τὴν καταγωγὴν. Ἐνῶ ὅμως εἴμαστε τόσο καλὰ πληροφορημένοι σχετικὰ μὲ τὴν δημιουργία καὶ μὲ τὴν ἐξέλιξιν πολλῶν ἀπὸ τὶς ἀρχαιότερες γραφές, δὲν γνωρίζουμε μὲ θετικότητά οὔτε πού οὔτε καὶ πότε δημιουργήθηκε τὸ πρῶτο ἀλφάβητο. Γιὰ πολὺν καιρὸ ὅλοι πίστευαν ὅτι δημιουργοὶ τοῦ πρώτου ἀλφαβήτου ἦταν οἱ Φοίνικες. Οἱ μεταγενέστερες ὅμως ἐρευνες καὶ μελέτες δημιούργησαν πολλὰς ἀμφιβολίας. Ἡ συμβολὴ τῶν Φοινίκων στὴν τελειοποίησιν καὶ στὴ διάδοσιν τοῦ ἀλφαβήτου εἶναι ἀναμφισβήτητη. Ἐκεῖνο πού ἀμφισβητεῖται ὅμως εἶναι ἂν τὸ ἐφεύραν αὐτοὶ ἢ ἂν τὸ παρέλαβαν ἀπὸ ἄλλου. Μία ἀπὸ τὶς πολλὰς θεωρίες πού ἔχουν διατυπωθῇ ἐπάνω στὸ θέμα αὐτό, ὑποστηρίζει ὅτι τὸ ἀλφάβητο μὲ τοὺς ξεχωριστοὺς φθόγγους εἶναι φυσιολογική, ὥς τὴν ποῦμε, ἐξέλιξιν τῶν ἱερογλυφικῶν. Τὰ σύμβολα δηλαδὴ πού ἀντιπροσώπευαν στὴν ἀρχὴ ἔννοιες καὶ ἀργότερα συλλαβές, κατέληξαν στὸ τέλος νὰ ἀντιπροσώπευον ἕνα ἀπλὸ φθόγγο καὶ μάλιστα τὸν πρῶτο φθόγγο τῆς ἔννομιας ἢ τῆς συλλαβῆς πού ἀντιπροσώπευαν πρὶν. Μία τέτοια ἐξέλιξιν φαίνεται πολὺ πιθανή καὶ ἀπὸ τὴν ἐξέτασιν τοῦ φοινικικοῦ ἀλφαβήτου. Ἔτσι π.χ. τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου γράμματος τοῦ φοινικικοῦ ἀλφαβήτου ἦταν «ἄλεφ», πού ἐσήμαινε «βοῦς». Γιὰ τὸ δεύτερο γράμμα χρησιμοποιοῦσαν τὸ ὄνομα «μπέτ», πού σήμαινε «οἰκία», γιὰ τὸ τρίτο «γκίμελ», πού σήμαινε «γκαμήλα» καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. Ἔτσι τὰ παλιά σύμβολα γιὰ τὶς ἔννοιες βοῦς, οἰκία, γκαμήλα κ.λ.π. ἐξελίχθηκαν σὲ σύμβολα τῶν πρώτων φθόγγων

τῆς φωνητικῆς ἀποδόσεως τῶν ἐννοιῶν αὐτῶν. Ἄλλοι ὅμως ἐρευνῶνται —μαζὶ μὲ αὐτοὺς καὶ ὁ Ρωμαῖος Πλίνιος, πού ἔζησε τὸν πρῶτον αἰῶνα μ.Χ.— ὑποστηρίζουν ὅτι τὸ φοινικικὸ ἀλφάβητο δὲν καταγόταν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ ἦταν ἐξέλιξις τῆς σφηνοειδοῦς γραφῆς τῶν Ἀσσυρίων. Ἀπὸ τὰ τέλη τοῦ περασμένου αἰῶνος ἀρχισε νὰ κερδίζῃ ὅλο καὶ περισσότερο ἔδαφος ἡ θεωρία, σύμφωνα μὲ τὴν ὁποία τὸ φοινικικὸ ἀλφάβητο ἦταν συνέχεια τοῦ μινωικοῦ πού εἶχε ἐπινοηθῇ καὶ ἐξελιχθῇ στὴν Κρήτη κατὰ τοὺς τελευταίους προϊστορικοὺς ἢ τοὺς πρώτους ἱστορικοὺς χρόνους. Κατὰ τὴν θεωρίαν αὐτὴ τὸ μινωικὸ ἀλφάβητο τὸ μετέφεραν ἀπὸ τὴν Κρήτη στὴν Φοινίκη οἱ Φιλισταῖοι, λαὸς πειρατικός, πού εἶχε ἀπλώσει τὴν δρᾶσιν του σὲ ὅλη τὴν ἀνατολικὴ Μεσόγειον καὶ εἶχε πολεμήσει πολλὰς φορὲς ἐναντίον τῶν Φοινίκων.

Τὸ φοινικικὸ ἀλφάβητο, μ' ὅλο πού ἦταν ἕνα τεράστιον προοδευτικὸ βῆμα, ἦταν ὥστόσο πρωτόγονον καὶ ἀνεπαρκές. Εἶχε στὴν ἀρχὴ μόνον 12 γράμματα, ὅλα σύμφωνα, στὰ ὁποῖα πρόσθεσαν μὲ τὸν καιρὸ ἄλλα 10. Ἀλλὰ καὶ ἔτσι τελειοποιημένο τὸ ἀλφάβητο τῶν Φοινίκων, μὲ τὰ 22 γράμματά του, εἶχε πολὺ λίγα φωνήεντα. Τὰ γράμματα αὐτὰ ἦταν μὲ τὴν σειρά (τὴν ἴδιαν περίπου πού ξαναβρίσκουμε σὲ ὅλα τὰ μεταγενέστερα ἀλφάβητα) :

Ἄλεφ (ἄλφα) = βοῦς. Μπέτ (βῆτα) = οἰκία. Γκίμ (ελ) (γάμμα) = γκαμήλα. Δάλεθ (ἡ ντάλεθ (δέλτα) = πόρτα. Ἔ (ἐψιλον) = παράθυρον. Βάου (χωρὶς ἀντίστοιχον ἑλληνικὸν ἢ ἀντίστοιχον στὸ δίγαμμα) = ἀγκίστρι. Ζάιν (ζῆτα) = ὄπλα. Ἔτ (ῆτα) = φράκτης. Τέτ (θῆτα) = φίδι. Ἰ-

ὄντ (ἰῶτα) = χέρι. Κάφ (κάππα) = παλάμη. Λάμεδ (λάμβδα) = θούκεντρο. Μέμ (μι) = νερά. Νούν (νι) = ψάρι. Σάμεχ (ξι) = πάσσαλος. Ἀῖν (χωρὶς ἀντίστοιχον ἑλληνικόν) = μάτι. (Στὴν σειρά τοῦ ἑλληνικοῦ ἀλφαβήτου κατέλαβε τὴν θέσιν τοῦ «ἄιν» τὸ ὀμικρον). Πέ (πι) = στόμα. Τσάδε ἢ Σάντε = ἀκόντιον καὶ Κόφ = κόμβος (ἡ σημασία τῆς λέξεως ἀμφισβητεῖται) χωρὶς ἐξακριβωμένα ἀντίστοιχα ἑλληνικά. Ρές (ρῶ) = κεφαλὴ. Σιν (σίγμα) = δόντια καὶ Τάου (ταῦ) = σῆμα.

Ἀπὸ τὸ ἀλφάβητον αὐτό, τροποποιημένο καὶ συμπληρωμένο, δημιουργήθηκε τὸ ἑλληνικὸ ἀλφάβητον ἢ, ἀκριβέστερα, δημιουργήθηκαν τὰ ἑλληνικά ἀλφάβητα ἐπεὶδὴ κάθε μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες περιφέρειες εἶχε τὸ δικό της ἀλφάβητον. Ἔτσι ὑπῆρχαν τὸ ἀττικόν, τὸ κορινθιακόν, τὸ χαλκιδικόν, τὸ ἰωνικόν καὶ πολλὰ ἄλλα, πού ἀρχισαν μὲ τὸν καιρὸ νὰ ἀφομοιώνονται γιὰ ν' ἀποτελέσουν δύο μεγάλες ομάδας, τὴν ἀνατολικὴν καὶ τὴν δυτικὴν. Καὶ οἱ δύο αὗται ομάδες εἶναι βαθεῖα ἐπηρεασμένες ἀπὸ τὸ ἰωνικὸ ἀλφάβητον πού προσαρμόσθηκε περισσότερο ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα στοὺς ἑλληνικοὺς φθόγγους καὶ πού ἀπὸ τὸ ἔτος 404 π.Χ. καθιερώθηκε μὲ νόμον ὡς τὸ ἐπίσημον ἀλφάβητον τῶν Ἀθηναίων. Ἀλλὰ καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα μέρη ἐπεκράτησε τὸ ἀλφάβητον αὐτό χωρὶς εἰδικὴ νομοθεσία καὶ ἔγινε ἔτσι σχεδὸν πανελληνιον, ἴδιον μὲ ἐκεῖνο πού χρησιμοποιοῦμε καὶ σήμερον.

Ἀπὸ τὶς δύο μεγάλες ἑλληνικὲς ομάδες —τὴν ἀνατολικὴν καὶ

τὴν δυτικὴν— δημιουργήθηκαν διὰδοχικὰ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ σημερινὰ ἀλφάβητα. Ἀπὸ τὴν ἀνατολικὴν ομάδα προήλθαν τὰ σλαβικά ἀλφάβητα (ρωσικόν, σερβικόν, βουλγαρικόν) καθὼς καὶ τὸ ἀρχαιότερον γοτθικόν (θησιγοτθικόν) ἀλφάβητον πού ὀνομάζεται Οὐλφίλα ἀπὸ τὸν ἐπίσκοπον τῶν Βησιγότθων καὶ μεταφραστὴ τῆς Βίβλου στὴν γοτθικὴν Οὐλφίλα (311 - 383). Ἀπὸ τὴν δυτικὴν πάλι ομάδα, πού τὴν μετέφεραν οἱ Ἕλληνες ἄποικοι στὴν Σικελίαν καὶ στὴν Νότιον Ἰταλίαν, δημιουργήθηκαν τὰ διάφορα ἀλφάβητα τῆς ἰταλικῆς χερσονήσου (ἑνδεκα τὸν ἀριθμὸν), ἀπὸ τὰ ὁποῖα προήλθε ὕστερον ἀπὸ διάφορες τροποποιήσεις, συγχωνεύσεις καὶ προσαρμογές, τὸ λατινικὸ ἀλφάβητον, πού τὸ υιοθέτησαν ὅχι μόνον οἱ λατινόφωνοι λαοί, ἀλλὰ καὶ οἱ Γερμανοί, οἱ Σκανδιναβοί, οἱ Φιννοὺγγροι, οἱ Βάσκοι καὶ διάφορες ἄλλες ομάδες, ἀνάμεσα σὲ τίς ὁποῖες —τὸν τελευταῖον καιρὸ— καὶ οἱ Τούρκοι.

Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ἑλληνικὸν καὶ τὰ διάφορα ἄλλα ἀλφάβητα πού δημιουργήθηκαν ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἀπὸ αὐτό (λατινικόν, σλαβικά, γοτθικόν) ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν καὶ πολλὰ ἄλλα, συγγενικά ἢ καὶ ἐντελῶς ἄσχετα μὲ τὰ πρῶτα. Ἡ σχέση πού ἔχουν μετὰ τοὺς τὰ διάφορα συστήματα γραφῆς παρουσιάζει ἀκόμη σκοτεινὰ σημεῖα, πολλὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα δὲν θὰ ξεδιαλυθοῦν ἴσως ποτέ. Ἀλλὰ τὸ ἐνδεχόμενον αὐτό δὲν ἀποθαρρύνει τοὺς ἐπιστήμονες πού συνεχίζουν πάντοτε τίς προσπάθειάς τους.

Κάποτε ὁ Οὐίνστον Τσώρτσιλ ἔλεγε σὲ μιὰ φίλιν του :

— Ἡ φαντασία, ἀγαπητὴ μου, παρηγορεῖ τοὺς ἀνθρώπους γι' αὐτὸ πού δὲν εἶναι ἄξιοι νὰ εἶναι. Τὸ χιόμορ τους τοὺς παρηγορεῖ γι' αὐτὸ πού εἶναι.

Nouvelles Litteraires

Κουτζ

ΘΕΛΕΤΕ ΝΑ ΚΕΡΔΙΣΕΤΕ ΜΕΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΗΜΑΤΑ;

ΣΤΟΙΧΗΜΑ : "Ότι μπορείτε να σηκώσετε τρία σπέρτα μαζί με ένα τέταρτο.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ : Ένωστε τα τρία σπέρτα σάν τρίποδο, με τα κεφαλάκια τους προς τα επάνω. Ανάψτε τα και φυσηξτε τα να σβύση ή φλόγα. Με τη φωτιά τα κεφαλάκια θα κολλήσουν και θα μπορέσετε εύκολα με το τέταρτο σπέρτο να σηκώσετε τα τρία σπέρτα μαζί.

ΣΤΟΙΧΗΜΑ : Πέστε σ' ένα φίλο σας να διπλώση ένα κομμάτι χαρτί σε τρία ίσα μέρη και να γράψη σε κάθε μέρος ένα όνομα. Στο μεσαίο το δικό του. Σκίστε το χαρτί στα τρία μέρη όπως το τσακίσατε, διπλώστε τα κομμάτια και ρίξτε τα στο καπέλλο σας. Χωρίς να κυττάξετε μέσα στο καπέλλο μπορείτε να πιάσετε το κομμάτι με το όνομα του φίλου σας.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ : Αφού το κομμάτι με το όνομα του φίλου σας θα είναι το μεσαίο, με την άφή σας θα καταλάβετε ποιο κομματάκι έχει τις δυο άκρες του κομμένες με το χέρι. Θα είναι πιο άγριες από τις άλλες.

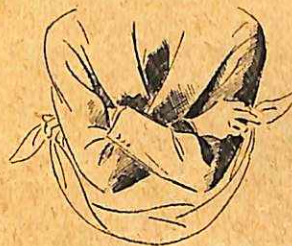

ΣΤΟΙΧΗΜΑ : Βάλτε ένα φίλο σας να σταθή όρθιος δίπλα σ' ένα τοίχο, έτσι ώστε το αριστερό του χέρι, το αριστερό του πόδι και ο αριστερός του γοφός να κολλάνε στον τοίχο και έτσι όπως θα στέκεται να σηκώση το δεξί του πόδι.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ : Αδύνατον να σηκώση το δεξί πόδι.

ΣΤΟΙΧΗΜΑ : "Ότι μπορείτε να πιήτε από ένα βουλωμένο μπουκάλι, χωρίς να βγάλετε το βούλωμα.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ : Πριν βάλετε το στοίχημα, διαλέξτε ένα μπουκάλι με βαθύλωμα στο κάτω μέρος. Γυρίστε ανάποδα το μπουκάλι, αδειάστε στο βαθύλωμα ένα ποτηράκι και κατεβάστε το.

ΣΤΟΙΧΗΜΑ : "Ότι μπορείτε να δέσετε κόμπο ένα μαντήλι, χωρίς να αφήσετε καθόλου από τα χέρια σας τις δυο του άκρες.

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ : Σταυρώστε τα χέρια και με σταυρωμένα πιά χέρια πιάστε τις δυο άκρες του μαντηλιού. Καθώς θα ξεδιπλώνετε τα χέρια σας, χωρίς να αφήσετε καθόλου το μαντήλι, θα δέσετε κόμπο.

ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Ποῦ βρίσκεται η καλύτερη συλλογή αρχαίων 'Ελληνικῶν Γλυπτῶν;
2. Τί πολίτευμα ἔχει ἡ Πορτογαλία;
3. Ἐξῆσε ἡ Μαρία - Λουίζα με τὸν ἄνδρα της στὴν Ἑλθα;
4. Γιὰ ποιά ἀπὸ τὶς γυναῖκες τοῦ ὁ Ἑρρίκος Η' ἦρθε σὲ ρῆξι με τὴν Ἐκκλησία;
5. Σὲ ποῖο Μουσεῖο θρῖσκεται ἡ Μόνα Λίζα;

ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΠΡΟΣΘΕΣΙΣ

Μπορείτε να συμπληρώσετε τις γραμμές με γράμματα έτσι ώστε να σχηματισθούν οκτώ ἄρτιες λέξεις;

Εάν ναι, θα δρῆτε ὅτι τὰ γράμματα πού λείπουν στὴν κάθε λέξι δίνουν ὀλογράφως ἕναν ἀριθμό. Προστιθέμενοι οἱ ὀκτὼ αὗτοι ἀριθμοὶ δίνουν γιὰ σύνολο 42!

1.	Α	—	—	—	ΡΟΣ
2.	—	—	—	—	ΛΗ
3.	ΦΑ	—	—	—	
4.	—	—	—	—	ΣΜΟΣ
5.	ΚΑΔ	—	—	—	
6.	ΚΛ	—	—	—	Ι
7.	ΠΑΡ	—	—	—	ΓΩ
8.	ΑΠ	—	—	—	

Φεοντόρ Ντοστογιέφσκυ

1821 — 1881

I

Οί Ντοστογιέφσκυ ήταν μιά οικόγενεια Καθολικῶν, ἀπὸ τῆ Λιθουανία, μὲ σκανδιναυικὸ αἷμα στὶς φλέβες τους. Ἦταν ὑπερήφανοι, μισαλλόδοξοι καὶ φανατικοί. Καὶ πάμπτωχοι. Διψοῦσαν γιὰ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ λαχταροῦσαν τὸ ψωμί. Μετακόμισαν στὴν Οὐκρανία, ἄλλαξαν τὴ θρησκεία τους ἔτσι πὺ νὰ ταιριάξῃ καλύτερα μὲ τὸ σκανδιναυικὸ αἷμα τους καὶ ἀναζητήσαν τροφή καὶ ἀπάντησι στὸ αἰῶνιο ἐρώτημα τῆς ψυχῆς. Ἦταν μιά οἰκογένεια νομάδων διανοουμένων πὺ θὰ μπορούσε νὰ πάῃ ὅπουδὴποτε—στὸν Παράδεισο ἢ στὴν κόλασι, ἀλλὰ ποτὲ στὴν ἀφάνεια.

Ὁ Φεοντόρ (Θεόδωρος) Ντοστογιέφσκυ γεννήθηκε τὸ 1821 μέσα σ' αὐτὴ τὴν παράδοξη φωλιά. Ὁ πατέρας του ἦταν γιατρός σ' ἓνα λαϊκὸ νοσοκομεῖο τῆς Μόσχας. Καὶ στὸ παιδί του ἔμενε ἡ ἐντύπωσι πὺς οἱ διανοού-

μενοι δὲν κερδίζουν τὴ ζωὴ τους χάρις στὸ πνεῦμα τους, ἀλλὰ γιατί εἶναι γιατροὶ τῶν φτωχῶν... Τὸ χειμῶνα τὴν Μόσχα τὴν μαστιγώνει ἓνας ἄνεμος πὺ δὲν ἀφήνει μόνον μιά μελωδία στὸ αὐτί, μὰ καὶ μιά μαχαιριά στὴν καρδιά. Καὶ τὸ νοσοκομεῖο τοῦ γιατροῦ Ντοστογιέφσκυ ἦταν γεμάτο ἀπὸ ἀποδείξεις τῆς σκληρότητας τῆς φύσης ἀπέναντι στὸν ἄνθρωπο. Τὸ καλοκαίρι, ὅταν ὁ ἄνεμος εἶναι ζεστός, κουτσὰ παιδιὰ καὶ γέροι θρώμικοι κι' ἄρρωστημένοι στριφογυρίζουν ἱκετευτικὰ γύρω ἀπὸ τὸν κῆπο τοῦ νοσοκομεῖου, δίπλα ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ Ντοστογιέφσκυ—φρικτὰ ἐρωτηματικὰ μέσα στὸ χαμογελαστὸ τοπίο.

Ὁ Κῆπος τῶν ἄρρωστων. Αὐτὸ στάθηκε μιά ἀπὸ τίς πρῶτες ἀναμνήσεις τοῦ Ντοστογιέφσκυ. Καὶ τὸ παιδί δὲν ἄργησε νὰ συνειδητοποιήσῃ τὸ παράδοξο τῆς ζωῆς—τὸν πόνο τοῦ

ἀνθρώπου μέσα στὴν ὁμορφιά τῆς φύσης. Ἡ συγκλονιστικὴ σύγκρουσις τῶν ἀντιθέσεων τῆς ζωῆς τὸν ἐτάραξε ὡς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του.

Ἐνας ψηλὸς τοῖχος χώριζε τὸ σπῆτι τοῦ Φεοντόρ ἀπὸ τὸν κῆπο. Ἀλλὰ μόλις ἄρχισε νὰ περπατᾷ εἶδε ὅτι τίποτε δὲν τὸν ἐχώριζε ἀπὸ τὴν ὁμορφιά κι' ἀπὸ τὸν πόνο. Στὸν τοῖχο ὑπῆρχε μιά πύλη. Τὴν ἀνοίξε... Καὶ τότε, μιά νύχτα, ὁ πατέρας του σ' ἓνα τρομερὸ παροξυσμὸ ὀργῆς τοῦκλεισε τὴν πύλη κατὰμουτρα καὶ τοῦπε νὰ μὴν τὴν ξανανοίξῃ ποτὲ πιά. Ἀλλὰ ὁ Φεοντόρ ἔξερε ὅτι ἡ πύλη περίμενε κάποιον νὰ τὴν ἀνοίξῃ, κάποιον πὺ θὰ περιφρονοῦσε τὸ εὖλο. Σκέφτηκε ὅτι ὅσο ὁ πατέρας του κρατοῦσε τὸ κλειδί, σὰν δεσμοφύλακας, θάτρωγε εὖλο τρεῖς φορές τὴν ἡμέρα γιὰ τὴ χαρὰ πὺ θὰ ἐνοιωθε κοντὰ σὲ κείνους πὺ ὑπόφεραν ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τοῦ τοῖχου. Ἀνθρωποὶ βασανισμένοι μέσα σὲ τὴν ὁμορφιά. Θάπρεπε νὰ πονέσῃ κανεὶς γιὰ νὰ πατήσῃ τὸ πόδι του σ' ἓνα κῆπο.

Ὁ γιατρός Ντοστογιέφσκυ ἦταν πολὺ αὐστηρὸς ἀπέναντι στὸ Φεοντόρ καὶ στὸν ἀδελφὸ του, τὸν Μιχαήλ. Ὅπου ἔβλεπε πόρτα ἀνοικτὴ στὸν κῆπο φρόντιζε νὰ τὴν κλείνῃ. Κι' ὅπου δὲν ὑπῆρχε τοῖχος, ἔκτιζε ἓναν. Τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπικοινωνήσουν μὲ κανένα ἔξω ἀπὸ τὴν οἰκογένεια. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς αὐστηρότητας αὐτῆς ἦταν πὺς ὁ Φεοντόρ ἐξελίχθηκε σὲ ἀσκητὴ. Ὅταν μῆκε στὴ Σχολὴ Μηχανικῶν στὴν Πετρούπολη—δεκάξη χρονῶν—οἱ δάσκαλοι κι' οἱ μαθητὲς τὸν θεωροῦσαν ἀνάμψ. Μόνοι του σύντροφοι ἦταν τὰ ὄνειρά του: «Ὁνειρεύομαι τὸ ὠραῖο καὶ

τὸ ψηλό. Ζῶ σ' ἓνα κόσμο ὀνειρων. Γράφω ἓνα ρομαντικὸ δράμα».

Ὁ κόσμος του ἦταν ἀφηρημένος, γιατί ὁ πατέρας του ποτὲ δὲν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ζήσῃ στὸ συγκεκριμένο. Στὰ δεκάξῃ τους χρόνια οἱ νεαροὶ συμμαθητὲς του ἔξεραν τὸ κάθε τι γύρω ἀπὸ τίς γυναῖκες καὶ πείραζαν καὶ βασάνιζαν τὸν ποιητὴ μοναχὸ μὲ τὸ λεπτὸ δέρμα.

Ὑστερα ἀπὸ λίγο ὅμως ἡ φιλία μῆκε στὴν καρδιά του ἀπὸ ἓνα ἀπαγορευμένο δρόμο. Γνώρισε μερικοὺς «φιλολογοῦντες» σὰν κι' αὐτὸν—νεαροὺς ὀνειροπόλους πὺ διάβαζαν Πούσκιν καὶ ἔγραφαν ποιήματα καὶ ζητοῦσαν τὴν συντροφιά τῶν γυναικῶν. Ὁ Φεοντόρ προσκολλήθηκε σ' αὐτὴν τὴ συντροφιά, μὰ ὁ πατέρας του δὲν μπορούσε νὰ τοῦ τὸ συγχωρέσῃ. Ὁ Φεοντόρ εἶχε γράψῃ στὸν πατέρα του νὰ τοῦ στελεῖ μερικά χρήματα γιὰ νὰ ἀγοράσῃ ἓνα καινούργιο κοστούμι, γιὰ νὰ τρώῃ ἔξω μὲ τοὺς φίλους του καὶ «ν' ἀμαρτάνῃ» καὶ λιγάκι. Ὁ πατέρας του τοῦ ἀπάντησε μὲ ἐπικρίσεις καὶ ἀπειλές. Εἶχε φύγει ἀπὸ τὸ νοσοκομεῖο κι' εἶχε ἐγκατασταθῇ σ' ἓνα ἐξοχικὸ κτῆμα, πὺ τὰ ἔξοδά του τοῦ ἀπορροφούσαν ὅλα του τὰ ἔσοδα. «Ἄν δὲν πάψετε νὰ μοῦ ζητᾶτε χρήματα, ἔλεγε στὰ παιδιὰ του, ὅταν πεθάνω θὰ κατανησέτε ζητιάνοι».

Ὁ Φεοντόρ πρόσεξε ὅτι ὁ γραφικὸς χαρακτήρας τοῦ πατέρα του ἦταν πολὺ ἀσταθής. Πολλὴ βότκα. Μιά παλιὰ ἀδυναμία τοῦ πατέρα του. Καὶ μιά μέρα πῆρε ἓνα γράμμα γραμμένο ἀπὸ ἄλλο χέρι. Ὁ πατέρας του εἶχε πᾶει νὰ δῇ ἓνα κτῆμα καὶ δὲν ἐξαγύρισε... Βρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ

μαξιλάρια του άμαξιού του... 'Ο άμαξάς είχε εξαφανισθί μαζί με τάλογα. Ψιθυρίστηκε ότι ήταν έγκλημα, ότι τόν έκδικήθηκαν οί δουλοπάροικοι, πού δέν μπορούσαν νά άνεχθοῦν πιά τή σκληρότητά του. 'Ο Φεοντόρ δέν ξανάκανε ποτέ λόγο γιά τόν πατέρα του. 'Ωστόσο ό φόνος καί τά πιθανά αίτιά του ταραξάνε ως τά βάθη της τήν ψυχή του. Σκοτάδι άπλώθηκε γύρω του.

II

Καί τό σκοτάδι ήταν γεμάτο όράματα, πού τόν βασάνιζαν καί τόν τρομοκρατούσαν καί τοῦ έδειχναν τόν δρόμο πρὸς μιάν άνώτερη ήθική. Τά όράματα αυτά τάβαλε στο χαρτί, ψυχικές περιπέτειες, όράματα πού ξετυλιγονταν όχι έξω από τούς ήρώες του, μά μέσα τους. Καί μιά μέρα, ένα χειρόγραφό του έπεσε στα χέρια ενός προσεκτικού Ρώσου κριτικού. 'Ο κριτικός έστειλε νά τοῦ φέρουν τό Ντοστογιέφσκυ.

— Νεαρέ μου, ξέρεις τί έχεις γράψει; "Όχι, δέν ξέρεις. Δέν μπορείς νά τό καταλάβης άκόμη.

'Ο Ντοστογιέφσκυ είχε τιλοφορήσει αυτό τό χειρόγραφο «Φτωχόκοσμος». Ήταν μιá ιστορία άναπήρων σωμάτων καί ψυχών. 'Ηλίθια πλάσματα με όμορφα μάτια. Γίγαντες με διαστρεβλωμένα μέλη. 'Ο Ντοστογιέφσκυ έρεύνησε τή ζωή αυτών των φτωχών ανθρώπων καί δέν βρήκε μέσα τους ούτε λογική, ούτε άρμονία.

Καί τότε ξαναγύρισε στους διανοούμενους. Αυτοί τουλάχιστον θά τόν βοηθοῦσαν νά βρῇ ένα νόημα στη ζωή, κάποια τάξι στη δημιουργία. Οί διανοούμενοι αυτό: θά άλλαζαν τήν όψι της κοι-

ωνίας, θά άνέτρεπαν τόν Τσάρο καί θά έγκαθίδρυσαν μιá δημοκρατία ελεύθερων ανθρώπων. Τό πνεῦμα πρέπει νά δουλέψη γιά νά θερμάνη τήν παγωμένη καρδιά τοῦ ανθρώπου.

'Ο Φεοντόρ έρχεται σέ έπαφή μ' αυτούς τούς ριζοσπάστες διανοούμενους πού θέλουν ν' αλλάξουν τήν καρδιά τοῦ κόσμου. Ένώνει τή φωνή του με τίς κραυγές τους έναντίον των κρατικών άρχων. Σέ μιá από τίς συναντήσεις πιάνεται καί οδηγείται στο φρούριο Πετροπαυλόφσκ. Τό σώμα του είναι φυλακισμένο, αλλά πώς θά μπορούσαν νά φυλακίσουν καί τό πνεῦμα του; Πώς μπορούσαν νά κλείσουν τό άπειρο μέσα στους τέσσερις τοίχους ενός κελλιού;

Τώρα τόν βάζουν σ' ένα άμάξι καί τόν οδηγούν στο Πεδίο 'Ασκήσεων Σεμένοφ. Είναι ήμέρες των Χριστουγέννων. Κρύο πολύ. Φθάνουν καί άλλα άμάξια με πολιτικούς καταδίκους. Οί στρατιώτες στέκονται προσοχή έτοιμοι νά εκτελέσουν τήν άπόφασι τοῦ στρατοδικείου. "Ενας παπās με τόν σταυρό στα χέρια οδηγεί τούς καταδίκους στον τόπο τής εκτελέσεως. Τούς ξεχωρίζουν σέ όμάδες καί τούς βάζουν άπέναντι στο εκτελεστικό άπόσπασμα. 'Ο Φεοντόρ είναι στην τρίτη σειρά. Σκέπτεται ότι έχει άκόμη πέντε λεπτά νά ζήση. Είναι άλήθεια παράξενο πώς τό πνεῦμα του μπόρεσε νά μείνη ξύπνιο σέ μιá τέτοια στιγμή.

Καθώς όμως οί στρατιώτες ύψωναν τά όπλα τους, ένας ίππεύς φθάνει καλπάζοντας με ένα μήνυμα τοῦ Τσάρου στα χέρια. Χάρι στους καταδίκους. 'Η θανατική τους ποινή είχε μετατραπεί σέ έξορία στη Σιβηρία. "Ε-

Φεοντόρ Ντοστογιέφσκυ.

νας από τούς καταδίκους όταν τὸ ἄκουσε τρελλάθηκε. "Ενας ἄλλος ἄρχισε νὰ φωνάζει «Καλύτερα νὰ μὲ εἶχαν σκοτώσει!»—γιατὶ ὅλοι τὸ ξέρουν πῶς ἡ Σιθιρία εἶναι χειρότερη κι' ἀπὸ τὸ θάνατο.

III

Τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων ὁ Ντοστογιέφσκυ ὁδηγήθηκε ἀπὸ τὸ φρούριο Πετροπαυλόφσκ στὸ τραῖνο γιὰ τὴν Σιθιρία. Στὸν πρῶτο σταθμὸ μιὰ γυναίκα τοῦβαλε στὰ χέρια του μιὰ Βίβλο. Ἦταν ὁ μόνος πρακτικὸς ὁδηγὸς γιὰ ἕναν τέτοιον ταξιδιώτη.

Στὶς σελίδες τῆς Βίβλου βρῆκε ἕνα χαρτονόμισμα 25 ρουβλίων, ἄρκετὸ γιὰ ν' ἀγοράσῃ καπνὸ, ἐσώρρουχα, σαπούνη κι' ἄσπρο ψωμί, ὅχι ὅμως καὶ τὴ γαλήνη τοῦ πνεύματός του. Δὲν ἦταν εὐκολο γιὰ ἕνα νέο καλομαθημένο νὰ περάσῃ τὴ ζωὴ του μὲ στολὴ καταδίκου καὶ μὲ τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια του στὶς ἀλυσίδες. Τὰ χέρια του, ποὺ δὲν εἶχαν πιάσει ποτὲ τίποτα βαρύτερο ἀπὸ τὴν πέννα, δούλευαν τώρα σκληρά. Δειλὸς καὶ συνεσταλμένος, βρέθηκε ἀνάμεσα στοὺς φοβερώτερους κλέφτες καὶ φονιάδες τῆς Ρωσίας. Αὐτοὶ ἔγιναν οἱ μόνον σύντροφοὶ του καὶ ἀπειλοῦσαν τώρα νὰ διαπράξουν ἕνα ἐγκλημα πιο φοβερό — νὰ σκοτώσουν ἕνα πνεῦμα.

Ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Ντοστογιέφσκυ ἀρνήθηκε νὰ πεθάνῃ. Μέσα στὸν παροξυσμὸ τῆς ὀργῆς του τὸ μεγάλο πρόβλημα τοῦ ἀνθρώπινου πεπρωμένου τὸν συντάραξε καὶ πάλι.

Καθὼς στοχάζονταν εἶδε μπροστά του ἕνα νέο φῶς. Ὁ ἐξιλασμός τοῦ ἀμετανοήτου δὲν μπορεῖ νὰ ῥθῃ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο, μὰ

ἀπὸ μιὰ δύναμι ἐξω ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο. Καὶ γύρισε πιο διψασμένος στὴ Βίβλο, ποὺ στὶς σελίδες τῆς εἶχε βρῆ τὰ εἰκοσιπέντε ρούβλια, ἄρκετὰ γιὰ ἄσπρο ψωμί. Καὶ στὸ μήνυμά της ἀνακάλυψε ἕνα νέο καὶ θεραπευτικὸ ψωμί — τὸ ἄσπρο ψωμί τῆς ψυχῆς... Ὁ Θεὸς μόνον σώζει τὸν ἄνθρωπο, καὶ τὸν ἀμαρτωλὸ καὶ τὸν ἄγιο.

Ἀλλὰ ἂν ὁ Θεὸς σώζει τὸν ἀμαρτωλὸ, τί κίνδυνος ὑπάρχει σ' ἕνα ἀμάρτημα; Πραγματικὰ τὸ ἀμάρτημα εἶναι ἕνας θετικὸς πειρασμός, δοκιμασία τῆς ἀπειρῆς καλῶσύνης τοῦ Θεοῦ. Οἱ διανοούμενοι τῆς Πετρούπολης, ποὺ λαχταροῦσαν γιὰ ἕνα κόσμον ἡθικὰ καλύτερο, δὲν καταλάβαιναν ὅτι δὲν θὰ εἶχε νόημα ἡ σταύρωσις τοῦ Ἰησοῦ, ἂν δὲν κάρφωσαν πλάι του ἕνα φονιά. «Ὁ Θεὸς δημιουργεῖ τὸν ἀμαρτωλὸ καὶ ὁ ἀμαρτωλὸς τὸ Θεό».

Ὅσο ὁ Ντοστογιέφσκυ σκεφτόταν πάνω στὸ πρόβλημα τοῦ κακοῦ, τόσο πιο καθαρά ἐβλεπε ὅτι δὲν ὑπάρχει ἐξίσωσι ἀνάμεσα στὸ ἀμάρτημα ἑνὸς ἀνθρώπου καὶ στὴν τιμωρία του, ἀνάμεσα στὶς ποινὲς τῶν δικαστηρίων καὶ στὴ θέλησι τοῦ Θεοῦ. «Ἐκεῖνους ποὺ οἱ ἄνθρωποι τιμωροῦν, τοὺς σώζει ὁ Θεός». Ὁ Ντοστογιέφσκυ, ποῦχε πάρει μέρος στὴν ἐπαναστατικὴ δρᾶσι μὲ τὴν εἰλικρινῇ ἐλπίδα νὰ σώσῃ ἀνθρώπους, εἶχε καταδικαστῇ νὰ ζῇ μὲ ἐγκληματίες ποὺ σκότωναν ἀνθρώπους. Καὶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του κατάλαβε πῶς ἔπρεπε νὰ ψάξῃ κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῶν πραγμάτων, γιὰ νὰ βρῇ τὴν ἀλήθειαν.

IV

Ἐπειτα ἀπὸ τέσσαρα χρόνια στὰ κάτεργα, προτοῦ πάρῃ τὴν ἐλευθερίαν του, τὸν κάλεσαν νὰ ὑ-

πηρετήσῃ, στὴ Σιθιρία πάλι, σὲ μιὰ στρατιωτικὴ μονάδα.

Ἐκεῖ ἐρωτεύθηκε τὴ Μαρία Δημητρίεβνα, τὴ γυναῖκα τοῦ λοχαγοῦ του. Ἦταν «μιὰ ὁμορφὴ ξανθή, ὅχι πολὺ ψηλὴ, πολὺ λεπτή, περιπαθὴς καὶ ἐνθουσιώδης». Ὁ ἄνδρας τῆς ἦταν ἐτοιμοθάνατος. Ἀλλὰ στὸν Φεοντόρ δὲν ὑπῆρχε ἄλλη σκέψις ἀπὸ αὐτὴν: «Δὲν πρέπει νὰ παντρευτῶ. Πρέπει νὰ μείνω ἀνύπαντρος». Γιατὶ στὴ φυλακὴ τοῦ εἶχε παρουσιαστῇ μιὰ σοβαρὴ ἀρρώστια, ποὺ ἐκδηλωνόταν κατὰ διαστήματα. Ἡ ἐπιληψία. Εἶχε προχωρήσει πολὺ πέρα ἀπὸ τὰ τριάντα του χρόνια καὶ ἦταν ἡ πρώτη φορὰ ποὺ ἐρωτευόταν μὲ πάθος. Ὁ ἄνδρας τῆς Μαρίας πέθανε ξαφνικὰ καὶ ὁ Φεοντόρ περιφρόνησε τὴ συμβουλὴ τῶν γιατρῶν του καὶ παντρεύτηκε. Διάφορες φήμες κυκλοφοροῦσαν σχετικὰ μ' αὐτὸ τὸν γάμο. Καὶ ὅταν τέλος τὸ ζεῦγος πῆρε τὴν ἄδεια νὰ γυρίσῃ στὴ Ρωσία, εἶπαν ὅτι ὁ ἐραστὴς τῆς γυναίκας του τοὺς εἶχε ἀκολουθήσει ἀπὸ κοντὰ στὸ ταξίδι τῆς ἐπιστροφῆς τους.

Σὲ λίγο ἡ ὑγρασία τοῦ χειμῶνα ἔρριξε τὴ Μαρία στὸ κρεβάτι καὶ ἦταν φανερό ὅτι πολὺ γρήγορα θὰ πέθαινε κι' αὐτὴ, ὅπως εἶχε πεθάνει καὶ ὁ ἄνδρας τῆς. Μὲ τὸν καιρὸ ἔγινε ἀγνώριστῃ. Τώρα πιά δὲν ὑπῆρχε λόγος νὰ φοβᾶται τίς ἀπιστίες τῆς. Ὁ Φεοντόρ ποὺ πάλευε ἀκόμα μὲ τὸ πρόβλημα τοῦ κακοῦ ἀναπολοῦσε τὰ παιδικὰ του χρόνια — τὸν κῆπο τῶν ἀρρώστων. Ναι, οἱ ἀρρώστοι πρέπει νὰ πεθαίνουν, οἱ γεροὶ νὰ ζοῦν. Τὰ πάθη του, τὰ συγκρατημένα ἐπὶ τόσα χρόνια, ζητοῦσαν νὰ ἐλευθερωθοῦν. Τότε βρῆκε τὴν Ἀπολινάρια Παγκρατιέβνα Σούωλφ — μιὰ νεαρὴ φοιτήτρια. Μιὰ

μέρα τὸν ἄκουσε σὲ μιὰ διάλεξι καὶ τοῦ ἔγραψε ὅτι τὸν ἀγαποῦσε. Ἦταν ἕνας τύπος ποὺ θὰ μπορούσε νὰ κάμῃ ἐγκλημα μὲ τὴ μεγαλύτερη ψυχραιμία. Ἦταν ἕνα κομμάτι πάγος. Καὶ ὅμως δὲν ὑπῆρχε γυναικὴ πιο θερμὴ ἀπ' αὐτὴν.

Ὅσο γιὰ τὸν Φεοντόρ, μέσα του ὑπῆρχαν δυὸ ἄνθρωποι. Ὁ ἕνας μελετοῦσε τὸ πρόβλημα τοῦ ἐγκλήματος καὶ τῆς τιμωρίας — ἐχάραζε γραμμές, σημειώσεις, χαρακτῆρες, ἐσχεδιάζε γοτθικὰ παράθυρα — πάλευε νὰ πλάσῃ μὲ λόγια τὴν ἱστορίαν τοῦ φοιτητῆ Ρασκολνίκωφ... Αὐτὸς ἦταν ὁ ἄνθρωπος ποὺ ξυπνοῦσε.

Ὁ ἄλλος πετᾷ στὰ φτερά τοῦ οὐνείρου του, γυρίζει μὲ τὴν Ἀπολινάρια σ' ὅλη τὴν Εὐρώπη. Αὐτὴ τὸν ἀπαρνιέται, τὸν βασανίζει, τὸν ἀναγκάζει νὰ τῆς δώσῃ ἀπολαύσεις καὶ τέλος νὰ τὴν μισήσῃ.

Καὶ τότε ἦρθαν νὰ νέαν: πῶς ἡ γυναίκα του ἔφθασε στὸ τελευταῖο στάδιο τῆς ἀρρώστειας τῆς. Ἐπῆγε κοντὰ τῆς, τὴν περιποιήθηκε καὶ τὴν ἐπρόσεχε μέχρι τὴν τελευταία τῆς πνοή.

V

Μιὰ μέρα ἕνα νέο κορίτσι ἦρθε στὸν Ντοστογιέφσκυ, ποὺ ζητοῦσε τότε γραμματέα, γιὰ νὰ τῆς ὑπαγορεύσῃ τὸ τελευταῖο του βιβλίο. Μὲ θαυμασμὸ κύτταξε ἡ κοπέλλα τὸ πρόσωπο τοῦ ἀνθρώπου ποὺ εἶχε γράμει τὸ «Ἐγκλημα καὶ Τιμωρία» πλάι στὴν ἐτοιμοθάνατη γυναῖκα του. Ὅταν ἡ ὑπαγόρευσι τοῦ βιβλίου τελείωσε, ὁ Ντοστογιέφσκυ εἶχε ἐρωτευθῇ τὴν Ἄννα Γρηγοριέβνα. Καὶ τὴν παντρεύτηκε.

«Ἐγκλημα καὶ Τιμωρία...» Ἡ ἱστορία τοῦ Ρασκολνίκωφ, ποὺ ὁ λόκληρος ὁ κόσμος ἔχει διαβά-

σει... 'Ο νέος φοιτητής πού περπατά μέσα στ' όνειρο... Θεωρίες, έρευνα του καλού και του κακού, με μιά σκέψη πού δέν γνωρίζει έμπόδια. Και τελικά, μέσα σ' αυτό τό όνειροπόλημα, τό σώμα γίνεται δοϋλός του νοϋ. Τό άφηρημένο έρχεται να μπη μέσα στη ζωή, τό ζωντανό λυώνει μέσα στο άφηρημένο. Οί δυό προσωπικότητες διαδέχονται ή μιά την άλλη. Και από τη στιγμή πού οί σκέψεις του και οί θεωρίες του έκλεισαν μέσα τους τό έγκλημα, τό φοβερότερο έγκλημα πού ή ανθρώπινη σκέψη μπορεί να συλλάβη, είναι αναγκασμένος να κάμη ένα έγκλημα — αυτόματα οδηγούμενος από τη δύναμι ενός πνεύματος πού είχε θαλθεί να θέση σέ δοκιμασία τις ίδιες τις ιδέες του... Υπήρχε μιά γρηά, εκεί στο ένεχυροδανειστήριο, πού αυτός της είχε δώσει για ένέχυρο μερικά πράγματα. Αποφασίζει να την σκοτώση. «Γιατί όμως;» ρωτά ό ίδιος τόν εαυτό του. — Και τότε άπαντά: «Για τό χρήμα της, πού δέν μπορεί να κάμη καλό σ' αυτήν την φιλάργυρη, αλλά πού έμένα, τό φοιτητή, μπορεί να με βοηθήση στην καριέρα μου».

Μιά μέρα ή "Αννα, τόν μήνα του μέλιτος, βρήκε τόν Ντοστογιέφσκυ στόν έπιληπτικό του παροξυσμό. «Λίγο - λίγο ξαναβρήκε τις αίσθήσεις του. Φίλησε τά χέρια μου και κατόπιν με άγκάλιασε...» λέει ή "Αννα.

'Ο Ντοστογιέφσκυ προχώρησε στο μυθιστόρημά του... Την ήμέρα πού είχε λογαριάσει να κάμη τό έγκλημα, ό Ρασκολνίκωφ παραιομήθηκε. Όταν έυπνησε έτρεξε στο δωμάτιο της γρηάς. Άρπάζει ένα μπαλτά. "Ως την τελευταία στιγμή έχει τό αίσθημα ότι όλα αυτά είναι φανταστικά,

ότι κανένα έγκλημα δέν πρόκειται να γίνει... Μιά φαντασία, ένα όνειρο. Ποιός είναι ό κόσμος της έγρήγορης; Ποιός είναι ό κόσμος του ύπνου; Μηχανικά της σχίζει τό κεφάλι με τόν μπαλτά... 'Η άδελφή της γρηάς άνεβαίνει τις σκάλες. 'Ο Ρασκολνίκωφ είχε ύπολογίσει ότι αυτή θα έλειπε από τό σπίτι. Τη σκοτώνει κι' αυτήν. Παίρνει μερικά μικροπράγματα και τό πορτοφόλι της. Γιατί άκούει έντός του μιά φωνή πού του επαναλαμβάνει αδιάκοπα: «Για τά χρήματά της τη σκοτώσες... Για τά λεφτά... Γιατί έσύ είσαι φτωχός και αυτή πλούσια και γρηά και άχρηστη... Τά λεφτά αυτά θα σε βοηθήσουν στην καριέρα σου... Στις σπουδές σου». Και τότε πετάει τό πορτοφόλι, χωρίς να τό άνοίξη. Γιατί μιά καινούργια ιδέα περνά από τό πνεύμα του: «'Αδύνατε, μην προσπαθής να βρης άλλη δικαιολογία. Σκότωσες αυτήν τη γυναίκα για την άπλη γοητεία του φόνου και όχι γι' άλλο λόγο. Σκότωσες γιατί αίσθανόσουν την ανάγκη να κάμης ένα έγκλημα...»

'Ο Ντοστογιέφσκυ πήγαινε αδιάκοπα στο καζίνο κι' έπαιζε. Τό πάθος, τό χρήμα, ό κίνδυνος, τόν τραβούσαν τόσο άσυγκράτητα, όσο και ή ίδια ή ζωή. Και μιά μέρα γυρίζει σπίτι άπελπισμένος. «Μου είπε ότι τά είχε χάσει όλα και άρχισε να με ίκετεύη να τόν αφήσω να θάλη ένέχυρο μερικά πράγματα... Του δώσα τά σκουλαρίκια μου και την κορφίτσα μου... Γονάτισε μπροστά μου και είπε ότι πρέπει να έξακολουθήση να παίξη, να παίξη, χωρίς διακοπή... Δέν έπαιξε για να κερδίση, αλλά γιατί αίσθανόταν την ανάγκη να χάση...»

...Αλλά τό έγκλημα του Ρασκολνίκωφ δέν είναι τό τέλος

της ιστορίας. Είναι άπλως ή αρχή. Πρέπει να διαπράξη κανείς ένα έγκλημα όχι για τό έγκλημα, αλλά για την τιμωρία πού θα έπακολουθήση. 'Ο φόνος της γρηάς είναι άλυτο μυστήριο. Σίγουρα κανείς στην Πετρούπολη δέν ύποπτεύεται τόν φτωχό φοιτητή Ρασκολνίκωφ με τις παράξενες θεωρίες του... Άσυνείδητα, αυτόματα, πηγαίνει στόν άστυνομικό σταθμό για ν' άνοίξη κουβέντα. Κάνει φοβερούς ύπαινιγμούς και προσπαθεί με κάθε τρόπο να έπισύρη την προσοχή του κόσμου στην ένοχή του...

'Ο Ρασκολνίκωφ γονατίζει και διαλαλεί στόν κόσμο ότι με ένα μπαλτά έντελως ψυχραιμος και έκ προμελέτης, σκότωσε δυό γρηές γυναίκες. Καταδικάζεται. Πηγαίνει στη Σιθρία με τό τραγούδι στα χείλη του.

Και ό Ντοστογιέφσκυ ψιθυρίζει: «Πέστε μου: ύπάρχει Θεός;» Και μιά φωνή πού φαίνεται να τόν οδηγή όπως και τόν Ντάντε ανάμεσα από τις κατοικίες των κολασμένων, του άπάντησε: «'Ο Άνθρωπος σώζεται μόνον γιατί ύπάρχει τό κακό. Γιατί μόνον με τό κακό άποκτά συνείδηση».

VI

'Ο Φεοντόρ Ντοστογιέφσκυ έπινε τό τσάι του με νεαρούς φίλους του άντρες και γυναίκες. Όταν του μίλησαν για τό όνειρό τους ν' ανατρέψουν τόν Τσάρο και να εγκαθιδρύσουν μιά δημοκρατία σαν τη γαλλική ή την άμερικάνικη, ό νοϋς του πήγ στην έξορία του στη Σιθρία με τους φονιάδες. Κούνησε θλιβερά τό κεφάλι.

— Σταθήτε, παιδιά. 'Εκείνο πού χρειάζεται για να αναγεννηθή ό κόσμος δέν είναι ή βία. Μιά μεγάλη πράξη, χρειάζεται, μιά

μεγάλη επανάσταση έκ των ένδον.

Και οί νέοι με μάτια πύρινα, του άπάντησαν:

— Πώς θα κάμετε όλους τους ανθρώπους να καταλάβουν τη μεγάλη αυτή πράξη;

— Και τί τους θέλετε όλους τους ανθρώπους; ρώτησε ό Ντοστογιέφσκυ. Δέν καταλαβαίνετε πόσο δυνατός θα μπορούσε να είναι ένας δίκαιος άνθρωπος; Άς φανή ένας δίκαιος και όλοι θα τόν ακολουθήσουμε...

Τότε τά μάτια του έγιναν άπала σαν να έφεγγε μέσα τους κάποιο αστέρι... Και από την πέννα του ξεπήδησε ό άληθινά τέλειος άνθρωπος, ό σπόλυτα ωραίος χαρακτήρας, ό πρίγκηπας Μύσκιν, ένας έπιληπτικός και ήλίθιος άνθρωπος πού είχε βγή από ένα άσυλο. Είναι τόσο άπλοικός ό πρίγκηπας Μύσκιν και τόσο ανθρώπινος μπροστά στη ανθρώπινη κακία. Κινείται μέσα στόν κόσμο των άχρειων πού τόν κτυποϋν, τόν κλέβουν και αυτός δέν κάνει τίποτε για να τους σταματήσει. Άρνείται να είναι «σώφρων». Να τί τους έξοργίζει. Μποροϋν να του κάμουν τό πάλιν, δέν μποροϋν όμως να του σβύσουν την πίστι του στην καλωσύνη τους. "Όταν τόν κτυποϋνε στρέφεται προς αυτούς με συμπόνοια — σαν να ήταν αυτοί εκείνοι πού δέχτηκαν τά χτυπήματα. Και γρηγορά ακόμα και οί πιο άγροίκοι, άρχίζουν να καταλαβαίνουν ότι ό πρίγκηπας Μύσκιν βρίσκεται ψηλότερα άπ' αυτούς.

'Εξακολουθώντας να εισδύη ό λοένα θαυότερα στόν εσώτερο πυρήνα του εαυτού του ό Ντοστογιέφσκυ παρουσιάζει ένα παράδοξο φαινόμενο στα τελευταία χρόνια της ζωής του. Πηγαίνει στόν κήπο του με τό κεφάλι γυρ-

μένο από το βάρος των σκέψεων. Τί άνθρωπος είναι αυτός—αυτό το πλάσμα το φτιαγμένο από λάσπη και φλόγα, αυτός ο άγγελος - διάβολος, που είναι τόσο φρόνιμος στην τρέλλα του και τόσο τρελλός στη φρονιμάδα του; Και ο Ντοστογιέφσκυ αφού δημιούργησε τους ήρωές του — ήλιθιους και έγκληματίες, φρόνιμους και αγίους—ζήτησε από όλους και από τον καθένα, να του δώσουν την απάντησι στο αίτημα της ζωής. Και περπατούσε στους δρόμους και πρόσεχε τους ανθρώπους που προσπερνούσε. "Ίσως μιιά λέξι, ένα νεύμα, ένα χαμόγελο, το ξαφνικό φώτισμα ενός προσώπου μέσα στην έκστασι της έλπίδας, θα μπορούσε να του δώσει την απάντησι.

Συχνά οι σκέψεις του τον τραβούσαν σ' ένα επίπεδο ψηλότερο από τη συνείδησι των συνανθρώπων του. Άνοίγει πετώντας το δρόμο του στο διάστημα και βλέπει έναν καινούριο ήλιο και μιιά καινούρια γη. 'Η γη δεν είχε ακόμα μολυνθί από την παρανομία πάνω της ζούσαν άνθρωποι που δεν είχαν ακόμα γνωρίσει την άμαρτία...

— Μου έδειχναν τὰ δέντρα τους και δεν μπορούσαν να καταλάβω πόσο βαθειά ήταν ή εγάπη τους γι' αυτά... Ήταν αγαπημένοι μεταξύ τους... με κύτταζαν με τὰ προσφιλή, χορτασμένα από εγάπη μάτια τους... κι' εγώ τους διέφθειρα! Πώς μπόρεσε να γίνη τοῦτο δεν ξέρω... Ξέρω μονάχα ότι ή αἰτία της πτώσεως ήμουν εγώ... "Εμαθαν να λένε ψέματα...

Γρήγορα, πολύ γρήγορα χύθηκε το πρώτο αίμα... "Αρχισαν να μιλοῦν διαφορετικές γλώσσες. "Εμαθαν και εγάπησαν τη

θλίψη· πόθησαν τον πόνο και είπαν ότι ή αλήθεια βγαίνει μόνο από τον πόνο...

"Όταν ήταν όργισμένοι, άρχιζαν να μιλοῦν γι' αδελφωσύνη και ανθρωπισμό... "Όταν έκαναν έγκλήματα εφεύρισκα τη δικαιοσύνη και ώριζαν δλόκληρους κώδικες νόμων για να τη διατηρήσουν· και για να διατηρήσουν· τους κώδικες, έστησαν μιιά καρμανιόλα... Είχαν ξεχάσει το τί έχασαν...

"Εκλαφα γι' αυτούς, τους συμπόνεσα. Τους έτεινα τὰ χέρια μου και κατηγορήσα και καταράστηκα και περιφρόνησα τον εαυτό μου στην απελπισία μου. Τους είπα ότι αυτό ήταν όλο μου το έργο... Τους ικέτεψα να με καρφώσουν στο σταυρό, τους έμαθα πώς να φτιάξουν το σταυρό... Στο τέλος με πήραν για τρελλό... "Υστερα ξύπνησα... "Υψωσα τὰ χέρια μου και επικαλέστηκα την αιώνια αλήθεια...

Και τότε ήρθε επί τέλους ή απόκρισι... Θα έρθη ο Θεάνθρωπος, τον όποιον ο κόσμος θα χλευάση. Και όταν διδάξη την αληθινή έννοια του Καλού και του Κακού, οι άνθρωποι θα τον ακολουθήσουν—όταν τους διδάξη ότι εκείνος που προξενεί τον πόνο και εκείνος που τον ύφίσταται δεν είναι δυο διαφορετικά πλάσματα, αλλά ένα και το αυτό σώμα, μιιά και ή αυτή ψυχή· ότι κάθε άνθρωπος είναι υπεύθυνος για τη δράσι δλόκληρου του ανθρώπινου γένους και ότι δλόκληρο το ανθρώπινο γένος είναι υπεύθυνο για τη δράσι του κάθε ανθρώπου... Θα έρθη επί τέλους και θα μάς διδάξη τη μιιά αλήθεια της ζωής — ότι όλοι οι άνθρωποι από τον άγιο ως τον φονιά, πορεύονται από διαφορετικούς δρόμους προς την αυτή

πηγή του φωτός, του φωτός της οίκουμενικής αγάπης.

"Ο Ντοστογιέφσκυ κάθεται και κρατά το κεφάλι του. Ξαφνικά αισθάνεται μιιά παράξενη ύγρασία στα χέρια του. Είναι μουσκεμένα με αίμα από τὰ πνευμόνια του.

«'Η ζωή δεν είναι να την καταφρονήσουμε, και ο θάνατος δεν είναι να τον φοβούμαστε...»

Κλαίοντας ή γυναίκα του και τὰ παιδιά του βάζουν κεριά γύρω από το σώμα του. Και όλοι

οι φρόνιμοι άνθρωποι της Ρωσίας στέλνουν μηνύματα παρηγορίας. Και οι σοφοί ψάλλουν προσευχές όλη τη νύχτα...

Ψαλμοί, ατέλειωτοι ψαλμοί... το νόημα της ζωής είναι ή μεταμόρφωσι του ανθρώπου από κτήνος σε άγγελο, από άμαρτωλό σε άγιο. 'Η ζωή είναι μιιά σταθερή πορεία προς τὰ άνω· ή υπέρτατη στιγμή του αγίου γίνεται ή αιώνια πίστι για τον άμαρτωλό. «Και ή δημιουργία περνά από το σκοτάδι στο φώς».

HENRY & LEE THOMAS

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

"Ένα μεσημέρι δύο καλόγεροι, ένας Φραγκισκανός και ένας 'Ιησούτης, καθήσανε να φάνε. Στην πιατέλλα υπήρχαν δύο ψάρια· ένα μεγάλο και ένα μικρό. 'Ο 'Ιησούτης πήρε το πιάτο του Φραγκισκανού, του έβαλε το μικρό ψάρι και κράτησε το μεγάλο για κείνον.

— Δε μου λές, αυτό λέγεται 'Ιησούτισμός; ρωτάει ο Φραγκισκανός.

— Τί έννοεις; απαντά ο 'Ιησούτης.

— Τίποτα περισσότερο απ' αυτό που λέω. 'Εμείς διδασκόμαστε το «μακάριοι οι πτωχοί». "Αν είχα σερβίρει εγώ θα έδινα σ' εσένα το μεγάλο ψάρι και θα κρατούσα για μένα το μικρό.

— Τότε λοιπόν γιατί παραπονιέσαι; 'Ακριβώς αυτό έκανα και γώ.

The Tartier, Λονδίνο

Μιιά φορά ένας χιουμορίστας συνώδευε στο Παρίσι έναν γνωστό συγγραφέα που δεν μπορεί κανείς να τον κατηγορήσει παρά για κάποια ελειψι μετριοφροσύνης.

Σε μιιά στιγμή, καθώς περνούσαν από το σπίτι όπου έζησε ο Ζαν Μοράς μισσοδορά - μισοαστεία ο συγγραφέας ρωτά.

— Άραγε όταν πεθάνω εγώ, τί θα γράψουν πάνω από την πόρτα του σπιτιού μου;

— 'Ενοικιάζεται, αγαπητέ μου, άπάντησε ψυχρά ο χιουμορίστας.

Basler Nachrichten

"Ένας μαυραγορίτης πήγε σε έναν ζωγράφο να αγοράση έναν πίνακα. 'Ο ζωγράφος του έδειξε πολλούς.

— Και τί παριστάνει αυτός εδώ; ρωτά ο μαυραγορίτης.

— Άγελάδες στο λειβάδι, απαντά ο ζωγράφος.

— Μά, που είναι ή χλόη; ρωτά και πάλι ο αγοραστής.

— Την έφαγαν οι αγελάδες, κύριε.

— Μά μήπως υπάρχουν και αγελάδες; Δεν τίς βλέπω πουθενά.

— Κύριέ μου, απαντά τότε ο ζωγράφος, πώς θα μπορούσαν να μείνουν οι αγελάδες σ' ένα μέρος όπου δεν υπάρχει πιά πρασιναδα;

The Tatler

ΓΙΑ ΟΣΟΥΣ ΕΧΟΥΝ ΤΑΛΕΝΤΟ ΣΤΟ ΣΧΕΔΙΟ

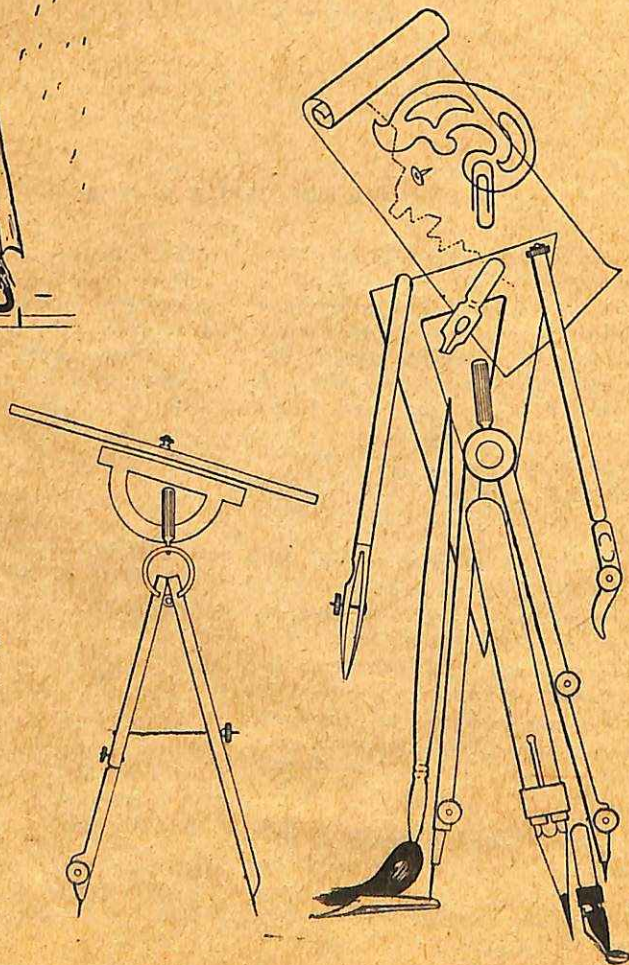

Δημοσιεύουμε τα
δύο καλύτερα σκί-
τσα που έλαβαμε
για τον διαγωνισμό.

Δεξιά: 'Ο Σχε-
διαστής του κ. Δ.
Δέπου, 'Αθήναι.

Επάνω: 'Ο 'Ομ-
πρελλάς του κ. Α.
Γκαμέρα, Θεσσαλο-
νίκη.

Ευχαριστούμε θερ-
μά όλους όσους είχαν
την προθυμία να λά-
βουν μέρος στον δι-
αγωνισμό.

ΛΟΝΔΙΝΟ - Ν. ΥΟΡΚΗ

ΣΕ ΣΑΡΑΝΤΑ ΛΕΠΤΑ

Του

FREDERICK GRAHAM

Πολύ γρήγορα πρόκειται να
άρχιση τακτικά δρομολόγια,
μεταξύ Λονδίνου - Ρώμης - Καί-
ρου το πρώτο επιβατικό αερο-
προωθούμενο αεροπλάνο που ά-
ναπτύσσει ταχύτητα μεγαλύτερη
και από το γρηγορότερο κατα-
διωκτικό του τελευταίου πολέ-
μου. Το καινούριο αυτό αερο-
πλάνο είναι το Βρετανικό «Κο-
μήτης» με κανονική ταχύτητα
490 μίλια την ώρα και μεγίστη
ταχύτητα 600 μίλια σε ύψος έ-
πτά μιλίων πάνω από την επιφά-
νεια της γης.

Έτσι θ' αρχίση ένα καινούριο
κεφάλαιο στην ανάπτυξη της πο-
λιτικής αεροπορίας, κάτι που μέ-
σα σε δέκα χρόνια ή και ακόμη
λιγώτερο θα αλλάξει τον τρόπο
του ζήν και του σκέπτεσθαι των
ανθρώπων. Τα αεροπροωθούμενα
που θα συναγωνίζονται τον ήλιο
γύρω απ' τη γη, θα αλλάξουν
τον τρόπο με τον οποίο λειτουρ-
γούν ως τώρα οι επιχειρήσεις
και θα επηρεάσουν τις σχέσεις
μεταξύ των εθνών.

Για να σχηματίσουμε μια πιο
συγκεκριμένη ιδέα της μεταβο-
λής ως φαντασθούμε έναν επιχει-
ρηματία της Νέας Υόρκης να ξε-
κινά για το Λονδίνο ως πούμε
το 1960.

Στις 9 μπαίνει στο αεροπλά-
νο και το πρώτο πράγμα που
παρατηρεί είναι ότι ανεβαίνει πο-
λύ λίγα σκαλιά. Το αεροπλάνο
δεν έχει έλικα που πρέπει να θρί-
σκεται μακριά από το έδαφος
στην απογείωσι κι' έτσι το σκά-
φος στέκεται σε μικρή απόστασι
από το πεδίο προσγειώσεως. Μό-
λις ξεκινήση το αεροπλάνο ό τα-
ξιδιώτης τρομάζει γιατί δεν ά-
κούει θόρυβο μηχανών. Μήπως
καμμιά θλάση; Γρήγορα όμως
συνηθίζει και κουβεντιάζει άνετα
με τον διπλανό του χωρίς να ύ-
ψωνη καθόλου τη φωνή. Με χα-
ρά πίνει τον καφέ του ήσυχος
που δεν κινδυνεύει να χυθή από
την δόνησι του αεροπλάνου—τέ-
τοιο πράγμα δεν υπάρχει εδώ.
Διαβάσει τις έφημερίδες του,
τρώει με όρεξι το μεσημέρι και
σε λίγο άκούει τη συνοδό να λή-
σους επιβάτες να δέσουν τις ζώ-
νες των καθισμάτων και να σβύ-
σουν τα τσιγάρα τους. Έφθα-
σαν. Κι' όμως έχουν περάσει μό-
νο πέντε ώρες από τότε που έ-
φυγαν από τη Νέα Υόρκη. Δυ-
σκολεύεται να πιστέψη πως τα-
ξίδευε με 600 μίλια την ώρα.

Το ταξίδι του γυρισμού είναι
άκομη πιο καταπληκτικό. Το αε-
ροπλάνο έχει να αντιμετώπιση

τούς ανέμους που πνέουν από δυσμών προς ανατολάς και έλαττώνουν την ταχύτητα των αεροπλάνων που περνούν τον Άτλαντικό με κατεύθυνση προς δυσμάς. Άλλά το σκάφος παρακολουθεί τον ήλιο και έχει και εκτός απ' αυτό το πλεονέκτημα της διαφοράς των πέντε ωρών μεταξύ Λονδίνου και Νέας Υόρκης. Έτσι, αν και η πτήση διαρκεί 5½ - 6 ώρες, ο ταξιδιώτης μας παρακολουθεί σχεδόν την κίνηση της γης. Φεύγει από το Λονδίνο με τοπική ώρα 12 το μεσημέρι και φθάνει στη Νέα Υόρκη στις 12.40', έχοντας όλο το απόγε-

μα μπροστά του για να εργαστή, αν θέλη. Τα γράμματα που μετέφερε το αεροπλάνο και ταχυδρομήθηκαν το πρωί στο Λονδίνο, θα διανεμηθούν το ίδιο απόγεμα στο Λος Άντζελες.

Άπίστευτο φαίνεται και όμως είναι αλήθεια. Άν πριν από τον πόλεμο ο διευθυντής μιας αεροπορικής εταιρείας έλεγε πως σε δέκα χρόνια οι άνθρωποι θα διέσχιζαν τους αιθέρες με 500 μίλια την ώρα, θα τὸν έπαίρναν ασφαλώς για τρελλό. Σήμερα όμως όλες αυτές οι υποθέσεις και τα σχέδια έγιναν πραγματικότητα.

Το έργο ήταν τρομερά δραματικό. Ο ένας μετά τον άλλο οι ήρωες πεθαίνανε και οι θεαταί έπλεαν σε πελάγη δακρύων.

Ένας και μόνον θεατής το είχε πάρει το πράγμα στ' άστεία. Χωρίς να χαμηλώσει καν τη φωνή του ειρωνευόταν, σχολίαζε και γελοούσε προκλητικά.

Μιά κυρία, που καθόταν δίπλα του, αγανάκτησε:

— Θα πάψετε, επί τέλους, τού είπε, χωρίς να διακόψει τους λυγμούς της. Άν δεν σ'άς άρέσει, μπορείτε να φύγετε. Άφήστε τουλάχιστον τούς άλλους να διασκεδάσουν!

☆

Constellation

Μιά κυρία, από κείνες που δεν κλείνουν για πολλή ώρα το στόμα τους, έκανε μάθημά σ' έναν ψαρά.

— Δεν ντρέπεσαι και λιγάκι να μην μπορείς να βρής μια αξιοπρεπή δουλειά, μόνο να πιάνεις αυτά τα άθωα πλάσματα...

— Έτσι να έχετε δίκιο, κυρία μου, άπάντησε ο ψαράς. Άν όμως αυτά τα άθωα πλάσματα δεν είχαν διαρκώς άνοιχτο το στόμα τους, δεν θα βρίσκονταί εδώ.

☆

The Weekly Telegraph

Ένας άρχάριος συνθέτης ρώτησε μια φορά τον Μότσαρτ πως να γράψει μια συμφωνία.

— Δεν δοκιμάζετε καλύτερα να γράψετε καμμιά μπαλλάντα πρώτα; Είστε άκόμη πολύ νέος.

— Ναί· μα έσείς γράψατε συμφωνίες από δέκα χρόνων.

— Σύμφωνοι. Άλλά έγω δεν ρωτούσα πως να τις γράψω, άπάντησε ο Μότσαρτ.

Tatler

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

Παιδί του Εικοστού Αιώρος, ο κινηματογράφος έχει περρίπον την ίδια ηλικία και κλείνει τώρα τον μισό αιώνα ζωής

Οι εικόνες που ακολουθούν θα φανερώνουν ασφαλώς πολύ γελοίες σιτιές πολύ νέους, που δεν μπορούν να φαντασθούν πως οι γονείς τους — ίσως και οι παππούδες τους — εθαύμαζαν την καλλονή της Αλία ντε Πούτι, και παρακολουθούσαν με αγωνία από εβδομάδα σε εβδομάδα τις ιρομαυτικές περιπέτειες του Χουντίνι. Οι μεγαλύτεροι άναγνώστες όμως, ίσως τις κυττάζουν με κάποια νοσταλγία. Ο κινηματογράφος σήμερα έχει πάρει μια τεράστια θέση στην ζωή μας, είναι για πολλούς, για εκατομμύρια, η κυριώτερη ψυχαγωγία, ή πιο προσιτή, ξεκούραστη διασκέδασι. Και όλο προσοδεύει

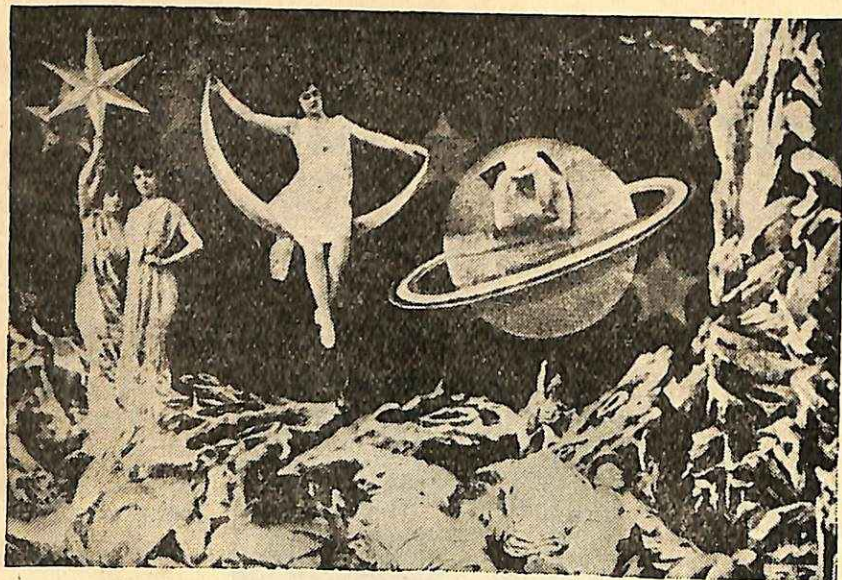
Στις βουδές ταινίες προσετέθη και το 1928 ο ήχος, τις ήχητικες ήρθε και πλούτισε το χρώμα. και τώρα όλο αναγγέλλονται νέες

εφευρέσεις που θα φέρουν την οδόνή άκόμη πιο κοντά στην πραγματικότητα. Έάν αυτό φέρνει τον κινηματογράφο κοντά στην τέχνη την πραγματική είναι ένα θέμα που άμφισβητείται από πολλούς αισθηματικούς, οι όποιοι παραδέχονται πολύ περισσότερο σαν έργο τέχνης, γεμάτα αισθημα και πρωτοτυπία αυτά τα

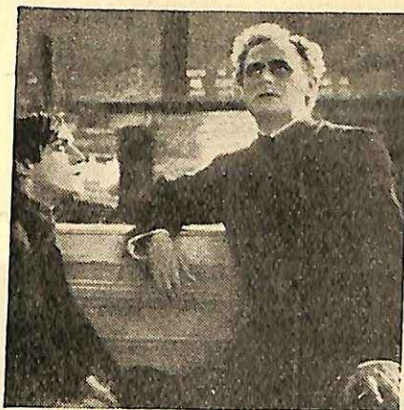
Κανείς δεν ξεπέρασε μέχρι σήμερα τον νέο Άγγλο ήθοποιό που έφθασε άγνωστος εις το Σικάγο το 1914: τὸν Τσάρλυ Τσάπλιν.

φίλμ που θυμόμαστε εδώ. Είχε κάποια μαγεία, κάποια γοητεία ο κινηματογράφος στα πρώτα του βήματα, που θυμούνται με νοσταλγία όσοι τα παρακολούθησαν. Έμμήπως συνδέουν τα νειάτα της νέας τέχνης με τα νειάτα τα δικά τους;..

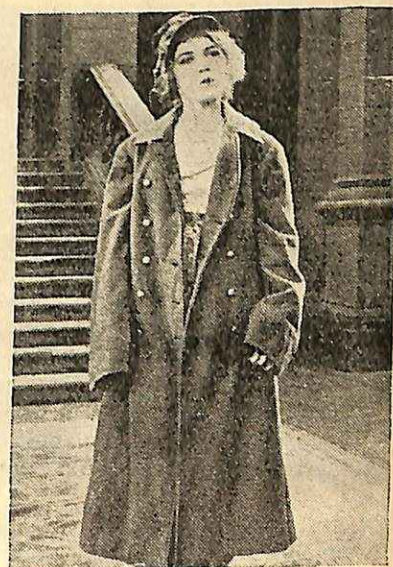

1902... «Τὸ ταξίδι στὴν Σελήνη» τοῦ Γάλλου Ζωρὴ Μελιές. Διαρκείας δέκα λεπτῶν, θεωρεῖται ἕνας ἀπὸ τοὺς σταθμοὺς τοῦ παγκοσμίου Κινηματογράφου. Στοιχίσε τότε 1500 ναπολεόνια, καὶ ἦταν ἡ πρώτη ταινία πὺν ἔβλεπε ἡ Καλιφόρνια, ἡ μελλοντικὴ πρωτεύουσα τοῦ Κινηματογράφου.

1912... Ἡ Σάρα Μπερνὰο, σὲ ἡλικία ἐξήντα ὀκτῶ ἐτῶν, ἀνάκτηση, πρωταγωνιστεῖ στὴν «Βασίλισσα Ἑλισάβετ», ἡρωϊκὸ ἔργο μὲ δώδεκα ἐπεισόδια τὸ ὁποῖον διευθύνει ὁ Ἀντόλφ Τσοῦζορ.

Ὁ Δανὸς Βαλντεμάρ Πουλάντεο

Ἡ Μαίρη Πίτζφορντ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ

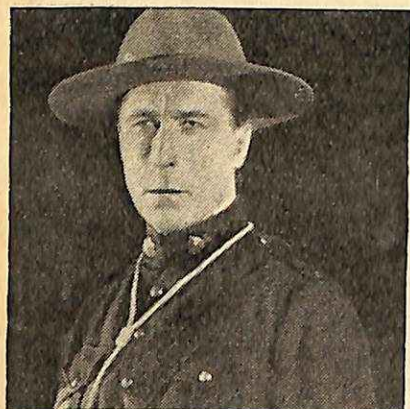
ΜΕΓΑΛΑ

ΑΣΤΕΡΙΑ

Ἡ Κωνσταντὴ Τάλιατς

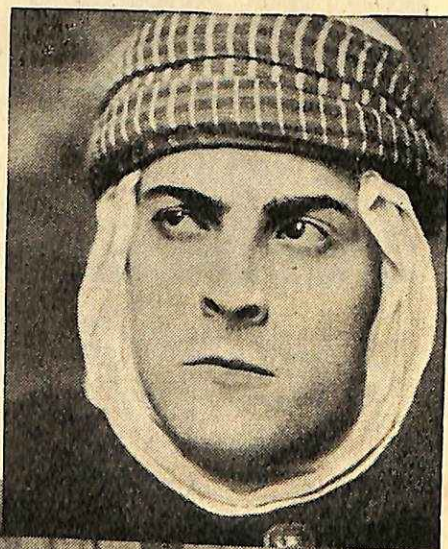
Ὁ Χουντίνι, πρῶτος Ταοζάν

‘Ο Ουίλλιαμ Χάρτ,
με τὰ «άτσαλένια μάτια...»

Ραμόν Νοβάρο, ὁ πρῶτος γόης,

ὁ Σάολ ντὲ Ροσεφόο με τὴν Πόλα
Νέγκρι στὸ ἔργο «Ἐγκλημα», 1923.

1919... Τὸ πρῶτο μεγάλο ἔργο τοῦ Γκρίφιθ, «Μέσα στὴν Καταιγίδα». Ἡ
κλασικὴ σκηνή, με τὴν Λίλιαν Γκίς πού φεύγει διωγμένη ἀδίκως ἀπὸ τὸ
πατρικὸ της σπίτι.

‘Ο Ρούντολφ Βελεντίνο, εἰδωλο τῆς ἐποχῆς του καὶ ἡ δεύτε-
ρη σύζυγός του Νατάσα Ράμποβα.

Ο Τσάρλυ Τσάπλιν γίνεται «Σαρλώ». Του λείπει μόνο ακόμη το μουστάκι. Μαζύ του ο θαυμάσιος Γάλλος κωμικός Μάξ Λίντερ.

Ο κωμικός Λόρν Σέμον, ο περίφημος «Ζιγκοτό» που σάν τόν Μάξ Λήντερ πέθανε νεώτατος.

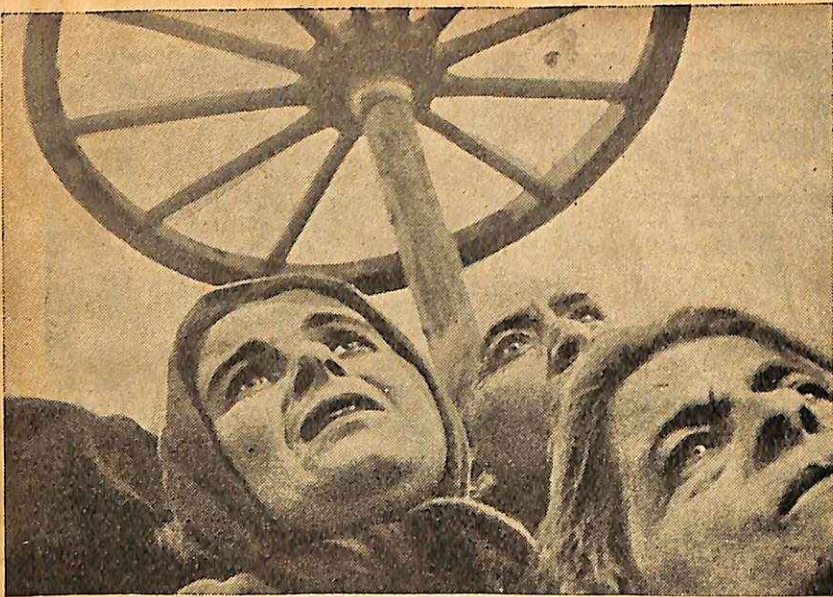

Ο Μακ - Σέννερ χαρίζει στους θεατές τα πρώτα γυνά μπαλέτα και την πρώτη αμερικανική μουσική κωμωδία. Κοντά του κάθεται μια νέα ήθοποιος ή χορεύτρια Γκλόρια Σονάνσον.

Η Μάρλεν Ντήτριχ στο «Γαλάζιο άγγελο».

Η Λία ντε Πούττι, Βιεννέζα καλλονή.

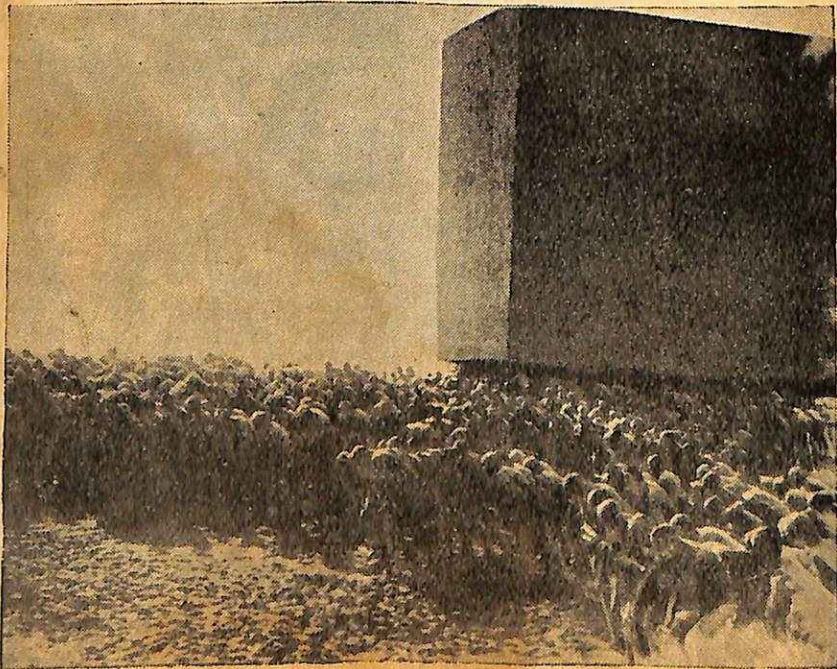

‘Η «Ζάν ντ’ Άρκ» του Κάρολ Ντρεγιέρ (1928). ‘Η έλλειψις κάθε μακιγιάζ έδωσε μιá νέα δύναμι στα πρόσωπα.

ΔΥΟ ΑΛΗΣΜΟΝΗΤΑ ΕΡΓΑ

‘Η «Μετρόπολις» του Φρίτς Λάνγκ (1926). Οί υπάνθρωποι συνθλίβονται από τη θέλησι τών δυνατών σ’ αυτή τήν κλασική σκηνή τού έργου

‘Αμερικανικό χιούμορ

Η ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

(διήγημα)

Τού

CLARENCE DAT

Ο πατέρας έλεγε πάντα πώς τὰ έξοδα τού σπιτιού μας κάθε μήνα ήταν σωστό μυστήριο, με τὰ μεγάλα τους σκαμπανεβάσματα. «Γιά νά κάνη κανείς σχέδια, πρέπει ή ζωή του νά έχη κάποια σειρά. Έγώ ό δυστυχής δέν ξέρω τί με περιμένει τόν άλλο μήνα».

Και ή μητέρα συμφωνούσε. Ούτε και εκείνη ήξερε. Τά πράγματα τα πήγαιναν έτσι, μόνα τους.

— Μά δέν πρέπει νά πηγαίνουν, Βίνι, δήλωνε αποφασιστικά ό πατέρας. Μάθε πώς δέν πρόκειται νά τó επιτρέψω αυτό.

‘Η μητέρα έλεγε πώς δέν έβλεπε τί μπορούσε νά κάνη. Τό μόνο πού ήξερε ήταν ότι αν τὰ έξοδα ανέβαιναν, αυτό δέν σήμαινε πώς εκείνη έκανε σπατάλες.

— Πάντως σημαίνει πώς ξεδεύεις έναν κόσμο λεπτά, έλεγε ό πατέρας.

‘Η μητέρα τόν κύτταζε πεισματωμένη. Αυτό βέβαια δέν μπορούσε νά τó άρνηθ ή έντελώς, μά δέν ήταν και σωστό νά τής τó λέη έτσι.

Πολύ συχνά τὰ φαινόμενα ήταν έναντίον τής μητέρας, σέ βαθμό άπελπιστικό. Όσοτόσο αυτό δέν τήν τρόμαζε. Δέν φοβόταν ούτε τόν πατέρα, ούτε κανέναν άλλο.

Ήταν μιá γυναίκα με χαρακτήρα, πού μπορούσε νά τά βάλη με τόν χειρότερο τύραννο. Μόνο όταν είχε τύψεις δέν είχε κέφι νά άγωνιστή. Τότε ό πατέρας θρискόταν σέ καλύτερη μοίρα. Αυτός δέν είχε ποτέ τύψεις. Ουδέποτε τού περνούσε από τó νοú ότι ήταν τύραννος. Δέν τó ήξερε. Θεωρούσε τόν έαυτό του έναν βασανισμένο άνθρωπο πού ζητούσε τόσο λίγα από τούς άλλους κα έδειχνε τόση ύπομονή με πλάσματα παράλογα σαν τή μητέρα. Τό πλεονέκτημα τής μητέρας άπέναντί του ήταν ή γρήγορη αντίληψή της. Είχε μιá μοναδική ικανότητα νά ξεγλυστρά μόλις ό πατέρας προσπαθούσε νά τήν κάτση στο σκαμνί.

Όταν τὰ έξοδα τού σπιτιού έπαιρναν άπότομα τόν άνήφορο, ό πατέρας τρόμαζε. Και τότε, όπως έλεγε ή μητέρα, ξεσήκωνε τόν κόσμο με τίς φωνές του. ‘Η αλήθεια ήταν πάντα φωνακλός — κυρίως όταν έπρόκειτο γιά ζητήματα γενικών άρχών. Όταν όμως ήταν σ’ αλήθεια τρομοκρατημένος, έβλεπε τήν άγωνία στο πρόσωπό του και τήν άκουγε στίς φωνές του.

Συνήθως αυτό έφερνε τήν ισορροπία στους λογαριασμούς,

τουλάχιστον για λίγο καιρό. Ήταν εποχές όμως που οι φωνές δεν έφερναν αποτέλεσμα και τα νούμερα από κάποιες μυστηριώδεις αιτίες όλο και μεγάλωναν. Και τότε, μόλις ο πατέρας άρχιζε να συνηθίσει στην τρομερή αυτή κατάσταση, μόλις σταματούσε τις φωνές και τον έπιανε η μελαγχολία του, ακριβώς τότε τα έξοδα άρχιζαν να πέφτουν. Και ο πατέρας έμενε κατάπληκτος.

Η μητέρα δεν έπαιρνε μυρωδιά τί γινόταν, γιατί ήταν άπασχολημένη με τίποτα μικρολεπτομέρειες. Και ο πατέρας δεν ήξερε ποτέ αν έπρεπε να της πη τα καλά νέα ή όχι. Της τα έλεγε πάντα, γιατί δεν μπορούσε να κρατήσει τίποτα κρυφό. Πάντα όμως το μετάνιωνε.

Για να της αναγγέλλει το καλό νέο έπαιρνε πάντα το πιό αστηρό του ύφος. Δεν της έλεγε μπράβο που είχαν περιοριστεί τα έξοδα. "Ανοιγε αγέρωχα την πόρτα και έλεγε κουνώντας το τεφτέρι με τους λογαριασμούς:

— Σου το έχω πη χίλιες φορές πώς όταν θέλεις, μπορείς να κάνεις οικονομία—αυτό έδω δείχνει πώς έχω δίκιο.

Η μητέρα σάσιζε λίγο με την επίθεσι, μα δεν έχανε την έτοιμότητά της. Ρωτούσε πόσα λιγώτερα είχαν ξοδέψει, έλεγε πώς αυτό είχε γίνει χάρις στην καλή της διαχείρισι και κατέληγε πώς ο πατέρας έπρεπε φυσικά να της δώσει τη διαφορά.

Έδω ο πατέρας αισθανόταν να κινδυνεύει και το μήνιμα που είχε έτοιμάσει πήγαινε χαμένο. Και όσο τραβούσε ή κουβέντα, τόσο πιό καθαρά το έβλεπε η μητέρα πώς τη διαφορά της την χρωστούσε. Μόνο όταν είχε εξαιρετική τύχη τα κατάφερνε να βγῆ

από το δωμάτιο χωρίς να πληρώσει. Τόλεγε πάντα πώς η έπιμονή της σ' αυτό το ζήτημα ήταν άρκετη για να τρελλάνει άνθρωπο.

Η μητέρα είχε κι' άλλο ένα κακό: Δεν είχε σύστημα. Ο πατέρας την κύτταζε καμμιά φορά σαν να μην την είχε ξαναδῆ στη ζωή του.

— Μα το Θεό, είμαι θέβαιος πώς δεν έχεις ιδέα τί θα πη σύστημα. Και ούτε θέλεις να το μάθης.

Επί τέλους, κάποτε ανακάλυψε μιὰ μέθοδο που φαινόταν ιδεώδης. Κανένα έξοδο δεν θα μπορούσε πια να του ξεφύγει. Κάθε φορά που έδινε χρήματα στη μητέρα τη ρωτούσε τί ακριβώς θα αγοράζε και το έγραφε στο σημειωματάριό του. Είχε την έντοπιωσι πώς οι σημειώσεις αυτές θα τον βοηθούσαν να μαθαίνει ακριβώς που πήγαινε και η πεντάρα. Και πάλι όμως απογοητεύθηκε.

— Βίννη, στίς 25 του μηνός σου έδωσα ξέι δολλάρια, έλεγε κυττάζοντας το σημειωματάριο, για να αγοράσεις μιὰ καινούργια καφετιέρα.

— Ναί, έλεγε η μητέρα, γιατί έσπασες την παλιά. Τότε που θυμωσες και την πέταξες χάμα.

Ο πατέρας ζάρωνε τα φρύδια του:

— Δεν έννοω γι' αυτό. Προσπαθώ απλούστατα να καταλάβω, αν είναι δυνατόν...

— Μα ήταν τόσο κρίμα να σπάσης αυτή την όμορφη καφετιέρα, Κλαίρ, και ήταν και γαλλική. Και ο καφές δεν είχε τίποτα εκείνο το πρωί. Ήταν όπως κάθε μέρα.

— Δεν ήταν, είπε ο πατέρας. Είχε τα χάλια του.

— Το ζήτημα είναι ότι δεν μπόρεσα να θρώ γαλλική καφετιέρα, συνέχισε η μητέρα. Το μαγαζί που μου σύστησε ή κ. "Αφμορντέ δεν είχε άλλες. Μου είπαν ότι τους έβαλαν μεγάλο φόρο και έγω είπα στον κ. Ντυβάλ ότι ήταν ντροπή να μου τα λή δλα αυτά. "Αν είχα έγω μαγαζί, ποτέ δεν θα μου κανόνιζαν οι φόροι τί θα πουλούσα.

— Βίννη, σου έδωσα ξέι δολλάρια για να αγοράσεις μιὰ καινούργια καφετιέρα, συνέχισε ακλόνητος ο πατέρας, και τώρα βλέπω πώς την αγόρασες από του Λιούις, χωρίς να την πληρώσης. Νά ο λογαριασμός που έστειλε: πέντε δολλάρια για μιὰ πανάθλια κόκκινη πήλινη καφετιέρα.

— Είδες! Σου έκανα οικονομία και ένα δολλάριο, είπε θριαμβευτικά ή μητέρα, και σαν δίκαιος άνθρωπος θα μου το δώσεις—τώρα κιόλας.

— Κύριε έλέησον! Τί άνοησίες είναι αυτές που λές; φώναξε ο πατέρας. Δεν είναι δυνατόν να συνεννοηθῆ κανείς μαζί σου; Τι έκανες με τα ξέι δολλάρια;

— Μά, Κλαίρ, δεν μπορώ να σου πω τώρα, καλέ μου. Γιατί δεν με ρωτούσες τότε;

— Ω! Θεέ μου, Θεέ μου! άναστενάξε ο πατέρας.

— Στάσου μιὰ στιγμή, είπε η μητέρα. "Α! το θρήκα. Έδωσα τεσεεράμισι δολλάρια για την καινούργια όμπρέλλα που σου είπα ότι ήθελα. Έσύ έλεγες πώς δεν χρειάζόμουν καινούργια όμπρέλλα, αλλά έμένα μου ήταν άληθινά άπαραίτητη.

Ο πατέρας έβγαλε το μολύβι του και σημείωσε: «Καινούργια όμπρέλλα της Β.».

— Και θα ήταν ή έβδομάδα εκείνη, συνέχισε η μητέρα, που

πλήρωσα στην κυρία Τόμπιν δυό μέρες για πλύσιμο.... άλλα δυό δολλάρια... δηλαδή δλα μαζί ξέι και πενήντα. Μου χρωστάς λοιπόν πενήντα σέντς.

— Δεν σου χρωστῶ τίποτα, έίπε ο πατέρας. Είχες δεν είχες τα κατάφερες ώστε η καφετιέρα μου να μετατραπῆ σε όμπρέλλα σου. Σου δίνω λεπτά για ένα πράγμα και αγοράζεις άλλο. "Αν πάμε έτσι δεν υπάρχει κανένας λόγος να κρατῶ λογαριασμούς.

— Θα ήθελα να έβλεπα, πώς θα τα έβγαζες πέρα με το σπῆτι έσύ, χωρίς να έχης στα χέρια σου λεπτά για τα μικροέξοδα, έίπε η μητέρα.

— Δεν είμαι χρυσωρυχείο, άπάντησε ο πατέρας. Έσύ νομίζεις πώς άρκεί να βάλω το χέρι στην τσέπη μου και να θγάζω λεπτά.

Η μητέρα δεν το «νόμιζε» αυτό το άπλόγ το «ήξερε». Το πορτοφόλι του ήταν πάντα γεμάτο. Αυτό ήταν η μεγάλη πρόκλησι. "Ηξερε πώς τα λεπτά θρίσκονταν εκεί και περίμεναν, μα ο πατέρας δεν έννοούσε να της τα δώσει. "Έπρεπε να αγωνιστῆ για να του πάρη κάτι.

— Πάντως μπορείς να θάλης το χέρι στην τσέπη σου τώρα και να μου δώσεις το έναίμισι δολλάριο, του έίπε. Αυτό όπωσδήποτε μου τα χρωστάς.

Ο πατέρας ώρυόταν πώς δεν είχε πεντάρα για πέταμα. Προσπάθησε να γυρίση στο γραφείο του, μα η μητέρα δεν έννοούσε να τον αφήσει, αν δεν την πληρώνει. Της ήταν άδύνατο να υποφέρη την άδικία!

Ένα άπόγευμα γύρισε στο σπῆτι άργά, κυριολεκτικά άναστατωμένη.

— Το έφεραν ή άκόμη; ρώτησε

τὴν ὑπηρέτρια. Ἡ ὑπηρέτρια δὲν ἤξερε τίποτα.

Ἡ μητέρα ἔτρεξε στὸ δωμάτιό της σὺν κυνηγημένη καὶ ἔπεσε στὸ κρεβάτι της. Ὅταν πήγαμε νὰ δοῦμε τί ἔχει, τὴν ὀρῆκαμε νὰ κλαίῃ μὲ λυγμούς.

Τὸ μουσικὸ ἦταν πὼς εἶχε πᾶει σὲ κάποιον πλειστηριασμὸ καὶ τόσο ἐνθουσιάστηκε μὲ ἓνα παλιὸ ρολοῖ τοῦ τοίχου, ὥστε τὸ ἀγόρασε... χωρὶς νὰ τὸ πληρώσῃ θέθαια.

Ἡ μητέρα τὸ ἤξερε καλὰ πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ πηγαίνει σὲ πλειστηριασμούς. Ἐπηρεαζόταν τόσο εὐκόλα ὥστε ἂν τὴν ἔπαιρνε μυρωδιά ὁ πλειστηριαστής, ἦταν χαμένη. Ἐκτός ἀπ' αὐτὸ ὁ πλειστηριασμὸς τῆς ξυπνοῦσε τὰ χειρότερα της ἐνστικτα, τὴν μαχητικότητά της, τὴν ἐπικίνδυνη τόλμη της, τὴν ἀγάπη της στὰ παζάρεματα. Καὶ τὸ χειρότερο ἦταν πὼς τὸ ἀντικείμενο τοῦ παζαρέματος δὲν ἀξίζει τίποτα. Τούλάχιστον ἔτσι τῆς φαινόταν τώρα. Τὸ παλιόρολογο! Ἦταν κάπου δυὸ μέτρα ψηλὸ —καὶ νὰ ἦταν τοῦλάχιστον ἀπὸ κείνα ποὺ τῆς ἄρεσαν. Καὶ στὴ μέση τοῦ δίσκου, μᾶς εἶπε, εἶχε ἓνα μικρὸ καραβάκι, ποὺ δὲν τὸ εἶχε προσέξει στὴν ἀρχή. Ἐνα ἀπαίσιο καραβάκι ποὺ καθὼς χτυποῦσε τὸ ρολοῖ, κουνιόταν κι' αὐτό. Καὶ μόνο ποὺ τὸ θυμόταν τὴ ζάλιζε. Καὶ δὲν εἶχε λεπτά γιὰ νὰ τὸ πληρώσῃ καὶ τῆς εἶπαν πὼς θὰ τὸ στείλουν τὸ θράδου καί... τί θὰ ἔλεγε τώρα ὁ πατέρας;

Στὸ τραπέζι ἦταν ἀμίλητη καὶ στὰ μισὰ σηκώθηκε καὶ ἔφυγε. Δὲν μποροῦσε νὰ τὸ ὑποφέρει. Ὅταν ὅμως ἀργότερα χτύπησε τὸ κουδούνι πῆγε ἀμέσως στὸν πατέρα καὶ μὲ πολὺ θάρρος τοῦ τὸ εἶπε.

Τῆς ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸ πιστέψῃ, μὰ γιὰ μιὰ φορὰ, γιὰ μιὰ καὶ μόνη, φαίνεται πὼς ἦταν τυχερή. Ἄν τὸ ρολοῖ ἐρχόταν ναίτε, θὰ γινόταν ἴσως καμμιά καταστροφή, μὰ ὁ πατέρας ἦταν τώρα στὰ καλά του καὶ εἶχε φάει θαυμάσια. Καί, παρ' ὅλο ποὺ ποτὲ δὲν τὸ παραδέχτηκε, εἶχε ἀδυναμία στὰ ρολόγια.

Παντοῦ σ' ὅλο τὸ σπίτι ὑπῆρχαν ρολόγια. Καὶ ὅλα καὶ πάντα τὰ κούρντιζε μόνος του. Κάθε Κυριακή, ὕστερα ἀπὸ τὸ πρωῒνὸ καὶ πρωτοῦ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, ἔκανε τὸ γύρο τοῦ σπιτιοῦ καὶ διόρθωνε ὅλα τὰ ρολόγια σύμφωνα μὲ τὸ δικό του, τὸ ἀλάνθαστο ρολοῖ του, τὰ κανόνιζε καὶ μᾶς μιλοῦσε γιὰ τὶς ιδιοτροπίες τοῦ καθενός. Ὅταν ἔφτανε ἡ στιγμή νὰ χτυπήσουν τὴν ὥρα, ὅπου καὶ νὰ θρискόταν, σταματοῦσε γιὰ νὰ τ' ἀκούσῃ μὲ τὸ ρολοῖ του στὸ χέρι καὶ ἡ ἐλπίδα του ἦταν νὰ τ' ἀκούσῃ νὰ χτυπᾶνε ὅλα μαζί. Καὶ κάθε φορὰ θύμωνε γιὰ τὸ πράσινο ρολογάκι τοῦ σαλονιοῦ βιαζόταν καὶ τὸ μεγάλο θαρὺ ρολοῖ τῆς τραπεζαρίας ἀργοποροῦσε.

Καὶ ἔτσι, ὅταν ἡ μητέρα τοῦ ἔκανε τὴν ἐξομολόγησί της καὶ τοῦ ἔδειξε τὸ ψώνιο της, μόλις εἶδε πὼς ἦταν ρολοῖ, ἀμέσως τὸ συμπάθησε. Πὼς ἦταν δυνατόν νὰ γκρινιάσῃ; Ρολοῖ ἦταν αὐτό!

Τὸ χτύπημα ἦταν σοβαρὸ γιὰ τὴν μητέρα. Χωρὶς νὰ πῇ λέξι πῆγε στὸ δωμάτιό της καὶ ἔπεσε στὸ κρεβάτι ἀφήνοντας τὸν πατέρα μὲ τὸν ἀχθοφόρο νὰ στήσουν τὸ ρολοῖ δίπλα στὸ κρεμαστήρι τοῦ χώλλ. Ὁ πατέρας ἦταν μαγεμένος —κυρίως μὲ τὸ καραβάκι ποὺ ἀνεβοκατέβαινε.

Νιζίνσκι

Τῆς

ΡΟΜΟΛΑ ΝΙΖΙΝΣΚΙ

Ἐκδοτικὴ Ἑταιρεία «ΙΚΑΡΟΣ»

ρία Σέρτ, παρέσυραν με τις συζητήσεις τους τους καλλιτεχνικούς και λογοτεχνικούς παρισινούς κύκλους σε κυκεώνα προβλέψεων.

Και μέσα σ' αυτόν τον πύργο της Βαβέλ, ο Βασλάβ Νιζίνσκι, όσο συχνά το επέτρεπε ο Φωκίν, γυμναζόταν χωρίς να επιτρέπει καμμία περισπασή στον έαυτό του, αγνοώντας έντελως κάθε τι που τον τριγύριζε. Μόλις έβρισκε ένα λεπτό ελεύθερο μέσο σ' αυτή τη φασαρία, ξέφευγε από τον έκτυφλωτικό φωτισμό, το κούρδισμα των οργάνων, τις φωνές των τεχνιτών και τα σήματα των ηλεκτρολόγων, και μαζευόταν σε μια σκοτεινή ήσυχη γωνιά της μεγάλης σκηνής, όπου, άπαρηγόρητος, μπορούσε να έπασχυνε για δυο - τρία λεπτά, ένα *entrechat royal* (1) ή ένα *grand fouetté à la seconde*.

Ο Βασίλη, ο πιστός υπηρέτης του Ντιαγκίλεφ, φρόντιζε τον Βασλάβ σαν γκουβερνάντα και κρατούσε τους περιέργους σε απόσταση. Ο Βασίλη ήταν γνήσιος Ρώσος μουζικός με κουρεμένο κεφάλι και πυκνή γενειάδα. Ακαμπτος κι ανάποδος, διαρκώς σιωπηλός, χωρίς ίχνος δουλοπρεπείας, ήξερε να έμπνέει δέος με τη σκοτεινή παρουσία του. Έμοιαζε να ξέρει πάντα τι έπρεπε να γίνει, χωρίς να του το πουν, και θα μπορούσε αδιάσπαστα να κάνει φόνο για τον Ντιαγκίλεφ. Σά σκιά, σερνόταν διαρκώς πίσω απ' τον Βασλάβ, εκτός απ' τις ώρες που ο Ντιαγκίλεφ ήταν

(1). Το *entrechat* είναι ένα χορευτικό έθιμο, όπου τα πόδια πρέπει να διασταυρωθούν ώριμες φορές στον αέρα. Το *entrechat dix* (με δέκα διασταυρώσεις) μόνο ο Νιζίνσκι το έχει πετύχει ως τώρα.

παρών. Τότε εξαφανιζόταν, για να ξαναφανεϊ μυστηριωδώς μόλις ο κύριός του τον χρειαζόταν. Ήταν υπεύθυνος για τα μικρά παπούτσια του χορού που ήταν φτιαγμένα ειδικά για τον Βασλάβ από τον Νικολίνι του Μιλάνου. Τα παπούτσια αυτά ήταν κατωμένα από μαλακό δέρμα γαντιών, και ο Νιζίνσκι χρησιμοποιούσε δυο ως τρία ζευγάρια για κάθε μπαλέτο, γιατί τα πόδια του πρήζονταν και τάσκιζαν. Ο Βασίλη ήταν πάντα σ' επιφυλακή με μισή δωδεκάδα παπούτσια στα χέρια, και με το απαραίτητο κολοφόνιο για τις σόλες.

Οι προετοιμασίες ήταν τόσο εντατικές που δεν τους έμενε καιρός ούτε να φάνε. Ο Ντιαγκίλεφ φρόντιζε να τους φέρουν φαγητό από το φημισμένο εστιατόριο του Λαρού. Ο Λαρό ήταν κάποτε αρχιμάγειρος του Τσάρου, και υποστήριζε τιμώς ότι η ρωσική και η γαλλική κουζίνα είναι αυναγωνιστές. Τα πιάτα με το χαβιάρι, οι σουπιέρες με το μπόρς, οι σωροί των μπλινι άπλωνονταν σ' αναποδογυρισμένες κασόνες πάνω στη σκηνή, κι οι χορευτές έτρωγαν άρπαχτά ανάμεσα σε δυο φιγούρες.

★

Επιτέλους, ή μεγάλη μέρα της πρεμιέρας έφτασε, κι όπως πριν από τη θύελλα, κι αλήνη, σά νάρκη, επικρατούσε στο θέατρο.

Το Παρίσι σπάνια είχε δει άκροατήριο σαν αυτό που συγκεντρώθηκε στο ξαναγεννημένο Σατελέ το θράδυ της 17ης Μαΐου του 1909.

Το πρόγραμμα περιελάμβανε το «Περίπτερο της Αρμίδας», το «Πανηγύρι» και τον «Πρίγκιπα Ίγκορ». Το κοινό άντηχησε στους διαδρόμους. Τα φώτα άρχι-

σαν να χαμηλώνουν. Οί συνομιλίες σταμάτησαν. Μερικοί άργοπορημένοι μπήκαν μισοφιθυρίζοντας δικαιολογίες. Ο Τσερέπνιν φάνηκε κάτω απ' τη σκηνή και προχώρησε στην όρχήστρα, απαντώντας με τη μαγκέτα του στά δυνατά χειροκροτήματα. Ένα χτύπημα της μαγκέτας κι άμέσως άρχισε η είσαγωγή του «Περίπτερου της Αρμίδας», που ήταν δική του σύνθεση. Ο Βασλάβ άγνοούσε έντελως τί γινόταν από την άλλη μεριά της αυλαίας. Όπως πάντα, είχε έρθει με τον Βασίλη στις έπτά, πήγε γραμμή στο καμαρίνι του, φόρεσε τη φόρμα του και γυμνάστηκε για μια ώρα στη σκηνή. Αυτή την τακτική άκολουθούσε πάντοτε πριν από κάθε παράσταση. Ύστερα πήγαινε να μακιγιαριστεί. Κανένας δεν είχε το δικαίωμα να μπει στο καμαρίνι του, κι ο ίδιος ο Ντιαγκίλεφ ακόμα πολύ σπάνια είχε αυτή την άδεια. Μεγάλη τάξη θασίλευε σ' αυτό, γιατί ο Βασλάβ ήταν σχολαστικά μεθοδικός. Τα κοστούμια του ήταν πάντα έτοιμα, τα παπούτσια του χορού άρραδιασμένα στο πάτωμα. Πάνω στην τουαλέτα του ήταν θαμμένα με στρατιωτική τάξη τα σύνεργα του μακιγιαζ, και μια όλόκληρη σειρά λιπαρά κραγιόνια Lechner, σε όλα τα χρώματα και τις άποχρώσεις.

Το μακιγιάρισμα του έτρωγε κάπου μισή ώρα και άπορροφούσε όλη του την προσοχή. Κι αλήθεια, μόνο ο Σαλιάπιν ήξερε να μακιγιαρείται τόσο τέλεια. Συχνά, όταν είχε κανέναν καινούργιο ρόλο, ο Βασλάβ ζητούσε τις καλλιτεχνικές ύποδείξεις του Μπάξτ ή του Μπενούα. Όταν ο ίδιος τελείωνε, ο κομμωτής του έβρεχε με κόλλα την περούκα και τα στολίδια του κεφαλιού του,

Ο Βασλάβ Νιζίνσκι (1908)

για να μη χαλάσουν με τις κινήσεις του. Ύστερα, ή Μαρία Στεπάνοβνα, ή υπεύθυνη του Βεστιάριου, έβριχνε μια τελευταία ματιά στα κοστούμια του, μήπως χρειαζόταν καμιά θελονιά. Σε πολλές απ' τις δημιουργίες του, ειδικά στο «Φάντασμα του Ρόδου» και στο «Φαύνο», χρειάστηκε κυριολεκτικά να τον ράψουν μέσα στο κοστούμι του.

Σ' όλη αυτή τη διαδικασία επικρατούσε άπόλυτη σιγή. Ο Βασλάβ, από τη στιγμή που έμπαινε στο καμαρίνι του, δεν είχε άλλη σκέψη από το ρόλο του. Κλεινόταν στο ρόλο του, και κάθε άλλο θέμα τον δυσάρεστούσε.

★

Ήταν ή πρώτη φορά που το Παρίσι θα παρακολουθούσε μιάν όλόκληρη παράσταση μόνο από μπαλέτα, χωρίς αυτά να έχουν

καμιά σχέση με ὅπερες ἢ με ἰντερλουδία δραματικά.

Ὁ Φωκὶν εἶχε συνθέσει γιὰ τὸν Βασλάβ διάφορες χορογραφίες πού ἐπεδείκνυαν τὴν τεχνική του, στυλιζαρισμένες στὴν ἀτμόσφαιρα καὶ τοὺς τρόπους τῆς αὐτῆς τοῦ Βασιλέως Ἡλίου. Τὸ ἀντικείμενο τῆς χορογραφικῆς ἐρμηνείας ἦταν μεγάλωρεπο μαζί κι ἀνθρώπινο. Ἐξαιτίας αὐτῆς τῆς ἐρμηνείας, καθὼς μοῦπε ὁ Βασλάβ ἀργότερα, ἀκούστηκε στὴν πλατεία, μόλις ἄρχισε νὰ χορεύει, ἕνας ψιθυρὸς πού τὸν τρώμαξε. Τὸ κοινὸ ὅμως ξέσπασε σ' ἀτέλειωτα χειροκροτήματα μετὰ τὸν πρῶτο του «tour en l'air». Καὶ τότε ἔνωσε τὴν ἀπόλυτη μεταρσίωση, μετὰ τὴν ὁποία τὸ κοινὸ ἀνταποκρίθηκε στὴ δημιουργία του.

Ὅταν ἐξαφανίστηκε ἀπ' τὴ σκηνή, τὸν ἀκολούθησαν φωνές «Encore, bis, bis, bis!». Ἀλλὰ οἱ κανονισμοὶ τοῦ θιάσου ἀπαγόρευαν αὐστηρὰ τὴν ἐμφάνιση τῶν χορευτῶν ἔξω ἀπὸ τὸ ρόλο τους.

Ὅλο τὸ διάλειμμα πέρασε μετὰ χειροκροτήματα κι ἀσταμάτητα μπράβο. Ὁ κριτικὸς Ρομπέρ ντε Μοντεσκιού, μετ' ἄσπρα τὸν γάντια καὶ τὸ μπασοῦνι μετὰ τὴ χρυσή λαβή, χειρονομοῦσε ζωηρὰ πάνω ἀπ' τὰ κεφάλια τῶν θεατῶν. Τὸ Παρίσι ἐξαφνιάστηκε, ἔχασε τὰ νερά του. Ἡ ἀπήχηση ἦταν τρομερή. Οἱ κριτικοὶ εἶχαν πάθει ὑστερισμὸ καὶ γιόμισαν σχεδὸν ὅλη τὴ σκηνή.

Ὁ Βασλάβ δὲν κατάλαβε τίποτα ἀπ' ὅλ' αὐτά. Αὐτὴν τὴν ὥρα, ἄλλαζε κοστούμι στὸ καμαρίνι του. Ἐβγαζε τὸ περιδέριο πού τοῦ εἶχε σχεδιάσει ὁ Μπενουά, χωρὶς νὰ φαντάζεται ὅτι τὸ εἶχε λανσάρει πιά σὸν μόδα. Στὴν ἀρχή, τὸ εἶχε τοποθετήσει χαμηλά, πάνω στὴ σατέν μπλούζα του. Ὑστερα ὅμως τοῦ φάνη-

κε πὼς ἡ γραμμὴ ἦταν κακὴ, καὶ τὸ μάζεψε, ὥσπου ἔγινε ἕνας κρίκος γύρω στὸ λαιμό. Ὁ Καρτιέ τὸ ἐκμεταλλεύτηκε ἀμέσως, κι οἱ μεγάλες κυρίες στὸ Λονδίνο καὶ στὸ Παρίσι φοροῦσαν δυὸ ὁλόκληρα χρόνια κολάρα ἀπὸ μαῦρο μουαρέ μετὰ διαμάντια, μαργαριτάρια καὶ μπριγιάν, à l' Armide.

Τὸ διάλειμμα τελείωσε. Ἡ αὐλαία σηκώνεται ξανά. Μεταφερόμαστε ἀπ' τοὺς κήπους τῶν Βερσαλλιῶν στὶς στέπες τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας! Τὸ πρελοῦντιο τῶν Πολοθσιανῶν Χορῶν ἀπὸ τὸν «Πρίγκιπα Ἰγκόρ» τοῦ Μποροντὶν σύρθηκε πάνω στὰ βιολιά κι ἡ αὐλαία ἀποκάλυψε τὶς στρογγυλές χαμηλές σκηνές ἐνὸς ταρταρικοῦ στρατοπέδου, μετὰ τὸν ἕνα χρυσὸ καὶ σταχτοκόκκινο οὐρανὸ τῆς τεχνοπλοτίας τοῦ Ρέριχ. Ἕνας κύκλος ἀπὸ γυναῖκες μετὰ σαλθάρια ἀνέμιζε σκοτεινοὺς πέπλους. Ἡ θαυμαστὴ χορογραφία τοῦ Φωκὶν, μετὰ τὴν ἀσύμμετρη ρυθμικότητα τῆς, ἦταν ἡ τέλεια ἀρμονία χορωδίας κι ὀρχήστρας.

Τὸ «Πανηγύρι» ἦταν μιά σύνθεση προορισμένη νὰ ἐπιδείξει ὁλόκληρο τὸ θίασο σ' ἔθνικοὺς χοροὺς ἐνορχηστρωμένους ἀπὸ διάφορους συνθέτες. Ἀνοίγε μετὰ ἐμβατήριο ἀπὸ τὸν «Χρυσὸ Πεινὸ» τοῦ Ρίμσκυ-Κορσακῶφ, ἀκολουθοῦσαν κομμάτια ἀπ' τὴν «Λεσγκίνκα» τοῦ Γκλίνκα, τὸ «Χρυσόψαρο» τοῦ Τσαϊκόφσκι, μιά τσάρντας τοῦ Γκλαζουνῶφ, μιά μαζούρκα τοῦ Μουσόργσκι, μιά μαζούρκα τοῦ Γκλίνκα, ἕνα «τρεπάκ» τοῦ Τσαϊκόφσκι, ἕνα Οὐγγαρέζικο «pas classique» τοῦ Γκλαζουνῶφ κι ἕνα συγκινητικὸ φιλάλε, παρμένο ἀπὸ τὴ Δεύτερη Συμφωνία τοῦ Τσαϊκόφσκι. Ὁ Βασλάβ χόρεψε ἕνα «pas de quatre» μετὰ τὸν Ἀδόλφο Μπόλμ, τὸν Μόρντικιν καὶ τὸν Κοσλώβ, πού

ἔφερε τὸν ἐνθουσιασμὸ στὸ κατὰκόρυφο.

Ὁ Βασλάβ, τὸ ἄλλο πρωῒ, ντύθηκε ὅπως πάντα κι ἀποπειράθηκε νὰ πᾶει στὸ Σατελὲ νὰ ἀσκηθεῖ. Ἐνῶ ὅμως ἔβαζε τὴ φόρμα του, ἀνοίξε ἡ πόρτα του μετὰ θία, παρὰ τὴν ἐπίβλεψη τοῦ Βασιλέ, καὶ ἐξεχύθηκε στὸ δωμάτιο ἕνα ἔξω ἀπὸ πληθὸς ἀπὸ ἀνθρώπους πού χειρονομοῦσαν.

— «Ὁ Θεέ μου, συλλογίστηκε ὁ Βασλάβ. Κι ἡ Γαλλία εἶναι σὰν τὴ Ρωσία. Ἡ ἀστυνομία ψάχνει γιὰ «πολιτικοὺς καταζητούμενους».

Μὰ εἶχε πέσει ἔξω. Τὸ πληθὸς αὐτὸ ἦταν ἀπλῶς δημοσιογράφοι καὶ φωτογράφοι, πού προσπαθοῦσαν ἀπεγνωσμένα νὰ ἐξηγήσουν στὸν Βασλάβ ὅτι ἦταν τὸ θαῦμα τοῦ Παρισιῶ, ὅτι τὸ προηγμένο κοινὸ τὸν ἀποκαλοῦσε ἤδη «Θεὸ τοῦ Χοροῦ» κι ὅτι ἡ φήμη του, αὐτόματα, εἶχε γίνεи παγκόσμια.

Ἀμέσως ὁ Ντιαγκίλεφ, ὁ Μπάξτ καὶ οἱ ἄλλοι ἔτρεξαν ἀπ' τὰ δωμάτιά τους νὰ τὸν σώσουν, τοῦ ἐξήγησαν τί συμβαίνει, καὶ τότε δέχτηκε νὰ ποζάρει στοὺς φωτογράφους. Ἦταν εὐτυχισμένος μετὰ τὴν τόσο θερμὴ ὑποδοχὴ τοῦ Παρισιῶ καὶ μετὰ τὴν κατανόηση καὶ τὴν ἀγάπη πού ἐδείχναν ὅλοι στὴν τέχνη του.

Τὰ πρωῒνά, ἀφοῦ ἔπιπε μερικὰ φλιτζάνια τσάι, κατέβαινε στὸ θέατρο γιὰ μάθημα μετὰ τὸν Μασέτρο Τσεκέτι. Ὑστερα ἐρχόταν ἡ πρόβα μετὰ τὸν Φωκὶν, καὶ τὸ καθυστερημένο πρόγευμα — γύρω στὶς 4 τὸ ἀπόγευμα — στοῦ Λαρυ μετὰ τὸν Ντιαγκίλεφ, τὸν Μπάξτ, τὸν Μπενουά καὶ τοὺς πιδ στενοὺς φίλους τοῦ μπαλέτου. Ὁ κύκλος τῶν θαυμαστῶν κάθε μέρα μεγάλωνε, γιατί ὁ καθένας ἔφερνε καινούργιους φίλους, Γάλλους κι

Ἀγγλους, μουσικοὺς, ζωγράφους κι ἠθοποιούς. Ἔτσι, ὁ Βασλάβ συναντοῦσε καθημερινὰ σημαίνουσες προσωπικότητες ἀπ' ὅλο τὸν κόσμο. Σ' αὐτὲς τὶς συναντήσεις ἦταν παρατηρητικὸς, μὰ ἐπίμονα σιωπηλὸς.

☆

Τὰ ἄλλα νέα ἔργα τῆς σαιζὸν ἦταν ἡ «Κλεοπάτρα», οἱ «Συμφίδες» καὶ οἱ «Orientales».

Ἡ μουσικὴ τοῦ Ἀρένσκι, πού τὴν ἐνορχήστρωσε ἀπ' τὴν ἀρχὴν παρειαγόνας κομμάτια τοῦ Λιάντωφ, τοῦ Γκλαζουνῶφ, τοῦ Ρίμσκυ-Κόρσακῶφ καὶ τοῦ Τσερέπνιν, μεταμόρφωσε τὸ μπαλέτο σὲ μιά πραγματικὴ χορογραφικὴ τραγωδία, —ὄχι παντομίμα, ἀλλὰ δράμα, ὅπου οἱ κινήσεις ἀντικαθιστοῦσαν τὰ λόγια, καὶ τὸ μπαλέτο τὸν χορὸ. Οἱ φυσιογνωμίες τῶν χορευτῶν δὲν ἐκφράζανε πιά ἕνα ἀκίνητο χαμόγελο. Ἀλλάζαν διαρκῶς, δίνοντας ἐκφραστικὴ διέξοδο στὶς ἐπιθυμίες ἢ στὴ θλίψη τους.

Τὸ θαῦμασιὸ περιβάλλον, μετὰ τοὺς ἐξαισίους χρωματισμούς του, ἔδωσε τὴν ἀτμόσφαιρα τῆς Αἰγύπτου μετὰ μιά τέλεια κατανόηση τοῦ κλίματος, —μιάς Αἰγύπτου ρεαλιστικῆς καὶ φανταστικῆς μαζί, πού ἐπέδρασε ἀμέσως στὸ κοινὸ σὰν ἕνα ἐλαφρὸ καὶ φινε ναρκωτικὸ.

Ὁ Βασλάβ, νεαρὸς στρατιώτης, κι ἡ Κασάθβινα, μικρὴ σκλάβαι, πού τοὺς χωρίζει ἕνας πέπλος, μπαίνουν στὸ νάο.

Ἡ εἰσοδὸς τοῦ δὲν εἶναι πιά ἕνα συμβατικὸ adagio, ἀλλὰ ἡ ἐκφραση αὐτοῦ τοῦ ἰδιοῦ τοῦ ἔρωτα. Ἡ Βασίλισσα ἐρχεται πάνω σ' ἕνα φορεῖο, πού θὰ μπορούσε ἴσως καὶ νὰ νῆαι μιά χρωματιστὴ σαρκοφάγος. Μόλις τὴν ἀπιθῶνουν στὸ πάτωμα, οἱ σκλάβοι

τραβάνε πίσω τὰ πέπλα της. "Ενας άράτης, σάν πάνθηρας, χύμηξε κάτω άπ' τ'ο κρεβάτι της, νά σκοτώσει τ'ο νέο πολεμιστή πού σύρθηκε έξω άπ' τ'ο ναό μέ άκαταμάχητη έλξη πρὸς τή Βασίλισσα.

Ο ρόλος τής Κλεοπάτρας δέν ήταν χορευτικός μά έκφραστικός. "Οχι άκίνητος, αλλά μισοστυλιζαρισμένος, κάτι πού θύμιζε τὰ ιερογλυφικά.

Η όμορφή και τὸ υπέροχο κορμί τής "Ιντας Ρουμπινστάιν ταίριαζαν άπόλυτα στο ρόλο. Τή μικρή σκλάβοα τήν έκαναν πότε ή Καρσάθινα και πότε ή Φωκίνα, και κρατούσαν τὸ χορὸ ὡς τή στιγμή πού ὁ Νιζίνσκι έκανε τήν εμφάνισή του μ' έξαιρετικό οίστρο και ὀρμή. Παρεμβάλλονταν ένας σκοτεινὸς συρφετὸς ἀπὸ νέγρους, ένας χορὸς ἀπὸ βαριές Σημίτιδες φορτωμένες κοσμήματα, και τέλος ένα άγριο ὄργιο μέ "Ελληνες αἰχμαλώτους σέ έκσταση Διονυσιακῆς φρενίτιδας, μέ ἐπὶ κεφαλῆς τήν Παύλοβα και τήν Καρσάθινα. Αυτό δέν ήταν παρά μόνο ένας χορὸς ἀπὸ ένα ὁλόκληρο μπαλέτο, ή οὐσία του ὅμως επέζησε ὁλόκληρα χρόνια στή σύνθεση τής Παύλοβα «Bacchanale».

Ο Βασλάβ είχε άρμονικότατο κορμί. Ζύγιζε περίπου 63 κιλά. Τὰ πόδια του ήταν τόσο γυμνασμένα, πού οἱ μῦς του διαγράφονταν στίς κνήμες του σάν καμπύλες. Μὲ τὰ άσυνήθιστα δυνατὰ μπράτσα του, πού υπάκουαν στήν ὑψηλότερη τεχνική, μπορούσε νά σηκώνει τίς παρτεναίρ του μέ τόση εὐκολία, πού ήταν σά νά κράταγε άχυρένιες κοῦκλες. Δέν κρατούσε τίς χορεύτριες μέ τὰ

δυὸ χέρια, μά μονάχα μέ τὸ ένα.

Τὰ χέρια του, ὅταν ὁ ρυθμὸς κι ή άμφισή του δέν άπαιτούσαν στυλιζαρισμένο χορὸ, άφίνονταν άπλά και φυσικά μέ τὰ δάκτυλα ένωμένα. Μοῦ εἶπε ὅτι πρέπει νά παρατηροῦμε τὰ παιδιά άν θέλουμε νά μάθουμε νά μεταχειριζόμαστε ὠραία τὰ χέρια μας, γιατί τὰ παιδιά δέν έχουν ποτὲ αὐτεπὶγνωση. Και τήν παραμικρότερη λεπτομέρεια στο χορὸ του τήν εἶχε βασανίσει και έξονυχιστικά δουλέψει.

Όταν τελείωσε και τὸ τελευταίον μπαλέτο τής βραδυάς, τὸ κοινὸ ὄρθιο, ξέσπασε σέ θυελλώδη χειροκροτήματα. "Η αὐλαία σηκώθηκε ξανά και ξανά, αλλά οἱ καλλιτέχνες, σύμφωνα μέ τίς παραδόσεις τους, δέν έκαμαν καμιά ειδική ὑπόκλιση. "Υποδέχτηκαν τήν άποθέωσή τους στή θέση πού τελείωσαν τὸ ρόλο τους. Ο Βασλάβ έκανε πάντα τήν ὑπόκλιση του μέσα στο ρυθμὸ και τὸ χρώμα τής κάθε χορογραφίας.

Κι ἐνῶ ὁ Ντιαγκίλεφ φιλοῦσε τήν Καρσάθινα μέσα σέ πανδαμόνιο έκδηλώσεων, και θεατὲς και καλλιτέχνες άνακατεμένοι κουβέντιαζαν τίς ἐντυπώσεις τους, και οἱ πολύασχολοι βοηθοὶ μετακινούσαν τὰ σκηνικά, ὁ Βασλάβ, άπερίσπαστος, έξακολουθοῦσε νά χορεύει γιὰ νά μὴ σταματήσει ἀπὸτομα, σάν τὸ άλογο, πού έξακολουθεῖ νά καλπάζει μέ ἐλαττωμένη ταχύτητα μετὰ τοὺς άγῶνες, γιὰ νά χαλαρώσει σιγά-σιγά τοὺς μῦς του. "Υστερα ὀρμησε έξω άπ' τή σκηνή σαρώνοντας τοὺς άλλους χορευτὲς, και, προσπερνώντας τὸν Ντιαγκίλεφ, έτρεξε στο καμαρίνι του.

Η "ΕΚΛΟΓΗ" ΣΑΣ ΒΟΗΘΑΕΙ ΝΑ ΓΝΩΡΙΣΕΤΕ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Επίσκεψι στή Θεσσαλονίκη

Υστερα ἀπὸ τήν πρωτεύουσα και τὸν Πειραιά, ή Θεσσαλονίκη εἶναι ἀπὸ κάθε άποψι ή σημαντικότερη πόλις τής "Ελλάδος. Χάρις στήν έξαίρετη γεωγραφική της θέσι, στο εὐρύχωρο και άσφαλές λιμάνι της και στίς μεγάλες συγκοινωνιακές της δυνατότητες, ήταν και εἶναι πόλις προνομιούχος. "Ετσι έξηγείται και ὁ σημαντικός ρόλος πού έπαιξε ἀπὸ τὸν παλιὸ καιρὸ στήν Ιστορία.

"Υστερα ἀπὸ τήν μεγάλη πυρκαϊά τοῦ Αὐγούστου τοῦ 1917, πού κατέστρεψε ὅλο της τὸ κεντρικὸ τμήμα, ή πόλις κτίσθηκε σχεδὸν ἀπὸ τήν άρχή, ἐπάνω σέ σχέδιο συγχρονισμένο.

Απὸ τὸ 1926 λειτουργεῖ στή Θεσσαλονίκη ή Διεθνὴς "Εκθεσις, πού διεκόπη ξε αἰτίας τοῦ πολέμου και ξανάρχισε τὸ 1951.

Τὸ ταξίδι μέ τίς άμαξοστοιχίες τῶν Σ.Ε.Κ. (πληροφορίες και εἰσιτήρια στο γραφεῖο "Αθηνῶν, "Ελ. Βενιζέλου 31, τηλ. 28.452), διαρκεῖ (ανάλογα μέ τήν άμαξοστοιχία) δέκα ὡς δώδεκα ὥρες.

Τὸ αεροπορικὸ ταξίδι διαρκεῖ μία ὥρα και ένα τέταρτο. (Πληροφορίες και εἰσιτήρια στο πρακτορεῖο τής Τ.Α.Ε., Μέγαρον Μετοχικοῦ Ταμείου, "Ελ. Βενιζέλου 9, τηλ. 21.523 και 25.914). Τὰ αεροπορικὰ δρομολόγια και οἱ τιμὲς τῶν εἰσιτηρίων ἀναφέρονται λεπτομερῶς και στὸν «Μικρὸ "Οδηγὸ "Εσωτερικοῦ Τουρισμοῦ» τής «"Εκλογῆς» (τεύχος Νοεμβρίου ΣΕΛ. 125).

Γιὰ τὰ ἀτμοπλοικὰ ταξίδια πληροφορίες και εἰσιτήρια δίνουν ὅλα τὰ πρακτορεῖα ταξιδιῶν.

ΑΣΙΟΘΕΑΤΑ ΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Ο ναὸς τοῦ "Αγίου Δημητρίου, πολιοῦχου τής πόλεως. "Εκτίσθη κατὰ τὰ ἔτη 412-413 ἐπάνω στὸν χῶρο παλαιοῦ λουτρῶνος. "Επὶ τοῦ αὐτοκράτορος "Ηρακλείου, μετὰξὺ τῶν ἐτῶν 629 και 634 μ. Χ., κατεστράφη ἀπὸ πυρκαϊά. "Ανοικοδομήθηκε ἐπάνω στο ἀρχικὸ σχέδιο και ἐπλουτίσθηκε μέ πολλοὺς θησαυροὺς και καλλιτεχνήματα, αλλά κατὰ καιροὺς τὸν ἐλεηλάτησαν οἱ Σαρακηνοὶ (904), οἱ Νορμανδοὶ (1185) και οἱ Τούρκοι (1430). Απὸ τὸ 1493 μετετράπη σέ τζαμί και ξαναέγινε Χριστιανικὸς ναὸς ὕστερα ἀπὸ τήν ἀπελευθέρωσι τής Θεσσαλονίκης (26 "Οκτωβρίου 1912). Τὸν Αὐγούστο τοῦ 1917 κατεστράφη τὸ περίφημο αὐτὸ βυζαντινὸ μνημεῖο ἀπὸ πυρκαϊά και ἀπὸ τὸ 1926 άρχισε ή ἀναστήλωσίς του πού, μέ πολλές διακοπές, συμπληρώθηκε τὸν τελευταῖον καιρὸ και ξανάδωσε στήν Θεσσαλονίκη τὸ λαμπρὸ αὐτὸ μνημεῖο τής "Ορθοδοξίας.

Ο ναὸς τοῦ "Αγίου Γεωργίου (Ροτόντα). Εἶναι τὸ ἀρχαιότερο και πὸ ἰδιόρρυθμο κτίσμα τής Θεσσαλονίκης. "Ηταν ή παλαιὰ μητρόπολις τῶν Θεσσαλονικέων. "Αργότερα ἔγινε και ὁ

ναός αὐτὸς τζαμί, ὡς τὸ 1912.

Ὁ ναὸς τῆς Θεοτόκου τῆς Ἀχειροποιήτου. Εἶναι τρίκλιτος Χριστιανικὴ βασιλικὴ τοῦ 5ου αἰῶνος καὶ ὀνομάζεται «ἀχειροποίητος» ἀπὸ μιᾶ εἰκόνα τῆς Θεοτόκου ποὺ εἶχε ἀφιερωθῇ στὸ ναό.

Ὁ ναὸς τῆς Ἀγίας Σοφίας. Εἶναι ἡ σημερινὴ μητρόπολις τῆς Θεσσαλονίκης. Ἐκτίσθη ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ.

Ἡ Παναγία τῶν Χαλκῶν. Ὀνομάζεται τῶν Χαλκῶν ἐπειδὴ εὐρίσκεται κοντὰ στὰ ἐργαστήρια τῶν λεβητοποιῶν (καζαντζήδων).

Ἐκτίσθη τὸ 1044, ἔχει σχῆμα σταυροειδὲς μὲ τρούλλο καὶ περιέχει ἀξιόλογες τοιχογραφίες τοῦ 14ου αἰῶνος.

Ἀγιος Παντελεήμων: Δεῖγμα ἐκκλησιαστικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ 12ου αἰῶνος.

Ἀγία Αἰκατερίνη: Ἐκτίσθη κατὰ τὸν 12ο ἢ 13ο αἰῶνα καὶ ἔχει ἓνα κεντρικὸ καὶ τέσσαρις μικρότερους τρούλλους. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας εἶχε μετατραπῇ στὸ Γιακούθ-πασσά τζαμί.

Ἀγιοὶ Ἀπόστολοι: Ναὸς σύγχρονος τῆς Ἀγ. Αἰκατερίνης. Ἀνήκει καὶ αὐτὸς στὰ σταυροειδῆ κτίσματα. Ὁ ἐξωτερικὸς του διάκοσμος τὸν καθιστᾷ ἀληθινὸ κομψοτέχνημα κεραμοπλαστικῆς.

Μονὴ Βλατάδων ἢ Βλαταίων. Ἐκτίσθη κατὰ τὸν 14ο αἰῶνα ἀπὸ τοὺς ἐκ Κρήτης ἀδελφούς Βλαταίους.

Ἄλλα ἀξιόλογα Χριστιανικὰ μνημεῖα εἶναι οἱ ναοί: τοῦ Προφήτου Ἡλίας, τοῦ Ἀγίου Νικολάου, τῆς Μεταμορφώσεως, ἡ Μονὴ

Λατόμου καὶ πολλὰ ἄλλα μεταβυζαντινά.

Ἀψὶς τοῦ Γαλερίου. Ἐκτίσθη κατὰ τὰ ἔτη 297-305 ἀπὸ τὸν αὐτοκράτορα Γαλέριο Βαλέριο Μαξιμιανό. Ἡ ἀψὶς εἶναι πλούσια διακοσμημένη μὲ ἀνάγλυφα καὶ ἀποτελεῖ μοναδικὸ μνημειῶδες ρωμαϊκὸ κτίσμα τῆς ἐποχῆς ἐκείνης στὴν Μακεδονία.

Ὁ Λευκὸς Πύργος.

Τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο τῆς Θεσσαλονίκης, στὴν ὁμώνυμὸ τοῦ ὁδὸ ἀριθ. 20 (τηλ. 81.037) περιέχει κειμήλια ὧν τῶν ἐποχῶν.

Ἡ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΠΟΛΙΣ

Τουρισμός. Ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι ἀξιολογώτατο συγκοινωνιακὸ κέντρο, ἀπὸ τὸ ὁποῖο μπορεῖ κανεὶς νὰ ἐπισκεφθῇ ὅλες τὶς τουριστικὰ καὶ ἱστορικὰ περιοχὰς τῆς Β. Ἑλλάδος.

Σιδηρόδρομοι. Εἶναι ἀφιετηρία τοῦ σιδηροδρόμου Θεσσαλονίκης — Φλωρίνης (διάρκεια ταξιδιοῦ περίπου τέσσαρις ὥρες) μὲ κυριώτερους ἐνδιάμεσους σταθμούς τὴν Βέροια καὶ τὴν Ἐδεσσα καὶ μὲ διακλάδωσι πρὸς τὴν Ἀρδέα.

Ἀπὸ τὴν Θεσσαλονίκη ξεκινᾷ ἐπίσης ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ πρὸς τὴν μετὰ τὴν Σέρρες, τὴν Δράμα καὶ Κομοτινὴ, φθάνει στὴν Ἀλεξανδρούπολη (διάρκεια ταξιδιοῦ περίπου 13 ὥρες) καὶ συνεχίζει ἀπὸ ἐκεῖ γιὰ τὴν Κωνσταντινούπολη.

Τέλος ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι καὶ ἡ ἐνδιάμεση ἀφιετηρία τῶν διεθνῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν ποὺ μέσῳ Εἰδομένης καὶ Βελιγραδίου συνδέουν τὴν Ἑλλάδα

μὲ τὴν ὑπόλοιπὴ ἡπειρωτικὴ Εὐρώπη.

Ἀεροπλάνα. (βλ. πληροφορίες, δρομολόγια, τιμὲς κ.λ.π. στὸν «Μικρὸ Ὁδηγὸ Ἑσωτερικοῦ Τουρισμοῦ», τεύχος «Ἐκλογῆς» Νοεμβρίου, σελ. 126 στήλη 6').

Ὁδοί. Ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι ἐπίσης ἀφιετηρία σημαντικώτατου ὁδοῦ δικτύου πρὸς ὅλα τὰ σημεία τῆς ἄλλης Ἑλλάδος. Οἱ χιλιόμετρικὲς ἀποστάσεις ἀπὸ τὴν Θεσσαλονικὴ πρὸς τὰ κυριώτερα κέντρα τῆς Β. Ἑλλάδος καὶ πρὸς τὴν πρωτεύουσα εἶναι οἱ ἀκόλουθες (οἱ ἀριθμοὶ στὴν παρένθεσι σημαίνουν τὰ χιλιόμετρα):

Ἀγχιάλος (16), Ἀθήναι (604), Ἀλεξανδρούπολις (331), Ἀμύνταιον (154), Ἀργος Ὀρεστικόν (213), Ἀρδέα (113), Ἀσβεστοχώρι (Σανατόριον 14), Βέροια (75), Γιαννιτσά (48), Γιδὰ (50), Γουμένισσα (65), Γρεβενά (200), Διδυμότειχο (407), Δοϊράνης Σταθμός (82), Δράμα (165), Ἐδεσσα (87), Ἐλασσόν (221), Ἐπανωμὴ (27), Ἐλευθερούπολις (146), Εὐζωνοί (75), Ἱερισσός (128), Καβάλα (163), Καστοριά (212), Κατερίνη (101), Κερασιά (29), Κιλκίς (50), Κοζάνη (138), Κομοτινὴ (226), Κούλα (133), Λαγκαδᾶς (20), Λάρισα (280), Λαχανᾶς (51), Λιτόχωρον (123), Νάουσα (95), Νέα Μάδυτος (66), Νιγρίτα (90), Νεστόριον (252), Ξάνθη (218), Πετρίτσι (128), Πλατὺ (47), Πολύγυρος (69), Ποτίδαια (78), Πτολεμαῖς (166), Σέδες (15), Σέρβια (160), Σέρραι (95), Σιάτιστα (168), Σιδηρόκαστρον (165), Σουφλὶ (434), Στάγαιρα (104), Στρατονίκη (105), Τσοτύλιον (200), Τσαγέζι (98), Τύρναβος

(270), Φλώρινα (156), Χαλκηδὼν (32), Χορτιάτης (20).

Ὑπεραστικά Λεωφορεῖα: Λεωφορεῖα ὑπεραστικά συνδέουν τὴν Θεσσαλονικὴ μὲ τὶς ἀκόλουθες πόλεις καὶ τοὺς ἐνδιάμεσους σταθμούς τοὺς (μέσα στὴν παρένθεσι σημειώνεται ἡ ἀφετηρία τοὺς καὶ ὁ ἀριθμὸς τηλεφώνου τῶν πρακτορείων):

Ἀλεξανδρούπολις (Λέοντος Σοφοῦ 22, τηλ. 56-75), Βέροια (Ἀντιγονιδῶν 5, τηλ. 36-74), Δράμα (Ἀντιγονιδῶν 12, τηλ. 25-33), Ἐδεσσα (Συγγροῦ 5, τηλ. 58-37), Καβάλα (Συγγροῦ 22, τηλ. 51-61), Καστοριά (Ἀντιγονιδῶν 14, τηλ. 65-29), Κιλκίς (Περικλέους 7), Κοζάνη (Φράγκων 32, τηλ. 48-30), Κομοτινὴ (Λέοντος Σοφοῦ 22, τηλ. 56-75), Νάουσα (Φράγκων 32, τηλ. 68-85), Ξάνθη (Ἀντιγονιδῶν 7, τηλ. 61-15), Σέρραι (Σελευκιδῶν 4, τηλ. 35-69), Φλώρινα (Ἀντιγονιδῶν 5, τηλ. 70-262).

Λεωφορεῖα ἐξοχῶν: Ἀρετσῶ, χλμ. 7 (τέρμα ὁδοῦ Ν. Μεγ. Ἀλεξάνδρου), Ἀσβεστοχώρι, χλμ. 11 (ὁδὸς Συγγροῦ), Γεωργικὴ Σχολή, χλμ. 13 (Λεωφ. Βασ. Ὀλγας 279), Κρήνη, χλμ. 8 (τέρμα ὁδοῦ Νέας Μεγ. Ἀλεξάνδρου), Πανόραμα, χλμ. 13 (Ἀριστοτέλους 9).

Θαλάσσιες ἐκδρομὲς: 1) Περαιὰ — Νέοι Ἐπιβάτες — Ἀγία Τριάδα. Διαδρομὴ μία ὥρα. Ἐπιβάταις στὴν προκυμαία Βασιλέως Κωνσταντίνου, μπρὸς ἀπὸ τὴν Νομαρχία. 2) Νέα Μηχανιώνα. Διαδρομὴ δύο ὥρες. Ἐπιβάταις προκυμαία Βασ. Κωνσταντίνου, μπρὸς ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖον «Μεντιτεράνεαν».

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΠΩΣ ΕΜΦΑΝΙΖΟΝΤΑΙ ΤΑ ΦΙΛΜ: ΣΕ ΛΕΚΑΝΗ Η ΣΕ ΤΑΝΚ

Σ τὸ σημερινό μας ἄρθρο θὰ δείξουμε, μὲ μιὰ σειρά εἰκόνων, ὅλη τὴ διαδικασία τῆς ἐμφανίσεως τῶν φιλμ σὲ λεκάνη ἢ σὲ τάνκ.

Ἡ ἐμφάνισις σὲ λεκάνη ἀπαιτεῖ σκοτεινὸ θάλαμο. Ἐὰν μὲν πρόκειται νὰ ἐμφανίσουμε ὀρθοχρωματικὸ φιλμ μποροῦμε νὰ ἀνάψουμε ἓνα βαθὺ κόκκινο φῶς καὶ μὲ αὐτὸ νὰ παρακολουθήσουμε τὴν πορεία τῆς ἐμφανίσεως. Δὲν μποροῦμε ὅμως νὰ κάνουμε τὸ ἴδιο μὲ τὰ παγχρωματικά, γιατί εἶναι εὐαίσθητα σὲ ὅλο τὸ φάσμα. Ἡ ἰδεώδης ἐμφάνισις τῶν παγχρωματικῶν εἶναι σὲ ἀπόλυτο σκοτάδι. Ἐπειδὴ ὅμως τὰ φιλμ αὐτὰ παρουσιάζουν μιὰ σχετικὴ ἀδράνεια στὸ βαθὺ πράσινο φῶς, μποροῦμε νὰ ἀνάψουμε μιὰ σκούρα πράσινη λαμπρίτσα ὅταν ἡ διαδικασία τῆς ἐμφανίσεως ἔχει καλύψει τὰ $\frac{3}{4}$ τοῦ χρόνου. Μ' αὐτὸ τὸν τρόπο καὶ ἂν ἀκόμη τὸ πράσινο φῶς ἐπιδράσει στὴν ἐμulsion προλαβαίνει νὰ ἐμφανισθῇ στὸ ὀπομένον $\frac{1}{4}$ τοῦ χρόνου. Ἀλλοιῶς ἔχετε κίνδυνο νὰ γκριζάρει τὸ φιλμ. Ὁ πῶς σωστὸς ὁμως δρόμος καὶ γιὰ τὰ ὀρθοχρωματικά καὶ γιὰ τὰ παγχρωματικά εἶναι νὰ ἐμφανίζονται στὸ σκοτάδι, χωρὶς ὅπτιχη παρακολούθησι ἀλλὰ μὲ μόνους ὁδηγούς τὴ θερμοκρασία καὶ τὸ χρόνο.

Ἐὰν ἔχετε «τάνκ» (προτείνω τὸν Ἑλληνικὸ ὄρο «πυξὶς ἐμφανίσεως»), τότε δὲν ὑπάρχει πρόβλημα σκοτεινοῦ θαλάμου καὶ φωτισμοῦ ἀσφαλείας. Ὑπάρχουν τάνκ πού φορτώνονται μὲ τὸ φιλμ στὸ φῶς τῆς ἡμέρας. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ συνήθης τύπος τάνκ πρέπει νὰ φορτωθῇ στὸ σκοτάδι, ὑπάρχει ἡ ἀκόλουθη ἀπλὴ λύσις γιὰ ὅσους δὲν διαθέτουν σκοτεινὸ θάλαμο.

Νὰ πάρειτε ἓνα χοντρό, πυκνοῦφα σμένο μαῦρο ὕφασμα, εἰ δυνατόν ἀπὸ καμμιά παλιά καμπαντίνα ἀπ' αὐτὲς πού ἔχουν ἀδιάβροχη ἐπίστρωσι. Θὰ ράψετε μιὰ σακκούλα σὲ σχῆμα ὀρθογώνιο διαστάσεων περίπου 30 X 40 ἐκατ. Στὴν ἀνοικτὴ πλευρὰ θὰ ἐφαρμόσετε ἓνα «φερμουάρ ἐκλαίρ» ράβοντας κάτω ἀπ' αὐτὸ ἓνα φιλέτο ἀπὸ τὸ ὕφασμα τῆς σακκούλας γιὰ νὰ ἐμποδίσει τὴν εἴσοδο τῶν φωτεινῶν ἀκτίνων πού περνοῦν ἀνάμεσα ἀπ' τὶς τρύπες τοῦ φερμουάρ. Στὴ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ πλευρὰ τῆς σακκούλας θὰ ἀνοίξετε δυὸ τρύπες στὶς ὁποῖες θὰ ράψετε δυὸ μανίκια ἀπ' τὸ ἴδιο ὕφασμα, μήκους 15-25 ἐκατ. Τὰ μανίκια αὐτὰ πρέπει νὰ ἔχουν τόσο φάρδος, ὥστε νὰ χωροῦν τὰ χέρια σας. Στὶς ἔξω ἄκρες τῶν θὰ βάλετε λάστιχο ὥστε νὰ σφίγουν καλὰ στοὺς βραχίονές σας καὶ νὰ ἐμποδίζουν τὸ φῶς νὰ περάσῃ μέσα. Ὅταν θέλετε νὰ φορτώσετε τὸ τάνκ μὲ φιλμ, θὰ κάνετε ὡς ἑξῆς: Θὰ ἀνοίξετε τὴ σακκούλα καὶ θὰ βάλετε μέσα τὸ τάνκ καὶ τὸ φιλμ μὲ τὸ περιτύλιγμά του. Κατόπιν θὰ κλείσετε τὸ φερμουάρ καὶ θὰ περάσετε τὰ χέρια ἀπὸ τὶς τρύπες μὲ τὸ λάστιχο. Τώρα πλέον μπορεῖτε ἄφοβα νὰ ξετυλίξετε τὸ φιλμ ἀπὸ τὸ περιτύλιγμά του καὶ νὰ τὸ περάσετε στὶς σπείρες τοῦ τάνκ. Προσοχὴ στὸ ράψιμο τῆς σακκούλας. Γιὰ νὰ εἰσθε βέβαιοι ὅτι δὲν παίρνει φῶς νὰ κάνετε διπλὲς ραφές. Καλύτερα ἀκόμη νὰ φοδράρετε τὴ σακκούλα μὲ τὸ ἴδιο ὕφασμα καὶ νὰ βάλετε φερμουάρ καὶ στὸ ἀνοίγμα τῆς φόδρας.

Συνταγὲς γιὰ ἐμφάνισι καὶ λουτρά «ἀσιντ» καὶ ὑποσουλφίτ, θὰ βρῆτε στὸ φύλλο τῆς «ΕΚΛΟΓΗΣ», Ὀκτωβρίου 1951.

Σ Δ Λ.

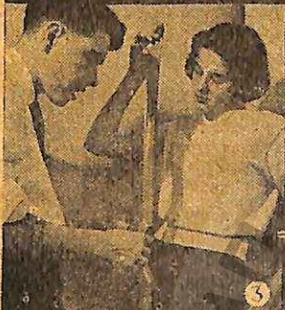
ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΣΕ ΛΕΚΑΝΗ

(1) Πρῶτα θὰ διαλύσετε τὰ φάρμακα τῆς ἐμφανίσεως μέσα σὲ ἓνα γυάλινο δοχεῖο ἀνακατεύοντας ζωηρὰ καὶ συνεχῶς τὸ νερό - ἐνῷ θὰ ρίχνετε αἰγὰ-αἰγὰ τὶς διάφορες χημικὲς οὐσίες - ἕως ὅτου διαλυθοῦν τελείως. Κατόπιν θὰ ἀδειάζετε τὴ διάλυσι σὲ ἓνα μπουκάλι, γιὰ νὰ κρυάσῃ. Προτιμώτερον εἶναι ἡ ἀνάμειξις νὰ γίνῃ 24 ὥρες πρὶν, γιὰ νὰ καταναθροῖ ἡ διάλυσις.

(2) Πρὶν χύσετε τὴν ἐμulsion στὴ λεκάνη ἐλέγξτε τὴ θερμοκρασία. - Ἀσφαλὴ ὅρια 16-23-ο Κελσίου. Καλύτερη θερμοκρασία: 19-ο Κελσίου.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΕΒΥΣΤΕ ΤΑ ΦΩΤΑ

(3) Βετυλίζετε τὸ φιλμ καὶ ξεκαθίστε τὸ ἀπὸ τὸ χαρτινὸ περίβλημα. Μόνο στὴ μιὰ ἄκρη εἶναι κολλημένο. Ἄν δὲν ἔχετε εἰδικὲς πιέστρες, νὰ τὸ κρατῆσετε μὲ τὰ δακτύλα ἀπὸ τὶς ἄκρες. Νὰ ἀποφεύγετε τὶς πολλὲς ἐπαφές μὲ τὸ φιλμ, γιὰ νὰ μὴ προκαλέσετε κακώσεις στὴν ἐμulsion καὶ δακτυλινὰ ἀποτυπώματα.

(4) Περάστε ὁλόκληρο τὸ φιλμ μέσα στὴν ἐμφάνισι ἀνεβάζοντας καὶ κατεβάζοντας διαδοικῶς τὶς δύο ἄκρες του. Αὐτὴ ἡ κίνησις θὰ γίνεταί, συνεχῶς καὶ μὲ ὅση ταχύτητα ὡς ἐπιτρέπει ἡ δεξιότε-χνία σας, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐμφανίσεως. Ὅταν συμπληρωθῇ ὁ χρόνος ἐμφανίσεως, τὸ ξεπλένετε-εἰς δύο λεπτά- στὴ λεκάνη μὲ τὸ ἀσιντ καὶ κατόπιν τὸ ξεβάζετε στὴ λεκάνη μὲ τὸ ὑποσουλφίτ. Τρία λεπτά ἀφοῦ περ-στο ὑποσουλφίτ μπορεῖτε νὰ ἀνάψετε ὅλα τὰ φῶτα.

Στὸ ὑποσουλφίτ θὰ μείνῃ 10 λεπτά καὶ μετὰ θὰ μῆνῃ σὲ ἓνα εὐρύχωρο δοχεῖο γιὰ νὰ κρυάσῃ καλὰ ἐπὶ 30 λεπτά. Πῶς τὸ στεγνώμα εἶδε καμ.θ τῆς ἐμφανίσεως σὲ τάνκ.

ΕΜΦΑΝΙΣΙΣ ΣΕ ΤΑΝΚ

ΕΒΥΣΤΑ ΦΩΤΑ

(1) Περάστε το φιλμ μέσα στις σκετρες του τάνκ. "Αν είναι ορθοχρωματικό μπορείτε να έχετε αναμμένο ένα σκοτεινό κομμάτι φωτός. Για τα παγχρωματικά η διαδικασία αυτή πρέπει να γίνεται σε απόλυτο σκοτάδι. Όταν το φιλμ τοποθετηθεί στις σκετρες, κλείστε το τάνκ με το φωτοστέφανο του καπάκι, καί....

Α Ν Α Τ Τ Ε

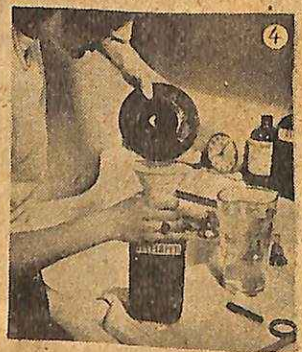
Τ Α Ο Ξ Τ Α

(2) ΜΕ αναμμένο το φως χύνετε την εμφάνιση μέσα στο τάνκ από μια τρύπα που βρίσκεται στο κέντρο του καπακιού. Π ρ ο σ ο χ ή ι : Ελέγχετε πρώτα τη θερμοκρασία.

(3) Αρχήστε να κινείτε περιστροφικά το κομμάτι που συνδέεται με το σπειροειδή κύλινδρο πάνω στον οποίο βρίσκεται το φιλμ. Τα πρώτα δύο λεπτά να το κινείτε γρήγορα και συνεχώς. Κατόπιν λίγα δευτερόλεπτα κάθε λεπτό.

(4) "Αμα συμπληρωθεί ο χρόνος εμφάνισης χύνετε την εμφάνιση από το ειδικό άνοιγμα του τάνκ.-

(5) Τώρα ρίχνετε μέσα στο τάνκ τη διάλυση "άσιντ" (όξινο δεξ) και το αφήνετε δύο λεπτά κινώντας συνεχώς το φιλμ.

(6) Χύνετε το άσιντ και άμέσως ρίχνετε μέσα το υποσουλφίτ.

(7) Αφού φεραριστεί επί 10 λεπτά, άδειάζετε το υποσουλφίτ, άνοίγετε το καπάκι και βάζετε το τάνκ κάτω απ' τη βρύση να πλυθεί επί μισή ώρα.

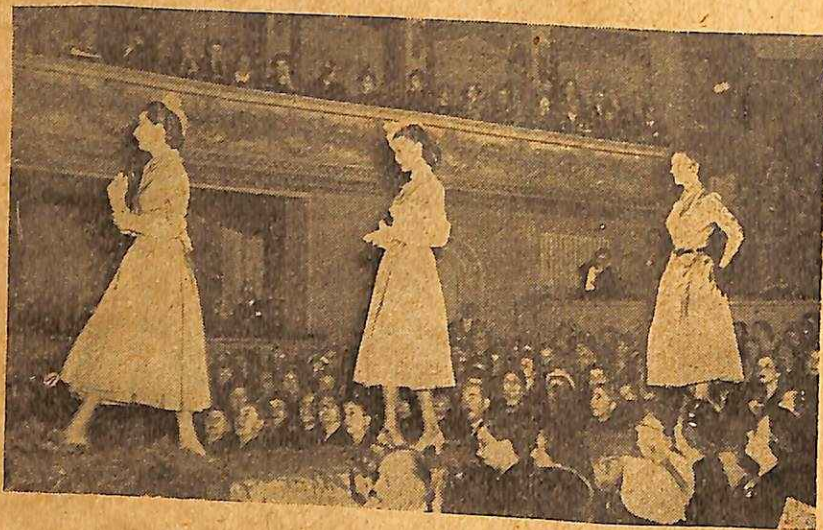
(8) Το πλυμένο φιλμ το κρατάτε για να στεγνώσει αφού προηγουμένως το σκουπίσετε ελαφρά ή με τη πλάτη του δακτύλου σας για να φύγει το πολύ νερό ή με ένα υγρό σφουγγάρι βισκαλίας.

Η άλλη λογαφία αναβάλλεται λόγω έλλειψης χώρου. Επειδή πολλοί από τους αναγνώστες έρωτούν για την εμφάνιση των έγχρωμων, στο έπομενο φύλλο θα δώσουμε λεπτομερείς οδηγίες

και συνταγές ώστε οποιοσδήποτε έρασιτέχνης μπόρεση να έτοιμάση μόνος του τα φάρμακα και να εμφάνιση τα «ΑΝΣ ΚΟΚΟΛΟΡ» φιλμς.

Ἀπὸ τὴν ἑλθούσα Νεὴς

Ἕνα Πορτύμο Μάθημα

Η πρωτεύουσα γνώρισε μιὰ ἐξαιρετική κίνησι τὸν περασμένο μῆνα χάρις στὴν ἐπίσκεψι τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ οἴκου «Ντιόρ». Στὸν φιλανθρωπικὸ χορὸ ποὺ ἐδόθη στὴν Γαλλικὴ Πρεσβεΐα, στὶς Ἱπποδρομίες, στὴν ἐπίδειξι ποὺ ἔγινε στὸ θέατρο Ὀλύμπια, ὄχι μονάχα τὰ Παριζιάνικα μαντεκέν, ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀθηναῖες, ἔκαμαν ἐξαιρετικὲς ἐμφανίσεις. Ἡ Ἀθηναία ἄλλωστε εἶναι παγκοσμίως ἀνεγνωρισμένη γιὰ τὸ σοβαρὸ, λιτό της γούστο. Ντύνεται κατὰ κανόνα ἀπλά, ἀγαπᾷ τὰ σκούρα χρώματα, ἀποφεύγει τὶς ἐκκεντρικότητες, τοὺς πολλοὺς φραμπαλάδες, τοὺς παράδοξους νεωτερισμούς. Ἰσως μάλιστα σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο νὰ τὸ παρακάνῃ καὶ νὰ τῆς λείπη στὸ ντύσιμο κάποιο κέφι, κάποια

φαντασία. Σπανίως γελοιοποιεῖται, ἀλλ' ἐξ ἴσου σπανίως παρουσιάζεται μετὰ τὸ πραγματικὰ καινούργιο, τὸ ἀπροσδόκητο. Ἀκολουθεῖ τὴ μόδα, δὲν τὴν «λανσάρει». Καὶ δὲν ἔχει ἄδικο, διότι, ἐνῶ ἔχει γούστο, δὲν ἔχει συνήθως «ἀέρα». Τὸ περπάτημά της εἶναι βαρὺ, δὲν στέκεται καλὰ, δὲν μπορεῖ νὰ φορέσῃ κάτι τὸ τολμηρὸ καὶ νὰ αἰσθάνεται ἄνετα. Νὰ τὸ λησμονήσῃ. Κυττάζει νὰ δῇ πῶς τὴν κυττᾶζουν, καὶ τὸ πρῶτο τυχόν εἰρωνικὸ βλέμμα τὴν κουρελιάζει. Ἐκεῖ ἡ παριζιάνικα ἔχει τὴ μεγάλη της ὑπεροχή. Ἀποφασίζει ὅτι Ἕνα καπέλλο—ἔστω καὶ τελείως κωμικὸ—τὴν διασκεδάζει; Ἀποφασίζει νὰ τὸ φορέσῃ καὶ νὰ βγῇ ἔξω; Τελείωσε. Δὲν ἔχει συμπλέγματα κατωτερότητας, δὲν ἐνδιαφέρεται ἂν στὸ πέρασμά της

ξυπνᾷ ἐκπληκτὰ βλέμματα. Τὸ φορᾷ με κέφι, με ἔμπνευσι, με τὸ κεφάλι ὑψηλὰ, με ὕφος γελαστό. Καὶ διότι ἀκριδῶς ἔχει αὐτὴ τὴν νοοτροπία κερδίζει τὴ μάχη της, καὶ σὲ λίγο βλέπει ὅλες τὶς γυναῖκες τῆς γῆς, στὴν ἀρχὴ δειλὰ καὶ ὕστερα ἐνθουσιασμένα, νὰ τὴν μιμοῦνται, κοτσάροντας τὸ γελοῖο καπελλάκι με σίγουρη συνείδησι. Εἶναι πιά «τῆς μόδας». Ἐχει ταυτότητα καὶ δικαιώματα.

☆

Αὐτὸ τὸ ὕφος, αὐτὴ ἡ στάσις, αὐτὸ τὸ περπάτημα, ἦταν ἴσως ἀπ' ὅλη τὴν ἐπίδειξι τοῦ Ντιόρ τὸ πιὸ ἐνδιαφέρον σημεῖον. Ἄν ἀλλάζανε φορέματα—μοὺ ψιθύρισε ἓνας θεατῆς—καὶ φορούσανε αὐτὲς τ' ἀθηναϊκὰ καὶ οἱ Ἀθηναῖες τὰ Ντιόρ, πάλι αὐτὲς οἱ κοπελλίτσες θὰ μοιάζανε νὰ φοροῦν μοντέλλα, καὶ οἱ δικές μας νὰ τὰ ἔχουν ράφει σπιτί με τὴν Κυρὰ Ἀγγελική. Αὐτὸ ἦταν ὑπερβολή—ἀλλὰ εἶχε μιὰ δόσι ἀλήθειας. Κυττάξτε τὶς φωτογραφίες ποὺ δημοσιεύουμε. Ἡ μιὰ εἶναι παρμένη στὰ Ὀλύμπια, οἱ δυὸ ἄλλες στὴν Γαλλικὴ Πρεσβεΐα. Δὲν εἶναι φωτογραφίες παρμένες σὲ στούντιο ὕστερα ἀπὸ μελετημένες πόζες. Εἶναι δημοσιογραφικὰ ἐνσταντανέ παρμένα ἀπὸ βιαστικούς φωτορεπόρτερ.

Ἐν τούτοις ὅλες οἱ λυγερὲς αὐτὲς κοπέλλες μοιάζουν σὰν ἀγάλματα. Τὸ κεφάλι ὑψηλὰ, οἱ ὦμοι ριγμένοι πίσω, τὰ χέρια ἐλεύθερα, τὸ πρόσωπο ἥρεμο. Αὐτὸ τὸ ὕφος τους, ἡ στάσις τους, εἶναι Ἕνα πολύτιμο ἀπόκτημα ποὺ εὐτυχῶς δὲν ἀνήκει στὸν Ντιόρ, δὲν στοιχίζει χρήματα. Κάθε γυναῖκα ἂν ἔχῃ φιλοδοξίες κομψότητος πρέπει νὰ τὸ καλλιεργήσῃ. Νὰ λήῃ στὸν ἑαυτὴ της:

Στάσου ἴσια! Μὴν καμπουριάζεις! περπάτα καλὰ, χωρὶς σαχλὰ κουνήματα, χωρὶς νὰ σέρνῃς τὰ πόδια σου. Ἐλαφρά, μαλακά. Ψηλὰ τὸ κεφάλι, καὶ πρὸς θεοῦ μέσα τὸ στομάχι!

Μιὰ γυναῖκα ὄχι «Ντιόρ» νὰ φορέσῃ, ἀλλὰ τὸ μαλαματένιο φόρεμά της Βασιλοπούλας τοῦ Παραμυθιοῦ, ἂν δὲν φορᾷ Ἕνα ἐλαφρὸ κορσέ, ἂν δὲν κρατᾷ καλὰ τὸ κορμί της, πάλι θὰ μοιάζῃ νὰ φορᾷ τσουβάλι.

Γούστο + λεπτὴ σιλουέττα + ἄρμονία καὶ χάρι στὴν στάσι καὶ στὴν κίνησι. Ἐὰν Ἕνα ἀπὸ τὰ τρία δὲν ὑπάρχει, τὸ σύνολο καταστρέφεται.

MARINA

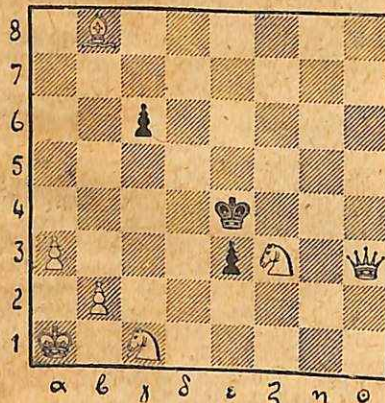

ΣΚΑΚΙ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΡ 40

ΟΤΤΟ FUSS
ΜΑΥΡΑ (3)

ΛΕΥΚΑ (7)

Λευκά: Ρα1, Ββ3, Αβ6, Ιγ1, ζ3, Σα3, β2.

Μαύρα: Ρε4, Σγ6, ε3.

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μāt σε τρεις κινήσεις.

"Ένα εξαιρετικό πρόβλημα, με ωραιότατα μāt, το οποίο θα ενθουσιάσει τους λάτρες μας."

"Αρ. 41. J. SCHIFFMAN. Λευκά (11): Ρδ1, Βζ8, Πδ8, β7, Αε2, θ8, Ιβ6. Σα3, γ6, β2, ε4."

Μαύρα (9): Ρβ3, Πδ8, θ5, Αζ7, θ2, Ια1, Σα2, α4, α5."

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μāt σε δύο κινήσεις.

"Ένα δύσκολο πρόβλημα... δι' εκείνους που δεν γνωρίζουν το «GRIMSHAW» θέμα."

"Αρ. 42. C. HOLROYD Λευκά (8): Ρε8, Βη4, Πγ2, γ6, Αζ2, Ιγ4, ε5, Σθ4."

Μαύρα (10): Ρδ5, Αζ6, θ1, Ιθ3, ζ1, Σα7, θ5, ε7, ζ7, η5."

Τα Λευκά παίζουν και κάνουν μāt σε δύο κινήσεις.

Παρ' όλην την ευκίνησιαν των Μαύρων πεσσών, το πρόβλημα αυτό λύνεται μόνον με «έξαναγκασμόν κινήσεως».

ΜΙΚΡΕΣ ΠΑΓΙΔΕΣ

ΛΕΥΚΑ (13): Ρε1, Βδ1, Πα1, θ1, Αγ1, β3, Ιζ3, Σα3, γ2, ε5, ζ2, η2, θ2.

ΜΑΥΡΑ (14): Ρε8, Βγ7, Πα8, θ8, Αγ8, Ιδ4, η8, Σα7, θ7, β5, ε6, ζ7, η7, θ7.

Είς αυτήν την θέσιν από μιά παρτίδα, ή τελευταία κίνηση των Μαύρων ήτο Ιγ6Χδ4.

Τα Μαύρα έκαμαν εδώ έναν κακόν υπολογισμόν. Έπληραν το πόνι δ4 με τον ίππον, με τον υπολογισμόν ότι εάν τα Λευκά άπαντήσουν Ιζ3Χδ4, θα πάρουν πίσω τον ίππον με το Σαχ της Ντάμας στο γ3 κερδίζοντα τοιούτο τρόπον ένα πόνι. Κακή σκέψις!

Γιατί όμως; Σκεφθήτε λιγάκι μόνοι σας... και εάν δεν το έβριτε, σας το λέμε παρακάτω:

1) Ιζ3Χδ4, Βγ7-γ3+. 2) Βδ1-δ2! Τώρα τα Μαύρα δεν μπορούν να πάρουν τον ίππον διότι θα χάσουν την Βασίλισσαν λόγω Αδ3-δ5+. "Ας πάρουμε τον Πύργο, σκεφθήκανε λοιπόν. 2).... Βγ3Χα1. 3) γ2-γ3!! Αδ3 πρόβλεψαν τα Λευκά. 3).... Κατά βούλησιν. 4) Ιδ4-θ3! και τα Μαύρα χάνουν την Βασίλισσαν."

"Ιδού και ένα δεύτερο ωραίο διδακτικό παράδειγμα:

ΛΕΥΚΑ (15): Ρε1, Βη4, Πα1, θ1, Αγ1, ζ1, Ιγ3, β4, Σα3, θ2, γ2, ε5, ζ2, η2, θ2.

ΜΑΥΡΑ (15): Ρε8, Βα5, Πα8, θ8, Αθ4, γ8, Ιθ8, β5, Σα7, θ7, β7, ε6, ζ7, η6, θ7.

"Η τελευταία κίνηση των Μαύρων ήτο Βδ8-α5 μία, εκ πρώτης όψεως ίσως, όχι και κακή κίνησης. Με την ιδέαν ότι έτσι εντείνεται ή πίεσις επί του Ίππου γ3, ο οποίος τώρα προσ-

βάλλεται τρεις φορές. Τα Μαύρα δεν φοβούνται το πάρισμο του Αθ4, διότι το πόνι δεν σηκώνεται λόγω ΒΧΠ. Έν τούτοις ή κίνησης αυτή δεν είναι σωστή."

Γυρίστε στη σελίδα των λύσεων μας, εάν δεν έβριτε το γιατί!

ΦΙΝΑΛΕ (H. RINCK)

1ον Βραβείον «LA PATRIE SUISSE» 1934)5.

ΛΕΥΚΑ (6): Ρθ1, Αδ4, Ιε2, Σδ6, ζ3, η2.

ΜΑΥΡΑ (5): Ρθ4, Βδ3, Σδ7, η6, θ5.

Τα Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Εάν, παίζοντας μίαν παρτίδα, εύρισκεσθε εις την θέσιν των Λευκών και ήτο ή σειρά σας να παίξετε, ποίαν κίνησην θα διαλέγατε; Βλέπετε πιθανότητα μιας νίκης.

Μελετήσατε την ωραιότατην αυτήν άσκησην και προσπαθήσατε να έβριτε την λύσιν, την οποίαν δίνωμε παρακάτω, μόνοι σας!

Με την κίνησην αυτήν κερδίζουν τα Λευκά. 1) Αδ4-ζ6+, η5. 2) Ρθ2!! ΒΧε2. 3) Αζ6-γ3!! Μετά την ώραίαν αυτήν κίνησην έπέρχεται «έξαναγκασμός κινήσεως» για τα Μαύρα. Διότι η5-η4 άποκλείεται λόγω Αζ6+ μāt. Και ή Μαύρη Βασίλισσα πρέπει να κρατάη δεμένο το πόνι η2 και να φυλάγη συγχρόνως το τετράγωνο ε1 (Αγ3-ε1+). "Ωστε μένει μόνον 3)... Βε2-ζ2, άλλα μετά 4) Αγ3-ε5! έπιπφραγίζεται ή τύχη των Μαύρων."

Δεν μπορούν πλέον να έμποδίσουν Αη3+ μāt ή η2-η3+ μāt ή Αζ6+ μāt.

Μία άσυνήθης περίπτωσης αδυναμίας μιας φιγούρας σαν τη Ντάμα!

ΜΙΑ ΒΡΑΒΕΥΘΕΙΣΑ ΠΑΡΤΙΔΑ

"Η παρακάτω παρτίδα μεταξυ COLLE (Λευκά) και Ο' HANLON (Μαύρα) έλαβε το θραβείον ωραιότητος σε ένα παλαιόν διεθνές αγώνισμα."

1) δ2-δ4, β7-β5. 2) Ιη1-ζ3, Ιη8-ζ6. 3) ε2-ε3, γ7-γ5. 4) γ2-γ3, ε7-ε6. 5) Αζ1-δ3, Αη8-δ6. 6) Ιδ1-δ2, Ιδ8-β7. 7) 0-0, 0-0. "Εως εδώ υπάρχει συμμετρία στις κινήσεις των δύο αντιπάλων, μόνον που τα λευκά πόνι «γ» έχει προχωρήσει έννι τετράγωνο, ενώ το μαύρο πόνι «γ» έχει προχωρήσει δύο τετράγωνα. Το τελευταίο είναι μάλλον προτέρημα, γι' αυτό και ή θέσις των Μαύρων είναι μάλλον καλύτερα. 8) Πζ1-ε1, Πζ8-ε8. "Αντί να προσπαθούν, άσκοπα, τα

Μαύρα να διατηρήσουν την συμμετρία, θα έπρεπε να παίξουν εδώ ε6-ε5 έπιτυχόνοντα το κάπως καλύτερο παίγνιδι. 9) ε3-ε4! Τα Λευκά προλαμβάνουν. 9)... δ5Χε4. 10) Ιδ2Χε4, Ιζ6Χε4. 11) Αδ3Χε4, γ5Χδ4. (Τα Μαύρα δεν βλέπουν τον άπειλούμενον κίνδυνον. "Εδώ έπρεπε να παίξουν: Ιδ7-ζ6 ή Ιδ7-ζ8). 12) Αε4Χθ7+!! Την ώραία αυτήν κίνησην υπελόγησαν τα Λευκά προβλέποντας τη συνέχεια πολλών κινήσεων! Ρη8Χθ7. 13) Ιζ3-η3+, Ρθ7-η6 (Σε 13)... Ρθ7-η8 άκολουθεί 14) Βδ1-θ5, Ιδ7-ζ6. 15) Βθ5Χζ7+, Ρη8-θ8. 16) Πε1-ε4 με κερδίζουσιν όθσι για τα Λευκά. 14) θ2-θ4! "Η πιδ δυνατή έξακολούθησι της έπιθέσεως. "Απειλείται ήδη: θ4-θ5+ κ.λ.π. 14)... Πε8-θ8 ("Εάν όμως 14)... Ιδ7-ζ6 τότε 15) Βδ1-δ3+, Ρη6-θ5. 16) Βδ3-ζ3+, Ρθ5-η6. 17) θ4-θ5+ κ.λ.π.) 15) Πε1Χε6! "Ωραιότατη κίνησης! Ιδ7-ζ6. "Ο Πύργος λόγω 16) Βδ1-δ3+ Ρη6-ζ6 (ή Ρη6-θ6) 17) Ιη5-ζ7+ κ.λ.π. ή Ρη6-θ7 17) Βδ3-ζ3+ κ.λ.π.) 17) θ4-θ5+! Ρη6-θ6 (Σε 16)... Πθ8Χθ5 άκολουθεί 17) Βδ1-δ3+ και μāt στην έπομένη κίνηση 17) Πε6Χδ6. Φυσικά τα Λευκά έξαναγκάζουν την νίκην και με τις κινήσεις: 17) Ιη5Χζ7+ ή με Βδ1-δ3. 17)... Βδ8-α5. 18) Ιη5Χζ7+, Ρθ6-θ7. 19) Ιζ7-η5+, Ρθ7-η8 (ή 19)... Ρθ7-θ6. 20) Πδ6Χζ6+, η7Χζ6. 21) Ιη5-ε6+, Ρθ6-θ7. 22) Βδ1-δ3+ κ.λ.π.) 20) Βδ1-δ3+ και τα Μαύρα έγκατέλειψαν την παρτίδα. Λύσεις στη σελίδα...)

I. X.

(Λύσεις στη σελίδα (136)

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Θ. Τσάτσου, Θεσ/νίκη. Το πρόβλημα είναι σωστό. Το κλειδί δεν είναι καλό. "Η λύσις είναι όφθαλμοφανής. Το μπλοκάρισμα του Ίππου θ8 και το μπλοκάρισμα του Αα7 (εάν δηλ. β7Χγ6) είναι μεγάλο μειονεκτήματα της συνθέσεως, και την καθιστούν άκατάλληλον προς δημοσίευσιν. Δημ. "Ηλιόπουλον. Εύχαρίστως θα σας άπαντούσαμε, άλλα ο χώρος δεν μας το επιτρέπει. Αι σχολαι είναι πολυαι και ή αναγραφή των άρχων των θα περιλάμβανε σελίδες άόκληρης. Γράψατέ μας, εάν θέλετε, να δώσυστήσουμε κατάλληλον ειδικό σε μιά από τις τρεις αυτές γλώσσες: "Αγγλικά, Γερμανικά ή Γαλλικά. "Ελληνικά δυστυχώς δεν άπάρχουν."

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΙΔΕΕΣ

Ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ»

... Ἀλλὰ σκοπὸ στο γράμμα μου δὲν ἔχω νὰ σοὺ ἐπαναλάβω τὸν θαυμασμό που τόσο ἀναγνώστες σου ἔχουν ἐκδηλώσει.

Σκοπὸς μου εἶναι ἡ ἰδέα νὰ φτιάξῃς μιὰ «Βιβλιοθήκη τῆς Ἐκλογῆς», κυκλοφορῶντας κάθε μῆνα ἓνα πολυσέλιδο ξεχωριστὸ τυπογραφικὸ φύλλο μέσα στο τεύχος τῆς «Ἐκλογῆς». Θὰ δίνῃ στοὺς ἀναγνώστες σου πραγματικὴ χαρὰ, γιατί στο τέλος θὰ ἀποκτήσουν ἓνα πολύτιμο βιβλίο.

ΝΙΚΟΣ ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ

Ἡ ἰδέα δὲν εἶναι κακή. Ἡ πραγματοποίησί της ὅμως δὲν εἶναι τόσο εὐκολὴ ὅσο νομίζετε. Τὸ ζήτημα τῆς «συνέχειας» εἶναι ἓνα πρόβλημα που ἡ «Ἐκλογὴ» τὸ μελετᾷ ἀπὸ καιρὸ.

Ἀγαπητὴ μου «Ἐκλογὴ»,

... Θὰ μοὺ ἐπιτρέψῃς τώρα καὶ μιὰ παρένθεσι. Γιατί οἱ ἀναγνώστες σου που ἀσχολοῦνται μὲ τὴ φωτογραφικὴ τέχνη νὰ ἔχουν τὸ προνόμιο τῶν διαγωνισμῶν; Γιατί δὲν προκηρύσσεις ἓναν διαγωνισμό γιὰ ζωγραφικὴ, λογοτεχνία, ποίησι, κ.τ.λ.; Δὲν νομίζω ὅτι λιγώτερο ἐνδιαφέρων εἶναι ἓνας διαγωνισμὸς σκίτσου.

ΓΙΩΡΓΟΣ Ι. ΧΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗΣ
Φοιτητῆς

καὶ χαϊρόμαστε που θὰ σὰς εὐχαριστήσαμε. Ἐλπίζουμε γρήγορα νὰ ἀκολοθήσουν καὶ οἱ ἄλλοι.

Ὁ διαγωνισμὸς τοῦ σκίτσου ἔγινε

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Μὰς ἀνήγγειλε τὴν ἴδρυσί της ἡ

Ἐνωσις Φιλομουσικῶν Ἑλλάδος... Προσωρινὴ διεύθυνσις γιὰ ὅσους θὰ ἤθελαν νὰ γίνουν μέλη τῆς Ἐνώσεως: Κοιτῶν Σερραῖον, Καποδιστρίου 34.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Α. Κογεβίνα. Τὸ ἀνακαλύψαμε καὶ μεῖς, μεταξύ μας, δυστυχῶς πολὺ ἀργά. Πάντως εὐχαριστοῦμε.

Ν. Μίλη. Ἄν οἱ φωτογραφίες σας εἶναι κατὰλληλες γιὰ κλισέ εὐχαρίστως θὰ τὶς δεχόμαστε.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὰ τόσο καλὰ τους λόγια τοὺς ἀναγνώστες μας: Σ. Βοϊνέσκο Πάτραι, Ἀνδρέα Ἀλεβιζόπουλο Μεσσηνία, Στράτο Βασιλείο 513 Τ.Π., Δ. Σακελλαρίου, Κ. Μανωλικίδη Ἀθήνας, Γ. Χριστογιάννη Ἀθήνας, Ε. Καρδάρη, Ν. Καραχάλιο, Κιάτο, Κ. Κάρτερ, Ι. Πύλιουρα Καλάμας.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Μερικοὶ ἀναγνώστες μὰς ζητοῦν νὰ δημοσιεύσουμε τὴν ἀγγελία τους ὅτι ζητοῦν ἀλληλογραφία χωρὶς νὰ μὰς γράφουν τὸ ὄνομα καὶ τὴ διεύθυνσί τους. Ἀσφαλῶς δὲν θὰ καταλαβαίνουν γιατί δὲν βλέπουν τὸ ὄνομά τους. Ἄς μὴν εἶναι λοιπὸν τόσο ἀφηρημένοι.

Ἡ «Ἐκλογὴ»

... μὲ φίλους καὶ φίλες σου.
Υπαξιωματικὸς Ἀνδρέας Μουζάκης
Κ.Ε.Μ.Π.Α.

ΣΤΓ 925 Α.Β. Ἀράξου

... μὲ ἀναγνώστες σου.
Δεκανεὺς Δαραμῆλης Πασαγάλης
513 Τ.Π. (Ο.Δ.Τ.) ΣΤΓ 914α'

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλογῆς».

Παντελῆς Χατζηνικολάου
Γαλᾶνη 30
Πατήσια — Ἀθήναι

... μὲ νέες καὶ νέους τῆς Ἑλλάδος σὲ ζητήματα που ἀπασχολοῦν σήμερα τὸν ἄνθρωπο.

Ἀνθυπολοχαγὸν Ζέττον Δημήτριον
Greek Expeditionary Forces
C. A. P. 5800 010 P.M.
San Francisco Calif. U.S.A.

... μὲ νέους ἀμφοτέρων τῶν φύλων.
Διαδιδαστὴς Νικολαΐδης Στέφανος
Λόχος Διοικήσεως
Greek Expeditionary Forces
Κ.Α.Ρ.Ο. 5800
Β.Σ.Τ. 902

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλογῆς».

Στρατιώται Γκάνας Σαραντῆς
Τσιράκης Ἀθανάσιος
Κ.Υ. Βερροίας ΣΤΓ 913

... γιὰ κινηματογράφο, ἀθλητισμὸ στίβου, φωτογραφία, ραδιοφωνικὴ κίνηση, περισσότερο γιὰ μουσικὴ καὶ διβλῖα καὶ πάνω ἀπ' ὅλα γιὰ γραμματόσημα, νομίσματα, κουτιά σπύρτα, αὐτόγραφα, τοπία.

Γνωρίζω τὴν ἀγγλικὴ καὶ γαλλικὴ (διὰ τοὺς ξένους μόνον).

Νίκος Πόδας
Σαρανταπόρου 4
Θεσσαλονίκη

... μὲ φίλους σου.

Διαδιδαστὴς Μηλιάνης Κων/ντίος
628 Τ.Π. Λόχος Διοικήσεως
Δ) Διαδιδάσεων ΣΤΓ 918α'

... μὲ ἀναγνώστες καὶ ἀναγνώστριές σου τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἀνθ)γὸς Γιαννακόπουλος Γρηγόριος
593 Τ.Π. 1ος Λόχος ΣΤΓ 919γ'

καὶ Ἀνθ)γὸς Μπούρας Λεωνίδας
106 Σ.Π.Π. Ι Μοῖρα ΣΤΓ 917

... σὲ θέματα κυρίως ἐθνικοβερσκευτικά. Εἶμαι ἀπόφοιτος γυμνασίου.
Λοχίας Ραυτόπουλος Ἀπόστολος
494 Τ.Δ. 1ος Λόχος ΣΤΓ 917

... μὲ σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμματοσήμων.
Ἰωάννης Κουμαριανὸς
Σύρος

... μὲ νέους καὶ νέες.

Στρατιώτης Ἀνδρέοπουλος Ἀνδρέας
καὶ Δεκανεὺς Σακελλαρίου Γεώργιος
καὶ Στρατιώτης Παπανδρέου Ἀνδρέας
671 Ο.Α. ΣΤΓ 908

... μὲ νέους καὶ νέες γιὰ διάφορα θέματα. Εἶμαι ἀπόφοιτος γυμνασίου.

Σωτήριος Βοϊνέσκος
Φιλοπόλεμος 61
Πάτραι

... μὲ νέες καὶ νέους.

Μαθητὴς Κιντζοκίδης Νικόλαος
ΣΜΥ 4ος Λόχος ΣΤΓ 925

... μὲ νέες καὶ νέους.

Ἀνθ)γὸς Γιαβῆας Γεώργιος
508 Τ.Π. ΣΤΓ 912γ'

... μὲ φίλους καὶ φίλες τῆς «Ἐκλογῆς» ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Αἴγυπτο γιὰ θέματα σχετικὰ μὲ τὴν τέχνη, τὴν κοινωνία καὶ τὴν πολιτικὴν. Εἶμαι σπουδαστὴς Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν.

Γεώργιος Κατσανεδάκης
Ἱεράπετρα — Κρήτης

... σὲ θέματα λογοτεχνικά, μαθηματικά καὶ σχετικὰ μὲ τὴν Φυσικὴ καὶ Χημεία.

Χωροφύλαξ Σούλης Ντίνος
Ἀστυνομικὸν τμήμα Κηφισιάς

... μὲ νέους καὶ νέες.

Πυροβολητὴς Παπακομιανὸς Μιχαὴλ
186 ΜΑΤ Πυρ)κοῦ ΣΤΓ 911

... μὲ νέους καὶ νέες.

Δόκιμος Υπαξιωματικὸς Ε.Β.Α.
Ἀλαμπάνος Ἰωάννης
ΚΕΒ ΣΤΓ 925 ΑΒΑ

... γιὰ ὅλα, ἀπὸ τὰ πιὸ δύσκολα ὡς τὰ πιὸ εὐκόλα.

Στρατιώτης Κεραμίδης Εὐάγγελος
218 Τ.Π. 3ος Λόχος ΒΣΤ 903

... μὲ φίλες καὶ φίλους τῆς «Ἐκλογῆς».

Μαθητὴς Παπαδάκης Γεώργιος
ΣΕΑΚ 3ος Λόχος ΒΣΤ 900

καὶ Μαθητὴς Μπλατσάρης Ἀνδρέας
ΣΜΥ 2ος Λόχος ΣΤΓ 925

... μὲ νέους καὶ νέες.

Στρατιώτης Νίκος Παπαχρήστος
513 Τ.Π. 1ος Λόχος ΣΤΓ 914α'

... μὲ ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς».

΄Αστυματιστής Σιαζόπουλος Εὐθύμιος
΄Αεροπορ. ΄Υποστῆρ. 31 Σ.Π.
ΣΤΓ 914α

... γιά ζωγραφική καί γιά νά ανταλ-
λάξουμε γραμματόσημα.

Μαθηταί Κυριακίδης Γεώργιος
καί Μπακιωτζής Τζωρτζής
ΣΜΥ 7ος Λόχος ΣΤΓ 925

... μέ νέες καί νέους φίλους τῆς «΄Εκ-
λογῆς».

Μαθητής Καμουδης Κων(ν)τίνος
Σχολή Μονίμων ΄Υπαξ)κῶν 2ος Λόχος
ΣΤΓ 925

... μέ φίλες καί φίλους τῆς «΄Εκ-
λογῆς».

Θάνος Κων(ν)τίνος
καί Σπῆλιος Βεργῆς
ΚΕΜΠΑ — ΚΕΒ ΣΤΓ 925 ΑΒΑ

... μέ ἀναγνώστες τῆς «΄Εκλογῆς».
Σμηνίτης ΄Απανοζίδης Γεώργιος
ΚΕΝ — ΑΒΑ ΣΤΓ 925
καί Μαθητής Σκυμβαλάκης Νικόλαος
ΣΜΥ ΣΤΓ 925

... μέ νέους καί νέες.
΄Υπαξιωματικός Μουζάκης ΄Ανδρέας
ΚΕΜΠΑ ΣΤΓ 925 ΑΒΑ

... μέ «Έλληνες καί Έλληνίδες τοῦ
ἐξωτερικοῦ».

Νικόλαος Λυμπερόπουλος
τελειόφτης Γυμνασίου
ὁδὸς Παναχαϊκοῦ 376
Πάτραι

... μέ νέους καί νέες τῆς «΄Εκ-
λογῆς» γιά διάφορα θέματα.
Στρατιώτης Τζουβάρας Σπύρος
415 ΣΝ ΒΣΤ 902

... μέ νέες καί νέους μορφωμένους.
Εἶμαι 5ετῆς φοιτητῆς τῆς ΄Ιατρικῆς.
Λοχίας Γεωργιάδης ΄Εμμανουήλ
212 ΧΕ ΣΤΓ 913

... μέ φίλους καί φίλες τῆς «΄Εκ-
λογῆς».

Μαθητῆς Χάντος Σπυρίδων
ΣΜΥ 4ος Λόχος ΣΤΓ 925

καί Ναύτης Σηματ. Φράγκος ΄Ανδρέας
Β.Π. ΄Ελλη

... μέ ΄Ελληνοπούλες καί ΄Ελληνοπού-
λα ἀπὸ τὸ ἐσωτερικὸ ἢ τὸ ἐξωτερικὸ.
Εἶμαι σπουδαστῆς 18 ἐτῶν.

Mario Conostas
Corso Giovanni Lanza 88
Evel Barbara
Torino - Italia

καί Giovanni Dimitriadis
Corso Giovanni Lanza 88
Presso Evelina Barbara
Torino - Italia

... γιά ὁποιοδήποτε θέμα.
Στρατιώτης Δρακόπουλος Γεώργιος
574 Τ.Π. 2ος Λόχος ΣΤΓ 9176

... σὲ θέματα κοινωνιολογικά καί
ψυχολογικά.

Καμάρης Κίμων
1ον ΚΕΥΑ ΒΣΤ 902

... μέ ΄Ελληνοπούλες καί ΄Ελληνο-
πούλα καί εἰς τὴν ἀγγλική.
Σμηνίται Χαιρέτης ΄Ιωάννης καί
Παναγιώτου Στέφανος
ΒΣΤ 904 ΜΣ, ΑΒ Λαρίσης

... μέ νέες καί νέους τοῦ ἐσωτερι-
κοῦ ἢ τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Δεκαετής Μαυρογιαννάκης ΄Εμμ.
9ον Σύνταγμα Πεζικοῦ
Β΄ Γραφεῖον, ΣΤΓ 9176

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Ζ' ΤΟΜΟΥ

1951

Φιλοσοφία — Παιδεία — Πολιτική — Κοινωνιολογία

΄Ανοικτὴ ἐπιστολὴ πρὸς Χίτλερ (ἡ)	Γ. Α. Βλάχος ..	Μάρτ.	13
Γερμανία, τὸ μεγάλο πρόβλημα	S. De Madariaga .	Δεκ.	33
Γιατὶ ἡ Ἀσία φοβάται τὴν Ἀμερικὴν ..		Νοέμβρ.	27
Γνωρίζω τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Κρεμλίνου ..	G. Tokaef	Ἰούλ.	22
Δὲν γνῶρισα τοὺς Ρώσους	A. Kirk	Δεκ.	64
Εργάτες στὶς χώρες τοῦ Παραπετάσμα- τος (οἱ)	D. Healey	Νοέμβρ.	45
Ἐπόμενα πενήντα χρόνια τοῦ αἰῶνος μας (τὰ)	B. Russell	Ἰαν.	15
Ἡ Ἀφρικὴ θὰ σώσῃ τὴν Εὐρώπην	Π. Β. Πεκλάρη	Ὀκτ.	33
Θρησκεία καί Ἐπιστήμη	R. Low	Σεπτ.	18
Κανεῖς δὲν μπορεῖ νὰ μείνῃ οὐδέτερος ..	B. Russell!	Ἰούλ.	9
Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀπέτυχε	W. Faulkner	Ἰούλ.	15
Πίστις στὴν ἐλευθερίαν (ἡ)	B. Ward	Μάρτ.	23
Πόλεμος τῶν ἰδεῶν (ὁ)	A. Koestler	Μαῖος	17
Πρώτη Γερμανικὴ ἐισβολὴ στὴν δα (ἡ)	I. Κορομηλᾶς ..	Ἀπρ.	31
Πῶς εἶναι δυνατόν	A. Siegfried	Αὐγ.	14

Ποιήματα

΄Ανθολογία ξένων ποιημάτων		Ἰούλ.	81
΄Απ' τὶς «Λαμπάδες»	Γ. Δροσίνης	Φεβρ.	14
«Ζουχράε»	I. Γουπάση	Νοέμβρ.	16
«Ἡλιος ὁ Πρῶτος»	Ο. Ἐλύτη	Αὐγ.	8
«Θούριον»	M. Στασινοπούλου	Ἰουν.	16
Μικρὴ Ἀνθολογία τῆς «΄Εκλογῆς»		Ἀπρ.	65
«Νοσοκόμα»	Γ. Α. Βλάχου	Σεπτ.	10
«Ὁραμα ἐσπερινὸ στὴν ἐξοχή»	Δ. Ἀλεξίου	Ὀκτ.	12
«Παλαμᾶς»	Α. Σικελιανού	Ἰούλ.	8
«Πατρίδας»	M. Ράλλη	Μαῖος	16
«Στερνὸ Παραιῶντι» (τὸ)	Δ. Πορσούρα	Μάρτ.	12
«Χριστοῦγέννα»	K. Χατζοπούλου ..	Ἰαν.	12

Φιλολογία — Καλὲς Τέχνες — Βιογραφίες

΄Αγάθησε ὁ Μπάβρον τὴν «Κόρη τῶν Ἀ- θηνῶν»		Ἰούν.	25
Αἶνιγμα τοῦ Τσάπλν Τσάπλιν (τὸ)	A. R. St Johns	Φεβρ.	89
Αἰνισαίν εἶναι πατέρα μου (ὁ)	B. Kornitzer	Αὐγ.	48
Βυζαντινὸ Μουσεῖο (τὸ)		Ἰαν.	61
Ἑλληνικὸ Χορόδραμα (τὸ)	M. Χατζηδάκης ..	Μάρτ.	31
Ἡλιογέννητη καί ὁ Μάγος Μουσικῆς (ἡ)		Ὀκτ.	91
Ἱστορία τῆς Γραφῆς (ἡ)	Φ. Κώνστα	Δεκ.	73
Λησμονημένος ἐφευρέτης	«Τορόντο Στάρ» ..	Δεκ.	56
Λουὶ Ζουβὲ		Ὀκτ.	37
Νιζίνσκι	P. Νιζίνσκι	Δεκ.	109
Ντοστογιέφσκυ	H. L. Thomas	Δεκ.	64

ENGLISH CLASSES

ΑΓΓΛΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ὑπὸ Α. Ι. ΜΑΛΛΙΔΗ

Καθηγητοῦ
τοῦ ΄Ινστιτούτου Ἀγγλικῶν
Σπουδῶν

Πληροφορίαι 10 — 1 καί 5 — 8
ὁδὸς Σίνα 22

“ΑΦΝΕΙΟΣ”
ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ
Β. ΠΑΤΣΗ
ΚΟΡΙΝΘΟΣ

Παλιοί χοροί	K. Πράτσια	Άπρ.	37
Σερκί Γκουμπενιάν	«New Yorker»	Ίαν.	113
«Σοσιαμός» κατά του «Υπαρξισμού» (δ)	O. Amson	Ίουλ.	46
Σολωμός και η Μάνα του (δ)	K. Καροφύλας	Μάρτ.	47
Τζόζεφ Σιγκέτι	H. Taubman	Σεπτ.	44
Τία Σουμάκ	J. Poling	Αύγ.	90
Φλωμπέρ στην Ελλάδα (δ)	A. Χουρμουζίου	Αύγ.	105
Φράνκ Λούντ Ράιτ	J. M. Richards	Ίουν.	68
Χένρι Μούρ	G. Grigson	Μάρτ.	67

Διηγήματα — Αποσπάσματα Βιβλίων

Άδυναμία του πατέρα (ή)	C. Day	Δεκ.	105
Άλλος Γυιός (δ)	L. Pirandello	Φεβρ.	80
Άρχοντες των Σκωτών (οί)	J. Galzy	Άπρ.	105
Δεν ζω χωρίς κανυά	R. T. Allen	Αύγ.	101
Δώρα των Μάγων (τά)	O. Henry	Ίαν.	97
Έξοικη Λαμπρή	A. Παπαδιαμάντη	Μάιος	69
Έγκλημα της οδού Μόργκ (τό)	E. A. Poe	Ίουν.	79
Θαυμαστός συνταξιδιώτης (δ)	Γ. Α. Νάξου	Σεπτ.	60
Καινούργιο άστέρι (τό)	G. Kersh	Ίαν.	103
Κώδε διεθνούς συμπεριφοράς (δ)		Φεβρ.	100
Μάθε ν' αγαπάς τον εαυτό σου	J. L. Liebman		
Μενάλη γιαγιά (ή)	N. Hale	Όκτ.	60
Μηχανή σταμάτησε (ή)	E. M. Φόρτερ	Μάρτ.	93
Πατέρας πεθαίνει (δ)	H. Tracy	Φεβρ.	48
Πηγάδι της θυσίας (τό)	C. W. Ceram	Φεβρ.	59
Προτοχρονιά στο δουνό	Γ. Α. Βλάχου	Ίαν.	94
Σενάριο (τό)	J. Galsworthy	Σεπτ.	107
Σκέψεις γ.ά τον άνθρωπο και τη ζωή	A. Carrel	Νοέμβρ.	114
Σρέντι Βαστάρ	Saki	Νοέμβρ.	50
Σχολείο των Ντελικάτων Έραστών (τό)	P. Βελεστινλή	Ίουλ.	42
Τί θα πη ελευθερία	Γ. Ξενοπούλου	Φεβρ.	22
Τρόμος στην Ίστορία (δ)	Π. Κανελλοπούλου	Ίαν.	49
Τω καιρῷ Έκείνῳ	Φ. Κόντογλου	Δεκ.	37

Ταξίδια — Ξένες Χώρες

ΤΑΞΙΔΙΑ — ΞΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ			
Άποστολή στην Άνταρκτική (ή)	«Illustrated»	Όκτ.	84
Άτλαντικός με καμή	H. G. Hasler	Σεπτ.	96
Γυναικά στη Σουηδία (ή)		Μάιος	87
Γύρος του κόσμου σε 111 μέρες	H. Sutton	Μάρτ.	90
Έκατομμυριοῦχοι της Λαοδικής Ερήμου	H. A. Albert	Ίουν.	12
Έρωτικά μάγια στη Ν. Γουινέα (τά)	J. K. Rolind	Ίουλ.	91
Ζωή μετά θάνατον (ή)	A. De Réincourt	Μάιος	41
Θαλασσινό ταχυδρομείο (τό)	D. Clayton	Ίαν.	136
Ίσραήλ		Αύγ.	33
Κρουαζιέρα Παλάτια στα σπήλαια των Πυρηνίων	N. Casteret	Ίουν.	94
Λαξευτοί Ναοί των Ίνδιων (οί)		Όκτ.	51
Νέα Τόρρη — Παρίσι με αυτοκίνητο	M. Scully	Ίουν.	88
Οί σφουγγαράδες του Τάρον Σπρινγκς	J. Harris	Ίουλ.	60
Παρίσι είναι 2.000 ετών (τό)		Αύγ.	17

Αρχαιολογία — Ίστορία

Καλλιφόρνια ήταν κάποτε Βρετανική (ή)	D. Carrington	Ίουλ.	77
Κνωσός	I. Myres	Αύγ.	9

Όσιος Λουκάς ο Στειριώτης	S. Runciman	Φεβρ.	53
Στό θυθό ενός ποταμού	A. Vollgraff	Δεκ.	51

Επιστημονικά

Άνασκαφές στην Άγορά των Άθηνων (οί)	H. Thompson	Φεβρ.	24
Άτομικές έρευνες (οί) ανοίγουν νέους όριζόντες	L. Hunter	Μάιος	98
Άτομική ενέργεια (ή)	Δ. Χόνδρος	Νοέμβρ.	17
Άτομο (τό)	«Life»	Αύγ.	80
Βιταμίνη Β—12	H. Bottcher	Νοέμβρ.	55
Βόμβα υδρογόνου (ή)	Fred Hoyle	Φεβρ.	73
Έγχειρήσεις στον εγκέφαλο	A. Labarthe	Ίουλ.	26
Έκδικησις (ή)	V. C. Calleron	Όκτ.	72
Καρδιά του ανθρώπου (ή)	Δ. Παπλιώτου	Φεβρ.	15
Κοσμικές άκτινες στην άρχαιολογία (οί)	«N. Rot Courant»	Σεπτ.	57
Μεγάλο μυστικό του Θεού (τό)	M. White	Άπρ.	33
Μικρό - Νανό - Πικό	Φ. Κ.	Ίαν.	81
Μουσική θεραπεία (ή)	S. D. Mitchell	Μάιος	57
Όκτώ μεγαλύτερα αίνιγματα της φύσεως (τά)	B. Bliven	Μάιος	51
Πλανήτης - Αίνιγμα (δ)	J. G. Porter	Ίουλ.	17
Πολυβ. νολπυρολιτών	«P. S. Monthly»	Όκτ.	43
Πρώτη ειρηνική άτομική έκρηξις (ή)	J. Lear	Σεπτ.	23
Σύμπαν (τό)	«Times»	Όκτ.	15
1.600.000 μέτρα πέρα από τη γή	E. Τροπενχάιμ	Αύγ.	60
Ψυχοχειρουργική	«Post»	Δεκ.	22

Δοκίμια

Γιατί πιστεύω στον Θεό	A. J. Cronin	Ίαν.	28
Επιστήμη και Θρησκεία	A. Einstein	Άπρ.	17
Εύτυχία είναι δική μας (ή)	B. Russell	Δεκ.	19
Η ζωή στο 2.000 μ. Χ.	A. Huxley	Ίουν.	17
Κομικό θέμα (τό) και η εξήγησί του	E. Παπανούτσος	Όκτ.	16
Μυστικό του καλλιεργημένου ανθρώπου (τό)	J. Barzun	Ίουν.	61
Μυστικό της μεγαλοφύας (τό)	L. Whyte	Δεκ.	45
Νιάτα (τά)	Fr. Mauriac	Δεκ.	29
Ουτοπίες και Πραγματικότητα	J. Lacroix	Αύγ.	38
Σώμερσετ Μώμ	L. Hayle	Ίουλ.	35

Διάφορα

Άγγλος, αυτός ο άγνωστος (δ)	J. Lequiller	Νοέμβρ.	33
Άθλητικό 1951 θα είναι παραγωγικό (τό)		Φεβρ.	34
Άμεσο-κανικό αυτοκίνητο και τα προβλήματά του (τό)	R. Marx	Ίουλ.	49
Ανάπαυση είναι τέχνη (ή)	Josette Lion	Φεβρ.	53
Αν το παιδί μου είχε ταλέντο στη μουσική	Y. Menouhin	Άπρ.	84
Αρσέenes στις γυναίκες		Ίουν.	73
Ας μιλήσουμε για τις γυναίκες	L. Untermeyer	Μάιος	50
Αστεροσκοπείο της Πεντέλης (τό)		Φεβρ.	55
Αφήστε έναν άνδρα να σας πη πώς καθορίζεται το σπίτι	A. Schoenbaum	Άπρ.	77
Βασιλική Έπανάσταση στη χώρα του Νείλου	Daniel Rops	Νοέμβρ.	77
Βρετανικό Σύνταγμα (τό)	W. Jowitt	Σεπτ.	86
Γιατί βλέπουμε στα σκοτεινά	R. Trump	Νοέμβρ.	121

Γυναίκα στον εικοστό αιώνα (ή)	W. Sargeant	Ιαν.	124
Γυναίκες ζουν πιά πολλή από τους άνδρες (οί)		Μάρτ.	44
Δέκα άλλοι κανόνες των Α' Βοηθειών (οί)		Μάρτ.	122
Δέν υπάρχουν άσχημες γυναίκες	Dr. Besançon	Μάρτ.	109
Δέν έμαθα τίποτε στο σχολείο	B. Shaw	Σεπτ.	53
Διεθνής παιδικός διαγωνισμός		Όκτ.	58
Δοκιμάστε τὰ νεύρα σας	J. Warren	Ιουλ.	101
Δύο άτομικές δόμνες καταστρέφουν την πόλη «X»	Q. Reynolds	Μάρτ.	29
Έγκώμιο της γυναίκας (τό)	Cl. Bax	Δεκ.	52
Έζησε πραγματικά η Βασίλισσα του Σαβά;		Νοέμβρ.	104
Είδη Φακισμών	W. Foitzick	Αύγ.	124
Είστε δυστυχείς γιατί δεν ξέρετε την ευτυχία σας		Δρ Κρούχ	Μάιος 61
Ελικόπτερο (τό)		Νοέμβρ.	41
Ελληνικό έπος στην Κορέα (τό)	H. Martin	Σεπτ.	11
Ελληνικός Τύπος (δ) 1790-1950		Νοέμβρ.	82
Εμείς και η ευτυχία μας	J. Gibson	Σεπτ.	80
Ένα φλυτζάνι τσάι	R. Sidney	Ιαν.	51
Επίσκεψις στη Θεσσαλονίκη		Δεκ.	118
Επίδρασις της Αμερικής στη μουσική (ή)	M. Cooper	Ιούν.	33
Εφημερίδες σε μικροφίλμ	A. Russell	Όκτ.	55
Έχετε λευκό ποινικό μητρώο;		Αύγ.	28
Ζούντο	E. J. Harisson	Αύγ.	73
Η άδυναμία του πατέρα	C. Day	Δεκ.	105
Η Ελλάδα όπως την είδα και την έζησα	E. Sedgwick	Όκτ.	23
Η θεία της γυναίκας στη μουσική	T. Beecham	Όκτ.	29
Θά μετράμε την άσφραξη μα,		Σεπτ.	122
Ιστορία του λουτρού (ή)	S. Giedior	Άπρ.	49
Ιστορία του Φερδινάνδου (ή)	«Life»	Ιαν.	107
Καλλιτέχνης και ό κινηματογράφος (δ)	C. Sullivan	Σεπτ.	86
Καλή μοίρα του Τσώρτσιλ (ή)	«Sund. Dispatch»	Δεκ.	41
Καπνός (δ)	A. C. Benitte	Όκτ.	76
Κάτω οι έξυπνες γυναίκες	S. Leacock	Σεπτ.	51
Κλήδωνας και οι φωτιές του Άη-Γιάννη (δ)		Γ. Δ. Κορομηλάς	Ιούν. 57
Κόκκινα μαλλιά (τά)	«Family Doctor»	Δεκ.	62
Κολύμπι (τό)		Ιούν.	74
Κουκλοθέατρο του Μπάριπα-Μιντούση (τό)		Μάρτ.	82
Λάμα συμπλέκονται στη «Στέγη του Κί-σμου» (οί)	F. Challenger	Φεβρ.	76
Λεξικό συντηρήσεων		Σεπτ.	124
Λονδίνο — Ν. Τόκη	F. Graham	Δεκ.	95
Μαγεία του ονόματός σας (ή)	D. Carnegie	Μάιος	114
Μαθηταί της Δανίας κτίζουν ένα σχολείο στον Όλυμπο (οί)		Μάιος	77
Μέσα σε πενήντα χρόνια	Wickam Steed	Ιαν. σ.	22
Μη σταματάς ποτέ	M. B. Ray	Αύγ.	37
Μικρός οδηγός έσωτερικού Τουρισμού		Όκτ.	119
Μικρός οδηγός έσωτερικού Τουρισμού		Νοέμβρ.	124
Μοντέρνα Έκκλησιαστική Αρχιτεκτονική		Δεκ.	70
Μυστήριο της μακροζωίας (τό)	H. Graham	Ιουλ.	39
Μυστικό της επιτυχίας στην πολιτική (τό)	D. Carnegie	Ιαν.	74
Μωσαϊκό της ζωής		Νοέμβρ.	48
Νιάτα περνάνε (τά)	C. Ford	Ιαν.	78
Οί κατά τόπους χαρακτήρες των Έλλήνων	K. Μπίση	Αύγ.	48
Οί φίλοι σας όπως είναι	«Elle»	Άπρ.	87
Παρασκήνια του βραβείου Όσκαρ (τά)	L. Berg	Άπρ.	57
Περσιτερεθνες του Αιγαίου (οί)	Roger Tourte	Ιαν.	84

Πετρέλαια της Μ. Ανατολής (τά)		Άπρ.	24
Πετρέλαια του Καναδά (τά)	G. Mc Caffrey	Σεπτ.	49
Πιστεύω του Στρατηγού Μακ "Αρ-θουρ" (τό)		Όκτ.	15
Πόλεις μπορούν να είναι ήσυχες (οί)	Holder	Άπρ.	117
Πόλεμος στους λεκέδες		Σεπτ.	119
Πορεία του ανθρώπου (ή)	Ούνεσκο	Όκτ.	101
Προεκλογική μου έκστρατεία (ή)	H. Balfour	Νοέμβρ.	73
Προσκήνιο στην Ελλάδα		Νοέμβρ.	94
Πρωταθλήματα στη Νορβηγία	E. Day	Άπρ.	44
Πρώτες Ιπποδρομίες στις Αθήνας (οί)		Μάιος	33
Ίπποδρομίες του 1951 (οί)		Ιούν.	62
Πρωτόπλαστοι συγχρονισμένοι (οί)		Μάρτ.	64
Πώς να καταπίνετε ένα σπαθί	«Collier's»	Άπρ.	64
Πώς εκπαιδεύονται οι αλεξιπρωτιστάι	«Τάιμς»	Αύγ.	30
Ρήτορες του Χάιντ Πάρκ (οί)	«To day»	Ιούν.	99
Ρομάντζο της ρεκλάμας (τό)	A. Waugh	Νοέμβρ.	57
Ρουκέττες	B. R. Lewis	Άπρ.	103
Σήκω, χαιρέτησε, φύγε:	W. Godson	Νοέμβρ.	98
Σουές	Ernest Hauser	Σεπτ.	73
Στόν καιρό των Ίπποτων	C. Wills	Νοέμβρ.	101
Συνάχι (τό)	C. Andrewes	Νοέμβρ.	38
Συνέδριο καλής συμπεριφοράς (τό)	P. Stevens	Όκτ.	79
Συνωμοσία των νάνων (ή)	O. Sitwell	Όκτ.	47
Τέσσερις ώρες έποχες της ζωής της (οί)	«Vogue»	Φεβρ.	126
Τζόννυ έγινε διάσημος τραγοντας (δ)	R. Mckenney	Ιουλ.	53
Τί έκαναν τό 1901 οί μεγάλοι άνδρες του 1951		Ιαν.	70
Τί καιρό θά κάνη		Μάρτ.	42
Τί είναι τό άγρόι	«Das Beste»	Μάρτ.	88
Τί ξέρετε για τον ύπνο σας	G. Palmer	Άπρ.	62
Τί ξέρετε για τό παιδί που θά αποκτήσετε	A. Scheinfeld	Άπρ.	93
Την των παιδιών (τά)	L. J. Burch	Μάρτ.	112
Τροχόνια εξαφανίζονται (τά)	Φ. Κώνστα	Ιούν.	108
Τροποφίες		Άπρ.	120
Φαλάκρα δείγμα ανδρισμού (ή)	B. Heuvelmans	Μάιος	93
Φεστιβάλ της Μεγ. Βρετανίας (τό)	G. Barry	Μάιος	25
Φεστιβάλ των Δελφών (τό)		Αύγ.	26
Χαραζίρι δεν είναι πιά της μόδας (τό)	R. Macartner	Μάιος	112
Χαίρομαι που γέρασα	Som. Maugham	Μάιος	76
Χρόνος που πέρασε (δ)		Ιαν.	33

Μόδα

Άγοιξες και καοναβάλια	Μαρίνα	Μάρτ.	118
Γράμμα του Ντιόρ	»	Σεπτ.	113
Πρακτικά (τά)	»	Άπρ.	124
Οί δέκα κομψότερες Αθηνάιες	»	Ιουλ.	117
Σκέψεις για τον χειμώνα		Νοέμβρ.	123
Συνέχεια των «Δέκα»		Αύγ.	129
Τελευταία Νέα	»	Μάιος	105
Τί θά πη κομψότης	»	Ιούν.	112
Χαρακτηριστικά της νέας μόδας (τά)		Όκτ.	113

ΦΙΛΟΣΤΕΛΙΚΑ

Γραμματόσημο της Ανασυγκροτήσεως (τά)	Α. Κουμουνδούρος	Όκτ.	56
Πρώτο ελληνικό γραμματόσημο (τό)	Α. Κουμουνδούρος	Σεπτ.	33
Πρώτο γραμματόσημο του κόσμου (τό)	Α. Κουμουνδούρος	Δεκ.	50

Σπανιώτερο γραμματόσημο του κόσμου
(τό)
Φιλοτελικά Νέα

F. Croft 'Ιαν. 58
Αύγ. 77

ΖΩΑ

'Ατιμώρητος βασανιστής (ό) J. Crompton 'Ιούν. 45
Γάτες Αύγ. 64
Μυστικό της Πυγολαμπίδας (τό) Dr J. B. Buck 126
Πιστότεροι σύζυγοι, καλύτεροι γονείς (οί) 'Ιουλ. 32
Πώς ή φύσις προνοεί γὰ τὰ πλάσματά της C. Andrews Νοέμβρ. 59
'Υπηρεισθήσεις τῶν ζώων (οί) Frank Lane Φεβρ. 43
Χέλι (τό) Κάρολ Γιέλτε 'Ιουλ. 56

Φωτογραφία

'Αλληλογραφία Σ. Δ. Α. Νοέμβρ. 107
'Ανατομία της μηχανής » Αύγ. 97
'Απαντήσεις σὲ ἐρωτήματα » 'Οκτ. 94
Θέμα της φωτογραφίας (τό) » Μάρτ. 75
Λανθάνουσα εικόνα (ή) » Φεβρ. 117
Μηχανές μικροῦ σχήματος » 'Ιουλ. 68
Παρένθεσις (μία) » 'Ιαν. 121
Πώς εμφανίζονται τὰ φιλμ » Δεκ. 121
Φωτογραφικές μηχανές » 'Ιούν. 105
Φωτογραφικές μηχανές » Μάιος 95
Φωτοφορικά ἐπιδόματα » Σεπτ. 103
Χρόνος της ἐκθέσεως (ό) » 'Απρ. 96

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελίδα 11
ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

ΟΡΙΖ.: 1. ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΟΣ. 2. ΡΙ-
ΟΝ. — ΕΧΙΔΝΑΙ. 3. ΧΑΡΑΚΤΗΡ. —
ΩΡΑ. 4. ΗΤΙΣ. — ΕΞΑ. 5. ΟΣΙΩ. —
ΣΠΙΤΙ. 6. ΤΑΝΑΓΡΑ. — Η «ΩΣ». 7.
Ρ.Π. (ΡΟ-ΠΗ). — ΑΝΑΓΩ. 8. ΕΟΝ. —
ΧΑΝΙΑ. 9. ΣΦΟΥΓΓΑΡΙ. 10. ΡΙ. — ΜΑ-
ΧΙΜΟΥΣ. 11. ΜΑΚΡΟΝΗΣΟΥ. 12. Α-
ΣΙΑΣ. — ΥΣΚΑ.
ΚΑΘ. — ΟΡΧΗΣΤΡΕΣ. — ΜΑ. 2. ΦΙ-
ΑΤ. — ΑΠΟΦΡΑΣ. 3. ΘΟΡΙΟΝ. — ΝΟΙ-
ΚΙ. 4. ΑΝΑΣΣΑΝ. — ΡΑ. 5. ΙΓ'. —
ΟΓΜΟΣ. 6. ΜΕΤΕΩΡΑ. — ΓΑΝ. 7. Ο-
ΧΗΣ. — ΑΝ. — ΑΧΗΣ. 8. ΑΙΡΑΣ. —
ΑΧΡΙΣ. 9. ΟΔ'. — ΠΗΓΑΙΜΟΥ. 10.
ΓΝΩΜΙΚΟΝ. — ΟΥΣ. 11. ΟΑΡ. — ΤΩ.
— ΙΟΥ. 12. ΣΙΑΤΙΣΤΑ. — ΣΙΑ.

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 126.

'Αρ. 40. 1) α3—α4!! 'Εξαναγκα-
σμός κινήσεως!

1) 'Εάν γ6—γ5 τότε 2) ιε3—ε2+,
κατὰ βούλησιν καὶ 3) Βθ3—ε3 η 87+
καὶ μάτ.

1) 'Εάν ε3—2 τότε 2) Βθ3—ε5+,
ρε4χ3 καὶ 3) Βε5χ2+ καὶ μάτ.
Καθαρὸ μάτ.

1) 'Εάν ρε4—ε5 τότε 2) Βθ3—ε7+,
κατὰ βούλησιν καὶ 3) Βθ7—ε4, η
ιε3—η5+ καὶ μάτ.

'Αρ. 41. 1) Π67—ε5! 'Απειλή. 2)

Αε2—γ4+ μάτ.

'Αρ. 41. 1) Ιε5—η6! 'Εξαναγκα-
σμός κινήσεως.

Εἰς στανδάρτε κινήσιν τῶν Μαύρων
ἀκολουθεῖ μάτ!

ΜΙΚΡΕΣ ΠΑΓΙΔΕΣ: 1) α3χ64!

'Εάν τώρα τὰ Μαύρα πάρουν τὸν Πύρ-
ρον, τὰ Λευκὰ παίζουν 2) Ιδ4—ε3!!
καὶ ἡ μαύρη Βασίλισσα χάθηκε!

«ΚΑΙ ΛΙΓΗ ΙΣΤΟΡΙΑ» ἀπὸ σελ. 82

1. Εἰς τὴν Αἴθουσα 'Ελγίνου τοῦ
Βρετανικοῦ Μουσείου.

2. Δημοκρατία.

3. 'Οχι. Μετὰ τὴν ἐξορία τοῦ Ναπο-
λέοντος πῆγε στὴν Αὐστρία.

4. Γιὰ τὴν 'Αννα Βόλεϋν.

5. Στὸ Λούβρο.

«ΜΙΑ ΠΕΡΙΕΡΓΗ ΠΡΟΣΘΕΣΙΣ»
ἀπὸ σελίδα 82.

ΔΕΚΑ 1) 'Αδέκαρος

ΠΕΝΤΕ 2) Πεντέλη

ΤΡΙΑ 3) Φατρία

ΔΥΟ 4) Δύσμος

ΕΝΑ 5) Καδένα

ΕΠΤΑ 6) Κλέπται

ΕΞΗ 7) Παρεξηγώ

ΟΚΤΩ 8) 'Αποκτώ

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

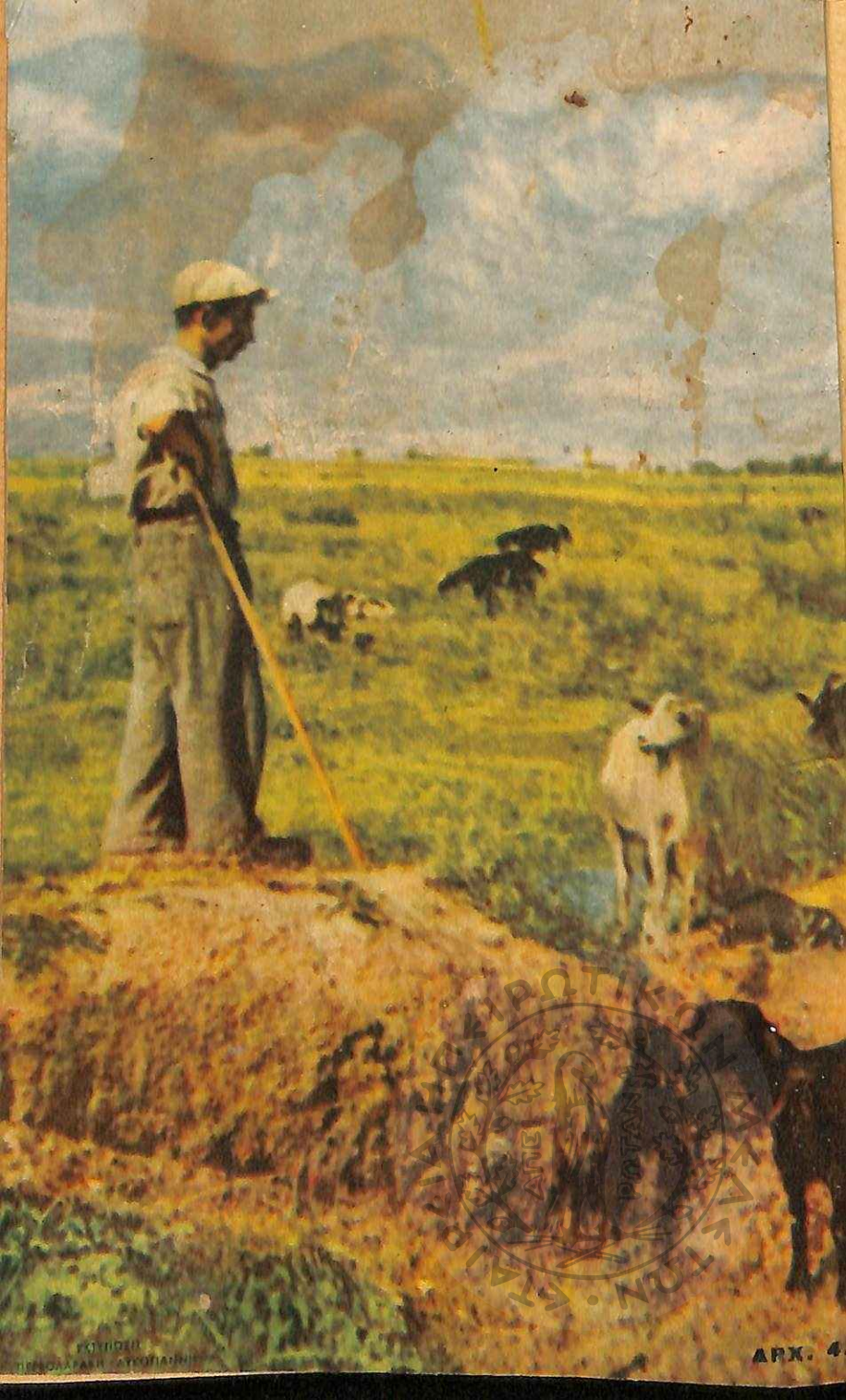
Μερικοὶ ἀπὸ τοὺς ξένους συνεργάτας τῆς "Ἐκλογῆς"

SALVADOR DE MADARIAGA.
'Ισπανὸς συγγραφεὺς καὶ πολιτικὸς
ἀρθρογράφος. Γεννήθηκε τὸ 1886
καὶ σπούδασε στὴ Μαδρίτη καὶ στὸ
Παρίσι, στὸ Πολυτεχνεῖο. 'Απὸ τὸ
1911 ὡς τὸ 1916 ἦταν τεχνικὸς σύμ-
βουλος τῶν Βορείων Σιδηροδρόμων
τῆς 'Ισπανίας. Ἀργότερα ὅμως ἀ-
σχολήθηκε μὲ τὴν δημοσιογραφία
καὶ τὴν φιλολογικὴ κριτικὴ. Ἦταν
μέλος τοῦ Τμήματος Τύπου τῆς Κοι-
νωνίας τῶν Ἑθνῶν καὶ διευθυντὴς
τοῦ Τμήματος 'Αφροπλισμοῦ. Στὴν
περίοδον 1928-31 ἦταν καθηγητὴς
τῆς ἑδρας Βασιλέως 'Αλφόνσου
στὴν 'Οξφόρδη. Διετέλεσε πρεσβευ-
τὴς τῆς 'Ισπανίας στὴς 'Ηνωμένες
Πολιτεῖες καὶ στὴ Γαλλία καὶ μέ-
λος πολλῶν διεθνῶν ἐπιτροπῶν. Σή-
μερα ὁ Σαλβαδόρ ντὲ Μανταριάγ-
κα εἶναι Πρόεδρος τῆς Διεθνούς 'Ε-
πιτροπῆς Λαϊκῶν Τεχνῶν τῆς Διε-
θνούς Φιλελευθέρου 'Ενώσεως, ἐπι-
τιμο μέλος τοῦ 'Εξωτερικοῦ
τῆς 'Οξφόρδης, μέλος τῆς 'Ισπανι-
κῆς 'Ακαδημίας Γραμμάτων καὶ 'Ε-
πιστημῶν καὶ ἄλλων 'Ισπανικῶν καὶ
'Αμερικανικῶν 'Ιδρυμάτων. Τοῦ ἔ-
χουν ἀπονεμηθῇ πολλὰ παράσημα
καὶ θεωρεῖται ἓνας ἀπὸ τοὺς καλὸς
τεχνικοὺς συγχρόνους σχολιαστὰς τῶν
διεθνῶν ὑποθέσεων. 'Απὸ τὰ πολλὰ
ἔργα του, σὲ ποικίλα θέματα, ἀνα-
φέρουμε τὰ κυριώτερα: «Shelley and
Calderon», «The Genius of Spain»,
«Spanish Folksongs», «Englishmen, French-
men, Spaniards», «Disarmaments»,
«Don Quixote», «Christopher Colum-
bus», «The Rise of the Spanish Ame-
rican Empire», «The Fall of the Spa-
nish American Empire», «Bolívar» κ. ἄ.
'Ο Μανταριάγκα συνεργάζεται μὲ
πολλὰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ
τῆς Ἀγγλίας, Ἀμερικῆς καὶ 'Ισπα-
νίας.

CLIFFORD BAX. 'Αγγλὸς ποιη-
τὴς καὶ δραματικὸς συγγραφεὺς.
Γεννήθηκε τὸ 1886 καὶ σπούδασε

ζωγραφικὴ στὴ Σχολὴ Σλαίγντ. 'Ε-
πειτα ἐξῆσε στὴ Γερμανία, στὸ Βέλ-
γιο καὶ στὴν 'Ιταλία. Τὸ 1929 ἐξε-
λέγη πρόεδρος τῆς Incorporated Stage
Society καὶ ἐγκατέλειψε τὴ ζωγρα-
φικὴ γὰρ νὰ ἀφοσιωθῇ στὴ λογοτε-
χνία καὶ τὸ θέατρο. 'Ἐχει γράφει
πολλὰ θεατρικὰ ἔργα καὶ ἔχει ἐκδώ-
σει πολλὰς ποιητικὰς συλλογὰς, κα-
θὼς καὶ μερικὰ διηγήματα καὶ νου-
βέλλες. Τὸ 1946 ἐξέδωσε τὰ γράμ-
ματα καὶ τὰ συννετά τῆς Μαρίας
Σπιούαρτ μὲ τὸν τίτλο: «The Silver
Casket». Ἀναφέρουμε μερικὸν τί-
τλους διδλίων του: «Socrates» (θεα-
τρικόν), «Leonardo da Vinci» (μονο-
γραφία), «My Muse» (ποιήματα),
«The Beauty of Women», «Rosemary
for Remembrance» κ.λ.π.

FRANCOIS MAURIAU. Σύγχρο-
νος Γάλλος συγγραφεὺς Γεννήθηκε
στὸ Μπορντό τὸ 1885. Πολὺ νέος
ἀσχίε νὰ συνεργάζεται σὲ λογοτε-
χνικὰ περιοδικὰ καὶ τὸ 1909 δημο-
σίεψε τὸ ποῦτο τοῦ διβλίου «Ses Mains
Jointes». 'Ο Φρανσουά Μαυριὰν ἔχει
γράψει πολλὰ μυθιστορήματα καὶ
θεωρεῖται ἓνας ἀπὸ τοὺς ἐξέχοντες
συγγραφεῖς τῆς συγχρόνου Γαλλί-
ας. Τοποθετεῖ συνήθως τὰ θέματά
του στὴ Γαλλικὴ ἐπαρχία καὶ μελε-
τᾷ τὴν σύγχρονον τοῦ ἀτόμου μὲ τὴν
οικογένειαν ἢ τοῦ ὅλμου μὲ τὴν θρη-
σκείαν. 'Ο Μαυριὰν διαπνέεται ἀπὸ
τὸ πνεῦμα τοῦ καθολικισμοῦ. Μὲ τὸ
λεπτό, καὶ συχνὰ ποιητικὸ τοῦ ὅφους
μελετᾷ καὶ ἀναλύει κυρίως τὰ προ-
βλήματα τῶν σχέσεων τῶν δύο φύ-
λων. 'Απὸ τὸ 1933 εἶναι μέλος τῆς
Γαλλικῆς 'Ακαδημίας καὶ ἔχει βρα-
βεύθῃ πολλὰς φορὰς. 'Απὸ τὰ πρῶ-
τα βιβλία του εἶναι: «La Chair
et le Sang», «Flemme de Feu», «Ceni-
trix», «Le Désert de l'Amour», γιὰ
τὸ ὁποῖο πήρε καὶ τὸ μεγάλο βραβεῖο
μυθιστορήματος, «Thérèse Desquey-
ronne», «Destins» κ. ἄ.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΑΥΣΤΡΙΑΝΗ

ΑΡΧ. 4